સાપ્તાહિક
મધ્ય ગુજરાત આવૃત્તિ
મુંબઈ સમાચાર
૨૦૫ વર્ષ
R.N.I. No. GUJ GUJ /2013/58486 ★
મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપનાઃ ૧ જુલાઈ ૧૮૨૨ ■ પુસ્તકઃ ૨૦૫ ■ Volume 69 ■ Issue 40 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨
ભાદ્રપદ વદ - ૯ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ REGD.No. MCS/058/2018-20
રવિવાર, ૪ ઑક્ટોબર ૨૦૨૪, (૧૫ પાનાં), કિંમત ₹ ૧૦.૦૦
ઉત્સવ પૂર્તિ ૭ થી ૧૩
LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

ગૉલ્ડન પંચ

મેન્સ હૉકી - ક્રિકેટ સહિત શનિવારે પાંચ સુવર્ણચંદ્રકઃ બે દિવસમાં ૧૧ ગૉલ્ડ મેડલ સાથે ભારતનો ચોથા સ્થાને હનુમાન કૂદકો

નાગોયાઃ જાપાનની એશિયન ગેમ્સમાં ગઈ કાલનો ૧૫મો દિવસ ભારત માટે સૌથી શુકનિયાળ બન્યો, કારણકે એમાં ભારતીય સ્પર્ધકોએ પાંચ ગોલ્ડ મેડલ જીતી લેવા ઉપરાંત અનેક રીતે દેશ માટે નવો ઇતિહાસ સરજ્યો હતો તો કેટલાકે ગોલ્ડ મેડલ સતત બીજી વખત જીતી લીધો હતો. સૌથી મહત્ત્વનું એ છે કે થોડા જ દિવસ પહેલાં ૧૪મા નંબર પર રહેનાર ભારત બે દિવસમાં ૧૧ સુવર્ણચંદ્રક જીતીને ગઈ કાલે ચોથા સ્થાન પર આવી ગયું હતું.

ગઈ કાલે સવારે ભારતીય ક્રિકેટ ટીમે ટી-૨૦ ટૂર્નામેન્ટનો ગોલ્ડ મેડલ જીતી લીધો હતો. ૨૦૨૨ની એશિયન ગેમ્સમાં ભારતે ઋતુરાજ ગાયકવાડના નેતૃત્વમાં સુવર્ણચંદ્રક મેળવ્યો હતો અને ગઈ કાલે એ ગૌરવ શ્રેયસ ઐયરને મળ્યું હતું. તેની કૅપ્ટન્સીમાં ભારતે ફાઇનલમાં કટ્ટર હરીફ પાકિસ્તાનને રોમાંચક મુકાબલામાં ૧૯ રનથી હરાવીને ચૅમ્પિયનપદ મેળવ્યું હતું. ભારત સામે પાકિસ્તાને ૨૧૨ રનના તોતિંગ લક્ષ્યાંકના જવાબમાં ૨૦ ઓવરમાં છ વિકેટે ૧૯૨ રન બનાવ્યા હતા.

મેન્સ હૉકીમાં પણ ભારતે ગોલ્ડ મેડલ ડિફેન્ડ કર્યો હતો. ફાઇનલમાં હરમનપ્રીત સિંહના સુકાનમાં ભારતે મલયેશિયા સામે પહેલાં બરાબરીના પર્ફોર્મન્સ જોયા બાદ છેવટે મુકાબલો ૫-૧થી જીતી લીધો હતો.

ભારતે એશિયાના દેશો વચ્ચે રમાતી એશિયન ગેમ્સમાં મેન્સ અને વિમેન્સ, બન્નેમાં હૉકીનો ગોલ્ડ મેડલ જીતી લીધો હોય એવું પહેલી જ વખત બન્યું છે. શુક્રવારે સલિમા ટેટેના સુકાનમાં ભારતની મહિલા હૉકી ટીમે ચડિયાતા રૅન્કવાળા ચીનની ટીમને ફાઇનલમાં ૧-૦થી હરાવીને ૪૪ વર્ષે પહેલી વખત દેશને સુવર્ણચંદ્રક અપાવ્યો ત્યાર બાદ ગઈ કાલે સતત બીજી ટૂર્નામેન્ટમાં સુવર્ણચંદ્રક પર કબજો કર્યો હતો. ભારતની મેન્સ હૉકી ટીમ ૧૯૬૬, ૧૯૯૮, ૨૦૧૪ અને ૨૦૨૨ પછી પાંચમી વખત ગોલ્ડ મેડલ જીતી છે.

વધુ ખુશીની વાત એ છે કે ભારતની મહિલા અને પુરુષ, બન્ને ટીમે એશિયાડનો ગોલ્ડ જીતીને ૨૦૨૮ની લૉસ ઍન્જલસ ઑલિમ્પિક્સમાં સીધો પ્રવેશ મેળવ્યો છે.

પુરુષોની હૉકીમાં સતત બે વખત ગોલ્ડ મેડલ જીતનાર પાકિસ્તાન પછી ભારત બીજો દેશ છે. હરમનપ્રીત સતત બે ગોલ્ડ જીતનાર ભારતનો પ્રથમ કૅપ્ટન છે.

એ પહેલાં, મહિલાઓની વ્યક્તિગત રિકર્વ ઇવેન્ટમાં મહારાષ્ટ્રની કુમકુમ મોહોડ ઐતિહાસિક ગોલ્ડ મેડલ જીતી હતી. ગૉલ્ફમાં પ્રણવી ઉર્સે ઐતિહાસિક સુવર્ણચંદ્રક જીત્યો હતો. આજે એશિયન ગેમ્સનો અંતિમ દિવસ છે અને ગઈ કાલ મોડી સાંજ સુધીમાં ભારત ૨૧ ગોલ્ડ મેડલ સહિત કુલ ૮૫ ચંદ્રક સાથે (ગયા વખતની જેમ) ચોથા નંબર પર હતું. ■

ઓમાનના 'ત્રાસવાદી' પાઇલટ પર અગાઉ પણ પ્રતિબંધ મુકાયો હતો

▶ તેણે 'ઇસ્લામિક કટ્ટરવાદ'ની તાલીમ લીધી હતી ▶ તેનું ઇન્સ્ટાગ્રામ અકાઉન્ટ ફ્લાઇટના દિવસે ડિલિટ કરાયું હતું

ન્યૂ યોર્કઃ દુબઈથી બુધવારે ઇઝરાયલના તેલ અવીવ જતી ફ્લાયદુબઇની ફ્લાઇટમાં ભારતીય કેપ્ટન પાઇલટ સ્મિત મચ્છર પર હુમલો કરનારા પાઇલટની ઓળખ ઓમાનના નાગરિક હમામ અલ-હમ્મામી તરીકે કરાઇ હતી. આ પાઇલટ 'ઇસ્લામિક કટ્ટરપંથી' વિચારધારા ધરાવતો હોવાથી ઓમાનના સત્તાવાળાઓએ તેના પર અગાઉ પણ વિમાન ઉડાડવા પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.

અહીં મહત્ત્વની વાત એ પણ છે કે ઓમાનના આ પાઇલટનું ઇન્સ્ટાગ્રામ અકાઉન્ટ ફ્લાઇટ ઊપડવાના દિવસ સુધી સક્રિય હતું, પરંતુ બાદમાં ડિલિટ કરાયું હતું. ઇઝરાયલના વડા પ્રધાન બેન્જામિન નેતન્યાહુએ શુક્રવારે જણાવ્યું હતું કે ઓમાનના હુમલાખોર પાઇલટે 'ઇસ્લામિક કટ્ટરવાદ'ની તાલીમ લીધી હતી.

દુબઈથી ૧૭૩ મુસાફરને લઇ જતી ફ્લાઇટ એફઝેડ૧૦૩૩માં પાઇલટ હમામ અલ-હમ્મામીએ સાથી પાઇલટ સ્મિત મચ્છર પર હુમલો કર્યો હતો, પરંતુ ઘાયલ સ્મિતે કૉકપિટનો દરવાજો ખોલીને તેને પકડાવી દીધો હતો.

પાઇલટ હમામ અલ-હમ્મામીના પિતા ઓમાનના નાગરિક છે જ્યારે માતા સિરિયાની છે.

સંયુક્ત આરબ અમીરાત (યુએઇ)ના એટર્ની જનરલ હમદ સૈફ અલ શામ્સીએ જણાવ્યું હતું કે ઓમાનના પાઇલટનું 'ત્રાસવાદી' કૃત્ય જ હતું. તેણે સ્મિત મચ્છરને કુહાડી મારી હતી અને વિમાનનો જાતે જ અંકુશ લેવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. હુમલાખોર પાઇલટને પકડીને વિમાનનું સઉદી અરેબિયામાં તાકીદે ઉતરાણ કરાવાયું હતું.

ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી, અમેરિકાના પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પ અને ઇઝરાયલના વડા પ્રધાન બેન્જામિન નેતન્યાહુ સહિતના વિશ્વભરના નેતાઓએ પાઇલટ સ્મિત મચ્છરની બહાદુરીને બિરદાવી હતી. (એજન્સી)■

સલામઃ દુબઈના પાટવીકુંવર અને યુએઇના નાયબ વડા પ્રધાન હમદાન બિન મોહમ્મદ બિન રાશીદ અલ મખ્તોમ ફ્લાયદુબઇની ફ્લાઇટની દુર્ઘટના અટકાવનારા પાઇલટ કેપ્ટન સ્મિત મચ્છરને મળ્યા હતા અને તેમના ખબરઅંતર પૂછવાની સાથે તેમની બહાદુરીની પ્રશંસા કરી હતી. તેમણે સોશ્યલ મીડિયા 'એક્સ' પરની પૉસ્ટમાં લખ્યું હતું કે અમને સ્મિત મચ્છર ફ્લાયદુબઇની ટીમમાં હોવાનું ગર્વ છે. પાઇલટે અસંખ્ય લોકોની જિંદગી બચાવવા પોતાના જાનની પરવા કર્યા વિના બહાદુરી બતાવી હતી. (પીટીઆઇ)

અકસ્માતનો ભોગ બનેલા ત્રણ યુવકનું એમએસ હૉસ્પિટલમાં સારવાર દરમિયાન મોત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ વડોદરાની સયાજી હૉસ્પિટલમાં અલગ અલગ ત્રણ અકસ્માતનો ભોગ બનેલા ત્રણ યુવક સારવાર લઈ રહ્યા હતા. કમનસીબે આ ત્રણેય યુવકના મોત નિપજ્યા હોવાની માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી. ત્રણેય બનાવમાં રાવપુરા પોલીસે મૃતદેહના પોસ્ટમોર્ટમની કાર્યવાહી હાથ ધરી સંબંધિત પોલીસ મથકોને જાણ કરી છે.

દાહોદના બાઈકચાલક ૨૬ વર્ષીય રાહુલ ખેમચંદ મોહનિયાને ગત ૨૬ સપ્ટેમ્બરની રાત્રે દાહોદના ગડોઇ ગામ પાસે બાઈક સ્લીપ થતાં ગંભીર ઈજાઓ પહોંચી હતી અને તેની સારવાર એમએસ હૉસ્પિટલમાં થઈ રહી હતી, અહીં શનિવારે સવારે તેનું મોત નિપજ્યું હતું. જ્યારે ૪૨ વર્ષીય ભરત નાયક નામનો યુવક પણ બાઈક સ્લીપ થતા પડી ગયો હતો અને હોસ્પિટલમાં સારવાર માટે લાવવામાં આવ્યો હતો. અહીં આઈસીયુમાં તેને રાખવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર તેણે શુક્રવારે મોડી રાત્રે અંતિમ શ્વાસ લીધા હતા.

જ્યારે આણંદના ખંભાતના ૩૫ વર્ષીય સુરેશ મકવાણાનું પણ બોરસદ પાસે બાઈક પર જતા એક્સિડેન્ટ થયું હતું અને તેને વધુ સારવાર માટે હૉસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યો હતો. અહીં શુક્રવારે તેનું મોત થયું હતું. ત્રણેય યુવક પરિવારનો સહારો હોય પરિવારજનો શોકમાં ડૂબી ગયા છે. પોલીસે આગળની કાર્યવાહી હાથ ધરી હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. ■

એફઆઇઆર નોંધાવ્યાના ત્રણ વર્ષમાં ન્યાય મળશેઃ અમિત શાહનું એલાન

ભોપાળઃ કેન્દ્રના ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે શનિવારે જણાવ્યું હતું કે ભારતનું ન્યાયતંત્ર અગાઉ (કેસના) 'વિલંબ' માટે કુખ્યાત હતું, પરંતુ હવે નવા ફોજદારી કાયદાના અમલ સાથે પ્રથમદર્શી અહેવાલ (એફઆઇઆર) નોંધાવ્યાથી લઇને સર્વોચ્ચ અદાલતમાં જવા સુધીની સમગ્ર પ્રક્રિયા ત્રણ વર્ષમાં પૂરી કરીને ન્યાય મળી જશે.

તેમણે ભોપાળના બીએચઇએલ (ભેલ) વિસ્તારમાં દશેરા મેદાન ખાતે નવા ફોજદારી કાયદાને લગતા પ્રદર્શનનું ઉદ્ઘાટન કર્યા બાદ પશુપાલકોના સંમેલનને સંબોધ્યું હતું.

ગૃહ અને સહકારી મંત્રાલયનો અખત્યાર

(જુઓ પાનું ૨) ▶▶

સલામતીમાં ગંભીર ચૂક

ઓમાનના ડઝન જેટલા પાઇલટ ઇઝરાયલની ફ્લાઇટ ઑપરેટ કરતા હતા

મસ્કતઃ ઇઝરાયલી સુરક્ષા એજન્સીઓ ઇઝરાયલના મિત્ર ન હોય એવા રાષ્ટ્રોના પાઇલટ્સ પર તેલ અવીવમાં ઉડાન ભરવા પર પ્રતિબંધ લાદવામાં બેદરકાર સાબિત થઇ હોવાનું એક અહેવાલમાં ખૂલ્યું છે.

ઓમાનને ઇઝરાયલ સાથે રાજદ્વારી સંબંધ નથી. અહેવાલમાં જણાવાયું છે કે ૨૦૨૦માં ઇઝરાયલ અને સંયુક્ત આરબ અમીરાત વચ્ચે રાજદ્વારી સંબંધો સ્થાપિત કરનારા અબ્રાહમ કરાર હેઠળ જે દેશોને ઇઝરાયલ સાથે સંબંધ નથી તે દેશોના પાઇલટને ઇઝરાયલમાં ઉડાન ભરવાની મનાઇ છે. આ નિયમ હોવા છતાં ઇઝરાયલે તાજેતરના વર્ષોમાં ઓમાનના ડઝનેક પાઇલટોને ઇઝરાયલમાં ઉડાન ભરવાની મંજૂરી આપી છે. અહેવાલમાં એમ પણ જણાવાયું છે કે ઇઝરાયલે પ્રતિબંધ પર દેખરેખ રાખવાનું બંધ કરી દીધું હતું અને વિદેશી એરલાઇન્સ પર વિશ્વાસ મૂક્યો હતો.

અહેવાલ મુજબ શિન બેટ સુરક્ષા સેવાએ ફ્લાયદુબઇના પાઇલટોના બેકગ્રાઉન્ડની ક્યારેય તપાસ કરી નથી. તેણે એરલાઇનને માત્ર એટલું જ કહ્યું હતું કે ઇઝરાયલ સાથે સંબંધો ન ધરાવતા દેશોના પાઇલટોને નોકરી પર રાખવા નહીં. ■

આદિજાતિ ગામના કાચા રસ્તાને ડામર સપાટીનો પાકો રોડ બનાવવા ૯૯.૫૦ લાખ રૂપિયા મંજૂર

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ સામાન્ય નાગરિકોની રજૂઆતો-સમસ્યાઓના અસરકારક નિવારણ તરીકે 'સ્વાગત' ઓનલાઇન જન ફરિયાદ નિવારણ કાર્યક્રમ સચોટ અને અસરકારક માધ્યમ પુરવાર થઈ રહ્યો છે. મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલે તાજેતરમાં ઓગસ્ટ-૨૬ માસના રાજ્ય સ્વાગતમાં મળેલી આદિજાતિ વિસ્તારના ગ્રામીણ નાગરિકની ગામનો પાકો રસ્તો બનાવવાની રજૂઆતનો ત્વરિત પ્રતિસાદ આપ્યો છે.

મુખ્ય પ્રધાને આ સંદર્ભમાં સાબરકાંઠાના વિજયનગર તાલુકાના ભટેલા ગામના કાચા રસ્તાને મેટલ સપાટીમાંથી ડામર રોડ બનાવવાના કામો માટે ૯૯.૫૦ લાખ રૂપિયા મંજૂર કર્યા છે.

ભૂપેન્દ્ર પટેલ દર મહિનાના ચોથા ગુરુવારે રાજ્ય સ્વાગતમાં સ્વયં ઉપસ્થિત રહીને નાગરિકોની રજૂઆતો સાંભળવા સાથે તેના યોગ્ય નિરાકરણની સૂચનાઓ પણ સંબંધિત વિભાગો-જિલ્લા તંત્રને આપતા રહે છે.

ઓગસ્ટ-૨૬ના રાજ્ય સ્વાગતમાં મુખ્ય પ્રધાન સમક્ષ સાબરકાંઠાના વિજયનગર તાલુકાના નવાગામ ધનેલાના નાગરિક તુષારભાઈએ ભટેલા ગામના મેટલ રસ્તાનું કામ પૂરું કરી ડામર સપાટીનો પાકો રોડ બનાવી આપવા રજૂઆત કરી હતી.

મુખ્ય પ્રધાને માર્ગ મકાન વિભાગ અને જિલ્લા કલેકટર પાસેથી આ રસ્તાના કામ અંગે સ્વાગત દરમિયાન જ વિગતો મેળવીને પોઝિટિવ એપ્રોચ અપનાવીને આ કામ ત્રણ મહિનામાં પૂરું કરી દેવાની સ્પષ્ટ સૂચનાઓ આપી હતી. એટલું જ નહીં, મુખ્ય પ્રધાને આ કામ પૂરું કરવા માટેની જરૂરી નાણાકીય મંજૂરીઓ પણ માર્ગ મકાન વિભાગને આપીને રૂપિયા ૯૯.૫૦ લાખ ઈમરજન્સી ટેન્ડર રોડ અન્વયે મંજૂર કર્યા હોવાની માહિતી રાજ્ય સરકારે આપી હતી. ■

હીરો ભારતીય પાઇલટ ઝડપથી સાજા થઇ રહ્યા છે

દુબઇઃ ઇઝરાયલ જતી ફ્લાઇટ દરમિયાન કો-પાઇલટ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુમલામાં ગંભીર રીતે ઘાયલ થયેલા ભારતીય પાઇલટ સ્મિત મચ્છર ઝડપથી સ્વસ્થ થઇ રહ્યા છે અને તેમને શ્રેષ્ઠ તબીબી સારવાર મળી રહી હોવાનું યુએઇમાં ભારતીય દૂતાવાસે શનિવારે જણાવ્યું હતું.

દૂતાવાસે સોશ્યલ મીડિયા પર જણાવ્યું કે બહાદુર ભારતીય કેપ્ટન સ્મિતને શ્રેષ્ઠ તબીબી સારવાર મળી રહી છે અને તેઓ ઝડપથી સ્વસ્થ થઇ રહ્યા છે. અમે તેમના પરિવાર અને સ્થાનિક અધિકારીઓ સાથે સંપર્કમાં છીએ. તેમના ઝડપી સ્વસ્થ થવા માટે શક્ય તમામ મદદ કરી રહ્યા છીએ. દૂતાવાસે મચ્છરને તબીબી સારવાર પૂરી પાડવા બદલ યુએઇ સરકારનો પણ આભાર માન્યો હતો.

અત્રે નોંધનીય છે કે બુધવારે દુબઈથી તેલ અવીવ જઇ રહેલી ફ્લાયદુબઈની ફ્લાઇટ એફઝેડ૧૦૩૩ના કોકપિટમાં મચ્છર પર ચાકુ વડે હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. આ હુમલામાં તેઓ ગંભીર રીતે ઘાયલ થયા હતા. (એજન્સી)■

નાયરા એનર્જીએ પેટ્રોલના ભાવમાં પાંચ અને ડીઝલમાં ત્રણ વધાર્યા

નવી દિલ્હીઃ ભારતના સૌથી મોટા ખાનગી ઇંધણ રિટેલર, નાયરા એનર્જીએ તાત્કાલિક અસરથી પેટ્રોલના ભાવમાં પ્રતિ લિટર પાંચ રૂપિયા અને ડીઝલના ભાવમાં ત્રણ રૂપિયાનો વધારો કર્યો છે.

સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર, દેશભરમાં ૭,૧૦૮ પેટ્રોલ પંપનું સંચાલન કરતી નાયરાએ શનિવારની વહેલી સવારથી પેટ્રોલ અને ડીઝલના ભાવમાં વધારો કર્યો હતો.

આ અગાઉ ૨૬ માર્ચના રોજ, તેણે પેટ્રોલના ભાવમાં પ્રતિ લિટર પાંચ રૂપિયા અને ડીઝલના ભાવમાં ત્રણ રૂપિયાનો વધારો કર્યો હતો, જેનાથી તેના આઉટલેટ્સ પર ભાવ અનુક્રમે ૧૦૦.૭૧ રૂપિયા અને ૯૧.૩૧ રૂપિયા પ્રતિ લિટર થયા હતા.

પશ્ચિમ એશિયામાં તણાવ ઘટવાને કારણે આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રૂડના ભાવમાં ઘટાડો થતાં, પહેલી જુલાઈના રોજ કંપનીએ પેટ્રોલના ભાવમાં પ્રતિ લિટર પાંચ રૂપિયા અને ડીઝલના ભાવમાં ત્રણ રૂપિયાનો ઘટાડો કર્યો હતો.

બે વર્ષથી વધુ સમયમાં કોઈ ઇંધણ રિટેલર દ્વારા કરવામાં આવેલો આ પ્રથમ ઘટાડો હતો અને તેનાથી નાયરાના ભાવ ફરીથી સરકારી માલિકીના રિટેલર્સના

(જુઓ પાનું ૨) ▶▶

સાપ્તાહિક ભવિષ્ય - પંડિત જિતેન હરિહર મહેસાણાવાળા

તા. ૪-૧૦-૨૦૨૬ થી તા. ૧૦-૧૦-૨૦૨૬

ગ્રહગોચરઃ સૂર્યનારાયણ આ સપ્તાહમાં કન્યા રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. મંગળ કર્ક રાશિમાં સમગતિએ ભ્રમણ કરે છે. બુધ તુલા રાશિમાં સમગતિએ માર્ગીભ્રમણ કરે છે. ગુરુ કર્ક રાશિમાં માર્ગીભ્રમણ કરે છે. શુક્ર તુલા રાશિમાં મંદ ગતિએ માર્ગીભ્રમણ કરે છે. વક્રી શનિ મીન રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. રાહુ કુંભ રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. ચંદ્ર પ્રારંભે મિથુનમાંથી કર્કમાં પ્રવેશે છે. તા. ૬ઠ્ઠીએ સિંહ રાશિમાં, તા. ૯મીએ કન્યા રાશિમાં પ્રવેશે છે.

મેષ (અ, લ, ઈ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં વાયદાના વેપારમાં સાવધાની રાખવી જરૂરી છે. નોકરી માટે આ સપ્તાહ પરિવર્તનશીલ છતાંય ઉત્સાહપ્રેરક જણાય છે. આ સપ્તાહમાં મકાન મિલકત, સ્થાવર મિલકતના નિર્ણય લઈ શકશો. નાણાંની આવક જળવાઈ રહેશે. પ્રવાસ દ્વારા નાણાં ઉઘરાણીના કામકાજ પૂર્ણ થાય. મહિલાઓને સંતાનની જવાબદારીના કામકાજમાં અનુકૂળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં શાળા કૉલેજના અભ્યાસમાં નિયમિતતા દાખવવી જરૂરી જણાય છે.

વૃષભ (બ, વ, ઉ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં નવું નાણારોકાણ શક્ય જણાય છે. નોકરી માટે તા. ૫, ૭, ૮ શુભ જણાય છે. નોકરીના સહકાર્યકરોમાં સંપ જણાશે. ભાઈ-બહેનો સાથેના આર્થિક વ્યવહાર સંપન્ન થશે. મુસાફરી દ્વારા કારોબારના કામકાજ સરળતાથી પૂર્ણ કરી શકશો. આ સપ્તાહમાં નવા કામકાજનો પ્રારંભ કરવા માટે મહિલાઓને પતિનો સહયોગ પ્રાપ્ત થશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં નવા અધ્યયન માટે જરૂરી સાધનો પ્રાપ્ત કરશે.

મિથુન (ક, છ, ઘ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારના વેપારથી લાભ થશે તથા લાંબા સમયના નાણાંનું રોકાણ પણ શક્ય જણાય છે. આ સપ્તાહમાં પરિવારના કારોબારમાં પ્રગતિ જણાશે. સામાજિક રાજકીય પ્રવૃત્તિઓમાં યશ મેળવશો. કારોબારના મિત્રોથી નાણાલાભ મેળવશો. વ્યવસાયની પ્રગતિ જળવાશે. મહિલાઓને આ સપ્તાહમાં નવા કામકાજ માટે પરિવારજનો ઉપયોગી થતાં જણાશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં શિક્ષકનું અપેક્ષિત માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત કરશે.

કર્ક (ડ, હ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં નવીન કાર્યપદ્ધતિ અપનાવી શકશો તથા નાણારોકાણ પણ સફળ બનતું જણાશે. ભાગીદાર સાથેનો મતભેદ દૂર થશે. પ્રવાસ દ્વારા કારોબારના કામકાજ સંપન્ન થતાં જણાશે. મકાન-મિલકત વાહનનો નિર્ણય લઈ શકશો. નાણાઆવકની વૃદ્ધિ થશે. મહિલાઓને આ સપ્તાહમાં પ્રાસંગિક જવાબદારીમાં સફળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં નવા અભ્યાસ માટે પ્રોત્સાહન, માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત થતું જણાશે.

સિંહ (મ, ટ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં નવું નાણારોકાણ તથા દૈનિક સાપ્તાહિક વેપાર સફળતા દર્શાવે છે. તા. ૪, ૭, ૮ નોકરીની પ્રવૃત્તિઓમાં સફળતા દર્શાવે છે. ભાગીદાર સાથેનો મતભેદ પણ આ સપ્તાહમાં દૂર થશે. સામાજિક પ્રતિષ્ઠામાં વૃદ્ધિ થશે. પ્રવાસ દ્વારા કારોબારના કામકાજ સંપન્ન થાય. ભાઈ-બહેનો સાથેના નાણાવ્યવહાર પણ સંપન્ન થતા જણાશે. મહિલાઓ પરિવારજનો સાથેના વિવાદોનો ઉકેલ લાવી શકશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં વાંચન અભ્યાસમાં નિયમિતતા દાખવી શકશે.

કન્યા (પ, ઠ, ણ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજાર માટે આ સપ્તાહના ગોચરફળ શુભ ફળદાયી જણાય છે. પ્રવાસ દ્વારા તા. ૪, ૭, ૯ના રોજ નોકરીના કામકાજ સંપન્ન થતાં જણાશે. કાર્યક્ષેત્રે ઉત્સાહ જણાશે તથા નાણાઆવકની વૃદ્ધિ થાય. નવા કામકાજનો પ્રારંભ થઈ શકશે. જૂનાં લેણાંની રકમની વસૂલી પણ સંપન્ન થતી જણાશે. મહિલાઓને કુટુંબીજનોનો કાર્યક્ષેત્રે પ્રોત્સાહન પ્રાપ્ત થતું જણાશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં રમતગમત ક્ષેત્રે પણ પ્રતિષ્ઠા મેળવશે.

તુલા (ર, ત)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તામાં શૅરબજારમાં વાયદાના વેપારમાં સફળતા જણાય છે તથા નવું નાણારોકાણ પણ શક્ય થતું જણાય છે. નોકરી માટે તા. ૪, ૫, ૮, ૯ શુભ જણાય છે. નોકરીના સહકાર્યકરોમાં વિવાદો દૂર થશે તથા હસ્તગત કાર્યો સફળતાથી પૂર્ણ કરી શકશો. નાણાઆવકના સાધનોની વૃદ્ધિ થશે. પ્રવાસ યશસ્વી પુરવાર થશે. આ સપ્તાહમાં મહિલાઓને સંતાનની જવાબદારીમાં રાહત જણાશે. સંતાનના શૈક્ષણિક પ્રશ્નોમાં પણ ઉકેલ આવશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં નિત્ય વાંચન અભ્યાસમાં નિયમિતતા દાખવશે.

વૃશ્ચિક (ન, ય)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં આ સપ્તાહમાં વાયદાના વેપારમાં સાવધાની દાખવવી જરૂરી છે, પરંતુ નવું નાણારોકાણ આ સપ્તાહમાં શક્ય જણાય છે. તા. ૫, ૭, ૮ નોકરીના કામકાજ માટે શુભ ફળદાયી જણાય છે. નોકરીમાં યશ મેળવશો. રાજકીય પ્રવૃત્તિઓમાં પણ સફળતા અનુભવશો. કારોબારની નાણાઆવક જળવાઈ રહેશે. મહિલાઓને આ સપ્તાહમાં સંતાનની જવાબદારીમાં સફળતાનો અનુભવ થશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં નવા અભ્યાસ માટે અનુકૂળતાઓ પ્રાપ્ત થતી જણાશે.

ધનુ (ભ, ધ, ફ, ઢ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં આ સપ્તાહમાં સફળતા અને નાણાંલાભ માટે ગોચરફળ શુભ જણાય છે. ઉપરાંત નવું નાણારોકાણ પણ શક્ય જણાય છે. કુટુંબમાં તા. ૪, ૭, ૯ શુભ જણાય છે. કુટુંબીજનો સાથેના વ્યવહાર પણ સુખદ પુરવાર થશે. જાહેર જીવનની પ્રવૃત્તિઓમાં યશ મેળવશો. સફળતા અને ઉત્સાહનો અનુભવ થાય. મહિલાઓની નાણાઆવકમાં વૃદ્ધિ થશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં નવા અભ્યાસના પ્રારંભ માટે અનુકૂળતા જણાશે.

મકર (ખ.જ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં આ સપ્તાહમાં વાયદાના વેપારમાં તથા દૈનિક સાપ્તાહિક વેપાર ઉપરાંત નવું નાણારોકાણ પણ શક્ય જણાય છે. નોકરીમાં તા. ૪, ૫, ૯ શુભ જણાય છે. નવા કારોબારનો પ્રારંભ શક્ય જણાય છે. ભાગીદાર તથા કારોબારના મિત્રો ઉપયોગી થશે. મુસાફરીઓ આ સપ્તાહમાં લાભદાયી પુરવાર થશે. મહિલાઓને હસ્તગત કામકાજમાં સફળતાનો અનુભવ થાય. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં શિક્ષકનું જરૂરી માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત થશે.

કુંભ (ગ, શ, સ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારના કામકાજમાં આત્મવિશ્વાસ દૃઢ બનશે. વેપારથી લાભ મેળવશો. નવી કાર્યપદ્ધતિ અને અપેક્ષિત માર્ગદર્શનથી સફળતાનો અનુભવ થશે. નોકરી માટે તા. ૪, ૫, ૮ સફળતાસૂચક છે તથા નોકરીના સહકાર્યકરો પણ ઉપયોગી થશે. કારોબારની નાણાઆવકની વૃદ્ધિ થશે. કારોબારમાં વૈવિધ્યતા, પરિવર્તનો લાવી શકશો. મહિલાઓ પરિવારજનો માટે કિંમતી ચીજોની ખરીદી માટે સફળતા મેળવશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં જરૂરી સાધન સામગ્રી મેળવવા માટે અનુકૂળતા જણાશે.

મીન (દ, ચ, ઝ, થ)ઃ ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શૅરબજારમાં નવા નાણારોકાણ અને દૈનિક સાપ્તાહિક વેપાર માટે અનુકૂળતા જણાશે. તા. ૭, ૮, ૯ નોકરી માટે શુભ ફળદાયી જણાય છે. નોકરીના સહકાર્યકરોમાં સંપ એકવાક્યતા જણાશે. નવા કારોબારનો પ્રારંભ શક્ય જણાય છે. નાણાંની આવક જળવાઈ રહેશે. મહિલાઓને પરિવારના પ્રસંગોમાં સફળતાનો અનુભવ થશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં અધ્યયન માટે જરૂરી સાધનો પ્રાપ્ત થતા જણાશે. ■

આજનું પંચાંગ

દક્ષિણાયન - સૌર શરદઋતુ, રવિવાર, તા. ૪-૧૦-૨૦૨૬, નવમું શ્રાદ્ધ, અવિધવા નવમી

ભારતીય દિનાંક ૧૨, માહે આશ્વિન, શકે ૧૯૪૮

વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨, શા. શકે ૧૯૪૮, ભાદ્રપદ વદ-૯

જૈન વીર સંવત ૨૫૫૨, માહે ભાદ્રપદ, તિથિ વદ-૯

પારસી શહેનશાહી રોજ ૨૧મો રામ, માહે ૨જો અર્દીબહેશ્ત, સને ૧૩૯૬

પારસી કદમી રોજ ૨૧મો રામ, માહે ૩જો ખોરદાદ, સને ૧૩૯૬

પારસી ફસલી રોજ ૧૮મો રશ્ને, માહે ૭મો મેહેર, સને ૧૩૯૫

મુસ્લિમ રોજ ૨૨મો, માહે ૪થો રબી ઉલ આખર, સને ૧૪૪૮

મીસરી રોજ ૨૩મો, માહે ૪થો રબી ઉલ આખર, સને ૧૪૪૮

નક્ષત્ર પુનર્વસુ મધ્યરાત્રે ક. ૨૪-૧૩ સુધી, પછી પુષ્ય

ચંદ્ર મિથુનમાં સાંજે ક. ૧૮-૩૧ સુધી, પછી કર્કમાં

ચંદ્ર રાશિ નામાક્ષર મિથુન (ક, છ, ઘ), કર્ક (ડ, હ)

સૂર્યોદયઃ મુંબઈ ક. ૦૬ મિ. ૩૦, અમદાવાદ ક. ૦૬ મિ. ૩૩, સ્ટા.ટા.,

સૂર્યાસ્તઃ મુંબઈ ક. ૧૮ મિ. ૨૪, અમદાવાદ ક. ૧૮ મિ. ૨૩, સ્ટા. ટા.

મુંબઈ સમુદ્રમાં ભરતી ઓટ

ભરતી : સાંજે ક. ૧૭-૨૩

ઓટઃ બપોરે ક. ૧૨-૨૩, મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૦૦-૧૫ (તા. ૫)

વ્રત પર્વાદિઃ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨, 'પિંગલ' નામ સંવત્સર, શાલિવાહન શક સંવત ૧૯૪૮, 'પરાભવ'નામ સંવત્સર, ભાદ્રપદ કૃષ્ણ - નવમી. નવમું શ્રાદ્ધ, અવિધવા નવમી (સૌભાગ્યવતીનું શ્રાદ્ધ). સૂર્ય મહાનક્ષત્ર હસ્ત, વાહન ઉંદર.

મુહૂર્ત વિશેષઃ સૂર્ય-ગુરુ દેવતાનું પૂજન, નિત્ય થતા ગાયત્રી જાપ-હવન, વાંસ વાવવા, નિત્ય થતાં દુકાન-વેપાર, સ્થાવર લેવડદેવડ, પશુ લે-વેંચ, ઉપવાટિકાના કામકાજ, વૃક્ષ વાવવા, શ્રી વિષ્ણુ સહસ્રનામ સ્તોત્ર પાઠ વાંચન.

શ્રાદ્ધ મહિમાઃ આજરોજ નવમી તિથિએ દિવંગતનું શ્રાદ્ધ કરવું. જે વિધવા નથી તે દિવંગત સૌભાગ્યવતીનું શ્રાદ્ધ આજરોજ કરવું. નવમી તિથિનું શ્રાદ્ધ સદ્ગુણી સ્ત્રીની પ્રાપ્તિ કરાવે છે. પ્રતિભા ઐશ્વર્યમાં વૃદ્ધિ કરાવે છે. જે વ્યક્તિ શ્રાદ્ધ નથી કરતી તેની નિત્ય પૂજા, સૂર્યાદિ ગ્રહો, અન્ય દેવતા માન્ય નથી કરતા. શ્રાદ્ધ ન કરનારને મોક્ષ પ્રાપ્તિ, સ્વર્ગ પ્રાપ્તિ થતી નથી. જેમ રાષ્ટ્ર પરત્વેની ફરજ છે તેમ શ્રાદ્ધએ નૈમિતિક ફરજ છે. સમાજ પરત્વેની ફરજ છે તેમ કુટુંબ પરત્વેની ફરજ શ્રાદ્ધ વિધાનથી દર્શાવાય છે એટલે કે દિવંગતના આત્માની શાંતિ માટે શ્રાદ્ધવિધિ કરવાથી મનુષ્ય દિવંગત પરત્વેની ફરજ અદા કરે છે.

આચમનઃ સૂર્ય-શનિ પ્રતિયુતિ મહત્ત્વકાંક્ષાઓમાં અવરોધો આવે.

ખગોળ જ્યોતિષઃ સૂર્ય-શનિ પ્રતિયુતિ. ચંદ્ર પુનર્વસુ યુતિ, કેતુ મઘામાં, પ્રથમ ચરણ પ્રવેશ.

ગ્રહગોચરઃ સૂર્ય- કન્યા, મંગળ-કર્ક, માર્ગી બુધ-તુલા, માર્ગી ગુરુ-કર્ક, વક્રી શુક્ર-તુલા, વક્રી શનિ-મીન, રાહુ-કુંભ, કેતુ-સિંહ, વક્રી હર્ષલ-વૃષભ, વક્રી નેપ્ચ્યુન-મીન, વક્રી પ્લુટો-મકર. ■

સાપ્તાહિક દૈનંદિની

તા. ૪-૧૦-૨૦૨૬ થી તા. ૧૦-૧૦-૨૦૨૬

રવિવાર, ભાદ્રપદ વદ-૯, વિ. સં. ૨૦૮૨, તા. ૪થી ઓક્ટોબર, ઈ. સ. ૨૦૨૬, નક્ષત્ર પુનર્વસુ મધ્યરાત્રે ક. ૨૪-૧૩ સુધી, પછી પુષ્ય. ચંદ્ર મિથુનમાં સાંજે ક. ૧૮-૩૧ સુધી, પછી કર્ક રાશિ પર જન્માક્ષર. નવમું શ્રાદ્ધ, અવિધવા નવમી (સૌભાગ્યવાતીનું શ્રાદ્ધ).

સોમવાર, ભાદ્રપદ વદ-૧૦, તા. ૫મી, નક્ષત્ર પુષ્ય રાત્રે ક. ૨૩-૦૮ સુધી, પછી આશ્લેષા. ચંદ્ર કર્ક રાશિ પર જન્માક્ષર. દશમું શ્રાદ્ધ, ભદ્રા બપોરે ક. ૧૪-૫૮ થી ૨૬-૦૭

મંગળવાર, ભાદ્રપદ વદ-૧૧, તા. ૬ઠ્ઠી, નક્ષત્ર આશ્લેષા રાત્રે ક. ૨૨-૧૭ સુધી, પછી મઘા. ચંદ્ર કર્કમાં રાત્રે ક. ૨૨-૧૭ સુધી પછી સિંહ રાશિ પર જન્માક્ષર. એકાદશી શ્રાદ્ધ, ઈન્દિરા એકાદશી (કલાકંદ).

બુધવાર, ભાદ્રપદ વદ-૧૨, તા. ૭મી, નક્ષત્ર મઘા રાત્રે ક. ૨૧-૪૦ સુધી, પછી પૂર્વાફાલ્ગુની. ચંદ્ર સિંહ રાશિ પર જન્માક્ષર. દ્વાદશી શ્રાદ્ધ, મઘા શ્રાદ્ધ, સંન્યાસીઓના મહાલય.

ગુરુવાર, ભાદ્રપદ વદ-૧૩, તા. ૮મી, ૨૦૨૬, નક્ષત્ર પૂર્વાફાલ્ગુની રાત્રે ક. ૨૧-૧૯ સુધી, પછી ઉત્તરા ફાલ્ગુની. ચંદ્ર સિંહમાં મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૨૭-૧૭ (તા. ૯) પછી કન્યા રાશિ પર જન્માક્ષર. પ્રદોષ, શિવરાત્રિ, કલિયુગાદિ, ભદ્રા પ્રારંભ સવારે ક. ૨૨-૧૫. તેરસનું શ્રાદ્ધ.

શુક્રવાર, ભાદ્રપદ વદ-૧૪, તા. ૯મી, નક્ષત્ર ઉત્તરા ફાલ્ગુની રાત્રે ક. ૨૧-૧૯ સુધી, પછી હસ્ત. ચંદ્ર કન્યા રાશિ પર જન્માક્ષર. ચતુર્દશી શ્રાદ્ધ, અકસ્માતે - શસ્ત્ર - અપમૃત્યુથી મરેલાનું શ્રાદ્ધ, ભદ્રા સમાપ્તિ સવારે ક. ૦૯-૫૨.

શનિવાર, ભાદ્રપદ વદ-૩૦, તા. ૧૦મી, નક્ષત્ર હસ્ત ૨૧-૪૨ સુધી, પછી ચિત્રા. ચંદ્ર કન્યા રાશિ પર જન્માક્ષર. દર્શ અમાવસ્યા,મહાલય, શ્રાદ્ધ સમાપ્ત, સર્વપિત્રી અમાવસ્યા, પૂનમ અમાવસ્યા, અન્વાધાન, ગજજછાયા પર્વ સૂર્યોદયથી સૂર્યાસ્ત, સૂર્ય ચિત્રામાં મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૨૬-૨૧. સંયોગિયું નથી, વાહન ઘોડો. ■

પાકિસ્તાન દ્વારા તૈયાર કરાતા ફિફ્થ-જનરેશન ફાઈટર જેટ્સ ભારત માટે ચિંતાજનક

▶ આવું કહી ઍરફૉર્સના વડાએ જણાવ્યું કે દેશને દર વર્ષે ૩૦-૪૦ નવા ફાઈટર જેટની જરૂર

નવી દિલ્હીઃ ભારતીય હવાઇ દળના વડા અમર પ્રીત સિંહે શનિવારે જણાવ્યું હતું કે પાકિસ્તાન દ્વારા ચીનના સહકારમાં તૈયાર કરાઇ રહેલા ફિફ્થ-જનરેશન ફાઇટર જેટ્સ ભારત માટે ચિંતાનો વિષય છે.

તેમણે અહીં વાર્ષિક પત્રકાર પરિષદને સંબોધતા જણાવ્યું હતું કે ભારતીય હવાઇ દળ દુશ્મનોનું કોઇ પણ જોખમ થોડા સમય માટે ટાળી શકે છે અને તેનો સામનો કરવા સક્ષમ છે, પરંતુ ભારતે જલદી પોતાના હવાઇ દળના કાફલામાં ફિફ્થ-જનરેશન ફાઇટર જેટ્સનો સમાવેશ કરવો જોઇએ. આપણે વિવિધ જગ્યાએથી વિમાનો અને શસ્ત્રો ખરીદીને આપણા સૈન્યની ક્ષમતા સતત વધારીએ છીએ. આપણે સલામતી માટે ભવિષ્યનું વિચારવું જોઇએ.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે આપણે ઍડવાન્સ્ડ મિડિયમ કૉમ્બેટ ઍરક્રાફ્ટ્સનો હવાઇદળના કાફલામાં જલદી સમાવેશ કરવા પગલાં ભરવા જોઇએ. ભારતીય હવાઇદળને ૪૨ ફાઇટર સ્ક્વૉડ્રન રાખવાની પરવાનગી છે, પરંતુ હાલમાં તેની પાસે ફક્ત ૨૯ ફાઇટર સ્ક્વૉડ્રન જ છે.

ભારતીય હવાઇદળના વડા અમર પ્રીત સિંહે જણાવ્યું હતું કે ભારતીય હવાઇદળે યુદ્ધ વિમાનોની અછત દૂર કરવા માટે દર વર્ષે પોતાના કાફલામાં ૩૦થી ૪૦ ફાઇટર ઍરક્રાફ્ટ સમાવવાની જરૂર છે. જો કાફલામાં ફિફ્થ-જનરેશન ફાઇટર જેટ્સનો સમવેશ કરવામાં વિલંબ થાય એમ હોય તો આપણે અન્ય વિમાનો પ્રાપ્ત કરવા અંગે વિચારવું જોઇએ.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે રશિયાએ ભારતને સુ-૫૭ જેટ્સ વેચવાની ઑફર કરી હતી, પરંતુ તે અંગે હજી કોઇ નિર્ણય નથી લેવાયો.

રશિયાના પ્રમુખ વ્લાદિમીર પુતિને સુ-૫૭ જેટ્સનું ભારત સાથે સંયુક્ત રીતે ઉત્પાદન કરવાની ઑફર કરી હતી.

સંરક્ષણ સચિવ રાજેશકુમાર સિંહે ગયા અઠવાડિયે જણાવ્યું હતું કે ભારત સ્વદેશમાં જ બનેલા ફિફ્થ-જનરેશન ફાઇટર જેટ્સનો કાફલામાં સમાવેશ કરવાની યોજના ધરાવે છે. (એજન્સી)■

તેજસમાં વિલંબથી વાયુસેનાને નુકસાનઃ ઍરફૉર્સના વડા

નવી દિલ્હીઃ તેજસ લડાકુ વિમાનોને વાયુસેનાના કાફલામાં સમાવેશ કરવામાં થઇ રહેલા ભારે વિલંબથી ભારતીય વાયુસેના(આઇએએફ)ને નુકસાન થઇ રહ્યું હોવાનું વાયુસેનાના વડા એર ચીફ માર્શલ એ.પી. સિંહે શનિવારે જણાવ્યું હતું.

તેમણે કહ્યું કે આ વિલંબ એવા સંજોગોમાં થઇ રહ્યો છે જ્યારે સુરક્ષા પડકારોનો સામનો કરવા માટે હવાઇ શક્તિ ઝડપથી મહત્ત્વપૂર્ણ બની રહી છે અને ફાઇટર જેટ સ્ક્વોડ્રનની સંખ્યા ઘટી રહી છે.

એર ફોર્સ ડે પહેલા એક પત્રકાર પરિષદને સંબોધતા આઇએએફના વડાએ જણાવ્યું કે આગામી કેટલાક વર્ષો સુધી દર વર્ષે ઓછામાં ઓછા ૩૦-૪૦ ફાઇટર જેટનો સમાવેશ કરવાની જરૂર છે. તેમણે દેશમાં નિર્મિત તેજસ માર્ક-૧એ એરક્રાફ્ટ અને મલ્ટી-રોલ ફાઇટર એરક્રાફ્ટ(એમઆરએફએ) પ્રોગ્રામ હેઠળ ખરીદવામાં આવી રહેલા રાફેલ કોમ્બેટ જેટના સમાવેશથી પરિસ્થિતિમાં સુધારો થવાની આશા વ્યક્ત કરી હતી.

એર ચીફ માર્શલ સિંહે કહ્યું કે જો બધું યોજના અનુસાર ચાલશે તો ભારત ચાલુ નાણાકીય વર્ષ સુધીમાં એમઆરએફએ ડીલને અંતિમ સ્વરૂપ આપવાની વિચારણા કરી રહ્યું છે. ■

અમેરિકાના ઓહાયોમાં હિન્દુ મંદિરમાં તોડફોડ

ન્યૂ યૉર્કઃ અમેરિકાના ઓહાયો રાજ્યમાં આવેલા એક હિન્દુ મંદિરમાં તોડફોડ કરવામાં આવી હોવાનો દાવો અમેરિકાના બે હિન્દુ હિમાયતી સંગઠનોએ કર્યો હતો.

હિન્દુ અમેરિકન ફાઉન્ડેશન(એચએએફ) અને કોએલિશન ઓફ હિન્દુઝ ઓફ નોર્થ અમેરિકા(કોહના)એ શુક્રવારે જણાવ્યું કે ઓહાયોમાં રિચમંડ હાઇટ્સ સ્થિત સ્વામિનારાયણ વડતાલ ધામ હિન્દુ મંદિર પર ઇંટો ફેંકવામાં આવી હતી. જેના પગલે બારીના કાચ તૂટી ગયા હતા અને મંદિરને નુકસાન પહોંચ્યું હતું. આ જૂથોના જણાવ્યા મુજબ આ કથિત ઘટના શુક્રવારે બપોરે બની હતી. આ દરમિયાન મંદિરની અંદર પૂજારી અને કેટલાક ભક્તો ઉપસ્થિત હતા.

આ હુમલો એવા સમયે થયો છે જ્યારે રાજ્યમાં ભારતીય-અમેરિકન સમુદાય નવરાત્રી ઉત્સવ અને હિન્દુ હેરિટેજ મંથની ઉજવણીની તૈયારી કરી રહ્યો છે. હિન્દુ અમેરિકન ફાઉન્ડેશન(એચએએફ)ના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટર સુહાગ શુક્લાએ સોશ્યલ મીડિયા પર જણાવ્યું કે આ હવે માત્ર વાતો સુધી સીમિત ન રહેતા વાસ્તવિકતા બની ગઇ છે. ઓનલાઇન ફેલાયેલી નફરત હવે હકીકતમાં એક હિન્દુ મંદિર પરના હુમલામાં ફેરવાઇ ગઇ છે. આ ઘટનાના વીડિયોની તપાસ થવી જોઇએ અને ગુનેગારોને તાત્કાલિક ઝડપી લેવા જોઇએ. એચએએફએ જણાવ્યું કે આ ગુનો નફરતથી પ્રેરિત હોઇ શકે છે. આ હુમલા એવા સમયે થયો છે જ્યારે હિન્દુ-અમેરિકન સમુદાય ભારોભાર નફરત અને કડવાશનો સામનો કરી રહ્યો છે. સંગઠને કહ્યું કે અમે દેશના ચૂંટાયેલા નેતાઓ અને સરકારી એજન્સીઓને પણ અપીલ કરીએ છીએ કે તેઓ ભારતીય અને હિન્દુ-અમેરિકન સમુદાયો વિરુદ્ધ ફેલાવવામાં આવતી નફરતની જાહેરમાં અને સ્પષ્ટપણે નિંદા કરે. (એજન્સી)■

બ્રિટિશ શાસનમાં સિવિલ સર્વિસ પરીક્ષામાં સંસ્કૃતનું પેપર હતુંઃ મોદી

નવી દિલ્હીઃ ભારતની આઝાદી પૂર્વેની આઇએએસ વ્યવસ્થાની એક ઐતિહાસિક વિગત પર પ્રકાશ પાડતા, વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ જણાવ્યું હતું કે બ્રિટિશ શાસન દરમિયાન પણ સિવિલ સર્વિસીસની પરીક્ષામાં સંસ્કૃત વિષયનું એક પેપર સામેલ હતું.

'ભારત મંડપમ' ખાતે યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (યુપીએસસી)ના શતાબ્દી સમારોહને સંબોધતી વખતે, વડાપ્રધાને ત્યાં આયોજિત એક પ્રદર્શનમાંથી મળેલી માહિતી શેર કરી હતી.

તેમણે નોંધ્યું હતું કે મહાન સ્વાતંત્ર્ય સેનાની નેતા સુભાષચંદ્ર બોઝે ૧૯૨૦માં તેમની પરીક્ષા દરમિયાન સંસ્કૃતનું પેપર આપ્યું હતું. વડાપ્રધાને કહ્યું કે, ગેલેરી જોતી વખતે મારું ધ્યાન એ વાત પર ગયું કે તેમાં ૧૯૨૦માં સુભાષચંદ્ર બોઝ આ જ પ્રક્રિયામાંથી કેવી રીતે પસાર થયા હતા તેની માહિતી પણ છે.

તેમણે ઉમેર્યું હતું કે, જે બાબતે મારું ધ્યાન ખેંચ્યું તે એ હતી કે તે સમયે ભારત બ્રિટિશ શાસન હેઠળ હોવા છતાં, પરીક્ષામાં સંસ્કૃતનું પેપર લેવામાં આવતું હતું અને સુભાષબાબુએ આ પેપર આપ્યું હતું.

વડાપ્રધાને બોઝ અને અન્ય ઐતિહાસિક દિગ્ગજોના યોગદાનની પણ પ્રશંસા કરી હતી. તેમણે નોંધ્યું હતું કે ગત એક સદી દરમિયાન ઘણા લોકોએ પરીક્ષા પ્રક્રિયાને વિશ્વાસના વારસામાં પરિવર્તિત કરી છે અને આ સંસ્થાને નવી ઊંચાઈઓ પર પહોંચાડી છે.

મોદીએ યુવા ઉમેદવારો અને ઉપસ્થિત લોકોને ગેલેરીની મુલાકાત લેવા અને ભારતની સિવિલ સર્વિસીસ વ્યવસ્થાની ઊંડી ઐતિહાસિક સફરને સમજવા માટે આહ્વાન કર્યું હતું.

યુપીએસસીના ૧૦૦ વર્ષના સીમાચિહ્નરૂપ પ્રસંગે, વડાપ્રધાને એક વિશેષ સ્મારક સિક્કો, ટપાલ ટિકિટ અને ભારતમાં જાહેર સેવા આયોગોને આકાર આપનારા મહત્ત્વપૂર્ણ નિર્ણયોનું દસ્તાવેજીકરણ કરતું પુસ્તક પણ બહાર પાડ્યું હતું. (એજન્સી)■

ડ્રગ્સ તસ્કર નવપ્રીતસિંહને ભારત લવાયો

નવી દિલ્હીઃ કુખ્યાત ડ્રગ્સ તસ્કર નવપ્રીત સિંહને તૂર્કીથી ભારત લાવવામાં આવ્યો હોવાનું કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે જણાવ્યું હતું. તેમણે આને મોદી સરકારની ઐતિહાસિક ઉપલબ્ધિ ગણાવી હતી.

કોર્ટના સૂત્રોના જણાવ્યા મુજબ દિલ્હી પોલીસના સ્પેશ્યલ સેલ દ્વારા સિંહની ઇન્દિરા ગાંધી આંતરરાષ્ટ્રીય એરપોર્ટ પર પહોંચ્યા બાદ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. કોર્ટે તેને શનિવારે ૧૦ દિવસની પોલીસ કસ્ટડીમાં મોકલી દીધો હતો.

અમિત શાહે કહ્યું કે મોદી સરકાર ડિસેમ્બર ૨૦૨૯ પહેલા તમામ નાર્કો-કાર્ટેલને નાબૂદ કરવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે. શાહે સોશિયલ મીડિયા પર કહ્યું કે સિંહે નવાબ વિર્ક નામની નકલી ઓળખના આધારે તુર્કીયેની નાગરિકતા મેળવી લીધી હતી અને અફઘાનિસ્તાનથી ભારતમાં હેરોઇન અને મેથામ્ફેટામાઇનની દાણચોરી ચાલુ રાખી હતી.

શાહે વધુમાં કહ્યું કે આપણી એજન્સીઓએ તેની વાસ્તવિક ઓળખની ભાળ મેળવવા માટે એક પછી એક બધા રહસ્યો ખોલ્યા હતા અને તેને ભારત પરત લાવવામાં સફળતા પ્રાપ્ત કરી હતી. (એજન્સી)■

ખંડણી સહિતના આરોપોઃ કૅનેડામાં પાંચ ભારતીયની ધરપકડ કરાઈ

ટોરન્ટોઃ કૅનેડામાં ખંડણી સહિતના આરોપસર ભારતીય મૂળના પાંચ લોકોની ધરપકડ કરવામાં આવી છે. આ કેસમાં ગોળીબાર, આગચંપી, હથિયારોની હેરાફેરી અને ડ્રગ્સ સંબંધિત ગુનાઓનો સમાવેશ થાય છે. આ માહિતી પોલીસ અને મીડિયા અહેવાલોમાં સામે આવી છે.

પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર એક ઓટો ડીલરશિપની ૧૬ મહિના સુધી તપાસ ચાલ્યા બાદ આ ધરપકડ કરવામાં આવી છે. આ ડીલરશિપના સહ-માલિકોએ જૂન ૨૦૨૫માં ખંડણીની ફરિયાદ કરી હતી. ત્યારબાદ લેંગલી અને સરેમાં આવેલી ડીલરશિપ પર આગચંપી અને ગોળીબારની બે ઘટનાઓ ઘટી હતી. પોલીસે આ પાંચ આરોપીઓને વિદેશી નાગરિકો તરીકે વર્ણવ્યા છે.

પોલીસે જણાવ્યું કે પાંચ પૈકીનો એક ૨૩ વર્ષીય સંકેત સિંગળા ભારતનો રહેવાસી છે. કૅનેડિયન અધિકારીઓએ રાષ્ટ્રીય સ્તરે સંકલિત કાર્યવાહી અંતર્ગત તેને કેનેડા બોલાવ્યો હતો. ૧લી ઓક્ટોબરના રોજ ટોરોન્ટો એરપોર્ટ ખાતે પહોંચતા જ તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

ઉપરાંત ધરપકડ કરાયેલા અન્ય આરોપીઓમાં સાહિલ(૨૪), સિમરનજીત સિંહ(૨૪) અને હર્ષ(૨૧)ના નામનો સમાવેશ થાય છે, આ બધા બ્રિટિશ કોલંબિયાના રહેવાસી છે. જ્યારે જગદીપ સિંહ(૨૪) ઓન્ટેરિયોનો રહેવાસી છે. હાલમાં પાંચેય આરોપીઓ કસ્ટડીમાં હોવાનું પોલીસે જણાવ્યું હતું. (એજન્સી)■

જંતર મંતર પર બીજા દિવસે પણ એઆઈએસએનું આંદોલન

નવી દિલ્હીઃ મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર જ્ઞાનેશકુમાર વિરુદ્ધ વિરોધ પ્રદર્શન કરવા અને તેમના રાજીનામાની માગ કરવા માટે પટેલ ચોકથી જંતર મંતર તરફ કૂચ કરી રહેલા લગભગ ૧૫૦ પ્રદર્શનકારીની શનિવારે અટકાયત કરવામાં આવી હતી. આ પ્રદર્શનકારીઓમાં ઑલ ઇન્ડિયા સ્ટુડન્ટ્સ યુનિયન (એઆઇએસએ)નાં રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ નેહા બોરા, કાર્યકર યોગેન્દ્ર યાદવ અને વરિષ્ઠ વકીલ પ્રશાંત ભૂષણનો સમાવેશ થતો હતો, તેમ એક અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. એઆઇએસએના સભ્યોએ જણાવ્યું હતું કે વરિષ્ઠ વકીલો કપિલ સિબ્બલ, નિત્યા રામકૃષ્ણન, પલ્લવ સિસોદિયા અને પ્રશાંત ભૂષણ તેમજ કાર્યકર યોગેન્દ્ર યાદવ આ કૂચ દરમિયાન બોરા અને અન્ય વિદ્યાર્થીઓ સાથે જોડાયા હતા. પ્રદર્શનકારીઓ વિરોધ સ્થળ નજીક એકઠા થયા ત્યારે પોલીસે તેમની અટકાયત કરવાનું શરૂ કર્યું હતું. સુરક્ષા કર્મચારીઓને વિવિધ સ્થળોએ તહેનાત કરવામાં આવ્યા હતા અને જંતર મંતર તરફ જતા રસ્તાઓ પર બેરિકેડ્સ મૂકવામાં આવ્યા હતા.

એઆઇએસએના સભ્યોએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે પોલીસ કાર્યવાહી દરમિયાન એક પુરુષ પોલીસ અધિકારીએ બોરા સાથે ગેરવર્તણૂક કરી હતી અને દિલ્હી પોલીસના અન્ય એક અધિકારીએ તેમની સાથે અપશબ્દોનો પ્રયોગ કર્યો હતો. આ આક્ષેપોની તાત્કાલિક સ્વતંત્ર રીતે પુષ્ટિ થઈ શકી નથી. શુક્રવારે અટકાયત કરાયેલા લોકોમાં સામેલ બોરાએ કાર્યકરોને બપોરે એક વાગ્યે જંતર મંતર પર પાછા ફરવા અને કુમારના રાજીનામાની માગણી તથા મતદાર યાદીની એસઆઇઆર અંગેની ચિંતાઓ ઉઠાવીને વિરોધ ચાલુ રાખવા જણાવ્યું હતું. ■

નેસ્લેના 'લો-ફેટ ડેરી વ્હાઈટનર'ના નમૂના હલકી ગુણવત્તાના નીકળ્યા

નવી દિલ્હીઃ રાષ્ટ્રીય રાજધાનીના કનોટ પ્લેસમાં આવેલી હોટલ લલિતમાંથી એકત્રિત કરવામાં આવેલા નેસ્લે ઇન્ડિયાના 'લો-ફેટ ડેરી વ્હાઇટનર'ના નમૂના અસુરક્ષિત અને હલકી ગુણવત્તાવાળા હોવાનું તપાસમાં સામે આવ્યું છે. આ માહિતી ફૂડ સેફ્ટી એન્ડ સ્ટાન્ડર્ડ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા(એફએસએસએઆઇ)એ આપી હતી. ■

પહેલા પાનાનું ચાલુ

એફઆઈઆર નોંધાવ્યાના

સંભાળતા અમિત શાહે જણાવ્યું હતું કે દેશમાં ભારતીય ન્યાયસંહિતાના સંપૂર્ણ અમલ બાદ દેશની ફોજદારી ન્યાય પદ્ધતિ વિશ્વમાં સૌથી વધુ અત્યાધુનિક પ્રણાલીમાંની એક ગણાશે.

તેમણે કેફી પદાર્થો વિરોધી અભિયાનનો ઉલ્લેખ કરતા જણાવ્યું હતું કે સરકાર મધ્ય પ્રદેશમાં ૨૦૨૯ની ૩૧ ડિસેમ્બર પછી કેફી પદાર્થોનું દૂષણ નાબૂદ કરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે દેશમાં ભારતીય ન્યાયસંહિતા, ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા અને ભારતીય સાક્ષ્ય અધિનિયમનો અમલ ૨૦૨૪ની પહેલી જુલાઇથી શરૂ થયો હતો. આ ત્રણ કાયદાને ફોરેન્સિક ઇન્વેસ્ટિગેશનમાં વિજ્ઞાન અને ટૅક્નોલૉજીની સાથે સાંકળીને મહિલાઓની સલામતી, ટોળા દ્વારા માર મારીને કરાતી હત્યાની ઘટના રોકવા, ગુમ થયેલા બાળકોને શોધવા અને ત્રાસવાદ સામે નાગરિકોની સુરક્ષાનું ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવ્યું છે.

અમિત શાહે જણાવ્યું હતું કે આ ત્રણે કાયદાનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત દંડ કે સજા કરવાનો નહિ, પરંતુ ન્યાય કરવાનો છે. (એજન્સી)■

નાયરા એનર્જીએ પેટ્રોલના

ભાવની સમકક્ષ આવી ગયા હતા.

રેટિંગ એજન્સી ઇક્રાએ ગયા મહિને અંદાજ લગાવ્યો હતો કે સપ્ટેમ્બરમાં ઓઇલ માર્કેટિંગ કંપનીઓને પેટ્રોલ પર પ્રતિ લિટર આશરે આઠ રૂપિયા અને ડીઝલ પર પ્રતિ લિટર નવ રૂપિયાનું નકારાત્મક માર્કેટિંગ માર્જિન ભોગવવું પડી રહ્યું છે. આ ભાવ વધારાથી નજીકના ભવિષ્યમાં ખાનગી અને સરકારી માલિકીના ઇંધણ આઉટલેટ્સ વચ્ચે ભાવ તફાવત વધી શકે છે. ■

જૂનાગઢ ગિરનાર લીલી પરિક્રમાનો

૨૦ નવેમ્બરથી આરંભ, તંત્ર દ્વારા પૂર્વતૈયારીઓ શરૂ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

જૂનાગઢ : શહેરમાં આગામી કારતક સુદ અગિયારસથી શરૂ થતી વિશ્વપ્રસિદ્ધ ગિરનારની લીલી પરિક્રમાની તારીખો જાહેર થઈ ગઈ છે. વર્ષ ૨૦૨૬માં ગિરનારની લીલી પરિક્રમા આગામી ૨૦ નવેમ્બર ૨૦૨૬ થી શરૂ થઈને ૨૪ નવેમ્બર ૨૦૨૬ સુધી યોજાશે. આ પવિત્ર પરિક્રમાને લઈને જિલ્લા વહીવટી તંત્ર દ્વારા તડામાર તૈયારીઓ શરૂ કરી દેવામાં આવી છે. જૂનાગઢ જિલ્લા કલેક્ટર યોગેશ ચૌધરીના અધ્યક્ષસ્થાને ગિરનાર લીલી પરિક્રમાની પૂર્વ તૈયારીઓ અંગે સંલગ્ન વિભાગના અધિકારીઓ સાથે બેઠક યોજાઈ હતી. આ પરિક્રમામાં લાખો ભાવિકો ઉમટતા હોવાથી જિલ્લા વહીવટી તંત્ર દ્વારા આગોતરું આયોજન શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. જિલ્લા કલેક્ટરની અધ્યક્ષતામાં યોજાયેલી આ પ્રથમ બેઠકમાં ભાવિક ભક્તો માટે જરૂરી સુવિધાઓ અને વ્યવસ્થાઓ સુનિશ્ચિત કરવા પર વિશેષ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.

બેઠક દરમિયાન જિલ્લા કલેક્ટરે પરિક્રમા રૂટનું સઘન નિરીક્ષણ કરી યોગ્ય આયોજન ઘડવા સ્પષ્ટ નિર્દેશો આપ્યા હતા. ચાલુ વર્ષે વરસાદની અછતને ખાસ ધ્યાનમાં રાખીને, પરિક્રમાર્થીઓ માટે પીવાના પાણી સહિતની તમામ જરૂરી વ્યવસ્થાઓ પૂરતા પ્રમાણમાં વધારવા માટે ખાસ આયોજન કરવા સૂચના અપાઈ હતી.

આ ઉપરાંત, પરિક્રમાના રૂટને જોડતા મહાનગરપાલિકા, માર્ગ અને મકાન પંચાયત તેમજ સ્ટેટ હાઇવેના રસ્તાઓની મરામત અને રિસર્ફેસિંગની કામગીરી વહેલી તકે પૂર્ણ કરવા માટે પણ તંત્રને તાકીદ કરવામાં આવી છે. પરિક્રમા દરમિયાન જંગલ વિસ્તારમાં વન્ય પ્રાણીઓ સાથે કોઈ અનિચ્છનીય સંઘર્ષ ન સર્જાય તે માટે વિશેષ કાળજી રાખવા જણાવાયું હતું. આ માટે વન્ય જીવોની સુરક્ષા સાથે ભાવિકોમાં જનજાગૃતિ ફેલાવવા અને રૂટ પર પૂરતી લાઈટિંગની વ્યવસ્થા ઊભી કરવા માટે સંબંધિત વિભાગોને જરૂરી સૂચનાઓ આપવામાં આવી છે. આ બેઠકમાં પોલીસ વિભાગ, વન વિભાગ, એસ.ટી. નિગમ સહિતના જુદા જુદા સરકારી વિભાગોના ઉચ્ચ અધિકારીઓ ઉપસ્થિત રહીને પરિક્રમાને સફળ અને સુરક્ષિત બનાવવા અંગે વિસ્તૃત ચર્ચા-વિચારણા કરી હતી. ■

ગુજરાત ભાડા વિધેયકના વિરોધમાં રાજકોટ જિલ્લા કોર્ટ ખાતે વકીલોએ કોર્ટની કાર્યવાહીથી અલિપ્ત રહીને ઉગ્ર વિરોધ નોંધાવ્યો હતો. નવા કાયદા હેઠળ સિવિલ કોર્ટની સત્તાઓ છીનવીને ફિક્સિંગ ઓથોરિટી અને રેન્ટ ટ્રિબ્યૂનલ જેવા વહીવટી અધિકારીઓને સોંપવાની જોગવાઈ સામે વકીલોમાં ભારે રોષ છે. (પ્રવીણ સેદાણી)

ભાવનગરના કાનપર ગામે બાળકીનું કારની અડફેટે મોત, વાહનચાલક ફરાર

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

ભાવનગરઃ જિલ્લાના વલ્લભીપુર તાલુકાના કાનપર ગામમાં ઘર બહાર અન્ય બાળકો સાથે રમી રહેલી બે વર્ષની બાળકીનું કારની અડફેટે ગંભીર ઈજાઓ થતાં મોત નીપજ્યું હતું. અકસ્માત બાદ કારચાલક વાહન સાથે ફરાર થઈ ગયો હતો. પ્રાપ્ત થતી માહિતી મુજબ વલભીપુર તાલુકાના કાનપર ગામમાં પરિવાર સાથે રહેતા શંકરભાઈ રાઠવા કડિયાકામ કરતા હતા. દરમિયાન તેમની બે વર્ષની પુત્રી રિદ્ધિ અન્ય બાળકો સાથે ઘર બહાર રમતી હતી. તે સમયે સફેદ રંગની કારના ચાલકે કાર પૂરઝડપે અને બેફિકરાઈથી હંકારી બાળકી સાથે અકસ્માત કર્યો હતો. અકસ્માતમાં રિદ્ધિને છાતી તથા હૃદયના ભાગે ગંભીર ઈજાઓ થઈ હતી. અકસ્માત સર્જાયા બાદ આસપાસના લોકો એકઠા થાય તે પહેલાં જ કારનો ચાલક માનવતા નેવે મૂકીને પોતાના વાહન સાથે જાળિયા ગામ તરફ નાસી છૂટ્યો હતો. પરિવારજનોએ ઈજાગ્રસ્ત રિદ્ધિને સારવાર માટે વલ્લભીપુરના ખાનગી દવાખાને ખસેડી હતી. વધુ સારવારની જરૂર હોવાથી ૧૦૮ બોલાવવામાં આવી હતી. જોકે, સરકારી દવાખાને ફરજ પરના તબીબે રિદ્ધિને મૃત જાહેર કરી હતી. આ ઘટનાને પગલે મૃતક બાળકીના પરિવારજનોમાં ભારે આક્રંદથી માહોલ ગમગીન બની ગયો હતો. કરૂણ ઘટનાથી સમગ્ર કાનપર ગામમાં શોકનું મોજું ફરી વળ્યું છે. ઘટના અંગે વલ્લભીપુર પોલીસને જાણ કરવામાં આવતા પોલીસે ફરાર કારચાલક વિરુદ્ધ ગુનો નોંધી, વાહનના નંબરના આધારે તેની ધરપકડ કરવાના ચક્રો ગતિમાન કર્યા છે. ■

રાજકોટમાં મહિલા તબીબને ડિજિટલ અરેસ્ટ કરી ₹ ૫૮.૫૦ લાખ પડાવવા મામલે બે શખસની ધરપકડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

રાજકોટઃ શહેરમાં મહિલા તબીબને ડિજિટલ અરેસ્ટ કરી લાખો રૂપિયાની છેતરપિંડી કરવાના મામલે સાયબર ક્રાઈમ પોલીસે ગણતરીના દિવસોમાં બે આરોપીઓને ઝડપી પાડ્યા છે. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ, મહિલા તબીબને સીબીઆઈ અને મુંબઈ ક્રાઈમ બ્રાન્ચના નામે મની લોન્ડરિંગ કેસમાં ફસાવી દેવાની ધમકી આપી ચાર દિવસ સુધી ડિજિટલ અરેસ્ટના નામે રાખવામાં આવી હતી અને રૂ.૫૮.૫૦ લાખ પડાવવામાં આવ્યા હતા. આ સમગ્ર મામલે સાયબર ક્રાઈમની ટીમે તપાસ હાથ ધરી આરોપીઓ સુધી પહોંચતા દર્શન મકવાણા અને શુભમ પરમાર નામના બે શખ્સોને અમદાવાદમાંથી ઝડપી પાડ્યા હતા.

મળતી માહિતી મુજબ, ગઠિયાઓએ મહિલા તબીબનો સંપર્ક કરી પોતે સીબીઆઈ તથા મુંબઈ ક્રાઈમ બ્રાન્ચના અધિકારી હોવાની ઓળખ આપી હતી. મહિલા તબીબને તેમના નામે મની લોન્ડરિંગનો કેસ હોવાનું જણાવી ગંભીર ગુનામાં ફસાવી દેવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી.

આરોપીઓએ મહિલા તબીબને સતત ચાર દિવસ સુધી ફોન અને વીડિયો કોલના માધ્યમથી સંપર્કમાં રાખી ડિજિટલ અરેસ્ટ કર્યાનો આક્ષેપ છે. ડરનો માહોલ ઊભો કરી અલગ-અલગ તબક્કે કુલ રૂ.૫૮.૫૦ લાખ આરોપીઓ દ્વારા જણાવાયેલા બેંક ખાતામાં જમા કરાવડાવ્યા હોવાનું બહાર આવ્યું હતું.

સાયબર ક્રાઈમની પ્રાથમિક તપાસમાં પોલીસને એવી વિગતો મળી હોવાનું જાણવા મળે છે કે પકડાયેલા આરોપીઓએ કમિશન મેળવવાના બદલામાં પોતાના બેંક એકાઉન્ટનો ઉપયોગ કરવા આપ્યો હતો. મહિલા તબીબ પાસેથી પડાવવામાં આવેલી રકમ આ ખાતાઓમાં જમા થઈ હોવાની દિશામાં પણ પોલીસે તપાસ હાથ ધરી છે. ફરિયાદ બાદ સાયબર ક્રાઈમની ટીમે ટેકનિકલ સર્વેલન્સ સહિતની તપાસ શરૂ કરી હતી. ગણતરીના દિવસોમાં જ પોલીસ આરોપીઓ સુધી પહોંચી હતી અને અમદાવાદમાંથી દર્શન મકવાણા તથા શુભમ પરમારને ઝડપી પાડ્યા હતા.

હાલ બંને આરોપીઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી રહી છે. આ સમગ્ર નેટવર્કમાં અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સંડોવાયેલી છે કે કેમ, મહિલા તબીબ પાસેથી પડાવેલી રકમનો અન્ય કોઈ ખાતામાં વ્યવહાર થયો છે કે કેમ તેમજ આરોપીઓએ અગાઉ પણ આવી રીતે કોઈને નિશાન બનાવ્યા છે કે કેમ તે સહિતના મુદ્દે પોલીસે વધુ તપાસ હાથ ધરી છે. ■

બોટાદમાં જીઆરડી જવાન બાવીસ હજારની લાંચ લેતા રંગેહાથ પકડાયો

ખોટી નંબર પ્લેટનો ગુનો ન નોંધવા માટે લાંચ લીધી હતી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

બોટાદઃ ગ્રામ્ય પોલીસ સ્ટેશન વતી વાહનની ખોટી નંબર પ્લેટ મામલે કાયદેસરનો ગુનો નહીં નોંધવા માટે રૂપિયા ૨૨,૦૦૦ની લાંચ લેતાં ગ્રામ રક્ષક દળ (જીઆરડી)ના કર્મચારી કિશનભાઈ મનજીભાઈ ચૌહાણને લાંચ રુશ્વત વિરોધી બ્યુરો (એસીબી)એ રંગેહાથ ઝડપી પાડ્યો હતો. બોટાદમાં એસીબીએ લાંચનો સફળ ટ્રેપ કર્યો છે જેમાં આ જીઆરડી જવાન આબાદ રીતે ફસાઈ ગયો હતો.

મળતી માહિતી મુજબ, ફરિયાદીના ભત્રીજાને ખોટી નંબર પ્લેટ લગાવી બાઈક ચલાવવાની શંકાના આધારે પોલીસ સ્ટેશન લઈ જવાયો હતો. આ ગુનો દાખલ ન કરવા માટે આરોપીએ શરૂઆતમાં ૫૦ હજાર રૂપિયાની લાંચ માંગી હતી. રકઝક બાદ ૨૨ હજાર રૂપિયા નક્કી થયા હતા. ફરિયાદી લાંચ આપવા માંગતા ન હોવાથી તેમણે બોટાદ એસીબીનો સંપર્ક કર્યો હતો. એસીબીએ ફરિયાદના આધારે છટકું ગોઠવ્યું હતું. જે મુજબ લાઠીદડ ગામે આરોપી કિશન ચૌહાણે ૨૨ હજાર રૂપિયાની લાંચ સ્વીકારી હતી. એસીબી ટીમે લાંચની રકમ રિકવર કરી આરોપીને ઝડપી પાડ્યો હતો.

એસીબીએ લાંચની સંપૂર્ણ રકમ રિકવર કરી આરોપી સામે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ હેઠળ ગુનો નોંધી આગળની કાયદેસરની તપાસ હાથ ધરી છે. આ કેસમાં પોલીસ સ્ટેશનના અન્ય કોઈ કર્મચારી કે અધિકારીની સંડોવણી છે કે કેમ તે અંગે પણ સઘન પૂછપરછ શરૂ કરવામાં આવી છે. ■

રાજકોટમાં શખસની હત્યાથી ચકચાર, સાત દિવસમાં ભક્તિનગર વિસ્તારમાં બીજી ઘટના

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

રાજકોટઃ શહેરના જંગલેશ્વર વિસ્તારમાં ખ્વાજા એપાર્ટમેન્ટ પાસે એક શખ્સની હત્યા થતાં ચકચાર મચી ગઈ છે. મળતી પ્રાથમિક માહિતી મુજબ ઈકબાલ જુનાગઢી નામના શખ્સની હત્યાથી ચકચાર મચી ગઈ હતી. બનાવની જાણ થતાં ભક્તિનગર પોલીસ તેમજ ક્રાઈમ બ્રાન્ચનો કાફલો તાત્કાલિક ઘટનાસ્થળે દોડી ગયો હતો. પોલીસે ઘટનાસ્થળે પહોંચી તપાસ શરૂ કરી છે. હત્યા ક્યા કારણોસર કરવામાં આવી અને તેમાં કોણ સંડોવાયેલું છે તે અંગે પોલીસ દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવી રહી છે ઘટનાને પગલે પોલીસની કામગીરી વચ્ચે એક શખ્સ પોલીસની હાથવેંતમાં હોવાની માહિતી સૂત્રો દ્વારા બહાર આવી છે. જોકે, આરોપી અંગે પોલીસ તરફથી સત્તાવાર જાહેરાત કે પુષ્ટિ કરવામાં આવી નથી. પોલીસની સત્તાવાર તપાસ બાદ જ આ અંગેની હકીકત સ્પષ્ટ થશે. ખાસ કરીને માત્ર સાત દિવસના સમયગાળામાં ભક્તિનગર પોલીસ સ્ટેશન વિસ્તારમાં બીજી હત્યાની ઘટના સામે આવતા પોલીસ પેટ્રોલિંગ અને કાયદો-વ્યવસ્થાને લઈને પણ સવાલો ઊઠ્યા છે જંગલેશ્વર સહિત શહેરના સંવેદનશીલ વિસ્તારોમાં રાત્રિના સમયે પોલીસ પેટ્રોલિંગ વધુ સઘન કરવામાં આવે અને નાઈટ કોમ્બિંગ હાથ ધરવામાં આવે તેવી સ્થાનિક સ્તરે માંગ ઉઠી રહી છે. પોલીસ દ્વારા હત્યા પાછળનું ચોક્કસ કારણ, આરોપીઓની સંડોવણી અને સમગ્ર ઘટનાક્રમ અંગે તપાસ કરવામાં આવી રહી છે પોલીસની સત્તાવાર વિગતો બાદ જ હત્યાના કારણ સહિતની વધુ હકીકતો સામે આવશે. ■

રાજકોટ મનપા સ્ટેન્ડિંગ કમિટીમાં ₹ ૬.૫ કરોડનાં ૨૦ વિકાસ કામોને મંજૂરી, વાર્ષિક ₹ ૧.૨૫ કરોડની બચતનો અંદાજ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

રાજકોટઃ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની સ્ટેન્ડિંગ કમિટીની બેઠકમાં શહેરના વિકાસ કાર્યો તેમજ વહીવટી મુદ્દાઓ અંગે મહત્વના નિર્ણયો લેવામાં આવ્યા હતા. બેઠકમાં રજૂ કરવામાં આવેલી કુલ ૨૦ દરખાસ્તોને સર્વાનુમતે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. આ દરખાસ્તો અંતર્ગત અંદાજે રૂ.૬.૫ કરોડના વિકાસ કામોને લીલી ઝંડી આપવામાં આવી હતી.

સ્ટેન્ડિંગ કમિટી દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવેલા કામોમાં શહેરમાં પિંક ટોયલેટનું નિર્માણ, વોર્ડ નંબર-૩માં જાહેર શૌચાલયનું નિર્માણ તેમજ રાજકોટ શહેરના વિવિધ વિસ્તારોમાં સેન્ટ્રલ ડિવાઇડર અને સર્કલના મેન્ટેનન્સ સહિતના કામોનો સમાવેશ થાય છે. આ વિકાસ કામો પૂર્ણ થયા બાદ વિવિધ વિસ્તારોમાં નાગરિકોને જાહેર સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ થવાની સાથે શહેરના ડિવાઇડર અને સર્કલની જાળવણી પણ વધુ સુવ્યવસ્થિત બનશે.

બેઠકમાં ગુમાસ્તા ધારા એટલે કે શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ સંબંધિત કેસોની સુનાવણી માટે કાર્યરત બે સ્પેશિયલ કોર્ટ બંધ કરવાનો નિર્ણય પણ લેવામાં આવ્યો છે. મહાનગરપાલિકાના જણાવ્યા મુજબ, હાલમાં આ બંને કોર્ટમાં આશરે ૧૩ જેટલા કેસો જ પેન્ડિંગ છે. કેસોની સંખ્યા ઘટી જતાં બે અલગ સ્પેશિયલ કોર્ટ ચાલુ રાખવાનો ખર્ચાળ નિર્ણય ન લેતા તેને બંધ કરવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો. હાલમાં ચાલુ કેસોને અન્ય સક્ષમ કોર્ટમાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવશે. બે સ્પેશિયલ કોર્ટ બંધ થવાથી ન્યાયાધીશ અને સ્ટાફના પગાર સહિતના ખર્ચમાં બચત થશે. તેના કારણે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને વાર્ષિક અંદાજે રૂ.૧.૨૫ કરોડનો આર્થિક લાભ થવાનો અંદાજ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

સ્ટેન્ડિંગ કમિટીની બેઠકમાં વિકાસલક્ષી કામોને મંજૂરી સાથે મહાનગરપાલિકાના ખર્ચમાં ઘટાડો થાય તેવા વહીવટી નિર્ણયને પણ મંજૂરી આપવામાં આવતા બંને પાસાં મહત્વના રહ્યા હતા. ■

સુરેન્દ્રનગરમાં જિમની આડમાં ગેરકાયદે પ્રવૃત્તિનો પર્દાફાશઃ બે જિમ સીલ કરાયાં, સંચાલકની ધરપકડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

સુરેન્દ્રનગરઃ શહેરના શિવાલીક કોમ્પ્લેક્સમાં આવેલા ક્લબ ૭૧ જીમની આડમાં ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ ચાલતી હોવાની રજૂઆતને પગલે સુરેન્દ્રનગર ડિવિઝન પોલીસે સીટી એ અને સીટી બી ડિવિઝન પોલીસ સાથે સંયુક્ત કાર્યવાહી હાથ ધરી સમગ્ર મામલે તપાસ શરૂ કરી છે. પોલીસની તપાસમાં જીમમાં આવતી યુવતીઓની છેડતી, વોટ્સએપ મારફતે ન્યુડ ફોટા પાડી બ્લેકમેઇલિંગ કરવું તેમજ બળજબરીથી પૈસા કઢાવવાની પ્રવૃત્તિ અને વ્યાજ-વટાવની ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિ અંગેની હકીકતો બહાર આવી હતી.

પોલીસના જણાવ્યા મુજબ, શિવાલીક કોમ્પ્લેક્સમાં આવેલા ક્લબ ૭૧ જીમના સંચાલક આમીન સ/ઓ યાસીનભાઈ અબ્દુલભાઈ મુલતાની, ઉંમર ૩૪ વર્ષ, રહે. લક્ષ્મીપરા શેરી નં.૧, પ્રાથમિક શાળા નં.૧૬ પાસેની ગલી, સુરેન્દ્રનગર વિરુદ્ધ મળેલી રજૂઆતના આધારે તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી. તપાસ દરમિયાન ગેરકાયદેસર ચીજવસ્તુઓ મળી આવતા પોલીસે મુદ્દામાલ કબજે કરી સંચાલક વિરુદ્ધ ગુનો નોંધ્યો હતો. પોલીસે સુરેન્દ્રનગર સીટી એ ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશનમાં ગુનો નોંધ્યો હતો. આરોપીને ૩ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૬ના રોજ બપોરે ૧૨ વાગ્યે આ ગુનાના કામે અટક કરી કાયદેસરની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી હતી. તપાસ દરમિયાન જીમમાંથી કોરા ચેકો અને હિસાબી ચોપડા મળી આવ્યા હતા. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ, આ સામગ્રીના આધારે જીમની આડમાં ઉપરોક્ત ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિ ચલાવવામાં આવતી હોવાની વિગતો બહાર આવી હતી. આરોપીના ઉપરોક્ત સ્થળે આવેલા જીમ ઉપરાંત ૮૦ ફૂટ રોડ પર આવેલા ક્લબ ૭૧ જીમમાં પણ મહાનગરપાલિકાના સ્ટાફને સાથે રાખી તપાસ કરવામાં આવી હતી. બંને જીમ લાયસન્સ તથા પરવાનગી વિના ચાલુ હોવાનું સામે આવતા બંને જીમને સીલ કરી દેવામાં આવ્યા હતા. પોલીસે કાર્યવાહી દરમિયાન કુલ રૂ.૧,૩૧,૬૦૦ની કિંમતનો મુદ્દામાલ કબજે કર્યો છે. જેમાં ૫ મોબાઇલ ફોન રૂ.૧,૩૧,૦૦૦, ૪ પેનડ્રાઇવ રૂ.૪૦૦, ૧ એડેપ્ટર રૂ.૧૦૦ અને ૧ બ્લુટૂથ ડિવાઇસ રૂ.૧૦૦ ઉપરાંત બે સીમકાર્ડ, અલગ-અલગ બેંકોના ૧૭ ચેક, વિવિધ વ્યક્તિઓના ૯ આધારકાર્ડની નકલો, ૩ હિસાબી ચોપડા, ૧ દસ્તાવેજની નકલ અને ૧ નોટરી કરારનો સમાવેશ થાય છે. આરોપીની જીમની ઓફિસમાંથી મળેલી પેનડ્રાઇવમાં જીમમાં આવતી યુવતીઓના ન્યુડ ફોટા મળી આવ્યા હતા. આથી પોલીસ દ્વારા સંભવિત ભોગ બનનારાઓને આગળ આવી માહિતી આપવા અપીલ કરવામાં આવી છે. જો કોઈ યુવતીને આરોપી દ્વારા બ્લેકમેઇલ કરવામાં આવી હોય અથવા જીમમાં ચાલતી ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિ અંગે કોઈ વ્યક્તિ પાસે માહિતી હોય તો સુરેન્દ્રનગર સીટી એ ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશનનો સંપર્ક કરવા જણાવાયું છે. માહિતી આપનારનું નામ અને સરનામું ગુપ્ત રાખવાની ખાતરી પણ પોલીસ દ્વારા આપવામાં આવી છે. ■

રાજકોટ એઈમ્સમાં મહિલા તબીબની છેડતી મામલે નર્સિંગ સ્ટાફ લલિત શર્માની ધરપકડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

રાજકોટઃ એઈમ્સમાં મહિલા તબીબ સાથે છેડતીના મામલે ગાંધીગ્રામ પોલીસે કાર્યવાહી કરી નર્સિંગ સ્ટાફના લલિત શર્માની ધરપકડ કરી હતી. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ આરોપી વિરુદ્ધ છેડતી સહિતની કલમો હેઠળ ગુનો નોંધવામાં આવ્યો છેઅને સમગ્ર મામલે વધુ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી છે. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ મહિલા તબીબ સાથે ૨૬ અને ૩૦ સપ્ટેમ્બરના રોજ બે વખત છેડતી કરવામાં આવી હોવાનો આક્ષેપ ફરિયાદમાં કરવામાં આવ્યો છે. બનાવને પગલે એઈમ્સના રેસિડેન્ટ ડોક્ટરો સહિતના તબીબી સ્ટાફમાં રોષ જોવા મળ્યો હતો અને વિરોધ સાથે હડતાળ પણ કરવામાં આવી હતી. ઘટનાની જાણ થતાં ગાંધીગ્રામ પોલીસ દ્વારા તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી. ફરિયાદના આધારે પોલીસે લલિત શર્માની ધરપકડ કરી કાયદેસરની કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી. પોલીસ દ્વારા સમગ્ર ઘટનાક્રમ, ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો તથા અન્ય પાસાઓ અંગે વધુ તપાસ કરવામાં આવી રહી છે ■

ગીરગઢડામાં સૂતેલા બાળકને દીપડો ઉઠાવી ગયો, જુવારના ખેતરમાંથી મૃતદેહ મળ્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

ગીર સોમનાથઃ જિલ્લાના ગીરગઢડા તાલુકાના સણોસરી ગામના ખંભાળા વિસ્તારમાં દીપડાના હુમલાની કરુણ ઘટનાએ સમગ્ર પંથકને હચમચાવી દીધું છે. ગોધરાથી ખેતમજૂરી માટે આવેલા પરિવારનો માત્ર ત્રણ વર્ષનો માસૂમ પુત્ર ચેતન રાત્રે માતા-પિતાની વચ્ચે ધાબા પર સૂતો હતો. દરમિયાન લાકડાની સીડીના સહારે ધાબા પર ચઢી આવેલા દીપડાએ માતા-પિતાની નજર સામે બાળકને મોઢામાં દબોચી લીધો હતો. સણોસરીના ખંભાળા વિસ્તારમાં બાલુભાઈ ભગુભાઈ કાતરીયાની વાડીમાં ગોધરાના ગિરીશભાઈ બામણીયાનો પરિવાર છેલ્લા દોઢથી બે મહિનાથી ખેતમજૂરી માટે રહેતો હતો. આશરે રાત્રે સાડા નવથી દસ વાગ્યાના અરસામાં પરિવાર ધાબા પર સૂવા ગયો હતો. મધરાત બાદ અચાનક દીપડો ધાબા પર પહોંચ્યો અને ત્રણ વર્ષના ચેતનને ઉઠાવીને નજીકના ખેતર તરફ ભાગ્યો હતો. પિતાએ બાળકને બચાવવા પ્રતિકાર કર્યો, પરંતુ દીપડો ચેતનને લઈને નીચે ઉતરી ગયો હતો. પરિવારજનોની બૂમાબૂમ બાદ ગ્રામજનો એકત્ર થયા અને રાત્રિના અંધકારમાં શોધખોળ શરૂ કરવામાં આવી. વન વિભાગની ટીમ પણ ઘટનાસ્થળે પહોંચી હતી. સઘન સર્ચ દરમિયાન નજીકના જુવારના ખેતરમાંથી ચેતનનો મૃતદેહ મળી આવ્યો હતો. બાળકના શરીર પર ગંભીર ઈજાઓ સાથે સ્થળેથી દીપડાના પંજાના તથા લોહીના નિશાન મળ્યા હતા. પોસ્ટમોર્ટમ સહિતની કાર્યવાહી બાદ ચેતનનો મૃતદેહ પરિવારને સોંપાયો હતો. ત્યારબાદ પરિવાર માસૂમના મૃતદેહ સાથે ગોધરા રવાના થયો હતો. રોજીરોટી માટે વતનથી દૂર આવેલા પરિવારની ખુશી એક જ રાતમાં માતમમાં ફેરવાઈ ગઈ હતી. બાળક પર હુમલા બાદ વન વિભાગે તાત્કાલિક ચાર જેટલા પાંજરા ગોઠવી શોધખોળ હાથ ધરી હતી. સ્થાનિકોના સહયોગથી આશરે એક કલાકમાં એક દીપડો પાંજરે પુરાયો હતો. હાલ અન્ય પાંજરા પણ કાર્યરત રાખવામાં આવ્યા છે અને હુમલો કરનાર દીપડો ક્યો છે તે અંગે તપાસ ચાલી રહી છે. ■

જામનગરમાં યુવક પર હુમલા મામલે આરોપીની ધરપકડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

જામનગરઃ શહેરમાં ૨૩ ડ્રાઈવરોને નોકરીમાંથી છૂટા કરવાના મુદ્દે સર્જાયેલા વિવાદમાં કંપનીના સુપરવાઇઝર પર હુમલો કરી લૂંટ ચલાવવાના ગુનામાં સીટી-બી ડિવિઝન પોલીસે મુખ્ય આરોપી અઝીમ સુમરીયાની ધરપકડ કરી કાયદેસરની કાર્યવાહી હાથ ધરી છે. મળતી વિગતો અનુસાર, જામનગરની એક ખાનગી કંપની જે રિલાયન્સ કંપનીમાં કોન્ટ્રાક્ટ બેઝ પર વાહનો દોડાવે છે, તેણે તાજેતરમાં ૨૩ જેટલા ડ્રાઈવરોને નોકરીમાંથી મુક્ત કર્યા હતા. આ નિર્ણયને પગલે ડ્રાઈવરોમાં ભારે રોષ જોવા મળ્યો હતો. ડ્રાઈવરોના આગેવાન તરીકે અઝીમ બિલાલભાઈ સુમારીયાએ કંપનીના સુપરવાઇઝર હનીફ હુસેનભાઈ દલ સાથે આ બાબતે ઉગ્ર બોલાચાલી અને દલીલો કરી હતી. આ વિવાદે હિંસક સ્વરૂપ ધારણ કર્યું હતું. આક્ષેપ મુજબ, અઝીમ સુમારીયાએ સુપરવાઇઝર હનીફભાઈ દલ પર લોખંડની પાઇપ વડે હિચકારો હુમલો કર્યો હતો, જેના કારણે સુપરવાઇઝરને શરીરે ઇજાઓ પહોંચી હતી. હુમલાખોરે સુપરવાઇઝરને જાનથી મારી નાખવાની ધમકી આપી તેમના ખિસ્સામાંથી ૧૨૦૦ની રોકડ રકમની લૂંટ પણ ચલાવી હતી. આ મામલે સુપરવાઇઝર દ્વારા સીટી-બી ડિવિઝન પોલીસ મથકમાં ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી. પોલીસે ગુનો નોંધી ગણતરીના કલાકોમાં જ આરોપી અજીમ સુમરીયાને ઝડપી લીધો હતો. ધરપકડ કર્યા બાદ પોલીસની ટીમ આરોપીને સાથે રાખીને ઘટનાસ્થળે પહોંચી હતી, જ્યાં સમગ્ર ગુનાહિત ઘટનાનું રી-કન્સ્ટ્રક્શન કરવામાં આવ્યું હતું. પોલીસે આ મામલે કાયદાકીય કલમો હેઠળ ગુનો નોંધી આગળની કોર્ટ કાર્યવાહીની તજવીજ શરૂ કરી છે. ■

રાજકોટ શહેર કોંગ્રેસમાં સસ્પેન્શન બાદ આંતરિક કકળાટ યથાવત્

કમલેશ કોઠીવાર-વિજયસિંહ જાડેજાનો શહેર પ્રમુખ સામે વિરોધ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

રાજકોટઃ શહેર કોંગ્રેસમાં નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિની ચૂંટણીને લઈને શરૂ થયેલો આંતરિક વિવાદ સસ્પેન્શન બાદ પણ યથાવત જોવા મળી રહ્યો છે. શહેર કોંગ્રેસ પ્રમુખ ડૉ. રાજદીપસિંહ જાડેજા દ્વારા પક્ષની શિસ્તભંગની કાર્યવાહી હેઠળ સસ્પેન્ડ કરાયેલા આગેવાનો કમલેશ કોઠીવાર અને વિજયસિંહ જાડેજા હવે શહેર પ્રમુખ સામે ખુલ્લેઆમ વિરોધમાં આવ્યા છે. બંને આગેવાનો દ્વારા સમગ્ર મામલે પ્રદેશ કોંગ્રેસ પ્રમુખ અને પ્રભારી સમક્ષ રજૂઆત કરવાની તૈયારી કરવામાં આવી રહી હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.

કમલેશ કોઠીવારે શહેર કોંગ્રેસ પ્રમુખની સસ્પેન્શનની કાર્યવાહી સામે સવાલો ઉઠાવ્યા હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, રાજદીપસિંહ જાડેજા પાસે તેમને સસ્પેન્ડ કરવાનો અધિકાર નથી અને આ મામલે તેઓ પ્રદેશ કક્ષાએ રજૂઆત કરશે. બીજી તરફ વિજયસિંહ જાડેજાએ પણ શહેર પ્રમુખ સામે વિવિધ આક્ષેપો કર્યા હોવાનું બહાર આવ્યું છે. જેમાં રાજદીપસિંહ જાડેજા એક ભાજપના નેતા સાથે જોડાયેલી કોલેજમાં નોકરી કરતા હોવાનો આક્ષેપ પણ સામેલ છે. જોકે, આ આક્ષેપોની સ્વતંત્ર પુષ્ટિ થઈ નથી અને રાજદીપસિંહ જાડેજા તરફથી આ અંગેની પ્રતિક્રિયા ઉપલબ્ધ નથી. વિજયસિંહ જાડેજાએ કોંગ્રેસના અન્ય નેતાઓની કોલેજમાં નોકરી અંગે પણ સવાલો ઉઠાવ્યા છે. તેમના દ્વારા એક ભાજપ કોર્પોરેટર કોલેજમાં ઇન્ચાર્જ પ્રિન્સિપાલ તરીકે ફરજ બજાવતા હોવાનો તેમજ કોંગ્રેસ કોર્પોરેટર ડૉ. પરેશ ઠાકર પણ કોલેજમાં ફરજ બજાવતા હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે. આ તમામ દાવાઓ હાલ સંબંધિત આગેવાનોના આક્ષેપો પૂરતા છેઅને તેમની સ્વતંત્ર પુષ્ટિ થવાની બાકી છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિની ચૂંટણીમાં કોંગ્રેસ તરફથી હાજીભાઈ ઓડિયાને ઉમેદવાર બનાવવામાં આવ્યા બાદ પક્ષની અંદર અસંતોષ બહાર આવ્યો હતો. કમલેશ કોઠીવાર અને વિજયસિંહ જાડેજાએ જાહેરમાં શહેર કોંગ્રેસ પ્રમુખ સામે આક્ષેપો કર્યા હતા. મીડિયા સમક્ષ પક્ષની છબી અને પ્રતિષ્ઠાને નુકસાન થાય તેવા નિવેદનો આપ્યાનો ઉલ્લેખ કરીને બંને સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. બંને આગેવાનોને તાત્કાલિક અસરથી છ વર્ષ માટે કોંગ્રેસમાંથી સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા અને વિજયસિંહ જાડેજાને વોર્ડ પ્રમુખની જવાબદારીમાંથી પણ મુક્ત કરવામાં આવ્યા હોવાનું અહેવાલોમાં જણાવાયું હતું. હવે સસ્પેન્શન બાદ બંને આગેવાનો દ્વારા પ્રદેશ નેતાગીરી સમક્ષ રજૂઆત કરવાની તૈયારીના કારણે રાજકોટ શહેર કોંગ્રેસનો આંતરિક વિવાદ વધુ ચર્ચામાં આવ્યો છે. આગામી દિવસોમાં પ્રદેશ કોંગ્રેસ આ રજૂઆતો અંગે શું વલણ અપનાવે છે તેના પર સૌની નજર રહેશે. ■

શિયાળામાં મુંબઈને પ્રદૂષણથી બચાવવા મુંબઈ મહાનગરપાલિકાએ કમર કસી

વાયુ પ્રદૂષણને નિયંત્રણમાં લાવવા 'એર પોલ્યુશન કંટ્રોલ ઍન્ડ ઈમ્પ્લિમેન્ટેશન એક્શન પ્લાન-૨૦૨૬'

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈઃ મુંબઈમાં વધતા પ્રદૂષણને નિયંત્રણમાં લાવવા માટે મુંબઈ મહાનગરપાલિકા દ્વારા 'એર પોલ્યુશન કંટ્રોલ ઍન્ડ ઈમ્પ્લિમેન્ટેશન એક્શન પ્લાન-૨૦૨૬' તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. પ્રશાસને વાતાવરણમાં પ્રદૂષણ નિર્માણ કરનારા મુખ્ય સ્રોતને ઓળખીને તેને નિયંત્રણમાં લાવવા માટે તેમ જ નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરનારા સામે આકરાં પગલાં લેવાનો પણ નિર્દેશ આપ્યો છે, જે અંતર્ગત દરેક પ્રશાસકીય વોર્ડમાં ઓછામાં ઓછા ૧૦ વાયુ પ્રદૂષણ કરનારા હોટસ્પોટ્સને ઓળખી કાઢવાના રહેશે. સાર્વજનિક સ્થળે કચરો બાળનારાથી લઈને કન્સ્ટ્રક્શન સાઈટને કારણે પ્રદૂષણ વધી ગયું તો આ લોકોની સામે આકરી કાર્યવાહી કરવાની સ્પષ્ટ શબ્દોમાં ચેતવણી પણ આપવામાં આવી છે.

દર વર્ષે મુંબઈમાં સામાન્ય રીતે ચોમાસાની વિદાય સાથે જ ખાસ કરીને શિયાળાના આગમન સાથે જ વાયુ પ્રદૂષણનું પ્રમાણ વધી જતું હોય છે. તેથી પ્રદૂષણને નિયંત્રણમાં લાવવા ૨૨ મુદ્દાની સાથેની ગાઈડલાઈન પર અમલમાં મૂકવામાં આવી છે અને હવે પાલિકા કમિશનર અશ્વિની ભીડેના માર્ગદર્શનમાં 'એર પોલ્યુશન કંટ્રોલ ઍન્ડ ઈમ્પ્લિમેન્ટેશન એક્શન પ્લાન-૨૦૨૬' ને અમલમાં મૂકવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

આ એક્શન પ્લાન અનુસાર દરેક પ્રશાસકીય વોર્ડમાં ઓછામાં ઓછા ૧૦ વાયુ પ્રદૂષણ નિર્માણ કરનારા હોટ સ્પોટ નક્કી કરીને તેની યાદી અને નકશા તૈયાર કરવામાં આવશે. મોટી કન્સ્ટ્રક્શન સાઈટ, રિડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ, માળખાકીય પ્રોજેક્ટના કામ, જાહેરમાં કચરો બાળવાનાં સ્થળો, કાટમાળ નાખવાના સ્થળ તેમ જ ટ્રાફિક જૅમ થતો હોય એવાં સ્થળોનો હોટ સ્પોટમાં સમાવેશ કરવામાં આવવાનો છે. દરેક હોટ સ્પોટ માટે જવાબદાર અધિકારી નિશ્ચિત કરીને નિયમિત સ્વરૂપે ધ્યાન રાખવામાં આવશે.

કન્સ્ટ્રક્શન સાઈટ પર પ્રદૂષણ પર નિયંત્રણ

મુંબઈમાં હાલ મોટા પ્રમાણમાં કન્સ્ટ્રક્શનના કામ ચાલી રહ્યા છે, જેમાં અનેક હાઉસિંગ સોસાયટીના રિડેવલપમેન્ટથી લઈને અનેક માળખાગત પ્રોજેક્ટના કામ ચાલી રહ્યા છે ત્યારે બાંધકામ અને તોડવાનું કામ ચાલુ હોય ત્યાં ૨૮ મુદ્દા સાથેની પાલિકાની અગાઉ જાહેર થયેલી ગાઈડલાઈનનું સખતાઈપૂર્વક પાલન કરવામાં આવવાનું છે. નિયમનું ઉલ્લંઘન કરનારી કન્સ્ટ્રક્શન સાઈટને શો-કોઝ નોટિસ, સ્ટોપ વર્ક નોટિસ તેમ જ આવશ્યકતા જણાઈ તો સીલ કરવાની કાર્યવાહી કરવામાં આવશે. દરેક ટીમને દરરોજ બે કલાક કન્સ્ટ્રક્શન સાઈટની તપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે. બાંધકામને તોડી પાડવાનું કામ ચાલુ હોય ત્યારે યોગ્ય રીતે બેરિકેડિંગ, તાડપત્રી અથવા લીલા કપડાથી ઢાંકવાનું તેમ જ પાણીનો છંટકાવ કરવાનું આવશ્યક રહેશે.

રસ્તા પર ધૂળ પર ધ્યાન અપાશે

ચોમાસા બાદ રસ્તા પર જમા થઈ રહેલા કાદવ, કીચડ અને ધૂળ હટાવવા માટે ઑક્ટોબરના પહેલા અને બીજા અઠવાડિયામાં 'પોસ્ટ-મોન્સૂન ડીપ ક્લિનિંગ ડ્રાઈવ' અમલમાં મૂકવામાં આવવાની છે. મહત્ત્વના રસ્તા, ડીવાઈડર, ચોક પર ખાસ સફાઈ કરવામાં આવશે. તેમ જ પુનર્વપરાશ કરવામાં આવેલા પાણીનો ઉપયોગ રસ્તાના ધોવા માટે અને પાણીનો છંટકાવ કરવા માટે કરાશે.

ડેવલપરની જવાબદારી રહેશે

કન્સ્ટ્રક્શન સાઈટ પર બાંધકામના આકાર અનુસાર સંબંધિત ડેવલપર અથવા કૉન્ટ્રેક્ટરને તેમની નજીકના રસ્તા સાફ કરવાનું ફરજિયાત રહેશે. ૪,૦૦૦ ચોરસ મીટર સુધીના પ્રોજેક્ટ માટે ૧૦૦ મીટર, ૪,૦૦૦થી ૧૦,૦૦૦ ચોરસ મીટર પ્રોજેક્ટ માટે ૨૦૦ મીટર અને ૧૦,૦૦૦ ચોરસ મીટ અને તેનાથી વધુ ક્ષેત્રફળના પ્રોજેક્ટ માટે બંને બાજુએ ૫૦૦ મીટર સુધીના રસ્તા સ્વચ્છ રાખવા પડશે.

એક્યુઆઈ પર નજર રખાશે

વાતાવરણમાં પ્રદૂષણનું પ્રમાણ વધ્યું તો તેની અસર હવાની ગુણવત્તા પર પડે છે. એટલે એર ક્વોલિટી ઈન્ડેક્સ (એક્યુઆઈ)પર સતત નજર રાખીને પરિસ્થિતિ અનુસાર ગ્રેડેડ રિસ્પોન્સ એક્શન પ્લાન અંતર્ગત ઉપાયયોજના અમલમાં મૂકવામાં આવશે. જે વિસ્તારમાં એક્યુઆઈ ૨૦૦ કરતાં વધુ જશે તે સંબંધિત વિસ્તારમાં સફાઈ પર અને આવશ્યકતા જણાઈ તો રસ્તા ધોવા અને પાણીના છંટકાવ પર તેમ જ મિસ્ટિંગ પર અને ખુલ્લામાં કચરો બાળનારા પર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવશે. કોઈ પણ સ્થળે સળંગ ત્રણ દિવસ એક્યુઆઈ ૩૦૦ કરતાં વધુ રહ્યો તો તે સ્થળના બે કિલોમીટરના પરિસરમાં પ્રદૂષણ નિર્માણ કરનારા કામ બંધ કરવામાં આવશે.

કાટમાળ લઈ જનારાં વાહનો પર નિયંત્રણ આવશે

કન્સ્ટ્રક્શન સાઈટ અને બાંધકામને તોડી પાડયા બાદ નીકળનારા કાટમાળ, કચરાનું વહન કરનારાં વાહનો સંપૂર્ણરીતે ઢાંકેલા હોવા આવશ્યક રહેશે. કાટમાળનું ટ્રાન્સપોર્ટેશન અને તેના નિકાલનું નિયંત્રણ મુંબઈ ડેબ્રીસ કંટ્રોલ ઍન્ડ ટ્રેકિંગ સિસ્ટમ દ્વારા કરવામાં આવશે. રેડી મિક્સ કૉંક્રીટ વાહનમાંથી રસ્તા પર કૉંક્રીટ અથવા અન્ય સામાન નીચે પડે નહીં તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવાનું રહેશે.

કચરો બાળનારાનું આવી બનશે

મુંબઈમાં ખૂલ્લી જગ્યા પર કચરો બાળીને પ્રદૂષણ ફેલાવનારા સામે આકરી કાર્યવાહી કરવામાં આવવાની છે. વોર્ડ સ્તરે માર્શલ્સ અને સીસીટીવી માધ્યમથી આવી ઘટનાઓને રોકવામાં આવશે. તેમ જ મુખ્ય રસ્તા અને ટ્રાફિક જૅમ થતા રસ્તા પર વિશેષ પીયૂસી તપાસની ઝુંબેશ અમલમાં મૂકવામાં આવશે. તેમ જ વાહનોથી ધુમાડો છોડીને પ્રદૂષણ કરનારા વાહન સામે નિયમ અનુસાર કાર્યવાહી કરવામાં આવશે. ■

ઐરોલી-કટાઈ નાકા ફ્લાયઓવરના ગર્ડરના કામ માટે થાણે-બેલાપુર રોડ ચાર રાત બંધ રહેશે

નવી મુંબઈઃ થાણે-બેલાપુર રોડનો ઉપયોગ કરતા રહેવાસીઓ અને વાહનચાલકોને આ મહિને ચાર રાત મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડી શકે છે, કારણ કે ઐરોલી-કટાઈ નાકા ફ્લાયઓવર પર ગર્ડર બેસાડવાના કામ માટે રાત્રે ૧૧ વાગ્યાથી સવારે ૬ વાગ્યા સુધી ટ્રાફિક બંધ રહેશે. ૪ ઓક્ટોબરની રાત્રે તેમજ ૯ થી ૧૧ ઓક્ટોબર દરમિયાન આ રસ્તો બંધ રહેશે; નવી મુંબઈ ટ્રાફિક વિભાગે થાણે અને બેલાપુર વચ્ચે અવરજવર કરતા વાહનો માટે વૈકલ્પિક માર્ગો (ડાયવર્ઝન) જાહેર કર્યા છે. આરોલીમાં ભારત બિજલી અને સિમેન્સ કંપનીઓ નજીક મુંબઈ મેટ્રોપોલિટન રિજન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી દ્વારા ગર્ડર બેસાડવાની કામગીરીને સરળ બનાવવા માટે આ નિયંત્રણો લાદવામાં આવ્યા છે. આ કામગીરી આરોલી-કટાઈ નાકા ફ્લાયઓવરના નિર્માણના અંતિમ તબક્કાનો એક ભાગ છે. ટ્રાફિક પોલીસે વાહનચાલકોને તેમની મુસાફરીનું આયોજન કરવા અને નિર્ધારિત વૈકલ્પિક માર્ગોનો ઉપયોગ કરવા અપીલ કરી છે, પરંતુ આ માર્ગ પરથી નિયમિત અવરજવર કરતા સ્થાનિક રહેવાસીઓએ રસ્તો બંધ હોવાને કારણે લાંબા અંતરના વૈકલ્પિક માર્ગોનો ઉપયોગ કરવો પડી શકે છે. ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ પોલીસ (ટ્રાફિક) ડો. રાહુલ ખાડેએ જણાવ્યું હતું કે, ''રહેવાસીઓ અને વાહનચાલકોએ નિર્ધારિત સમય દરમિયાન પ્રતિબંધિત માર્ગ પર જવાનું ટાળવું જોઈએ અને સૂચવેલા વૈકલ્પિક માર્ગોનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. ગર્ડર બેસાડવાની કામગીરી દરમિયાન સુરક્ષા જાળવી રાખીને ટ્રાફિકની અવરજવર ચાલુ રહે તે રીતે આ ડાયવર્ઝનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.'' થાણેથી બેલાપુર તરફ જતા છ-પૈડાંવાળા અને તેનાથી મોટા વાહનોને દિઘા સ્થિત મુકુંદ કંપની પાસેથી આંતરિક MIDC રસ્તાઓ પર વાળવામાં આવશે. ચાર-પૈડાંવાળા વાહનોએ ભારત બિજલી ચોક ખાતે જમણી બાજુ વળીને, આરોલી ફાયર બ્રિગેડ ચોક ખાતે ડાબી બાજુ વળવું પડશે અને ખેડકર ચોક થઈને આગળ વધવું પડશે. ■

શાળાના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા દુષ્કાળ રાહત માટે ૨ લાખ રૂપિયાનું દાન

લાતુરઃ મહારાષ્ટ્રના લાતુર જિલ્લાની એક શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ દુષ્કાળ રાહત માટે મુખ્યમંત્રી રાહત ફંડમાં ૨ લાખ રૂપિયાનું દાન આપ્યું છે.

અહમદપુર સ્થિત ડો. હરિવંશરાય બચ્ચન વિદ્યાલયના પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવેલી આ દાનની રકમ શુક્રવારે મુંબઈમાં મુખ્યમંત્રી દેવેન્દ્ર ફડણવીસને સુપરત કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે ફડણવિસે નાયબ મુખ્યમંત્રી સુનેત્રા પવાર અને શાળા શિક્ષણ મંત્રી દાદાજી ભૂસે સાથે મળીને શાળાના 'મધુશાલા સે જ્ઞાનશાલા'ક્યૂઆર કોડ-આધારિત જ્ઞાન ભંડારનો પણ શુભારંભ કર્યો. ■

સીજેપી આંદોલનમાં સગીરોઃ માનવ અધિકાર પંચની મુંબઈ પોલીસને નોટિસ

મુંબઈઃ મુંબઈમાં શિવાજી પાર્કમાં બીજી ઑક્ટોબરે યોજવામાં આવેલા સીજેપી આંદોલનમાં સગીરોને એકઠા કરવા અને તેમની સંડોવણીનો આરોપ કરતી ફરિયાદને પગલે રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર પંચે (એનએચઆરસી) મુંબઈ પોલીસના વડા, મિનિસ્ટ્રી ઓફ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ ઇન્ફોર્મેશન ટેક્નોલોજી તથા અન્ય સત્તાવાળાઓને નોટિસ મોકલી છે. તેમણે એક સપ્તાહમાં તેમની પાસેથી કાર્યવાહીના અહેવાલ પણ માગ્યા છે.

મુંબઈમાં યોજાયેલા આંદોલન સાથે કડી ધરાવતા આ સગીરોના ફોટોગ્રાફ્સ અને વીડિયો સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ્સ પર સર્ક્યુલેટ થયા હોવાનો આરોપ ફરિયાદીએ કર્યો છે, એમ એનએચઆરસીએ જણાવ્યું હતું. ફરિયાદી સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ પર કરાયેલી પોસ્ટ્સનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં કથિત રીતે એક બાળકને રાષ્ટ્ર ધ્વજ અને પ્લેકાર્ડ સાથેના ટોળાની ઉપર ઊંચકીને રાખવામાં આવ્યું હોય તેવું દ્રશ્ય છે. એ દરમિયન સૂત્રોચ્ચાર કરવામાં આવી રહ્યા હતા અને અનેક લોકો પોતાના મોબાઇલમાં તેનું રેકોર્ડિંગ કરી રહ્યા હતા.

એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે ફરિયાદમાં કૉક્રોચ જનતા પાટી (સીજેપી) સાથે સંકળાયેલી હોવાનું વર્ણવવામાં આવેલી વ્યક્તિઓ દ્વારા બાળકોને તેમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા. આથી આયોજકો અથવા કોઓર્ડિનેટર્સ, સાથે રહેલા પુખ્ત વયના લોકો અને બાળકોને આ આંદોલનમાં લાવનાર, તેમને પ્રેરિત કરનાર, પ્રોત્સાહન આપનાર દરેક વ્યક્તિની ભૂમિકાની તપાસ કરવી જરૂરી છે, એમ જણાવાયું હતું.

(પીટીઆઇ)■

મુંબઈમાં ટોલ ટેક્સમાં વધારો

મુંબઈઃ મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ રોડ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશને શહેરમાં પ્રવેશવાના પાંચ મુખ્ય માર્ગો પરના ટોલ દરોમાં સુધારો કર્યો

હોવાથી પહેલી ઓક્ટોબરથી મુંબઈમાં પ્રવેશતા અને બહાર જતાં વ્યાવસાયિક વાહનો માટેના ટોલ ટેક્સમાં વધારો અમલી બન્યો છે.

સુધારેલા દરો મુજબ, મિની બસ અને હળવા વ્યાવસાયિક વાહનો માટે રૂ. ૭૫ ને બદલે ફેરા દીઠ રૂ. ૯૦ વસૂલવામાં આવશે. બસ અને ટ્રક માટેનો ટોલ રૂ. ૧૫૦ થી વધીને રૂ. ૧૮૦ થશે, જ્યારે ભારે વાહનોને રૂ. ૧૯૦ ને બદલે રૂ. ૨૨૫ ચૂકવવા પડશે. આ સુધારેલા દરો ઐરોલી, મુલુંડ એલ.બી.એસ., મુલુંડ ઈસ્ટર્ન એક્સપ્રેસવે, દહીસર અને વાશી જેવા મુંબઈના પાંચ મુખ્ય પ્રવેશ દ્વારો પર લાગુ થશે.

મુંબઈમાં આવતી-જતી ખાનગી કાર, એસયુવી, ટેક્સી, ઓટો રિક્ષા અને સરકારી બસો માટે કોઈ ટોલ ટેક્સ લાગશે નહીં. ટ્રાન્સપોર્ટેરો આ વધારાથી નારાજ છે. તેમનું કહેવું છે કે ડીઝલ અને અન્ય ખર્ચ પહેલેથી વધી ગયા છે. હવે ટોલ વધવાથી માલસામાન મોકલવાનું ભાડું વધારવું પડશે, જેનાથી છેવટે બજારમાં સામાન મોંઘો થશે અને ગ્રાહકો પર બોજ પડશે.

એમએસઆરડીસીના જણાવ્યા અનુસાર, કમર્શિયલ વાહનોના માલિકો પાસે તેમના કુલ ટોલ ખર્ચને ઘટાડવા માટે અગાઉથી ટોલ કૂપન ખરીદવાનો વિકલ્પ રહેશે. ૫૦ કૂપન ખરીદનારાઓને ૨૫ ટકા ડિસ્કાઉન્ટ મળશે, જ્યારે ૧૦૦ કૂપન ખરીદનારાઓને ૫૦ ટકા ડિસ્કાઉન્ટ મળશે. ■

...તો મુંબઈમાં સિનેમાની ટિકિટ મોંઘી થશેઃ મનોરંજન વેરો વધારવાનો પ્રસ્તાવ

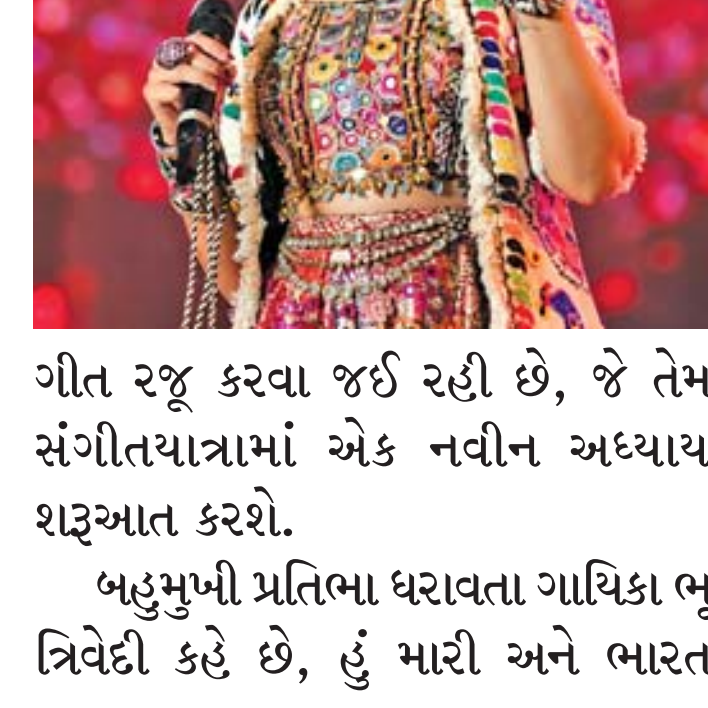
મુંબઈઃ મુંબઈમાં સિનેમા જોવા જનારાઓના ખિસ્સા પર ટૂંક સમયમાં વધારાનો બોજ પડી શકે છે. બૃહન્મુંબઈ મહાનગરપાલિકા (બીએમસી) દ્વારા સિનેમા શોના મનોરંજન કરમાં મોટો વધારો કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવ્યો છે. આ દરખાસ્ત અમલમાં આવે તો શહેરમાં ફિલ્મની ટિકિટ સરેરાશ રૂ. ૫થી ૧૦ સુધી મોંઘી થવાની શક્યતા છે. હાલ મુંબઈમાં મલ્ટિપ્લેક્સ માટે મનોરંજન કર પ્રતિ શો રૂ. ૬૦ વસૂલવામાં આવે છે. પાલિકાએ આ રકમ વધારીને રૂ. ૪૦૦ પ્રતિ શો કરવાની દરખાસ્ત કરી છે. એટલે કે પ્રતિ શો કરમાં સીધો રૂ. ૩૪૦નો વધારો થશે અને વર્તમાન દરની સરખામણીએ આ વધારો લગભગ સાત ગણો છે. આ પ્રસ્તાવથી સિનેમા એક્ઝિબિટર્સમાં ચિંતા ઊભી થઈ છે. મહત્વની બાબત એ છે કે આ મનોરંજન કર પ્રતિ ટિકિટ નહીં, પરંતુ પ્રતિ શો વસૂલવામાં આવે છે. એક્ઝિબિટર્સ અને ફિલ્મ નિર્માતાઓનું માનવું છે કે વધારાનો ખર્ચ આખરે દર્શકો સુધી પહોંચાડવામાં આવી શકે છે.એક ન્યૂઝ એજન્સી સાથેની વાતચીત દરમિયાન એક એક્ઝિબિટરે નામ જાહેર ન કરવાની શરતે જણાવ્યું હતું કે પ્રતિ શો રૂ. ૩૪૦ના વધારાનો બોજ ગ્રાહકો પર નાખવામાં આવી શકે છે, જેના પરિણામે ટિકિટના ભાવમાં રૂ. ૫થી ૧૦ સુધીનો વધારો થઈ શકે છે. મુંબઈમાં મલ્ટિપ્લેક્સ તેમજ સિંગલ-સ્ક્રીન સિનેમાઘરોની મોટી સંખ્યા છે અને શહેરમાં ફિલ્મની સરેરાશ ટિકિટ કિંમત પહેલેથી જ દેશની રાષ્ટ્રીય સરેરાશ કરતાં નોંધપાત્ર રીતે વધારે છે. આવી સ્થિતિમાં મનોરંજન કરમાં વધારો થાય તો ફિલ્મપ્રેમીઓ માટે સિનેમા જોવાનો કુલ ખર્ચ વધુ વધી શકે છે. મુંબઈ દેશના ફિલ્મ બિઝનેસ માટે પણ અત્યંત મહત્વનું બજાર છે. ■

કૂવામાં ડૂબી જવાથી છ વર્ષની બાળકીનું મોત

લાતુરઃ મહારાષ્ટ્રના લાતુર જિલ્લાના એક ગામમાં ખુલ્લા કૂવામાં અકસ્માતે પડી જવાથી છ વર્ષની બાળકીનું ડૂબી જવાથી મોત થયું હોવાનું પોલીસે શનિવારે જણાવ્યું હતું. ઈન્સ્પેક્ટર બિરાપ્પા ભુસનૂરે જણાવ્યું હતું કે આ ઘટના શુક્રવારે બપોરે ઉદગીર તાલુકાના શિરોલ-જનાપુર ગામ વિસ્તારના રામઘાટ ટાંડા ખાતે બની હતી. પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર, જ્યારે આ ઘટના બની ત્યારે બાળકીની માતા ખેતરમાં કામ કરવા ગઈ હતી અને બાદમાં બાળકી કૂવામાં પડી ગઈ હોવાનું અને ડૂબી ગઈ હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.

ભૂમિ ત્રિવેદી 'રંગ રાસ નવરાત્રી ૨૦૨૬'માં ભારતના સૌપ્રથમ એઆઈ-સંચાલિત નવરાત્રી મ્યુઝિક વીડિયો પર પ્રસ્તુતિ આપશે

મુંબઈમાં નવરાત્રિનો ઉત્સવપૂર્ણ માહોલ નવી ઊંચાઈઓ સર કરવા જઈ રહ્યો છે, કારણ કે 'રંગ રાસ નવરાત્રિ ૨૦૨૬' તેની પાંચમી આવૃત્તિ સાથે પરત ફરી રહ્યું છે અને સંગીત, નૃત્ય, ભક્તિ તથા ઉત્સાહથી ભરેલા નવ દિવસોનું વચન આપે છે. આ ભવ્ય નવરાત્રિ મહોત્સવનું આયોજન એમએલસી શ્રી પ્રવીણ દરેકર અને 'હાઈટેક ઈવેન્ટ્સ' દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે, જેમાં 'મહાવીર કન્સ્ટ્રક્શન્સ'ના સ્થાપક પિનાકિન અને 'સુરભિ કન્સ્ટ્રક્શન્સ'ના સ્થાપક મિતેશ શાહ પ્રાયોજક તરીકે જોડાયા છે. આ વર્ષની નવરાત્રિની ઉજવણીમાં એક નવું અને રોમાંચક પાસું ઉમેરતા, ભૂમિ ત્રિવેદી તેમનું સૌપ્રથમ એઆઈ-સંચાલિત નવરાત્રિ

ગીત રજૂ કરવા જઈ રહી છે, જે તેમની સંગીતયાત્રામાં એક નવીન અધ્યાયની શરૂઆત કરશે.

બહુમુખી પ્રતિભા ધરાવતા ગાયિકા ભૂમિ ત્રિવેદી કહે છે, હું મારી અને ભારતની સૌપ્રથમ નવરાત્રિ એઆઈ મ્યુઝિક વીડિયોને ટૂંક સમયમાં મારી યુટ્યુબ ચેનલ પર રિલીઝ કરવા તેમજ 'રંગ રાસ નવરાત્રિ'માં તેના પર પર્ફોર્મ કરવા માટે ખૂબ જ ઉત્સાહિત છું... બોરીવલી (પશ્ચિમ)ના ચીકુવાડી સ્થિત 'વિટી ઇન્ટરનેશનલ' ખાતે યોજાયેલી પત્રકાર પરિષદમાં એમએલસી પ્રવીણ દારેકર, પૂર્વ સાંસદ ગોપાલ શેટ્ટી અને ધારાસભ્ય સંજય ઉપાધ્યાય ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

રંગ રાસ નવરાત્રી ૨૦૨૬ની ઉજવણી ૧૧મીથી ૧૯મી ઓક્ટોબર ૨૦૨૬ દરમિયાન બાળાસાહેબ મનોરંજન ઉદ્યાન, ચીકુવાડી, બોરીવલી વેસ્ટ, મુંબઈ ખાતે યોજાશે. ■

જૈન મરણ

વિસા શ્રીમાળી જૈન

ધોરાજી નિવાસી હાલ મુલુંડ સ્વ. મહેન્દ્રભાઇ પોપટલાલ વોરાના ધર્મપત્ની તથા પિયરપક્ષે સ્વ. છોટાલાલ હીરાચંદ ભણસાલીના દીકરી. ચંદ્રીકાબેન (ઉં. વ. ૮૧) તા. ૩૦-૯-૨૬ બુધવારના અરિહંતશરણ પામેલ છે. પ્રીતિ-તૃપ્તિ, નિલેશ-નિપુલના માતુશ્રી. નયનકુમાર-હિતેશકુમાર-બીના રાજુલના સાસુ. રીયા-ધૈર્ય, શીલ-જીયાના દાદી. ફોરમ-ભવ્યા, વૃદ્ધિ (મેહુલભાઇ) મીતીના નાની. સ્વ. યશોમતીબેન ગોરધનદાસ વસાના ભાભી. ચક્ષુદાન કરેલ છે. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

ઝાલાવાડી સ્થા વિશા શ્રીમાળી જૈન

રાણપુર નિવાસી હાલ નાલાસોપારા, સ્વ. મનસુખલાલ માણેકચંદ ગોપાણીના પુત્ર હસમુખભાઈ (ઉં. વ. ૮૭) ૨/૧૦/૨૬ના અરિહંતશરણ પામેલ છે. તે સુધાબેનના પતિ. જયંતીભાઈ, સ્વ. રસિકભાઈ, સ્વ. મનુભાઈ, સ્વ. સુશીલાબેન સવાઈલાલ વોરા, સ્વ. મહેન્દ્રભાઈ તથા સ્વ. ચંદ્રકાંતભાઈના ભાઈ. અલ્પેશ-વનિતા, નિલેશ-ગીતા, નીતા મયુરકુમાર, જયશ્રી જીતેનકુમાર તથા કિરણ પરેશકુમારના પિતા. સ્વ. મણિલાલ મોતીચંદ સંઘવીના જમાઈ. પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે.

કચ્છી ગુર્જર જૈન

ગામ કચ્છ ભુજના હાલે થાણે મુંબઈ, મનહરલાલ રાઘવજી ઝવેરી (ઉં. વ. ૭૮) ગુરૂવાર તા. ૧.૧૦.૨૦૨૬ના અરીહંતશરણ પામેલ છે. તે સુલોચનાબેન ઝવેરીના પતિ. સિદ્ધાર્થ ઝવેરી અને પૂર્વી મહેતાના પિતાશ્રી. મિનલ ઝવેરી તથા રાજીવ મહેતાના સસરા. અ.સો. પ્રતિમાબેન અનિલભાઈ વોરા, સ્વ. નિતીનભાઈ રાઘવજી ઝવેરી, સ્વ. લલિતભાઈ આણંદજી ઝવેરી, સ્વ. ભારતીબેન મહેન્દ્રભાઈ શાહના ભાઈ. ગામ ચકારના સ્વ. સૂરજમણિબેન જગજીવનભાઈ મેહતાના જમાઈ. પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે. ૨, પ્રેમા વિલા, સેક્ટર-૩, પ્લોટ નં. ૫, શ્રી નગર, થાણે પશ્ચિમ.

દશા શ્રીમાળી સ્થાનકવાસી જૈન

દામનગર નિવાસી હાલ મલાડ, સ્વ. ચંપાબેન મણીલાલ જસાણીના સુપુત્ર કિશોરભાઈ મણીલાલ જસાણી (ઉં. વ. ૮૧) તે સ્વ. ચારુલતાબેનના પતિ. પ્રતીકના પિતા. અ.સૌ. દીપ્તિના સસરા, સ્વ. ભરતભાઈ જીતેન્દ્રભાઈ તથા વિજયભાઈના મોટાભાઈ. સ્વ. અમૃતલાલ કાળીદાસ મેઘાણીના જમાઈ. તા. ૩૦/૦૯/૨૦૨૬ બુધવારના રોજ અરિહંતશરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તા. ૦૪/૧૦/૨૦૨૬ રવિવારે બપોરે ૩ થી ૫. ઠેકાણું: પાવનધામ, મહાવીરનગર, એમ સી એ ગ્રાઉન્ડની બાજુમાં, સત્યા નગર, કાંદીવલી (વેસ્ટ).

ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન

પચ્છેગામ (કંથારીયા) નિવાસી હાલ ઘાટકોપર, સલોત જગજીવનદાસ ગિરધરલાલના પુત્ર વીરેન્દ્રભાઈના ધર્મપત્ની મૃદુલાબેન (ઉં. વ. ૭૪) તા. ૦૩.૧૦.૨૬ અરિહંતશરણ પામેલ છે. તે શીરીન અને તૃપ્તિ અંકિતકુમાર શાહના માતુશ્રી. રિદ્ધિના સાસુ. જીતેન્દ્રભાઇ, ભૂપેન્દ્રભાઈ, વસંતભાઇ અને નિર્મળબોધિ વિજયજી મ.સા. ના ભાભી. પિયરપક્ષે મોટાખુંટવડા નિવાસી હાલ મુલુંડ ધનસુખરાય રતનજી ગાંધીના દીકરી. સાદડી તથા લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે. સરનામુંઃ ૧૩૦૪, નીલયોગ મોનાર્ક, જૈન દેરાસરની સામે, પંતનગર, ઘાટકોપર પૂર્વ.

દશા શ્રીમાળી દેરાવાસી ઝાલાવાડી જૈન

વઢવાણ નિવાસી હાલ મુંબઈ, અરુણાબેન દિનેશચંદ્ર લક્ષ્મીચંદ મણિયારના સુપુત્ર હેમંતકુમાર મણિયાર, કિરણબેન સુભાષભાઈ શાહના જમાઈ, (ઉં. વ. ૫૩) તા. ૩-૧૦-૨૦૨૬, શનિવારના અરિહંતશરણ પામેલ છે. તે શલાકાબેનના પતિ. સાનિયા, સોહમના પિતાશ્રી. શ્રેયકુમારના સસરા. શીતલબેન અપુર્વભાઈ શાહ, અમીષાબેન ભાવેશભાઈ ઝવેરી અર્ચના - હાર્દિકભાઈના ભાઈ. પ્રાર્થના તા. ૪-૧૦-૨૦૨૬ને રવિવાર સમય ૪:૦૦ થી ૫૦૦.

હિન્દુ મરણ

રોહિતભાઈ (રાજુભાઈ) (ઉં. વ. ૭૫) તે ઇન્દુબેનના પતિ. સ્વ. શાંતાબેન અને સ્વ. પ્રાગજી મુલજી વિઠલાણી મૂળ ગામ દિવાસા હાલ મુંબઈના દીકરા તથા હિતેશ, અમિત, અ.સો. નિવૃત્તિ તુષારકુમાર નાગ્રેચા, અ.સૌ. મોના હિરેનકુમાર સેજપાલના પિતાશ્રી, સ્વ. રંભાબેન અને સ્વ. તુલસીદાસ છગનલાલ સિરોદરિયાના જમાઈ, અ.સૌ. રોશની અને અ. સૌ. ડેલીના સસરા. આર્યન, વેદાંત, સૃષ્ટિ, રિહાન, જુબિન, દેવાંગ રિદ્ધિ વિધિના દાદા-નાના. શુક્રવાર તા. ૨/૧૦/૨૬ના રોજ શ્રીજીચરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તા. ૫/૧૦/૨૦૨૬ સોમવારના ૫ થી ૭. ચતવાણી બાગ, ગોખલે રોડ પાર્લા ઇસ્ટ.

ઝાલાવાડી સઇ સુથાર જ્ઞાતિ

મૂળ નિવાસી હાલ ગોરેગામ હસુમતી ઠાકરશીભાઇ પરમાર (ઉં. વ. ૮૨) તા. ૧-૧૦-૨૬ને ગુરુવારના શ્રીજીચરણ પામ્યા છે. તે સ્વ. ઠાકરશીભાઇના પત્ની. સ્વ. જતનબેન રુગનાથભાઇ ચૌહાણના દીકરી. ભરતભાઇ, નરેન્દ્રભાઇ, બિપીનભાઇ, નિકીતાબેન, અલ્પાબેનનાં માતુશ્રી. મોનિકાબેન, ચેતનાબેન, મનીષાબેન, નરેન્દ્રકુમાર પાટડીયા, કેતનકુમાર સોલંકીના સાસુ. હેમાંગ, ગૌરાંગ, વૈભવ, તન્વી, યશ, ફેલિસી, દિવ્યા, ખુશ્બુ, હિનલ, કેવલકુમાર, સાગર, પૂજા અને હિનાનાં દાદા-નાની. પ્રાર્થનાસભા તા. ૪-૧૦-૨૬ રવિવારના સાંજે ૪થી ૬. ઠે. બાંગુર વિદ્યા ભવન, પ્લોટ નં.૯, સ્વામી અય્યપ્પા ટેમ્પલ માર્ગ, બાંગુર નગર, ગોરેગાંવ (વેસ્ટ).

શ્રીમાળી બ્રાહ્મણ

હેમંતકુમાર વિનોદરાય ઓઝા તે સ્વ. વિનોદરાય પોપટલાલ ઓઝા તથા સ્વ. મંજુલાબેન ઓઝાના સુપુત્ર. કેશવલાલ ઓઝા તથા મંજુલાબેન કેશવલાલ ઓઝાના જમાઇ. મીતા હેમંત ઓઝાના પતિ. ઇશીતા ઓઝા ગાડા તથા રિશી ઓઝાના પિતા. ભરતભાઇ જયપ્રકાશભાઇ તથા સતીશભાઇના ભાઇ. તા. ૨-૧૦-૨૬ના અવસાન થયેલ છે. સાદડી તા. ૫-૧૦-૨૬ના સાંજે ૪થી ૬. ઠે. મનાલી વિલેજ કોમ્પ્લેક્સ, કાશીગાંવ, મસાયાપાડા રોડ, કાશીમીરા, મીરારોડ (પૂર્વ).

સોરઠિયા બ્રહ્મક્ષત્રિય

સ્વ. જયંતીભાઇ હરગોવિંદદાસ છાટબાર (ઉં. વ. ૭૬) તે મનહરભાઇ અને કિશોરભાઇનાં ભાઇ. મંછાબેન અને ગીતાબેનનાં દિયર. ચંદ્રિકા મનિષ ઠાકર, મીના (પ્રિયા) હિરેન જગડ, યોગિતા તેજસ વ્યાસ, હેતલ જીગર મહેતા, તે કલ્પેશ, નયન અને રોનકનાં કાકા. રૂપલ અને નિરાલીનાં કાકા-સસરા. રાધિકા અને સિયાનાં દાદા. તે સ્વ. નરોતમભાઇ વ્રજલાલ ઠાઠાગરનાં ભાણેજ તા. ૨-૧૦-૨૬ શુક્રવારના શ્રીજીચરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તા. ૪-૧૦-૨૬ રવિવારના સાંજે ૪થી ૬. ઠે. નયન એમ. છાટબાર, એ-૬૦૬, એન. એલ. આર્યવ્રતા, એન. એલ. કોમ્પ્લેક્સ, દહીંસર (પૂર્વ).

કચ્છી લોહાણા

સ્વ. કરસનદાસ રામદાસ ઠક્કરના ધર્મપત્ની ગં. સ્વ. રમાબેન (ઉં. વ. ૮૮) ગામ નારાયણ સરોવરના હાલ મુલુંડ તા. ૨-૧૦-૨૬ના રામશરણ પામેલ છે. તે સુંદરજી કાનજી તન્નાના સુપુત્રી. કિશોર, પ્રવીણ, પ્રીતિ, વસંત કતીરા, દિપ્તીના માતુશ્રી. સ્વ. કુસુમબેન, સરોજબેનના સાસુમા. લીના જીતેનના દાદીમાં. કીર્તિભાઇ, મંજુબેન, સુકન્યા બેનના બહેન. પ્રાર્થનાસભા સોમવાર, તા. ૫-૧૦-૨૬ના શ્રી કચ્છી લોહાણા મહાજનવાડી, આર. આર. ટી. રોડ, મુલુંડ (વેસ્ટ), સાંજે ૫થી ૭.

લેઉવા પટેલ

મુંબઇ નિવાસી પ્રકાશભાઇ વસંતલાલ પટેલ (ઉં. વ. ૭૭) તે શનિવાર, તા. ૩-૧૦-૨૬ના શ્રીજીચરણ પામ્યા છે. તે સોનલબેનના પતિ. અનંત અને તુલસીના પિતા. આનિકા અને આદિત્યના સસરા. તે સ્વ. રાજેન્દ્રભાઇ, અંસુબેન અને નિલાબેનના ભાઇ. તે રશ્મિબેનના દેર. સ્વ. કૃષ્ણકાંતભાઇ અને યતીનભાઇના સાળા. પ્રાર્થનાસભા સોમવાર, તા. ૫-૧૦-૨૬ના સાંજે ૫થી ૭. ઠે. સોફિયા ભાભા ઓડિટોરિયમ, બ્રિચ કેન્ડી, મુંબઇ-૪૦૦૦૨૬.

કપોળ

ભાવનગરવાળા હાલ અમદાવાદ સ્વ. નટવરલાલ દ્વારકાદાસ મહેતાના પત્ની ગં. સ્વ. વિમળાબેન (ઉં. વ. ૯૪) શનિવાર તા. ૩-૧૦-૨૬ના શ્રીજીચરણ પામેલ છે. તે ભરત, રાજેશ, નિલેશ, કોકિલા મહેન્દ્રકુમાર શાયર, તૃપ્તિ ભરતકુમાર મહેતાના માતુશ્રી. હિના અને આરતીના સાસુ. આકાશ, મીત, ખુશીના દાદી. સમીર, મિતેષ, જીતેન, હેમાલી, અંકિતાના નાની. પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક પ્રથા રાખેલ નથી.

ઝાલાવાડી સઈ-સુતાર જ્ઞાતિ

ગામઃ વાંકાનેર, હાલ ભાયંદર, સ્વ. નંદકિશોર (મનુભાઈ) જયંતીલાલ પરમાર (ઉં.વ.૭૫) તે ગુરૂવાર તા. ૦૧/૧૦/૨૦૨૬ના શ્રીજીચરણ પામેલ છે. તે ભારતીબેનના પતિ. સ્વ. સુધીરભાઈ અને કીરીટભાઈ અને કુમુદબેન ચીમનલાલ સોલંકીના ભાઈ. રાકેશભાઈ, સચિનભાઈ અને ક્રોમલબેનના પિતા. અમિતકુમાર, પ્રીતીબેન અને ભક્તિબેનના સસરા. કસ્તુરીબેન નારાયણદાસ પરમાર (ગામ ધોલેરા)ના જમાઈ. પ્રાર્થનાસભા તા. ૦૪/૧૦/૨૬ને રવિવારના રોજ સાંજના ૪ થી ૬. સ્થળઃ કપોળ વાડી, ગીતા નગર, ફાટક રોડ, આકાર ટાવરની બાજુમાં, ભાયંદર વેસ્ટ.

કચ્છી લોહાણા

સ્વ. નાથીબાઈ રવજીભાઈ લીલાધરભાઈના મોટાસુપુત્ર અશ્વિનભાઈ (ઉં. વ. ૮૦) કચ્છ ગામ ગુહર હાલે મુલુંડ ચેકનાકા, તે આશાબેનના પતિ. સ્વ. રામજીભાઈ રણછોડદાસ ડોડેચાના જમાઈ. મનીષભાઈ અને રાકેશભાઈના પિતાશ્રી. સ્વ. લક્ષ્મીકાંતભાઈ, સ્વ. ગિરીષભાઈ, વિનોદભાઈ, સુશીલાબેન છગનલાલ ચંદનના મોટાભાઈ. રીટાબેન મનીષભાઈ તન્ના, જીજ્ઞાબેન રાકેશભાઇના સસરાજી. તા. ૦૨/૧૦/૨૦૨૬ શુક્રવારના રામશરણ પામેલ છે. બંને પક્ષની પ્રાર્થનાસભા તા. ૦૪/૧૦/૨૦૨૬ રવિવારના રોજ સમય ૫:૦૦ થી ૬:૩૦. ગોપુરમ હોલ, ડો. આર. પી. રોડ, જ્ઞાનસરીતા સ્કુલની બાજુમાં મુલુંડ વેસ્ટ. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

કચ્છી લોહાણા

કીરિટભાઈ કાનજીભાઈ ઠક્કર (ઉં. વ. ૬૬) ગામ અંજાર કચ્છ, હાલ નાસિક તા. ૦૨/૧૦/૨૦૨૬ શુક્રવારના અવસાન થયેલ છે. તે સ્વ. મુક્તાબેન, સ્વ. કાનજીભાઈ નાનજીભાઈ ઠક્કરના સુપુત્ર. મનિષાબેનના પતિ. કાર્તિક, સ્વ. કૃતિકના પિતા. પરી અને ત્રિષ્નાના સસરા. રીટાબેન હરીશભાઈ ઠક્કર સ્વ. નિતીનભાઈ તથા ભારતીબેન સંજયભાઈ જોબનપુત્રાના મોટાભાઈ. સ્વ. જયાબેન તથા સ્વ. શંભુભાઈ નાગજીભાઈ સોમૈયા ગામ ગુંદાલા કચ્છ હાલ નાસિકના જમાઈ. પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

ઔદિચ્ય ગોહિલવાડી બ્રાહ્મણ

મુળ સાંઢા હાલ બોરીવલી, બાબુભાઈ નારણજી જોષી (ઉં. વ. ૯૩) સ્વ. તારાબેનના જીવનસાથી, પ્રતિભા, ભરત અને ગિરીશના પિતાશ્રી, પ્રીતિ (પ્રતિભા) અને ડો. સીમાનાના સસરા, સિદ્ધિ અને નિષ્ઠાના દાદા. તા. ૨.૧૦.૨૬.શુક્રવારે કૈલાસવાસી થયેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તા. ૦૫-૧૦-૨૬ સોમવારે સાંજે ૪ થી ૬ . ઠે. સર્વોદય હોલ. શ્રી વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન સંઘ, એલ. ટી. રોડ, ડાયમંડ ટોકીઝ સામે, બોરીવલી પશ્ચિમ. લૌકિક પ્રથા બંધ છે.

વિસા ઓશવાળ જૈન / ઈંડિયન મેડિકલ

ઈંડિયન મેડિકલ એસોસિએશન, પીવીઆર જુહુની પાછળ, રુતુંભરા કોલેજ પાસે, જુહુ. લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે.

સ્થાનકવાસી જૈન

મુળ ગામ ધોરાજી હાલ કલ્યાણ, સ્વ. લાભુબેન હિંમતલાલ દેસાઈ (ઉં. વ.૧૦૧) તા. ૦૨/૧૦/૨૬ ના અરિહંતશરણ પામેલ છે. તે સ્વ. કુવરજી કલ્યાણજી હેમાણીનાં સુપુત્રી, સ્વ. હિંમતલાલ નાથાલાલ દેસાઈનાં ધર્મપત્ની, સ્વ.જ્યોતિભાઈ, સ્વ. હર્ષદભાઈ, નિલેશભાઈ, પરિન્દાબેન પ્રકાશભાઈ હપાણીના માતૃશ્રી, મીનાબેન, પ્રમિલાબેન અને શિલ્પાબેનના સાસુ, ચાની પ્રશાંત શાહ, જીનલ વિનિત શાહ, સ્વેની ભાવિક શાહ, સિની, રિની, આશિષ અને મયૂરી, અમીશ અને સુપ્રિયા, નીરવ અને શ્રદ્ધા, પુરવ અને કૃપાનાં દાદીમા, લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખવામાં આવેલ છે તથા પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી.

કચ્છી વિસા ઓશવાળ મહાજન જૈન

વાંકીના હંસા નિલેશ છેડા (ઉં. વ. ૫૪) તા. ૧-૧૦-૨૦૬ના અરિહંત શરણ પામ્યા છે. મણીબેન મોરારજી કેશવજી છેડાના પુત્રવધૂ. નીલેશના ધર્મપત્ની. ચાર્મી, સૌરભના માતુશ્રી. ગામ : લાલાના સ્વ. લક્ષ્મીબેન કલ્યાણજી શીવજી મૈશેરીના સુપુત્રી. મયુર, નલીયાના રમીલા કિરણ, બેરાજાના તરલા જયેશ માવજી ગાલાના બહેન. પ્રાર્થના રાખેલ નથી. ઘરે આવવાની તસ્દી લેવી નહીં. ફોન રૂબરૂ તુલ્ય.

ભુજપુરના ચંપકલાલ દેઢીયા (ઉં. વ. ૮૬) ૨-૧૦નાં અવસાન પામેલ છે. કેસરબેન નરશી ધનાના સુપુત્ર. ભાનુના પતિ. જીતેન્દ્ર, કેતન, રાજુલના પિતા. કાનજી, કુંવરબાઇના ભાઇ. સાડાઉ વેજબાઇ રામજીના જમાઇ. પ્રાર્થના રાખેલ નથી. ઠે. કેતન દેઢીયા, ૬૦૪, દિપ સમા સોસા., માવલી મંડળ, ચરઇ, થાણા-૬૦૧.

ભુજપુરના પ્રભાવંતી ભોગીલાલ છેડા (ઉં. વ. ૮૦) તા. ૧-૧૦નાં સંથારો સીઝેલ છે. ભોગીલાલ વીરજીના પત્ની. લાછબાઇ, કસ્તુર વીરજી હભુના પુત્રવધુ કપાયા મણીબેન મેઘજીના સુપુત્રી. હરખચંદ, જીતેન્દ્ર, શાંતા મોરારજી, વડાલા અરૂણા લક્ષ્મીચંદના બેન. ગુણાનુવાદ સભા રાખેલ નથી. નિ. વિરલ છેડા, ૩૦૪, લક્ષ્મી વિલા, જવાહરનગર, રોડ નં. ૩, ગોરેગામ (૫), મું.૧૦૪.

પારસી મરણ

રૂસી ફરેદુન સબાવાલા તે ફ્રેની રૂસી સબાવાલાના ખાવીંદ. તે મરહૂમો ફરેદુન તથા હીલ્લા સબાવાલાના દીકરા. તે તનાઝ નોશદ પાજનીગરાના બાવાજી. તે નોશાદ કેરસી પાજનીગરાના સસરાજી. તે પરસીસ ઝુબીન લીબુંવાલા તથા અરઝાન ઝુબીન બાટલીવાલાના માસાજી. (ઉં. વ. ૭૯) રે. ઠે. સુયોગ નગર-વસઇ (ઇસ્ટ), ૪૦૧૨૦૧. ઉઠમણાની ક્રિયા : તા. ૪-૧૦-૨૬ના દિવસે સાંજે ૩.૪૫ એ ડુંગરવાડી ભાભા-૨ નંબરની બંગલીમાં કરવામાં આવશેજી.

આલુ તેમુરસ્પ સુરાલીવાલા તે મરહુમ તેમુરસ્પ આર સુરાલીવાલાના ધણીયાની. તે મરહુમો મંચેરશાહ તથા દીનામાયના દીકરી (સોંગડવાલા) તે હુફરીશ સુરાલીવાલાના માતાજી. તે હોશંગ સોંગડવાલા તથા મરહુમ હીલ્લાના બહેન. તે ઝરીર આર. સુરાલીવાલાના કાકીજી. (ઉં. વ. ૮૫) રે. ઠે. ૩-બી, ૨૧૨ સોલસેટ પારસી કો. હાઉસિંઘ સોસાયટી લિમિટેડ, જીજામાતા રોડ, અંધેરી (ઇસ્ટ), પંપ હાઉસ, મુંબઇ-૪૦૦૦૯૩. ઉઠમણાંની ક્રિયા : તા. ૪-૧૦-૨૬ના દિવસે સાંજે ૩.૪૫ એ મીઠાઇવાલાની અગિયારીમાં કરવામાં આવશેજી.

મરણ ખબર માટેની સૂચના	મૃત્યુનોંધ સાંજે ૭-30 સુધી જ સ્વીકારવામાં આવશે	(૧) મરનારનું નામ (૨) તારીખ (૩) ઉંમર (૪) કયાં ગુજરી ગયા છે એ જગ્યા (૫) માતાનું નામ (૬) પિતાનું નામ (૭) ગમે તે ત્રણ સગાઈ (૮) પ્રાર્થનાસભા સ્થળ, તારીખ, સમય. મૃત્યુનોંધ આપનારે ઉપર જણાવ્યા મુજબની વિગતો જ પોતાના લેટરહેડ પર લખીને આપવાની રહેશે. સગાઈરૂપે લખાયેલાં વધારાના નામોની કાપકૂપ થાય તો એ માટે કોઈ સંવાદને સ્થાન રહેશે નહીં. (૫૦ શબ્દથી વધારે નહીં). - વ્યવસ્થાપક

પ્રદીપ પૂર્ણેકરની હત્યાના કેસની તપાસ સીબીઆઈને સોંપવાની પરિવારની માગણી

થાણેઃ થાણેમાં શિવસેના (યુબીટી)ના નેતા પ્રદીપ પૂર્ણેકરની થયેલી હત્યાના મામલામાં સ્થાનિક રાજકારણીઓની દખલગીરીના ભયને લઇ તેમના પરિવારજનોએ આ કેસની તપાસ સેન્ટ્રલ બ્યૂરો ઓફ ઇનવેસ્ટિગેશન (સીબીઆઇ)ને સોંપવાની માગણી કરી છે. પૂર્ણેકરનો પરિવાર શુક્રવારે વિધાનસભ્યો સંજય કેળકર અને વિધાન પરિષદના સભ્ય નિરંજન ડાવખરે સહિત ભાજપના નેતાઓને મળ્યો હતો અને આ કેસની તપાસમાં રાજકીય દબાણ નહીં આવે તેની ખાતરી રાખવા માટે મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસ સાથે તાત્કાલિક મુલાકાત કરાવી આપવાની વિનંતી કરી હતી.

પૂર્ણેકરની પત્ની અને પુત્રએ મીડિયા સાથે બોલતાં જણાવ્યું હતું કે હત્યારાઓને ફાંસીની સજા થવી જોઇએ અને જો તેઓ કોઇ રાજકીય અથવા વિધિસર હોદ્દો ધરાવતા હોય તો તુરંત તેમની પાસેથી તે કાઢી લેવું જોઇએ. આ કેસ સીબીઆઇએ હાથમાં લેવો જોઇએ અને હુમલા પાછળનું ઘેરું કાવતરું બહાર લાવવું જોઇએ.

પૂર્ણેકર ઠાકરે જૂથના થાણેના વિભાગ પ્રમુખ હતા. ૨૯ સપ્ટેમ્બરે કાપુરબાવડી પોલીસ સ્ટેશનની હદમાં પક્ષના કાર્યાલયની બહાર તેમના પર ગોળીબાર કરવામાં આવ્યો હતો અને શસ્ત્રના ઘા પણ ઝીંકાયા હતા. ગંભીર રીતે ઘવાયેલા પૂર્ણેકરને તાત્કાલિક હોસ્પિટલમાં લઇ જવાયા હતા, જ્યાં તેમનું સારવાર દરમિયાન મૃત્યુ થયું હતું. પોલીસે પૂર્ણેકરની હત્યાના કેસમાં ત્રણ આરોપીની ધરપકડ કરી હતી, જ્યારે બે ફરાર આરોપીની શોધ ચલાવવામાં આવી રહી છે. તપાસ દરમિયાન જાણવા મળ્યું હતું કે પૂર્ણેકરના નિવાસસ્થાનની નજીક ફૂડ સ્ટોલ ધરાવતા આરોપી નિખિલ યાદવે જ પૂર્ણેકરના કાર્યક્રમ, હિલચાલ અને તેમના અવરજવરના માર્ગો પર નજર રાખી હતી. પોલીસે આ કેસમાં પૂર્ણેકરના નજીકના પરિચિત પપ્પુ શિંદેની પણ ધરપકડ કરી હતી, જે હુમલા સમયે પૂર્ણેકરની ઓફિસમાં હાજર હતો. યાદવે શસ્ત્રો ચલાવવાની તાલીમ ક્યાં મેળવી, શસ્ત્રો કોણે પૂરાં પાડ્યાં અને શું હત્યા માટે નાણાં ચૂકવવામાં આવ્યાં હતાં, તેની ક્રાઇમ બ્રાન્ચ તપાસ કરી રહી છે, એમ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. (પીટીઆઇ)■

વાકોડે આત્મહત્યા કેસ

પ્રોફેસર દુલ્લાની પોલીસ દ્વારા ૧૦ કલાક સુધી પૂછપરછ

મુંબઈઃ ૨૨ વર્ષના વિદ્યાર્થી સાહિલ વાકોડેની આત્મહત્યાના કેસમાં મુંબઈ પોલીસે ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેક્નોલોજી બોમ્બેના પ્રોફેસર સૂર્યનારાયણ દુલ્લાની ૧૦ કલાક સુધી પૂછપરછ કરી હતી. સાહિલ વાકોડેનાં માતા-પિતા દ્વારા હેરાનગતિ અને જાતિ આધારિત ભેદભાવના પ્રોફેસર દુલ્લા પર આરોપો કરાયા હતા, જેને દુલ્લાએ ગુરુવારે પૂછપરછ દરમિયાન નકારી કાઢ્યા હતા, એમ જણાવીને પોલીસ અધિકારીએ ઉમેર્યું હતું કે દુલ્લાનું નિવેદન સત્તાવાર રીતે નોંધાયું હતું. સાહિલ વાકોડે ૧૮ સપ્ટેમ્બરે સાંજે હોસ્ટેલની પોતાની રૂમમાં ગળાફાંસો ખાધેલી હાલતમાં મળી આવ્યો હતો. પરીક્ષામાં ચેટજીપીટીનો ઉપયોગ કરવા માટે મોબાઇલ સાથે પકડાયા બાદ સાહિલે અંતિમ પગલું ભર્યું હતું. સાહિલના પિતાએ નોંધાવેલી ફરિયાદને આધારે પવઇ પોલીસ સ્ટેશનમાં પ્રોફેસર દુલ્લા વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. દક્ષિણ મુંબઈમાં આઝાદ મેદાન ખાતે મૃત પુત્ર માટે ન્યાયની માગણી સાથે ભૂખ હડતાળ પર બેઠેલા સાહિલનાં માતા-પિતાએ પ્રતિષ્ઠિત ઇન્સ્ટિટ્યૂટ પર જાતિ આધારિત ભેદભાવનો આરોપ લગાવ્યો છે. તેમણે પ્રોફેસર દુલ્લા તથા આઇઆઇટી-બોમ્બેના ડિરેક્ટર શિરીષ કેદારેની ધરપકડની માગણી પણ કરી છે. (પીટીઆઇ)■

શિવાજી પાર્કમાં સીજેપીનું આંદોલન

આયોજકો સહિત ૪૦૦-૫૦૦ અજાણ્યા શખસો વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ

મુંબઈ- કૉક્રોચ જનતા પાર્ટી (સીજેપી)એ ૨ ઑક્ટોબરે ગાંધી જયંતીના અવસરે દાદરના શિવાજી પાર્કમાં કરેલા આંદોલન બદલ મુંબઈ પોલીસે શનિવારે આયોજકો તેમ જ ૪૦૦-૫૦૦ અજાણ્યા શખસો વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ કર્યો હતો.

શિવાજી પાર્ક પોલીસ સ્ટેશનમાં આ પ્રકરણે ભારતીય ન્યાય સંહિતા અને મહારાષ્ટ્ર પોલીસ એક્ટ હેઠળ ગેરકાયદેસર રીતે ટોળું જમા કરવું, પોલીસ દ્વારા જારી જમાવબંધીના આદેશનો અનાદર કરવો અને અન્ય કલમો હેઠળ એફઆઇઆર દાખલ કર્યો હોવાનું અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

શિવાજી પાર્ક વિસ્તારના રહેવાસીએ આ પ્રકરણે નોંધાવેલી ફરિયાદને આધારે ગુનો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે આ મામલે તપાસ ચાલી રહી હોવાથી હજી સુધી કોઇની પણ ધરપકડ કરવામાં આવી ન હોવાનું અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

કૉક્રોચ જનતા પાર્ટીના સ્થાપક અભિજિત દીપકેની આગેવાની હેઠળ શુક્રવારે શિવાજી પાર્કમાં આંદોલનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં મોટી સંખ્યામાં લોકો એકઠા થયા હતા. મતદાન પત્રકમાં સ્પેશિયલ ઇન્ટેન્સિવ રિવિઝન (એસઆઇઆર)માં અનિયમિતતા માટે મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર જ્ઞાનેશ કુમારનું રાજીનામું માગતાં શુક્રવારે આંદોલન કરવામાં આવ્યું હતું. (પીટીઆઇ) ■

બાંદ્રામાં નંબર પ્લેટ વગરની કારમાં ફરતો નકલી પોલીસ ઝડપાયો

મુંબઈઃ બાંદ્રા વિસ્તારમાં પોલીસ અધિકારી હોવાનો ખોટો રોફ જમાવી લોકોને ધમકાવવાના આરોપસર પોલીસે એક નકલી પોલીસકર્મીની ધરપકડ કરી હતી. પોલીસે તેની પાસેથી નંબર પ્લેટ વિનાની સફેદ કાર અને વાદળી રંગની પોલીસ કેપ જપ્ત કરી હતી. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ, બાંદ્રા પોલીસ સ્ટેશનમાં ફરજ બજાવતા કોન્સ્ટેબલ નિખિલેશ હનુમંત સાબળે અને સાંગવે પેટ્રોલિંગ કરી રહ્યા હતા ત્યારે ડો. વી. રઘુનાથ માર્ગ પર વ્હાઇટ હાઉસ બિલ્ડિંગની સામે એક શંકાસ્પદ સફેદ કાર પાર્ક કરેલી નજરે પડી હતી. કાર પર કોઈ નંબર પ્લેટ નહોતી અને તેની તમામ બારીઓ બંધ હતી. પોલીસકર્મીઓએ કારની અંદર નજર કરતાં આગળના ડેશબોર્ડ પર વાદળી પોલીસ કેપ પડેલી જોવા મળી હતી.

કાર અંદરથી લોક હોવાથી કોન્સ્ટેબલ સાબળેએ બાંદ્રા ટ્રાફિક વિભાગને જાણ કરી હતી. ત્યારબાદ ટ્રાફિક પોલીસના કોન્સ્ટેબલ અનિલ કોળી લગભગ સાંજે ૭.૪૦ વાગ્યે ટોઇંગ વાન સાથે ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા હતા. કારને ટોઇંગ કરવાની કામગીરી શરૂ થતાં જ એક વ્યક્તિ ત્યાં આવ્યો હતો અને તેણે ટ્રાફિક પોલીસકર્મીઓ તથા ટોઇંગ સ્ટાફ સાથે કથિત રીતે ગેરવર્તન શરૂ કર્યું હતું. આ દરમિયાન કારમાંથી એક મહિલા પણ બહાર આવી હતી.

પોલીસે કારમાં રાખેલી પોલીસ કેપ અને નંબર પ્લેટ વિનાના વાહન અંગે તે વ્યક્તિની પૂછપરછ કરી હતી. જોકે, તેણે સંતોષકારક જવાબ આપવાને બદલે કથિત રીતે ગોળગોળ જવાબો આપ્યા હતા. વધુ પૂછપરછ દરમિયાન તેની ઓળખ ફહાદ ફરીદ ખાન (૩૭) તરીકે થઈ હતી. તે એક મિકેનિક અને બાંદ્રાનો રહેવાસી છે, બાદમાં તે પોલીસ અધિકારી ન હોવાનું બહાર આવ્યું હતું. પોલીસે જણાવ્યું કે તે વાહન સંબંધિત કોઈપણ દસ્તાવેજ રજૂ કરી શક્યો નહોતો.

તપાસમાં પોલીસને શંકા છે કે ખાન પોતાની કારના ડેશબોર્ડ પર પોલીસ કેપ રાખીને પોતાને પોલીસકર્મી તરીકે રજૂ કરતો અને સામાન્ય લોકો તેમજ ટ્રાફિક પોલીસકર્મીઓ પર રોફ જમાવતો હતો. નંબર પ્લેટ વિનાની કાર અને પોલીસ કેપ મળી આવતા પોલીસે સમગ્ર મામલાને ગંભીરતાથી લીધો હતો. આ મામલે બાંદ્રા પોલીસે આરોપી વિરુદ્ધ કેસ નોંધી તેની ધરપકડ કરી છે. પોલીસે હવે તપાસ શરૂ કરી છે કે નંબર પ્લેટ વિનાનું આ વાહન આરોપી પાસે ક્યાંથી આવ્યું હતું અને તેની સાથે અન્ય કોઈ બાબતો સંકળાયેલી છે કે નહીં. મુંબઈ પોલીસે જણાવ્યું છે કે આ કેસમાં તપાસના ચક્રો ગતિમાન કર્યા છે. ■

આઈઆઈટીએ બાવીસ કંપનીને બ્લેકલિસ્ટમાં ધકેલી

નવી દિલ્હીઃ વિદ્યાર્થીઓના હિતોના રક્ષણ માટે ઓલ આઈઆઈટી પ્લેસમેન્ટ કમિટી (એઆઈપીસી)એ મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય લીધો છે. દેશભરની આઈઆઈટી સંસ્થાઓના કેમ્પસ પ્લેસમેન્ટમાં આગામી બે ઇન્ટર્નશિપ અને પ્લેસમેન્ટ સીઝન માટે ૨૨ કંપનીઓને પ્રતિબંધિત કરવામાં આવી છે. આ કંપનીઓએ ૨૦૨૫-૨૬ના ભરતી ચક્ર દરમિયાન અગાઉ નોકરીની ઓફર આપી ચૂકેલા આશરે ૧૫૦ વિદ્યાર્થીઓની ઓફર રદ કરી હતી. આ નિર્ણય આઈઆઈટીના પ્લેસમેન્ટ વડાઓ વચ્ચે સપ્ટેમ્બરની શરૂઆતમાં યોજાયેલી બેઠક બાદ લેવાયો છે. બેઠક પછી એઆઈપીસીએ સંબંધિત કંપનીઓનો

સંપર્ક કરીને વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવેલી મૂળ રોજગાર પ્રતિબદ્ધતાઓ જાળવી રાખવા પ્રયાસ કર્યો હતો. કેટલીક કંપનીઓએ વિદ્યાર્થીઓની જોડાવાની તારીખ ઓક્ટોબર અથવા નવેમ્બર સુધી મુલતવી રાખવા સંમતિ આપી હતી અને આ અંગે લેખિત ખાતરી પણ આપી હતી. જોકે, કેટલીક અન્ય કંપનીઓએ આંતરિક વ્યવસાયિક મુશ્કેલીઓનો હવાલો આપીને ભરતી આગળ વધારવામાં અસમર્થતા વ્યક્ત કરી હતી.

એઆઈપીસીના કન્વીનર પ્રોફેસર જહોન જોસના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિબંધિત કંપનીઓમાં મુખ્યત્વે સોફ્ટવેર, ડેટા સાયન્સ અને એડટેક ક્ષેત્રની કંપનીઓનો સમાવેશ થાય છે. તેમાં આઈટી ક્ષેત્રની કંપનીઓની સંખ્યા સૌથી વધુ છે. આમાંથી ઘણી કંપનીઓ આઈઆઈટીની જૂની અને નિયમિત ભરતી કરનાર કંપનીઓ હતી, જે સામાન્ય રીતે પ્લેસમેન્ટ સીઝનના અત્યંત સ્પર્ધાત્મક પ્રથમ સપ્તાહમાં કેમ્પસ પર આવીને સારા શૈક્ષણિક રેકોર્ડ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની ભરતી કરતી હતી.

કંપનીઓએ ઓફર પાછી ખેંચવા પાછળ અલગ-અલગ કારણો આપ્યાં હતાં. તેમાં ગંભીર નાણાકીય મુશ્કેલીઓ, બિઝનેસ મોડલમાં ફેરફાર અને જે પ્રોજેક્ટ માટે ભરતી કરવામાં આવી હતી તે પ્રોજેક્ટ રદ થવા જેવા કારણો સામેલ હતા. કેટલાક કિસ્સાઓમાં કંપનીઓએ આઈઆઈટીના પ્લેસમેન્ટ વિભાગોના સંપર્કોનો જવાબ આપવાનું પણ બંધ કરી દીધું હતું. અચાનક નોકરીની ઓફર ગુમાવનારા વિદ્યાર્થીઓને વિકલ્પ શોધવા માટે તાત્કાલિક પ્રયાસો કરવા પડ્યા હતા.

વિદ્યાર્થીઓને મદદ કરવા માટે વિવિધ આઈઆઈટીના પ્લેસમેન્ટ વિભાગોએ વિકલ્પરૂપે અન્ય કંપનીઓ સાથે સંપર્ક કરાવ્યો હતો. આ પ્રયાસોના પરિણામે અસરગ્રસ્ત વિદ્યાર્થીઓમાંથી આશરે ૨૦થી ૨૫ ટકા વિદ્યાર્થીઓને વૈકલ્પિક નોકરીની તકો મેળવવામાં સફળતા મળી હતી. આ ઉપરાંત અનેક વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના વ્યક્તિગત નેટવર્ક, રેફરલ અને લેટરલ હાયરિંગની તકોનો ઉપયોગ કરીને નવી નોકરી મેળવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.

એઆઈપીસીએ સહકાર ન આપનારી કંપનીઓ સામે કડક વલણ અપનાવીને આગામી બે વર્ષ માટે કેમ્પસ પ્લેસમેન્ટમાં તેમના પ્રવેશ પર રોક લગાવી છે. આઈઆઈટી નો આ નિર્ણય ભવિષ્યમાં કંપનીઓ દ્વારા ઓફર આપ્યા બાદ તેને અચાનક રદ કરવાની ઘટનાઓ અટકાવવાના પ્રયાસ તરીકે જોવામાં આવી રહ્યો છે. દરમિયાન, ૧ ડિસેમ્બરથી શરૂ થનારી ૨૦૨૬-૨૭ની પ્લેસમેન્ટ સીઝન પહેલાં એક મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન હજુ ખુલ્લો છે, જેઓની અગાઉની નોકરીની ઓફર રદ થઈ ગઈ હતી, તે વિદ્યાર્થીઓને ફરી કેમ્પસ પ્લેસમેન્ટ પ્રક્રિયામાં જોડાવાની મંજૂરી મળશે કે નહીં? એઆઈપીસીએ આ નિર્ણય સંબંધિત આઈઆઈટી સંસ્થાઓ પર છોડ્યો છે. એટલે કે, આવા વિદ્યાર્થીઓને ફરી પ્લેસમેન્ટની તક આપવી કે નહીં તેનો નિર્ણય દરેક આઈઆઈટી પોતાના સ્તરે કેસ-ટુ-કેસ ધોરણે કરશે.■

મુંબઈ એરપોર્ટનું ટર્મિનલ વન ઓક્ટોબરના અંતે બંધ થશે

એક કરોડ મુસાફરોનો ટ્રાફિક નવી મુંબઈ ખસેડાશે

મુંબઈઃ મુંબઈના છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ આંતરરાષ્ટ્રીય એરપોર્ટના લગભગ ૮૦ વર્ષ જૂના ટર્મિનલ-૧ (ટી૧)ને ઓક્ટોબરના અંત સુધીમાં બંધ કરવાની તૈયારી ચાલી રહી છે. ટી૧ના પુનર્વિકાસ માટેના આ મહત્વાકાંક્ષી પ્રોજેક્ટના ભાગરૂપે તેના ઉત્તર વિભાગને ૧૫ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૭થી તોડી પાડવાનું કામ શરૂ થવાનું છે. આ ફેરફારથી મુંબઈ મેટ્રોપોલિટન રિજનમાં હવાઈ ટ્રાફિકનું મોટું પુનર્વિતરણ થશે અને મોટી સંખ્યામાં ફ્લાઇટ્સ નવી મુંબઈ ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ (એનએમઆઈએ) તરફ ખસેડવામાં આવશે. મુંબઈ ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ લિમિટેડ (એનએમઆઈએ)એ આ પ્રક્રિયા માટે સ્થાનિક તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય એરલાઈન્સ સાથે સંકલન શરૂ કરી દીધું છે. એનએમઆઈએના ચીફ એરપોર્ટ ઓફિસર વિષ્ણુ મોહન ઝા દ્વારા નાગરિક ઉડ્ડયન મંત્રાલયને મોકલવામાં આવેલા પત્ર મુજબ ફ્લાઇટ્સનું તબક્કાવાર સ્થળાંતર કરવામાં આવશે. ૧ ઓક્ટોબરથી આશરે એક તૃતીયાંશ આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈ ટ્રાફિક એનએમઆઈએ તરફ ખસેડવાનો પ્રસ્તાવ છે, જ્યારે ૨૫ ઓક્ટોબરથી ઝ૧ની સ્થાનિક ફ્લાઇટ્સને ટર્મિનલ-૨ (ઝ૨) તરફ ખસેડવામાં આવશે.

મુસાફરોને પડનારી મુશ્કેલીઓ ઘટાડવા માટે એનએમઆઈએ એ નાગરિક ઉડ્ડયન સચિવના નેતૃત્વ હેઠળ સંયુક્ત સંકલન જૂથ બનાવવાની પણ માગ કરી છે. ઝ૧નો ઉપયોગ કરતા આશરે ૧ કરોડ મુસાફરોને નવી મુંબઈ એરપોર્ટ તરફ ખસેડવામાં આવશે. બીજી તરફ ઝ૧ દ્વારા સેવા મેળવતા બાકીના આશરે ૫૦ લાખ મુસાફરોને મુંબઈના સહાર સ્થિત ઝ૨માં સમાવવામાં આવશે. વધારાના ટ્રાફિકને પહોંચી વળવા ઝ૨ની વાર્ષિક મુસાફર સંભાળવાની ક્ષમતા ૪ કરોડથી વધારીને ૪.૫ કરોડ કરવાની યોજના છે.

આ ફેરફારથી મુસાફરો માટે સૌથી મોટો પડકાર મુસાફરીના સમયમાં જોવા મળી શકે છે. નવી મુંબઈ તરફ ખસેડાયેલા મુસાફરોને મુંબઈથી એરપોર્ટ સુધી પહોંચવા માટે લાંબી રોડ મુસાફરી કરવી પડી શકે છે, જેના કારણે પ્રવાસનો સમય અને ખર્ચ વધવાની સાથે મુંબઈ-નવી મુંબઈ વચ્ચેના માર્ગો પર ટ્રાફિકનું દબાણ પણ વધી શકે છે. તેથી આગામી મહિનાઓમાં મુસાફરોએ ટિકિટ બુક કર્યા બાદ ફ્લાઇટ કયા ટર્મિનલ પરથી ઉપડશે તેની ખાસ ચકાસણી કરવી જરૂરી બનશે.

જોકે, આ ટ્રાફિક ડાયવર્ઝનથી મુંબઈ એરપોર્ટ પર હાલનું ભારે દબાણ ઘટાડવામાં મદદ મળવાની અપેક્ષા છે. મુંબઈ એરપોર્ટ પર હાલમાં તમામ ફ્લાઇટ્સ માટે એક જ ઓપરેશનલ રનવે ઉપલબ્ધ હોવાથી લેન્ડિંગ અને ટેકઓફમાં વારંવાર વિલંબ થતો રહે છે. એનએમઆઈએ તરફ નોંધપાત્ર હવાઈ ટ્રાફિક ખસેડવાથી એરક્રાફ્ટ માટેના હોલ્ડિંગ ટાઈમમાં ઘટાડો અને ફ્લાઇટ્સની સમયસર કામગીરીમાં સુધારો થવાની આશા એરપોર્ટ સત્તાવાળાઓ વ્યક્ત કરી રહ્યા છે.

ઝ૧નું પુનર્વિકાસ કાર્ય અનેક વર્ષો સુધી ચાલનારી યોજના છે, જેનો હેતુ જૂના ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને આધુનિક બનાવવાનો છે. બીજી તરફ, નવી મુંબઈ ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ પણ મુંબઈના વધતા હવાઈ ટ્રાફિકમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવશે. એનએમઆઈએની જાહેર કરાયેલી વાર્ષિક ક્ષમતા બે કરોડ મુસાફરોની છે અને ઉપલબ્ધ માહિતી મુજબ તે ૨૦૨૬ના મધ્ય સુધીમાં સેચ્યુરેશનની નજીક પહોંચવાની ધારણા છે. વધતી માંગને પહોંચી વળવા ૨૦૨૯ સુધીમાં એનએમઆઈએનું બીજું ટર્મિનલ શરૂ કરવાની યોજના છે. આમ, મુંબઈ અને નવી મુંબઈના બંને એરપોર્ટ આગામી વર્ષોમાં વધતા હવાઈ ટ્રાફિકને સંભાળવા માટે સાથે મળીને કામગીરી કરશે. ■

ટેક્સટાઇલ કંપનીના ડિરેક્ટર સાથે ₹૨૦.૫૮ કરોડની છેતરપિંડી

થાણેઃ થાણે જિલ્લામાં સરકારી શાળાઓ માટે યુનિફોર્મનો પુરવઠો કરવાનો કોન્ટ્રાક્ટ અને ફેક્ટરીના વિસ્તરણ માટે લોનની વ્યવસ્થા કરી આપવાને બહાને ટેક્સટાઇલ કંપનીના ડિરેક્ટર સાથે ૨૦.૫૮ કરોડ રૂપિયાની છેતરપિંડી આચરવામાં આવી હતી.

ચૂર ટેક્સટાઇલ્સ પ્રા. લિ.ના ડિરેક્ટર તુષાર પ્રેમચંદ ગોસારાનીની ફરિયાદને આધારે કોનગાવ પોલીસે છેતરપિંડી અને ફોજદારી કાવતરાનો ગુનો દાખલ કર્યો હતો. ૨૦૨૦થી ડિસેમ્બર, ૨૦૨૫ દરમિયાન આ છેતરપિંડી આચરવામાં આવી હતી. ફરિયાદીએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે આરોપી અનુભવ મિત્તલ, રજની મિત્તલ, રાજેશ કુમાર, અફસર અલી અને તેમના સાથીદારોએ ફેક્ટરીના વિસ્તરણ માટે નાણાકીય સહાની વ્યવસ્થા કરી આપવા અને રાજ્ય સરકારની શાળાઓમાં સ્કૂલ યુનિફોર્મનો પુરવઠો કરવાનો કોન્ટ્રાક્ટ મેળવી આપવાનું આશ્વાસન આપીને છેતરપિંડી આચરી હતી.

પોલીસ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું કે લોન પ્રાપ્ત કરવા માટે ફરિયાદીએ આપેલા હસ્તાક્ષર સાથેના કોરા ચેક, લેટરહેડ અને સિક્યુરિટી ડોક્યુમેન્ટ્સનો આરોપીઓએ દુરુપયોગ કર્યો હતો અને ૨.૯૫ કરોડની રોકડ અને ૧૭.૬૩ કરોડ રૂપિયાની બેંક ટ્રાન્સફર દ્વારા ઉચાપત કરી હતી. જોકે તેમણે લોન કે કોન્ટ્રાક્ટ ફરિયાદીને અપાવ્યો નહોતો.

કોનગાવ પોલીસે આ પ્રકરણે આરોપીઓ વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ કરીને તપાસ આદરી હોઇ હજી સુધી કોઇની પણ ધરપકડ કરવામાં આવી નથી, એમ અધિકારીએ કહ્યું હતું. (પીટીઆઇ)■

પાલિકા ફિલ્મસિટીને જીએમએલઆર માટે જમીન વાપરવા કરોડો રૂપિયા ચૂકવશે

મુંબઈઃ ગોરેગાંવ-મુલુંડ લિંક રોડ (જીએમએલઆર) માટે ઉપયોગમાં લેવાતી જમીન માટે મુંબઈ મહાનગરપાલિકા ફિલ્મ સિટી કોર્પોરેશનને નાણાકીય રકમની ચૂકવણી કરવાની છે, તેની સામે નગરસેવકોએએ પાલિકાએ શા માટે વળતરનો આર્થિક બોજો સહન કરવું જોઈએ એવો સવાલ ઉપસ્થિત કર્યો હતો. જોકે પાલિકા પ્રશાસને જણાવ્યું હતું કે ફિલ્મ સિટી તેના પ્લોટ પર થનારા શૂટિંગની આવક પર નિર્ભર છે અને આ પ્રોજેક્ટે કારણે તે આવક ગુમાવશે. પ્રશાસનની સમજણ બાદ છેવટે સ્થાયી સમિતિએ તેમને રકમ ચૂકવવાનો પ્રસ્તાવ મંજૂર કર્યો હતો.

ગોરેગામ-મુલુંડ ટિવન ટનલ પ્રોજેક્ટ ફિલ્મ સિટીને અસર કરી રહ્યો છે, તેના પરિસરમાંથી ૧.૬ કિમીનો રસ્તો પસાર થાય છે અને તેને કારણે ફિલ્મસિટીના મેદાન પરના શુટિંગને અસર થઈ રહી છે. ફિલ્મ સિટી કોર્પોરેશનને ૧૭૪.૧૨ કરોડ રૂપિયાની સંભવિત ખોટ દર્શાવી છે, જ્યારે પાલિકા માર્ચ ૨૦૨૯ સુધી જોશ મેદાન અને જોકર મેદાન સહિતના કામચલાઉ મેદાનો પર ૨૦ કરોડ રૂપિયાનો ખર્ચ કરવાની છે. આ પ્રસ્તાવને મંજૂરી માટે સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો હતો. આટલી મોટી રકમના વળતર સામે નગરસેવકોએ સવાલ કર્યા હતા.

શિવસેના (શિંદે જૂથ)ના નેતા યામિની જાધવે પ્રશ્ન કર્યો હતો કે જ્યારે ગોરેગામ-મુલુંડ લિંક રોડ એક સાર્વજનિક પ્રોજેક્ટ છે અને તે મુંબઈ માટે મુખ્ય કનેક્ટિવિટી વધારવાની અપેક્ષા છે ત્યારે પાલિકાએ શા માટે ખર્ચ ઉઠાવવો જોઈએ. રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસના નગરસેવિકા સઇદા ખાને ધ્યાન દોર્યું કે ફિલ્મ સિટીની જમીન સરકારી જમીન હોઈ તેમને સબસિડીવાળા દરે ફાળવવામાં આવી હતી. તો પછી તેમને પાલિકા પ્રશાસને શા માટે ભાડું ચૂકવવું જોઈએ? કોંગ્રેસે પણ આ બાબતે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી.

સ્થાયી સમિતિના સભ્યો કરેલા સવાલના જવાબ આપતા પાલિકાના એડિશનલ કમિશનર અવિનાશ ઢાંકણેએ જણાવ્યું હતું કે ફિલ્મ સિટીની આવકનો પ્રાથમિક સ્રોત શૂટિંગ ભાડાનો છે અને ગોરેગામ-મુલુંડ લિંક રોડ પ્રોજેક્ટે ઘણા શૂટિંગ મેદાનો અને સેટ દૂર કરવાની ફરજ પાડી છે, જેના કારણે તેમને નોંધપાત્ર નુકસાન થયું છે. પ્રાદેશિક ભાષાની ફિલ્મો ખાસ કરીને મરાઠી ફિલ્મોને ફિલ્મ સિટીની શૂટિંગની આવક દ્વારા ટેકો મળે છે.ઢાંકણેએ જણાવ્યું હતું કે ફિલ્મ સિટીના નુકસાનને સરભર કરવા માટે ૨૦ કરોડ રૂપિયાનું ભાડું આવશ્યક છે. આ ખુલાસા બાદ સ્થાયી સમિતિના પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપી હતી. ■

દિવાળી માટે મધ્ય રેલવે ૧૬૨ સ્પેશ્યલ ટ્રેન દોડાવશે

મુંબઈઃ દિવાળી અને છઠ્ઠ પૂજાના તહેવારો દરમિયાન મુસાફરોની વધતી ભીડને ધ્યાનમાં રાખીને મધ્ય રેલવેએ ૧૬૨ વધારાની ફેસ્ટિવ સ્પેશ્યલ ટ્રેનો દોડાવવાની જાહેરાત કરી છે. આ નવી ટ્રેનો સાથે તહેવારોના સમયગાળા માટે મંજૂર કરાયેલી સ્પેશ્યલ ટ્રેનોની કુલ સંખ્યા હવે ૫૮૦ થઈ છે. મુંબઈથી ઉત્તર પ્રદેશ, બિહાર, પશ્ચિમ બંગાળ, રાજસ્થાન અને દિલ્હી તરફ પોતાના વતન જતાં મુસાફરોને આ વધારાની સેવાઓથી રાહત મળવાની અપેક્ષા છે.

મધ્ય રેલવેના જણાવ્યા મુજબ, દિવાળી અને છઠ્ઠ પૂજા દરમિયાન લાંબા અંતરની નિયમિત ટ્રેનોમાં ભારે બુકિંગ જોવા મળે છે. તેને ધ્યાનમાં રાખીને મુસાફરોની વધતી માગને પહોંચી વળવા વધારાની ક્ષમતા ઊભી કરવામાં આવી છે. નવી સ્પેશિયલ ટ્રેનોના કારણે નિયમિત ટ્રેનો પરનું દબાણ ઘટશે અને તહેવારો દરમિયાન ઘરે જવા ઇચ્છતા મુસાફરોને વધુ મુસાફરી વિકલ્પો મળશે.

નવી જાહેર કરાયેલી સેવાઓમાં લોકમાન્ય તિલક ટર્મિનસ (એલટીટી)-સમસ્તીપુર રૂટનો સમાવેશ થાય છે. આ રૂટ પર ૧૨ એસી સ્પેશ્યલ ટ્રેનો દોડશે. આ ટ્રેનો ૧૩ ઓક્ટોબરથી ૧૭ નવેમ્બર સુધી ચાલશે, જ્યારે પરતની સેવાઓ ૧૫ ઓક્ટોબરથી ૧૯ નવેમ્બર સુધી રહેશે. આ ઉપરાંત એલટીટી-દાનાપુર રૂટ પર સૌથી વધુ ૮૮ દૈનિક સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી છે. આ ટ્રેનો ૯ ઓક્ટોબરથી ૨૨ નવેમ્બર દરમિયાન દોડશે. અન્ય મહત્ત્વપૂર્ણ રૂટમાં એલટીટી-સંત્રાગાચીનો સમાવેશ થાય છે, જ્યાં ૬ ઓક્ટોબરથી ૨૯ ઓક્ટોબર વચ્ચે કુલ ૮ સેવાઓ ચલાવવામાં આવશે. જ્યારે એલટીટી-બનારસ રૂટ પર ૧૭ ઓક્ટોબરથી ૨૯ નવેમ્બર વચ્ચે કુલ ૧૪ ટ્રિપ્સ ઉપલબ્ધ રહેશે. મધ્ય રેલવેએ પુણે તરફના ખડકી સ્ટેશનને પણ ફેસ્ટિવ સ્પેશ્યલ સેવાઓ માટે મહત્વપૂર્ણ હબ બનાવ્યું છે. ખડકીથી હઝરત નિઝામુદ્દીન માટે ૨૮ એસી સુપરફાસ્ટ સ્પેશ્યલ ટ્રેનો દોડશે, જે ૬ ઓક્ટોબરથી ૨૦ નવેમ્બર સુધી ઉપલબ્ધ રહેશે. આ ઉપરાંત ખડકીથી સાંગાનેર માટે ૧૨ સેવાઓ રહેશે, જે ૧૫ ઓક્ટોબરથી ૧૯ નવેમ્બર દરમિયાન દોડશે. મુસાફરો આ સ્પેશ્યલ ટ્રેનો માટે ટિકિટનું બુકિંગ તમામ કોમ્પ્યુટરાઇઝ્ડ રિઝર્વેશન સેન્ટરો તેમજ સત્તાવાર આઈઆરસીટીસી વેબસાઇટ મારફતે કરી શકશે. ■

એમએમઆરડીએ દ્વારા માત્ર અઢી મહિનામાં મુંબઈ-થ્રીઅને મુંબઈ-ફૉરના જમીન ઉપયોગ અહેવાલ પૂર્ણ કર્યાં

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈઃ મુંબઈ મેટ્રોપોલિટન રિજન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (એમએમ-આરડીએ)એ માત્ર અઢી મહિનામાં રેકોર્ડબ્રેક સમયમાં હાલના જમીન ઉપયોગ (એક્ઝિસ્ટિંગ લેન્ડ યુઝ-ઈએલયૂ) અહેવાલ પૂર્ણ કરીને મુંબઈ ૩.૦ અને મુંબઈ ૪.૦ ના આયોજન તરફ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ પગલું ભર્યું છે. આ પહેલ હેઠળ ત્રણ મુખ્ય ક્ષેત્રોને આવરી લેવામાં આવ્યા છે, જેમાં કેએસસી ન્યુ ટાઉન, પાલઘરમાં નોર્થન એક્સટેન્ડેડ નોટિફાઈડ એરિયા (ઈએનએ)અને રાયગઢમાં સાઉર્થન ઈએનએ જેમાં અલીબાગનો પણ સમાવેશ થાય છે. આ સર્વેનો અવકાશ લગભગ ૨,૦૦૮ ચોરસ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં ફેલાયેલો છે જે કુલ ૫૬૫ ગામોને આવરી લે છે. ત્રણે અહેવાલ માટે એડવાન્સ જીઓસ્પેટિયલ ટૅક્નોલોજી, જેમાં એરિયલ એલઆઈડીએઆર, હાઇ-રિઝોલ્યુશન ઇમેજરી, ડીજીપીએસ ગ્રાઉન્ડ કંટ્રોલ અને જીઆઈએસ મેપિંગ જેવી અત્યાધુનિક ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ કરીને ત્રણે વિસ્તારનું મેપિંગ કરવામાં આવ્યું છે, અને આ માહિતી ફિલ્ડ વેરિફિકેશન દ્વારા માન્ય કરવામાં આવી છે. આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ એમએમઆરડીએ કેએસસી ન્યૂ ટાઉન માટે ન્યૂ ટાઉન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી તરીકે કામ કરી રહ્યું છે, જે ૩૨૪ ચોરસ કિમી અને પેણ, ઉરણ અને પનવેલ તાલુકાના ૧૨૪ ગામોને આવરી લે છે. નવી મુંબઈ ઈન્ટરનેશનલ ઍરપોર્ટ, જેએનપીએ, અટલ સેતુ અને વિરાર-અલિબાગ મલ્ટી મોડલ જેવા મહત્વપૂર્ણ પ્રોજેક્ટને કારણે આ વિસ્તાર ઝડપથી નવા મેટ્રોપોલિટન ડેવલપમેન્ટ હબમાં પરિવર્તિત થઈ રહ્યો છે. આ વિસ્તાર લોજિસ્ટિક્સ, વાણિજ્યિક અને ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે વિશાળ તકો ઊભી કરશે. ■

મહારાષ્ટ્ર એફડીએએ કથિત ઉલ્લંઘનો બદલ પુણેની સિપ્લા સુવિધાના ડ્રગ વેચાણ લાઇસન્સ રદ કર્યા

મુંબઈઃ મહારાષ્ટ્ર ફૂડ એન્ડ ડ્રગ એડમિનિસ્ટ્રેશન (એફડીએ) એ શુક્રવારે જણાવ્યું હતું કે તેણે પુણેના વાડકી ખાતે સિપ્લા ફાર્મા એન્ડ લાઇફ સાયન્સ લિમિટેડના કેરિંગ એન્ડ ફોરવર્ડિંગ (સીએન્ડએફ) વેરહાઉસના ડ્રગ વેચાણ અને વિતરણ લાઇસન્સ રદ કર્યા છે.

બોમ્બે હાઇ કોર્ટના નિર્દેશોનું પાલન કરીને નવી કાર્યવાહી પૂર્ણ કર્યા બાદ આ કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી, એમ એફડીએએ એક નિવેદનમાં જણાવ્યું હતું.

રિએક્ટિન પ્લસ ટેબ્લેટ્સના પેકેજિંગ, સ્ટોરેજ, દસ્તાવેજીકરણ અને રિકોલને લગતી કથિત અનિયમિતતાઓને કારણે આ વર્ષે ૨૭ ઓગસ્ટના રોજ સુવિધા સામે એફડીએ દ્વારા અગાઉ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીને અનુસરે છે. ત્યારબાદ એફડીએએ શેડ્યુલ એચ પ્રિસ્ક્રિપ્શન દવાના પેકેજિંગ પર અનધિકૃત દાવાઓ અને વેરહાઉસમાં ઘણી ખામીઓનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

એફડીએએ જણાવ્યું હતું કે બોમ્બે હાઇ કોર્ટના નિર્દેશોનું પાલન કરીને વિભાગે તેની અગાઉની કાર્યવાહી પાછી ખેંચી લીધા પછી, એફડીએ પુણેના ડિવિઝન ૩ ના સહાયક કમિશનર (ડ્રગ્સ) દ્વારા પહેલી ઓક્ટોબરના રોજ નવીનતમ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. નિવેદન મુજબ, વિભાગે ચોથી સપ્ટેમ્બરે કંપનીને સુધારેલી કારણદર્શક નોટિસ જારી કરી હતી. સિપ્લાએ ૧૧ સપ્ટેમ્બરના રોજ તેનો લેખિત જવાબ રજૂ કર્યો હતો અને ૨૧ સપ્ટેમ્બરના રોજ વ્યક્તિગત સુનાવણી આપવામાં આવી હતી. લાઇસન્સિંગ ઓથોરિટીએ નવો આદેશ પસાર કરતા પહેલા કંપનીના જવાબ, સુનાવણી દરમિયાન કરવામાં આવેલી રજૂઆતો, નિરીક્ષણનાં તારણો, ઉપલબ્ધ રેકોર્ડ અને લાગુ કાનૂની જોગવાઈઓનો વિચાર કર્યો હતો. એફડીએએ જણાવ્યું હતું કે તાજેતરનો નિર્ણય ફક્ત તેની અગાઉની કાર્યવાહીનું પુનરાવર્તન નથી, પરંતુ કોર્ટના નિર્દેશો અનુસાર સમગ્ર પ્રક્રિયાને નવેસરથી પૂર્ણ કર્યા પછી લેવામાં આવેલો સ્વતંત્ર નિયમનકારી નિર્ણય છે. રિએક્ટીન પ્લસ, એક શેડ્યુલ એચ દવાનો મુખ્ય મુદ્દો હતો. વાડકી વેરહાઉસના નિરીક્ષણ દરમિયાન, એફડીએને દવાના પેકેજિંગમાં તેને પીડાનાશક તરીકે વર્ણવતા અને માથાનો દુખાવો, સ્નાયુમાં દુખાવો, પીઠનો દુખાવો, સાંધાનો દુખાવો, મચકોડ, શરીરમાં દુખાવો અને દાંતના દુખાવા સહિતની સ્થિતિઓ માટે તેનો ઉપયોગ પ્રોત્સાહન આપતા દાવાઓ મળ્યા. એફડીએએ એમ પણ કહ્યું હતું કે પેકેજિંગમાં માનવ આકૃતિ હતી અને દવાને સ્નાયુના દુખાવામાં રાહત આપતી દર્શાવવામાં આવી હતી. તેમાં જણાવાયું હતું કે પેકેજ પરના દાવાઓ, શબ્દો અને ચિત્રો લાગુ કાયદાકીય જોગવાઈઓનું પાલન કરતાં નથી. ■

વર્લ્ડ કપ અને એશિયા કપ વિજેતા ભારત હવે એશિયન ગેમ્સનું પણ ચૅમ્પિયન

▸ અભિષેક, તિલક અને સ્પિનરોની કમાલથી ભારત ફરી સુવર્ણચંદ્રક જીત્યુંઃ નવાઝના લડાયક ૯૬ રન છતાં પાકિસ્તાનના નસીબમાં સિલ્વર, શ્રીલંકાને મળ્યો બ્રૉન્ઝ

નિશીનઃ જાપાનની એશિયન ગેમ્સમાં શ્રેયસ ઐયરના સુકાનમાં ભારતીય ક્રિકેટરોએ ટી-૨૦ ટૂર્નામેન્ટની રોમાંચક ફાઈનલમાં પાકિસ્તાનને ૧૯ રનથી હરાવીને સતત બીજી વખત ગોલ્ડ મેડલ જીતી લીધો હતો. ભારત સામે પાકિસ્તાને ૨૧૨ રનના તોતિંગ લક્ષ્યાંકના જવાબમાં ૨૦ ઓવરમાં છ વિકેટે ૧૯૨ રન બનાવ્યા હતા. ટી-૨૦નું વર્લ્ડ નંબર-વન ભારત ૨૦૨૬માં ટી-૨૦નો વર્લ્ડ કપ અને એ પહેલાં ૨૦૨૫માં એશિયા કપ જીત્યું હતું અને હવે એશિયન ગેમ્સમાં ફરી ગોલ્ડ મેડલ જીતી લીધો છે.

ખરેખર, રાષ્ટ્ર માટે આનંદનો અવસરઃ વડા પ્રધાન મોદી

વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ શનિવારે ગોલ્ડ મેડલ જીતનાર ભારતની મેન્સ હૉકી ટીમ ઉપરાંત પાકિસ્તાન સામે ફાઇનલ જીતનાર ક્રિકેટ ટીમને પણ સોશ્યલ મીડિયામાં અભિનંદન આપતા જણાવ્યું હતું કે 'વાહ, ગોલ્ડ મેડલ ફરી ભારત પાસે આવ્યો. ખરેખર, સમગ્ર ભારત માટે આ અનેરા આનંદનો અવસર છે.

અભિષેકની ૨૭ બૉલમાં સાત સિક્સર

૨૭ બૉલમાં ફટકારેલી સાત સિક્સર સહિત કુલ ૬૧ રન બનાવનાર ટી-૨૦ના વર્લ્ડ નંબર-વન બૅટ્સમૅન અભિષેક શર્મા અને ૧૦મી હાફ સેન્ચુરી ફટકારનાર વાઇસ-કૅપ્ટન તિલક વર્મા આ મૅચમાં ભારત માટે બૅટિંગના બે હીરો હતા. બે-બે વિકેટ લેનાર અક્ષર પટેલ અને વૉશિંગ્ટન સુંદરના પણ આ જીતમાં સૌથી મોટા યોગદાન હતા.

પાકિસ્તાનથી ભારત ૪-૩થી આગળ

પાકિસ્તાનને સિલ્વર મેડલ મળ્યો હતો, જ્યારે બાંગ્લાદેશને ૬૩ રનથી હરાવનાર શ્રીલંકાને બ્રોન્ઝ મેડલ આપવામાં આવ્યો હતો. પાંચ કે વધુ દેશવાળી મોટી ટૂર્નામેન્ટની ફાઇનલ્સમાં ભારત હવે પાકિસ્તાનથી ૪-૩ના તફાવત સાથે આગળ થઈ ગયું છે. નિશીનમાં સ્પિનર્સને વધુ માફક આવે એવી સ્લો પિચ પર એક તબક્કે પાકિસ્તાને માનસિક દબાણને વશ થઈને માત્ર ૩૯ રનમાં ત્રણ વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી. 'બાપુ' અક્ષર પટેલે એ ત્રણમાંથી બે વિકેટ લીધી હતી. તેની ચાર ઓવરમાં માત્ર ૨૯ રન બન્યા હતા.

સઇમની વિકેટ સાથે ટર્ન આવ્યો

૨૪ વર્ષીય મિડલ-ઓર્ડર રાઇટ હૅન્ડ બૅટ્સમૅન હસન નવાઝ (૯૬ રન, ૫૧ બૉલ, સાત છગ્ગા, પાંચ ચોગ્ગા) પાકિસ્તાની ટીમનો મુખ્ય બૅટ્સમૅન સાબિત થયો હતો. જોકે તે બીજી ટી-૨૦ ઇન્ટરનૅશનલ સેન્ચુરી ચાર રન માટે ચૂકી ગયો હતો અને પાકિસ્તાનને જિતાડી નહોતો શક્યો. ૧૫મી ઓવરમાં સઇમ અયુબ (૨૯ રન) કુલ ૧૨૬ રનના સ્કોર પર આઉટ થયો એ સાથે બાજી ભારતના હાથમાં આવવા લાગી હતી, કારણકે નવાઝ-સઇમ વચ્ચેની ૮૭ રનની એ ભાગીદારી પછી ભારતીય સ્પિનર્સના દબાણને લીધે બીજી કોઈ મોટી પાર્ટનરશિપ નહોતી બની શકી.

વૈભવે ગેરસમજ કરી અને કૅચ પણ છોડ્યો

બે વિકેટ વૉશિંગ્ટન સુંદરને અને બે વિકેટ શિવમ દુબેને મળી હતી. કેપ્ટન સાહિબઝાદા ફરહાન (૧૦ રન), ઓપનર માઝ સદાકત (૨૩ રન) અને વિકેટકીપર ઉસમાન ખાન (ત્રણ રન) વહેલાં પૅવિલિયન ભેગા થઈ ચૂક્યા હતા. તેમના ચોથા બૅટ્સમેન હસન નવાઝની વિકેટ ભારતને વહેલી મળી હોત, પરંતુ વૈભવ સૂર્યવંશીએ રવિ બિશ્નોઈ સાથેની ગેરસમજમાં હસન નવાઝ (જે ત્યારે ચાર રન પર હતો)નો કૅચ છોડ્યો હતો અને વૈભવના હાથમાં ઈજા થઈ હતી. ૧૦મી ઓવરને અંતે પાકિસ્તાનનો સ્કોર ત્રણ વિકેટે ૭૬ રન હતો.

ભારતીયોએ પાકિસ્તાનના છોતરા કાઢી નાખ્યા

એ પહેલાં, ભારતીય બૅટ્સમેનોએ પાકિસ્તાનના છોતરા કાઢી નાખ્યા. તેમને ૨૧૨ રનનો તોતિંગ લક્ષ્યાંક આપ્યો હતો. ભારતે પાકિસ્તાનના બોલર્સની ખબર લઈ નાખી હતી. ભારતે પ્રથમ બૅટિંગ લીધા પછી ૨૦ ઓવરમાં છ વિકેટે ૨૧૧ રન બનાવ્યા હતા.

ઓપનર અભિષેક શર્મા (૬૧ રન, ૨૮ બૉલ, સાત છગ્ગા, ત્રણ ચોગ્ગા) અને તિલક વર્મા (૫૧ અણનમ, ૨૨ બૉલ, ચાર છગ્ગા, ત્રણ ચોગ્ગા) આ ઇનિંગ્સના બે મોટા હીરો હતા. શિવમ દુબે (૨૭ રન, ૧૫ બૉલ, બે છગ્ગા, બે ચોગ્ગા) શરૂઆતમાં ધીમી બૅટિંગ કર્યા પછી થોડું ઝડપી રમ્યો હતો. કેપ્ટન શ્રેયસ ઐયર (૨૧ રન, ૨૪ બૉલ, બે ચોગ્ગા) અને ઈશાન કિશન (૨૦ રન, ૧૮ બૉલ, ત્રણ ચોગ્ગા)નું ભારતના ૨૧૧ રનમાં સાધારણ યોગદાન હતું. એ અગાઉ, વૈભવ સૂર્યવંશી (૧૫ રન, નવ બૉલ, બે છગ્ગા) અને અભિષેક શર્માએ એક પછી એક ધમાકા સાથે ટીમને રોમાંચક આરંભ અપાવ્યો હતો.

વૈભવની ફટકાબાજી ક્ષણજીવી

ઑફ સ્પિનર સઇમ અયુબની પહેલી ઓવરમાં ફક્ત ચાર રન બન્યા હતા. જોકે કેપ્ટન સાહિબઝાદા ફરહાને બીજી ઓવર ૨૧ વર્ષના નવા લેગ સ્પિનર સાદ મસૂદને આપવાની ભૂલ કરી હતી. મસૂદનો પહેલો બૉલ ડૉટ-બૉલ હતો, પરંતુ બીજા અને ત્રીજા બૉલમાં આઈપીએલ-૨૦૨૬ના સર્વોત્તમ સિક્સર સ્પેશિયાલિસ્ટ વૈભવે ઉપરાઉપરી બે છગ્ગા ફટકારીને પાકિસ્તાનીઓનો જુસ્સો તોડી નાખ્યો હતો. મસૂદ એ ઓવરમાં દિશા જ ભૂલી ગયો હતો. તેનો એક બૉલ સીધો પિચની જ બહાર પડ્યો હતો. પરિણામે, અમ્પાયરે એ બૉલને વાઇડને બદલે નો-બૉલ જાહેર કર્યો હતો. અભિષેકે એ જ ઓવરમાં એક છગ્ગા અને એક ચોગ્ગાની મદદથી ૧૦ રન બનાવ્યા હતા. જોકે સઇમ અયુબની પછીની ઓવરના પહેલા જ બૉલમાં વૈભવ રિવર્સ સ્વીપના પ્રયાસમાં વિકેટ ગુમાવી બેઠો હતો.

સઇમ અને બાકીના પાકિસ્તાનીઓએ જાણે જૅકપૉટ લાગી ગયો એવી રીતે સેલિબ્રેશન કર્યું હતું, પરંતુ અભિષેકે એ જ ઓવરના છેલ્લા ત્રણ બૉલમાં ૧૪ રન બનાવીને પાકિસ્તાનને તાબડતોબ વળતો જવાબ આપી દીધો હતો.

વૈભવની વિકેટ ત્રીજી ઓવરમાં પડી ત્યાર પછી સંજુ સૅમસન (બે રન) ચોથી ઓવરમાં આઉટ થયો હતો અને અભિષેક આઠમી ઓવરમાં લેફ્ટ આર્મ સ્પિનર અરાફત મિન્હાસના નીચા બાઉન્સમાં બિગ શૉટ મારવા જતાં વિકેટકીપર ઉસમાન ખાનને કૅચ આપી બેઠો હતો. ■

વિનિંગ પરેડઃ શ્રેયસના સુકાનમાં ભારતીય ટીમે ગઈ કાલે પ્રેક્ષકોનું અભિવાદન ઝીલ્યું અને આયોજકોનો આભાર માન્યો હતો. (પીટીઆઇ)

પહેલા ૧૦ દિવસમાં નિરાશા, છેલ્લા પાંચ દિવસમાં જલસા

▸ ભારત ૧૪ પરથી ૪ નંબર પર આવી ગયુંઃ ૨૦૨૨ની એશિયન ગેમ્સમાં પણ ભારત એ જ ક્રમે રહ્યું હતું

નાગોયાઃ આજે ક્લોઝિંગ સેરેમની સાથે પૂરી થઈ રહેલી જાપાન એશિયન ગેમ્સમાં ભારત ૨૧ ગોલ્ડ મેડલ, ૨૭ સિલ્વર મેડલ, ૩૭ બ્રૉન્ઝ મેડલ સહિત કુલ ૮૫ ચંદ્રક સાથે ચોથા નંબર પર આવી ગયું એ છેલ્લા પાંચ દિવસના ભારતીય સ્પર્ધકોના પરાક્રમનું પરિણામ છે. ૨૦૨૨ની પાછલી એશિયન ગેમ્સમાં ભારત ૨૮ ગોલ્ડ સહિત કુલ ૧૦૬ ચંદ્રક સાથે ચોથા નંબર પર રહ્યું હતું. જોકે ચીન ગઈ કાલે ૧૬૯ ગોલ્ડ સહિત કુલ ૩૪૧ મેડલ જીતીને ભારત સહિત તમામ એશિયન દેશોથી ઘણું આગળ હતું.

ભારત માટે ૧૯મી સપ્ટેમ્બરથી માંડીને ૨૮મી સપ્ટેમ્બર સુધીના પહેલા ૧૦ દિવસ મોટા ભાગે નિરાશાજનક હતા, પરંતુ છેલ્લા પાંચ દિવસમાં સંખ્યાબંધ મેડલ મળ્યા હતા. ખાસ કરીને શુક્રવાર, બીજી ઑક્ટોબર અને ગઈ કાલે ભારતે કુલ ૧૧ ગોલ્ડ મેડલ જીતીને મેડલ-ટેબલમાં ઊંચી છલાંગ લગાવી હતી.

અગાઉ શૂટર મનુ ભાકર મેડલ્સ જીતીને ભારતીય સ્પર્ધકોને પ્રોત્સાહિત કરતી હતી, પણ આ વખતે તે સદંતર નિષ્ફળ ગઈ એમ છતાં વિશેષ કરીને નિશાનબાજ નીરુ ઢાંડા બે ગોલ્ડ અને એક સિલ્વર જીતીને છવાઈ ગઈ હતી. ભારતને શૂટિંગ ઉપરાંત રેસલિંગ, વેઇટલિફ્ટિંગ, ઍથ્લેટિક્સ, બૉક્સિંગ, ક્રિકેટ અને હૉકીમાં મોટા ચંદ્રકો મળ્યા છે. ■

ભારત પહેલી વખત એક જ એશિયન ગેમ્સમાં પુરુષ અને મહિલા હૉકીના ગોલ્ડ મેડલ જીત્યું!

'ગોલ્ડન' ટ્રેનઃ હૉકીનો કૅપ્ટન હરમનપ્રીત સિંહ અને ગોલ્ડ મેડલ સાથે તેની ચૅમ્પિયન ટીમના ખેલાડીઓ. ભારતે ફાઇનલમાં મલયેશિયાને ૫-૧થી હરાવ્યું. (પીટીઆઇ)

ગઈ કાલે ભારતને શેમાં મળ્યા ચંદ્રક?

(૧) મેન્સ ક્રિકેટમાં શ્રેયસ ઐયરના સુકાનમાં ટી-૨૦નો ગોલ્ડ મેડલ
(૨) મેન્સ હૉકીમાં હરમનપ્રીતની કૅપ્ટન્સીમાં ગોલ્ડ મેડલ
(૩) તીરંદાજીમાં મહિલા વ્યક્તિગત રિકર્વમાં કુમકુમ મોહોડે જીત્યો ગોલ્ડ મેડલ
(૪) ગૉલ્ફમાં પ્રણવી ઉર્સે જીતી લીધો ગોલ્ડ મેડલ
(૫) પુરુષોની ૫૭ કિલો વર્ગની ફ્રીસ્ટાઇલ કુસ્તીમાં અમન સેહરાવતે જીત્યો ગોલ્ડ
(૬) ગૉલ્ફમાં મહિલાઓની ટીમે જીતી લીધો સિલ્વર મેડલ
(૭) મહિલાઓની ૫૩ કિલો વર્ગની ફ્રીસ્ટાઇલ કુસ્તીમાં અંતિમ પંઘાલે જીત્યો સિલ્વર
(૮) તીરંદાજીની મેન્સ ઇન્ડિવિજ્યૂઅલ રિકર્વમાં નીરજ ચૌહાણે જીતી લીધો બ્રૉન્ઝ
(૯) પુરુષોની ૯૭ કિલો વર્ગની ફ્રીસ્ટાઇલ કુસ્તીમાં દીપક પુનિયાએ જીત્યો બ્રૉન્ઝ.

કકામિગહરા (જાપાન): ભારતે એશિયાના દેશો વચ્ચે રમાતી એશિયન ગેમ્સમાં મેન્સ અને વિમેન્સ, બન્નેમાં હૉકીનો ગોલ્ડ મેડલ જીતી લીધો હોય એવું પહેલી જ વખત બન્યું છે. શુક્રવારે સલિમા ટેટેના સુકાનમાં ભારતની મહિલા હૉકી ટીમે ચડિયાતા રૅન્કવાળા ચીનની ટીમને ફાઇનલમાં ૧-૦થી હરાવીને ૪૪ વર્ષે પહેલી વખત દેશને સુવર્ણચંદ્રક અપાવ્યો ત્યાર બાદ શનિવારે હરમનપ્રીત સિંહની કૅપ્ટન્સીમાં ભારતે મલયેશિયાને ૫-૧થી કચડીને સુવર્ણચંદ્રક પર કબજો કર્યો હતો. ભારતની મેન્સ હૉકી ટીમ ૧૯૬૬, ૧૯૯૮, ૨૦૧૪ અને ૨૦૨૨ પછી પાંચમી વખત ગોલ્ડ મેડલ જીતી છે.

વધુ ખુશીની વાત એ છે કે ભારતની મહિલા અને પુરુષ, બન્ને ટીમે એશિયાડનો ગોલ્ડ જીતીને ૨૦૨૮ની લૉસ ઍન્જલસ ઑલિમ્પિક્સમાં સીધો પ્રવેશ મેળવ્યો છે. પહેલી જ વખત એવું બન્યું છે જેમાં એક જ એશિયન ગેમ્સમાં ભારતના પુરુષ અને મહિલા, બન્ને વર્ગની હૉકી ટીમ ચૅમ્પિયન બની છે. પુરુષોની હૉકીમાં સતત બે વખત ગોલ્ડ મેડલ જીતનાર પાકિસ્તાન પછી ભારત બીજો દેશ છે. હરમનપ્રીત સતત બે ગોલ્ડ જીતનાર ભારતનો પ્રથમ કૅપ્ટન છે.

શનિવારની મેન્સ ફાઇનલમાં હરમનપ્રીત સિંહે ૧૧મી મિનિટ અને ૫૭મી મિનિટ, એમ બે ગોલ કર્યા હતા. જુગરાજ સિંહે ૨૩મી મિનિટમાં, વાઇસ-કૅપ્ટન હાર્દિક સિંહે ૪૨મી મિનિટમાં અને શિલાનંદ લાકરાએ ૫૪મી મિનિટમાં ગોલ કર્યો હતો. આ પાંચ ગોલના ધમાકા સામે મલયેશિયા તરફથી માત્ર ૧૪મી મિનિટમાં શેલો સિલ્વેરિયસે ગોલ કર્યો હતો. એ સિવાય, ભારતે ડિફેન્સ એટલું બધું મજબૂત રાખ્યું હતું કે મલયેશિયાના સ્ટ્રાઇકર્સ વધુ ગોલ કરી જ નહોતા શક્યા.

ભારતીય સુકાની હરમનપ્રીત ૧૨ ગોલ સાથે આ વખતના એશિયાડનો સર્વશ્રેષ્ઠ ગોલ-સ્કોરર બન્યો હતો. ભારતને શનિવારની મૅચમાં કુલ ૧૪ પેનલ્ટી કૉર્નર મળ્યા હતા, જ્યારે મલયેશિયન ટીમને ફક્ત બે કૉર્નર મળી શક્યા હતા. મનપ્રીત સિંહ ભારતનો પીઢ ખેલાડી છે અને તેણે ત્રીજી વખત ગોલ્ડ મેડલનું સેલિબ્રેશન કર્યું છે. તે ૨૦૧૪ તથા ૨૦૨૨ની એશિયન ગેમ્સમાં પણ હતો અને ત્યારે ભારત ચૅમ્પિયન બન્યું હતું. ■

મહિલા તીરંદાજીની સર્વોત્તમ ઇવેન્ટમાં ગોલ્ડ મેડલ સાથે ભારતના 'કુમકુમ પગલાં'

▸ મહારાષ્ટ્રની કુમકુમ મોહોડે દેશને રિકર્વ ઇન્ડિવિજ્યૂઅલનો સૌપ્રથમ સુવર્ણચંદ્રક અપાવીને રચ્યો ઇતિહાસ

નાગોયાઃ જાપાનની એશિયન ગેમ્સમાં ભારતની ૧૭ વર્ષીય કુમકુમ અનિલ મોહોડે નવો ઇતિહાસ રચ્યો છે. આ ટીનેજ ધનુર્ધરે મહિલાઓની તીરંદાજીમાં રિકર્વ વ્યક્તિગત વર્ગની હરીફાઈમાં ભારતને ઐતિહાસિક ગોલ્ડ મેડલ અપાવ્યો છે. તે આ વખતની એશિયન ગેમ્સમાં ત્રણ મેડલ જીતીને સુપરસ્ટાર પર્ફોર્મર બની છે. તેણે ભારતને વ્યક્તિગત રિકર્વમાં ઑલિમ્પિક ક્વોટા પણ અપાવ્યો છે.

૧૯૭૮માં આ વર્ગ (મહિલાઓની તીરંદાજીમાં રિકર્વ વ્યક્તિગત)ની હરીફાઈ શરૂ થઈ ત્યાર બાદ ભારતની કોઈપણ મહિલા તીરંદાજ આ વર્ગમાં એકેય મેડલ પણ નહોતી જીતી. જોકે મહારાષ્ટ્રના અમરાવતી શહેરની કુમકુમે ગોલ્ડ મેડલ જીતીને ભારત માટે શનિવારનો દિવસ સુવર્ણ દિન બનાવ્યો છે. શુક્રવારે કુમકુમે રિકર્વની ટીમ હરીફાઈમાં અંકિતા ભકત અને કીર્તિ શર્મા સાથે મળીને ભારતને ઐતિહાસિક ગોલ્ડ મેડલ અપાવ્યો હતો. એ ઉપરાંત, મિક્સ્ડ ઇવેન્ટમાં તેણે ધીરજ બોમ્માદેવરા સાથેની જોડીમાં દેશને સિલ્વર મેડલ અપાવ્યો હતો. એ રીતે કુમકુમે મેડલની ઐતિહાસિક હૅટ-ટ્રિક પણ કરી છે.

૫-૫ની બરાબરી બાદ કુમકુમનો વિજય

વિમેન્સ રિકર્વ ઇન્ડિવિજ્યૂઅલ ઇવેન્ટમાં કુમકુમ અને સાઉથ કોરિયાની ઓહો યેજીન પાંચમા સેટને અંતે ૫-૫ની બરાબરીમાં રહી હતી. ગોલ્ડ મેડલ વિજેતા નક્કી કરવા માટે શૂટ-ઑફ રાખવામાં આવ્યું હતું. એમાં બંને સ્પર્ધકે પોતાના ધનુષ્ય બાણથી એક-એક વખત તીર છોડવાનું હતું. કોરિયાની યેજીનના આઠ નંબર પરના શૉટ સામે છેલ્લે કુમકુમે ૧૦ નંબરને અચૂક નિશાન બનાવ્યું હતું અને આ ફાઇનલ હરીફાઈ ૬-૫થી જીતી લીધી હતી.

'ભારત માતા કી જય'થી સ્ટેડિયમ ગુંજી ઊઠ્યું

કુમકુમે ફાઇનલ જીતી લેતાં જ સ્ટૅન્ડમાં બેઠેલા ભારત-તરફી પ્રેક્ષકોએ 'ભારત માતા કી જય' અને 'વંદે માતરમ'ના નારાથી કુમકુમની જીત વધાવી લીધી હતી. કુમકુમ આ રિકર્વ ઇવેન્ટની સેમિ ફાઇનલમાં પહોંચી ત્યારે જ તેણે ભારત માટે ૨૦૨૮ની લૉસ ઍન્જલસ ઑલિમ્પિક્સ માટે આ ઇવેન્ટમાં એન્ટ્રી (ઑલમ્પિક ક્વોટા) અપાવી દીધી હતી.

અગાઉ વર્લ્ડ ચૅમ્પિયનને હરાવી હતી

કુમકુમે એ પહેલાં, સેમિ ફાઇનલમાં ચીનની ઝુ જિંગયીને ૬-૨થી પરાજિત કરીને ફાઇનલમાં ઐતિહાસિક પ્રવેશ મેળવ્યો હતો. કુમકુમે ક્વૉર્ટર ફાઇનલમાં સાઉથ કોરિયાની વર્લ્ડ અને ઑલિમ્પિક ચૅમ્પિયન કાન્ગ ચેયન્ગને ૬-૪થી હરાવીને સનસનાટી મચાવી દીધી હતી.

ભારત ચોથા નંબર પર આવી ગયું!

(૧) ચીનઃ ૧૬૯ ગોલ્ડ, ૮૯ સિલ્વર, ૮૩ બ્રોન્ઝ, કુલ ૩૪૧ (૨) જાપાનઃ ૮૩ ગોલ્ડ, ૯૫ સિલ્વર, ૯૧ બ્રોન્ઝ, કુલ ૨૬૯ (૩) સાઉથ કોરિયાઃ ૩૯ ગોલ્ડ, ૪૩ સિલ્વર, ૬૮ બ્રોન્ઝ, કુલ ૧૫૦ (૪) ભારતઃ ૨૧ ગોલ્ડ, ૨૭ સિલ્વર, ૩૭ બ્રોન્ઝ, કુલ ૮૫ (૫) ઉઝબેકિસ્તાનઃ ૨૧ ગોલ્ડ, ૨૫ સિલ્વર, ૨૪ બ્રોન્ઝ, કુલ ૭૦. ■

શાઈ હોપે વાઇટવૉશ ન થવા દીધો

ન્યૂ ચંડીગઢઃ વેસ્ટ ઇન્ડિઝે ગઈ કાલે અહીં ભારતને ત્રીજી અને આખરી વન-ડેમાં પાંચ વિકેટે હરાવીને પોતાનો ૦-૩થી વાઇટવૉશ રોક્યો હતો. ભારતે સાત વિકેટે ૩૫૧ રન બનાવ્યા ત્યાર બાદ કૅરિબિયનોએ કૅપ્ટન શાઇ હોપ (૧૬૨ અણનમ, ૧૪૩ બૉલ, ત્રણ છગ્ગા, સત્તર ચોગ્ગા)ની લડાયક સદીની મદદથી ૪૮.૨ ઓવરમાં ૫/૩૫૨ના સ્કોર સાથે વિજય મેળવી લીધો હતો. ભારતે સિરીઝ ૨-૧થી જીતી લીધી. આમિર જાંગુએ ૬૭ રન અને કીમો પૉલે ૪૪ રનનો ફાળો આપ્યો હતો. એ પહેલાં, ભારતની ઇનિંગ્સમાં રોહિત (૯૨ રન, ૮૫ બૉલ, ત્રણ છગ્ગા, દસ ચોગ્ગા) ૩૬મી સદી ચૂકી ગયો હતો, પણ રાહુલ (૧૨૯ અણનમ, ૮૭ બૉલ, છ છગ્ગા, દસ ચોગ્ગા) સેન્ચુરી ફટકારવામાં સફળ રહ્યો હતો. ■

ગૉલ્ફમાં ગોલ્ડઃ ભારતને પ્રણવીએ અપાવી સિદ્ધિ

નાગોયાઃ કર્ણાટકની પ્રણવી ઉર્સ એશિયન ગેમ્સમાં ગોલ્ડ મેડલ જીતનાર ભારતની પ્રથમ મહિલા ગૉલ્ફ ખેલાડી બની છે. તેણે ચાર રાઉન્ડની આ વ્યક્તિગત સ્પર્ધાના ચાર રાઉન્ડ ૧૫-અન્ડર ૨૬૫ના સ્કોર સાથે પૂરા કર્યા હતા અને પ્રથમ સ્થાન સાથે ચૅમ્પિયનપદ હાંસલ કર્યું હતું. ઑલિમ્પિયન અદિતી અશોક ૨૦૨૨ની ચીનની એશિયન ગેમ્સમાં સિલ્વર મેડલ જીતી હતી.

મૈસૂરની ૨૩ વર્ષની પ્રણવીએ ભૂતપૂર્વ વર્લ્ડ નંબર વન ચીનની યિન રૉનિંગને હરાવીને આ સિદ્ધિ મેળવી હતી. રૉનિંગ સિલ્વર મેડલ જીતી હતી. એ સાથે, એશિયન ગેમ્સ ગૉલ્ફમાં ગોલ્ડ મેડલ જીતવાના ભારતના ૨૪ વર્ષના ઇન્તેજારનો અંત આવ્યો હતો. ૨૦૦૨ની બુસાન એશિયન ગેમ્સમાં ભારતનો શિવ કપૂર મેન્સ ગૉલ્ફનો ગોલ્ડ મેડલ જીત્યો હતો.

પ્રણવીએ શનિવારે ભારતને ટીમનો સિલ્વર મેડલ પણ અપાવ્યો હતો. તેણે ૧૪-અન્ડર ૫૬૪ના સ્કોર સાથે સિલ્વર મેડલ જીતવામાં મોટું યોગદાન આપ્યું હતું. ભારતની ટીમમાં પ્રણવી ઉપરાંત અદિતી અને દિક્ષા ડાગરનો સમાવેશ હતો. અદિતીના અંતિમ રાઉન્ડના ૬૭ અને દિક્ષાના ૭૭ના સ્કોર સાથે ભારતે ટીમ-સિલ્વર જીતી લીધો હતો. એકંદરે, ભારતનો સ્કોર ૧૪-અન્ડર ૫૪૬ હતો જે બીજા સ્થાને હોવાથી ભારતે સિલ્વર જીતી લીધો હતો. ચીન (૨૨-અન્ડર ૫૩૮) ટીમ-ગોલ્ડ જીત્યું હતું.

ગૉલ્ફની રમતને એશિયાડમાં ૧૯૮૨માં પ્રવેશ મળ્યો હતો અને ત્યારથી માંડીને અત્યાર સુધીમાં ભારત માટે આ વખતનો પર્ફોર્મન્સ સર્વશ્રેષ્ઠ છે. ■

જય શાહના હસ્તે માર્ચમાં સૂર્યકુમારને ગોલ્ડન ટ્રોફી અને હવે શ્રેયસને ગોલ્ડ મેડલ

દુબઈ/નિશીનઃ મેન્સ ટી-૨૦માં ભારત ઘણા સમયથી વર્લ્ડ નંબર-વન છે જ, પરંતુ ૨૦૨૬નું વર્ષ ભારત માટે ક્રિકેટના આ સૌથી ટૂંકા ફૉર્મેટમાં ખૂબ શુકનિયાળ સાબિત થયું, કારણકે બે મોટી ટૂર્નામેન્ટ ભારતીયોએ જીતી લીધી. માર્ચ, ૨૦૨૬માં સૂર્યકુમાર યાદવની કૅપ્ટન્સીમાં ભારતે ટી-૨૦નો આઇસીસી વર્લ્ડ કપ જીતી લીધો હતો. આઠમી માર્ચે અમદાવાદમાં ભારતે ફાઇનલમાં ન્યૂ ઝીલૅન્ડને ૯૬ રનથી પરાસ્ત કરીને ટ્રોફી જીતી લીધી હતી અને ત્યારે આઇસીસી ચૅરમૅન જય શાહના શુભહસ્તે સૂર્યકુમાર યાદવ ઍન્ડ કંપનીને ટ્રોફી એનાયત થઈ હતી.

શનિવારે ભારતે ઑલિમ્પિક્સના નેજા હેઠળ આવતી એશિયન ગેમ્સનો ટી-૨૦નો ગોલ્ડ મેડલ જીતી લીધો હતો અને ત્યારે પણ જય શાહ મુખ્ય અતિથિ હતા. તેઓ ગોલ્ડ મેડલ વિજેતા શ્રેયસ ઐયર અને તેની ટીમને મળ્યા હતા અને મેડલ સેરેમની દરમ્યાન તેમને શાબાશી તથા અભિનંદન આપ્યા હતા. ગયા વર્ષે મેન્સ એશિયા કપમાં ભારતે સૂર્યકુમારના નેતૃત્વમાં ચૅમ્પિયનપદ

વૈભવ સૂર્યવંશી જય શાહને પગે લાગ્યો હતો (ડાબે). જય શાહે ભારતીય ખેલાડીઓને મેડલ એનાયત કર્યા હતા. પાકિસ્તાનના નવાઝે ૯૬ રન પર વિકેટ ગુમાવતાં ગુસ્સામાં બૅટ ઉછાળ્યું હતું.

મેળવ્યું હતું, પરંતુ એશિયન ક્રિકેટ કાઉન્સિલના ચીફ પાકિસ્તાનના મોહસિન નકવીની બદમાશીને કારણે ભારતીય ટીમને ટ્રોફી નહોતી મળી શકી. ■

સલામ એ ગુજરાતી જવાંમર્દ એકલવીરને !

અદ્ધર આકાશમાં કોઈ પ્લેન હાઈજેક થાય ત્યારે મોટાભાગે સશસ્ત્ર આતંકવાદી અપહરણકર્તા સામે કોઈ કંઈ કરી શકતા નથી, પણ આવી જ એક તાજી ઘટનામાં ગંભીર ઘવાયા હોવા છતાં એક ગુજરાતી પાઈલટ સ્મિત મચ્છરે ગજબની જવાંમર્દી દેખાડી એક આતંકી સહ -પાઈલટનો સામનો કરીને ૧૭૦થી વધુ પેસેન્જર્સને આબાદ ઉગારી લીધા હતા... આ તબક્કે આપણે નીડર એર હોસ્ટેસ નિરજા ભનોટને પણ યાદ કરવી જોઈએ, જેણે એકલવીર બનીને પોતાના પ્રાણ ગુમાવીને પણ ૩૫૭ પ્રવાસીના જીવ બચાવ્યા હતા.

કેપ્ટન સ્મિત મચ્છર

કવર સ્ટોરી
વિજય વ્યાસ
feedback@
bombaysamachar.com

'ફ્લાયદુબઈ એરલાઈન્સ'ની ફ્લાઇટ FZ૧૦૭૩ના કેપ્ટન સ્મિત મચ્છર ગંભીર ઈજાઓના કારણે લોહીલુહાણ થયા હોવા છતાં ૧૭૪ મુસાફરો અને ક્રૂ મેમ્બર્સના જીવ બચાવીને હીરો બની ગયા છે. કેપ્ટન સ્મિતે બહાદુરી ના બતાવી હોત તો તેમના સાથી એવા ઓમાની સહ-પાઈલટે પ્લેન પર કબજો કરીને શું કર્યું હોત તેની કલ્પના પણ થઈ શકે તેમ નથી...

થોડાં વર્ષ પૂર્વે અમેરિકામાં ૯/ ૧૧ના હુમલામાં પાંચ હજારથી વધારેનાં મોત થયાં હતાં. ઓમાની પાઈલટ ૯/ ૧૧ની જેમ જ આ પ્લેન ક્રેશ કરીને વિનાશ વેરવા માગતો હતો એ જોતાં કેપ્ટન સ્મિતે હજારો લોકોના જીવ બચાવ્યા છે એમ કહીએ તો તેમાં જરાય અતિશયોક્તિ નથી.

આ ફ્લાઈટ ઈઝરાયલની રાજધાની તેલ અવીવ જઈ રહી હતી અને એમાં મોટાભાગના પેસેન્જર ઈઝરાયલી હતા. ઓમાનના એ આતંકવાદી પાઈલટનો ઈરાદો તેલ અવીવમાં જ કોઈ સ્થળે પ્લેન ક્રેશ કરવાનો હતો. એનો બદઈરાદો સફળ થયો હોત તો આ આતંકવાદી હુમલો જ ગણાયો હોત એ સંજોગોમાં ઝનૂની ઈઝરાયલે તેની સામે કેવાં પ્રત્યાઘાત આપ્યા એની કલ્પના માત્રથી ધ્રુજારી છૂટે છે. આ અગાઉ પેલેસ્ટાઈની આતંકી સંગઠન 'હમાસે' ઈઝરાયલ પર આતંકવાદી હુમલો કરીને ૧૨૦૦ લોકોની હત્યા કરી તેમાં તો ઈઝરાયલે આખી ગાઝા સ્ટ્રીપને તબાહ કરી નાખી હતી. એટલું જ નહીં, ઈરાન, સીરિયા, લેબેનોનમાં પણ ભારે તબાહી મચાવી દીધી હતી.. ૯/૧૧ જેવો હુમલો તેલ અવીવ પર થયો હોત તો ઈઝરાયલ આરબ દેશોની ઓકાત બગાડી નાખત એ જોતાં કેપ્ટન સ્મિતે દુનિયાને વધુ એક ભયંકર યુદ્ધમાંથી ઉગારી લીધી છે એમ જરૂર કહી શકાય.

આપણે ફિલ્મોમાં હીરોને અકલ્પનિય પરાક્રમો કરતાં જોઈએ છે, પણ કેપ્ટન સ્મિતનું પરાક્રમ ફિલ્મી હીરોને પણ ઝાંખા પાડી દે એવું છે. દુબઈથી ઇઝરાયલના તેલ અવીવ જઈ રહેલી ફ્લાઇટમાં ઉડાનના લગભગ બે કલાક પછી સહ-પાયલટે અચાનક કેપ્ટન સ્મિત પર હુમલો કરતાં કેપ્ટન સ્મિત નીચે પડી ગયા અને એ વખતે વિમાન આશરે ૩૪,૦૦૦ ફૂટની ઊંચાઈએ હતું, પણ હુમલાને કારણે વિમાન અચાનક હજારો ફૂટ નીચે ખાબકવા લાગ્યું હતું. કેપ્ટન સ્મિતે લોહીલુહાણ હાલતમાં નીચે પડેલા હોવા છતાં હાઈજેકનું સિગ્નલ મોકલી દીધું. તેના કારણે સહ-પાઈલટનું ધ્યાન એ તરફ ગયું પછી કેપ્ટન સ્મિતે પેલા આતંકવાદી સામે ઝઝૂમતા પણ કોકપિટનો દરવાજો ખોલી નાખ્યો. સ્મિતે દરવાજો ના ખોલ્યો હોત તો કોકપિટમાં શું ચાલી રહ્યું છે તેની કોઈને ખબર જ ના પડી હોત ને આતંકવાદી ઓમાની પાઈલટ સરળતાથી પ્લેનને ક્રેશ કરીને મોટી તબાહી સર્જી શક્યો હોત કેમ કે ગંભીર ઘવાયેલા કેપ્ટન સ્મિત તો દરવાજો ખોલીને તરત બેહોશ થઈ ગયા હતા.

કોકપિટનો દરવાજો ખુલ્યો એટલે પ્રવાસીઓ અને ક્રૂ મેમ્બર્સને અંદર હુમલો થયો છે તેની ખબર પડી. તરત જ કેટલાક સાહસિક મુસાફરો અને ક્રૂ મેમ્બર્સ અંદર ઘૂસ્યા અને હુમલાખોર કો-પાઇલટને કાબૂમાં લઈ લીધો. યાનિવ હાયુન નામના ઈઝરાયલી પ્રવાસીને પ્લેન ચલાવતાં આવડતું હોવાથી તરત પ્લેનને કાબૂમાં લઈ લીધું. પ્લેનમાં વળતી ફ્લાઈટ માટેના બે પાઈલટ પણ હાજર હતા તેથી પ્લેનને ક્રેશ ના થવા દીધું અને છેવટે સઉદી અરેબિયાના તાબુક એરપોર્ટ પર પ્લેનનું સફળતાપૂર્વક ઉતરાણ કરાવ્યું. ઝડપાયેલા હુમલાખોર પાઈલટની અત્યારે સઉદી પોલીસ તથા ઈઝરાયેલ ગુપ્તચર ટીમની ઊલટતપાસ ચાલી રહી છે. આબાદ ઉગરી ગયેલા પ્રવાસીઓ આજે પોતપોતાને ઘેર પણ હેમખેમ પહોંચી ગયા છે. કેપ્ટન સ્મિતને પણ સઉદીથી દુબઈ મોકલી દેવાયા છે. કેપ્ટન સ્મિતની ઈજાઓ જીવલેણ નહોતી તેથી એ ખતરાની બહાર છે. આપણા વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ કેપ્ટન સ્મિત સાથે વાત પણ કરીને સ્મિતની જવાંમર્દીને બિરદાવી છે.

કેપ્ટન સ્મિતની બહાદુરીએ લોકોને નિરજા ભનોટની યાદ અપાવી દીધી છે. નિરજા ભનોટે પણ કેપ્ટન સ્મિતની જેમ ૪૦ વર્ષ પહેલાં એકલવીર બનીને ૩૫૭ પ્રવાસીના જીવ બચાવ્યા હતા. નિરજા અમેરિકન એરવેઝ 'પેન એમ'ની એર હોસ્ટેસ હતી. ૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૬ના રોજ 'પેન અમેરિકન વર્લ્ડ એરવેઝ ફ્લાઇટ ૭૩' મુંબઈથી કરાચી અને ફ્રેન્કફર્ટ થઈને ન્યૂ યોર્ક જઈ રહી હતી ત્યારે કરાચીમાં ૩૬૦ મુસાફરો અને ૧૯ ક્રૂ મેમ્બર્સ સાથે વિમાનને હાઇજેક કરવામાં આવ્યું હતું. ઝાયેદ હસન અબ્દુલ-લતીફ મસૂદ અલ-સફરિની સહિત ૪ પેલેસ્ટાઈની આતંકીઓએ અપહરણ કરેલું. આ આતંકીઓ અબુ નિદાલના ગ્રૂપના હતા.

નિરજા આ જ પ્લેનમાં ફરજ બજાવતી હતી અને તેણે જ સૌથી પહેલાં વિમાનનું અપહરણ થયું હોવાની જાણ પાઈલટ્સને કરી હતી. તરત જ પાઇલટ, કો-પાઇલટ અને ફ્લાઇટ એન્જિનિયર ઇમરજન્સી એક્ઝિટ દ્વારા વિમાનમાંથી નીકળી જતાં પ્રવાસીઓ અને ક્રૂ મેમ્બર્સ અપહરણકારોની ચુંગાલમાં ફસાઈ ગયા હતા.

નિરજાએ હાઈજેકર્સ સાથે ઘર્ષણ કરીને મોટા ભાગના પ્રવાસીઓને સુરક્ષિત રાખ્યા હતા. ૧૬ કલાકના સંઘર્ષ પછી અંધારું થયું ત્યારે નિરજાએ વિમાનનો ઇમર્જન્સી દરવાજો ખોલીને મુસાફરોને બહાર કાઢવા માંડ્યા હતા. બધા મુસાફરો બહાર નીકળી ગયા હતા પણ ત્રણ નાનાં બાળકો વિમાનમાં ફસાયેલાં હતાં. નિરજા તેમને તેમના ભાગ્ય પર છોડીને નીકળી ગયાં હોત તો પોતે બચી ગયાં હોત, પણ તેના બદલે એ બાળકોને લેવા ગયાં. નિરજા બાળકોને બહાર લઈ જઈ રહ્યાં હતાં ત્યારે હાઇજેકર્સે તેમને જોઈ લેતાં ગોળીઓ છોડી નિરજાની હત્યા કરી નાખી. એ પહેલાં એણે બાળકોને બચાવી લીધેલાં. આ હાઈજેકની ઘટનામાં કુલ ૨૨ લોકોના મોત થયાં પણ બીજાં ૩૫૮ લોકો બચી ગયાં તેનું કારણ નિરજા ભનોટ હતાં.

ઓળખો, અન્ય અનામી એકલવીરોને...

કેપ્ટન સ્મિત અને નિરજા ભનોટની બહાદુરી એ રીતે મહત્ત્વની છે કે,પ્લેન હાઈજેકની મોટા ભાગની ઘટનાઓમાં પ્રવાસીઓ અને ક્રૂ મેમ્બર્સ પણ ડરીને બેસી રહે છે અને સશસ્ત્ર આતંકવાદીઓ સામે લડવાની હિંમત બતાવતાં નથી. અપહરણકારો સામે લડવાની હિંમત બતાવી હોય એવી બહુ ઓછી ઘટનાઓ નોંધાઈ છે. વિદેશમાં સલામતીનાં કારણોસર આવા હીરોનાં નામ જાહેર પણ નથી કરાતાં પણ તેથી આપણને તેમનાં નામ ખબર નથી છતાં કેટલીક આવી ઘટનાઓ પર નજર નાખવા જેવી છે.

૨૦૨૩માં આવી જ ઘટનામાં 'હોરિઝન એર ફ્લાઈટ ૨૦૫૯'માં જોસેફ ડેવિડ એમર્સન નામના પાઈલટે એન્જિન ફાયર એક્સ્ટિંગ્વિશર હેન્ડલ ખેંચીને ફ્યુઅલ સપ્લાય બંધ કરવાનો પ્રયત્ન કરેલો, પણ બીજા પાઈલટે ક્રૂ મેમ્બર્સને બોલાવીને તેને કાબૂમાં લઈને દુર્ઘટના ટાળી હતી. ૨૦૨૧માં અમેરિકાના અલાસ્કામાં 'રયાન એર સર્વિસ'ની ફ્લાઈટમાં પણ એક વ્યક્તિએ પાઈલટ પર હુમલો કરતાં વિમાન નીચે ખાબકવા માંડેલું પણ પાઈલટે હાથાપાઈ કરીને અપહરણકારને પછાડીને ફરી પ્લેન પર કંટ્રોલ કરી લેતાં વિમાન બચી ગયું હતું. ૨૦૧૧માં ઓસ્લોથી ઈસ્તંબુલ જતી 'ટર્કિશ એરલાઈન્સ'ની ફ્લાઈટને હાઈજેક કરવાનો પ્રયત્ન થયેલો, પણ એક પ્રવાસીએ અપહરણકાર પર હુમલો કરીને એને પછાડી દીધો અને પ્લેનને હાઈજેક થતાં બચાવી લીધું.

નિરજા ભનોટ

૨૦૧૨માં તો ચીનના 'તિયાનજિન એરલાઈન્સ'ની ફ્લાઈટને ૬ અપહરણકારોએ હાઈજેક કરેલી. આ વિમાનમાં સાદા ડ્રેસમાં છ પોલીસ અધિકારીઓ પણ મુસાફરી કરી રહ્યા હતા. તેમણે તમામ ૬ હાઈજેકર્સને પછાડીને પ્લેનને મુક્ત કરાવ્યું હતું.

૨૦૦૧માં ઈસ્તંબુલથી મોસ્કો જતી ફ્લાઈટનું અપહરણ થયું પછી ફ્લાઈટને સઉદી અરેબિયાના મદીનામાં લેન્ડ કરવામાં આવી ત્યારે એક ફ્લાઈટ એટેન્ડન્ટ યુલિયાએ ઈમર્જન્સી એક્ઝિટ ખોલી દઈને સઉદી પોલીસને અંદર ઘૂસવાનો રસ્તો કરી આપ્યો હતો. હાઈજેકર્સના ધ્યાનમાં આ વાત આવી જતાં તરત ગોળી મારીને યુલિયાની હત્યા કરી,પણ પોલીસે પ્રવાસીઓને બચાવી લીધા.

આ તો છેલ્લા અઢી દાયકાના એકલવીરોની વાત કરી કે જેમણે જીવની પરવા કર્યા વિના બીજાને બચાવવા માટે અદ્‌ભુત સાહસ બતાવ્યું. અપહરણની ઘટના બને ત્યારે મોટા ભાગનાં લોકો બઘવાઈ જતા હોય છે. પણ કેપ્ટન સ્મિત, નિરજા કે યુલિયા જેવાં બહુ ઓછાં લોકો હોય છે કે જે ત્વરિત પ્રક્રિયા આપે છે ને લોકોને બચાવી લે છે. આવા એકલવીરોને આપણી સલામ!■

હેં... ખરેખર!
પ્રફુલ શાહ
feedback@
bombaysamachar.com

વડક્કુન્નાથનના રહસ્યમય 'ઘી-લિંગમ' વિશે માની ન શકાય એવી હકીકત છે...

ભારતમાં મંદિરોની વિશિષ્ટતાનો પાર નથી. આમાંથી અમુક ઘટના અતૂટ શ્રદ્ધાના પ્રતીક છે, તો ક્યાક વિજ્ઞાન અને તર્ક તાળો મેળવી શકતા નથી. આવો જ કિસ્સો ત્રિશૂર(જૂનું નામ ત્રિચુર કે થ્રિસુર)ના શિવલિંગનો છે. કેરળના જિલ્લા અને મુખ્ય મથક ત્રિશૂરની અનોખી ઘટના જાણવા- સમજવાલાયક છે.

આ મંદિર થ્રિસુર શહેરની મધ્યમાં આશરે નવ એકર વિસ્તારના હરિયાળા પરિસરમાં આવેલું છે. મંદિર પરિસરમાં ચાર દિશામાં ગોપુરમ, મુખ્ય શિવ મંદિર ઉપરાંત શંકરનારાયણ અને શ્રીરામનાં મંદિરો પણ છે.

અહીંનાં પ્રાચીન ભીંતચિત્રોમાં મહાભારતના પ્રસંગો દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

કેરળના ત્રિચુર (થ્રિસુર) શહેરમાં આવેલું શ્રી વડક્કુન્નાથન મંદિર અદ્‌ભુત અને રહસ્યમય પરંપરા માટે આખી દુનિયામાં પ્રખ્યાત છે. આ મંદિર સાથે જોડાયેલી ખાસ અને રસપ્રદ બાબતો ઘણી છે.

શ્રી વડક્કુન્નાથન મંદિરમાં સદીઓથી શિવલિંગ પર સતત ઘીનો અભિષેક કરવામાં આવે છે. વર્ષોથી ચડાવાતા આ ઘીના કારણે હવે તો મૂળ શિવલિંગ દેખાતું ય નથી. શિવલિંગને સ્થાને ૧૬ ફૂટ ઊંચો ઘીનો મોટો ઢગલો કે પહાડ દેખાય છે.

વધુ મોટું આશ્ચર્ય હવે આવે છે. કેરળની ભયંકર ગરમી અને મંદિરના ગર્ભગૃહમાં સળગતા સેંકડો દીવાઓની ગરમી છતાં ય આ ઘી ક્યારેય પીગળતું નથી. એટલું જ નહિ, કોઈ દુર્ગંધ આવતી નથી. સામાન્ય સંજોગોમાં ઘી લાંબો સમય ખુલ્લું પડી રહે તો બગડી જાય છે અને તેમાંથી વાસ આવવા લાગે છે.

જોકે શ્રી વડક્કુન્નાથન મંદિરમાં સદીઓ જૂના ઘીમાંથી પણ કોઈ જ પ્રકારની દુર્ગંધ આવતી નથી. આ માટે એક પૌરાણિક માન્યતા પ્રચલિત છે. આ મંદિર ભગવાન વિષ્ણુના છઠ્ઠા અવતાર ગણાતા ભગવાન પરશુરામે બનાવ્યું હતું. શા માટે? એક કથા અનુસાર અર્જુન સાથેના યુદ્ધમાં મહાદેવને થયેલા ઘા પર ઠંડક આપવા માટે પરશુરામે શિવલિંગ પર ઘી લગાવ્યું હતું, ત્યારથી આ પરંપરા ચાલી આવે છે. એક અન્ય લોકમાન્યતા પ્રમાણે ભગવાન શિવે કિરાત (અર્થાત શિકારી) સ્વરૂપે અર્જુનને પાશુપતાસ્ત્ર આપ્યું હતું. બંને વચ્ચે થયેલા સંઘર્ષમાં અર્જુનના બાણથી શિવને ઈજા થઈ. ઈજાના ઉપચાર માટે ઘીનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો અને ત્યારથી અહીં શિવલિંગ પર ઘીનો અભિષેક મુખ્ય ઉપાસના બની ગયો એવી પરંપરા કહેવાય છે.

એવું પણ મનાય છે કે આ ઘીનો પહાડ બરફથી ઢંકાયેલા કૈલાશ પર્વતનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. આ શિવલિંગ પર ચડાવાતા ઘીને એકદમ પવિત્ર પ્રસાદ ગણાય છે. આ ઘીમાં ચમત્કારી ઔષધીય ગુણો હોવાનું મનાય છે. આ ઘીથી ઘણી બીમારીઓ મટતી હોવાની શ્રદ્ધા છે. ખરેખર, આ ભારતનું એકમાત્ર શંકર મંદિર છે કે જ્યાં ભક્તોને મૂળ શિવલિંગના દર્શન જ નથી થતા, પરંતુ ફક્ત ઘીના પહાડ સ્વરૂપે જ મહાદેવ પૂજાય છે.

વડક્કુન્નાથનના રહસ્યમય 'ઘી-લિંગમ' મંદિરે સામાન્ય શિવમંદિરોની જેમ અહીં ભક્તોને શિવલિંગ સીધું દેખાતું નથી. શિવલિંગ પર ઘીથી અભિષેક કરવાની પરંપરા પેઢીઓથી ચાલી આવે છે. વર્ષો-વર્ષના આ નિત્ય ઘી-અભિષેકથી ઘીનું વિશાળ આવરણ બનતું ગયું છે અને આજે તે એક વિશાળ ઘીના પર્વત જેવા આકારમાં દેખાય છે. વિવિધ સ્ત્રોતોમાં તેની ઊંચાઈ આશરે ૧૬ ફૂટ (૪.૯ મીટર) જણાવાય છે.

પરંપરાગત માન્યતા મુજબ ઘીથી ઢંકાયેલું આ સ્વરૂપ બરફથી ઢંકાયેલા કૈલાસ પર્વતનું પ્રતીક છે અર્થાત્ શિવનું નિવાસસ્થાન.

ઘીના આ પર્વત ઉપર સોનાના તેર અર્ધચંદ્રાકાર અલંકાર અને ત્રણ નાગફણાં જોવા મળે છે.

પરંપરાગત કેરળ શૈલીના સ્થાપત્યનું પણ આ મંદિર ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. લાકડું, પથ્થર, ઢોળાવવાળી છત અને સુંદર કોતરણી તેની વિશેષતા છે. આ મંદિર સાથે સૌથી વધુ પ્રસિદ્ધિથી જોડાયેલો ઉત્સવ છે થ્રિસુર પુરમ. એપ્રિલ-મે દરમિયાન યોજાતો આ ભવ્ય ઉત્સવ શણગારેલા હાથીઓ, છત્રોની અદલાબદલી, ચેંડા સહિતના પરંપરાગત વાદ્યો અને આતશબાજી માટે જાણીતો છે.

આ મંદિરને યુનેસ્કોની પ્રશંસા પણ મળી છે. ■

પ્રાસંગિક
લોકમિત્ર ગૌતમ
feedback@bombaysamachar.com

ગુરુકુળથી ગૂગલ સુધી...!

એક સમય હતો, જ્યારે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાનો અર્થ કોઈ ગુરુના સાનિધ્યમાં બેસીને જીવનને સમજવાનો હતો. શિક્ષણ માત્ર પુસ્તકો સુધી સીમિત નહોતું, પરંતુ સંસ્કાર, અનુશાસન, વિવેક અને ચરિત્ર નિર્માણનું માધ્યમ પણ હતું.

ભારતીય પરંપરામાં ગુરુને ઈશ્વરથી પણ ઊંચું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે, કારણ કે તેઓ અજ્ઞાનના અંધકારમાંથી જ્ઞાનના પ્રકાશ તરફ લઈ જનાર માર્ગદર્શક હોય છે, પરંતુ આ બધી જૂની વાતો છે. આજે ૨૧મી સદીમાં દુનિયા બદલાઈ ચૂકી છે. જ્ઞાન આપણી હથેળીમાં મોજૂદ છે, મોબાઈલ ફોનમાં સમાઈ ગયું છે.

ગૂગલના માધ્યમથી આપણે મિનિટોમાં જ સેંકડો સવાલોના જવાબ આપી શકીએ છીએ અને હવે તો કૃત્રિમ બુદ્ધિમત્તા (એઆઇ)ના લીધે દુનિયાના જટિલમાં જટિલ સવાલનો પણ સેકંડોમાં જવાબ રજૂ કરી શકીએ છીએ. આવા સમયે શું ટેકનોલોજીના આ યુગમાં ગુરુની ભૂમિકા બદલાઈ ગઈ છે કે પછી તેમનું મહત્ત્વ પહેલા કરતાં પણ વધી ગયું છે? વાસ્તવમાં આજે ટેકનોલોજીએ જ્ઞાન સુધી આપણી પહોંચ અત્યંત સરળ બનાવી દીધી છે.

પહેલાં કોઈ વિષયને સમજવા માટે લાઇબ્રેરીની ધૂળભરી અલમારીઓ ખૂંદવી પડતી હતી, જ્યારે આજે દુનિયાની પ્રતિષ્ઠિત યુનિવર્સિટીઓના દુર્લભ વ્યાખ્યાનો, રિસર્ચ પેપર અને અભ્યાસક્રમ માત્ર થોડા જ ક્લિકના અંતરે ઉપલબ્ધ છે. આજે આપણે વિદ્યાર્થી હોય કે ન હોય, કોઈપણ વિષય પર વીડિયો જોઈ શકીએ છીએ.

વાસ્તવમાં આ પરિવર્તને શિક્ષણને અત્યંત લોકશાહી બનાવ્યું છે. હવે ગુણવત્તાસભર માહિતી માત્ર મોટા શહેરો કે પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાઓ સુધી સીમિત નથી રહી. જોકે એક મહત્ત્વપૂર્ણ તફાવત પણ ઊભો થયો છે.

આજે માહિતી અને જ્ઞાન એકબીજાના પર્યાય નથી રહ્યા. માહિતી એ માત્ર તથ્યોનો સંગ્રહ છે, જ્યારે જ્ઞાન એ તથ્યોને સાચા સંદર્ભમાં સમજવાનું અને તેનો વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કરવાનું માધ્યમ છે. ગૂગલ એ બતાવે છે કે કોઈ નિર્ણય કેવી રીતે લઈ શકાય? એઆઈ આપણી સામે કોઈ વિષયનો સાર રજૂ કરી શકે છે. પરંતુ તે જીવનના અનુભવ, સંવેદના અને માનવીય મૂલ્યોનું સ્થાન ન લઈ શકે.

ભારતીય ગુરુ-શિષ્ય પરંપરાની સૌથી મોટી વિશેષતા એ જ રહી છે કે ગુરુ માત્ર પાઠ નથી ભણાવતા, પરંતુ વ્યક્તિત્વનું નિર્માણ પણ કરે છે. મહર્ષિ વેદવ્યાસ, આચાર્ય ચાણક્ય, ગુરુ વસિષ્ઠ, ગુરુ દ્રોણાચાર્ય અને આધુનિક યુગમાં ડો. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણન જેવા અનેક શિક્ષકોએ માત્ર જ્ઞાન જ નથી આપ્યું, પરંતુ પોતાના શિષ્યોમાં દૃષ્ટિ, આત્મવિશ્વાસ અને જવાબદારીની ભાવના પણ કેળવી છે, જે કોઈ મશીન કે સર્ચ એન્જિનના બસની વાત નથી. આજના સમયમાં શિક્ષકની ભૂમિકા ઘણી હદ સુધી બદલાઈ ગઈ છે, પરંતુ સમાપ્ત નથી થઈ.

પહેલા શિક્ષક જ્ઞાનનો મુખ્ય સ્ત્રોત હતા, હવે તેઓ માત્ર જ્ઞાનના માર્ગદર્શક બની રહ્યા છે. પહેલા વિદ્યાર્થીઓ જવાબ જાણવા માટે શિક્ષક પર નિર્ભર હતા, આજે આ કામ તો ઈન્ટરનેટ પણ કરી દે છે. પરંતુ સાચા જવાબની ઓળખ કરવી, તેની વિશ્વસનીયતા તપાસવી, વિવિધ વિચારોની સરખામણી કરવી અને તેમનો વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કરવો – આ બધી ભૂમિકાઓ આજે પણ શિક્ષકના હાથમાં જ છે.

આ જ કારણ છે કે આધુનિક શિક્ષણમાં શિક્ષકને 'ફેસિલિટેટર' અથવા શીખવાની પ્રક્રિયાના માર્ગદર્શક કહેવામાં આવવા લાગ્યા છે. એઆઇએ આ બદલાવને વધુ ઝડપી બનાવી દીધો છે.

વિદ્યાર્થીઓ હવે નિબંધ લખવા, ગણિત ઉકેલવા, પ્રોગ્રામિંગ શીખવા કે ભાષા સુધારવા માટે શિક્ષકોના બદલે એઆઇની મદદ લઈ રહ્યા છે. અવિશ્વાસપણે, આનાથી શીખવાની ગતિ વધી છે. પરંતુ એક જોખમ પણ ઊભુ થયું છે. જો વિદ્યાર્થી માત્ર તૈયાર જવાબો પર નિર્ભર થઈ જશે, તો તેનામાં આ જવાબો માટે મૌલિક વિચારસરણી, જિજ્ઞાસા અને પૃથક્કરણ ક્ષમતા કોણ કેળવશે? દેખીતું છે કે તેની આ ક્ષમતાઓ સતત નબળી પડી શકે છે. તેથી આજે શિક્ષકની જવાબદારી માત્ર અભ્યાસક્રમ પૂરો કરવાની નથી, પરંતુ વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રશ્નો પૂછવાની, તર્ક કરવાની અને સ્વતંત્ર વિચારસરણી વિકસાવવાની ક્ષમતા કેળવવાની પણ છે. ઈતિહાસ બતાવે છે કે નવી ટેકનોલોજીએ શિક્ષણનું સ્વરૂપ બદલ્યું છે.

જ્યારે પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ આવ્યા, ત્યારે પણ એવી આશંકા ઊભી થઈ હતી કે શિક્ષકનું મહત્વ ખતમ થઈ જશે. રેડિયો, ટેલિવિઝન અને ઈન્ટરનેટના આગમન વખતે પણ આવી જ આશંકાઓ વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી. પરંતુ દર વખતે એ સ્પષ્ટ થયું છે કે ટેકનોલોજી ક્યારેય શિક્ષકનો વિકલ્પ ન બની શકે, હંમેશા તેમનો સહયોગી જ રહેશે. વાસ્તવમાં એઆઇ પણ ગમે તેટલી અદ્યતન ટેકનોલોજી હોય, પણ છે તો એક ટેકનોલોજી જ. તે પણ શિક્ષકનું સ્થાન ક્યારેય લઈ શકશે નહીં.

એઆઇ હોવા છતાં, શિક્ષકનું કામ તેનો સર્જનાત્મક ઉપયોગ કરવાનું અને તેને પહેલાં કરતાં પણ વધુ જરૂરી બનાવી રાખવાનું રહેશે. એઆઇ હોવા છતાં, શિક્ષણને વધુ રસપ્રદ બનાવવાનું કામ શિક્ષકનું જ રહેશે અને એઆઇ હોવા છતાં, શિક્ષક વ્યક્તિગત અને અસરકારક માર્ગદર્શક બની રહેશે. એટલે કે, એઆઇ દરેક વ્યક્તિને એકસરખી સુવિધા નથી આપી શકતું; જેઓ એઆઇના ઉપયોગમાં કુશળ નથી, તેમણે હજુ પણ જ્ઞાન, માહિતી અને પૃથક્કરણ માટે શિક્ષક તરફ જ જોવું પડશે.

ગુરુનું કામ માત્ર માહિતી આપવા પૂરતું સીમિત નથી હોતું; તેઓ જીવનને સાચી દિશા આપે છે. તેઓ માત્ર એ નથી શીખવતા કે આપણે શું વાંચવું જોઈએ, પરંતુ એ પણ શીખવે છે કે શા માટે વાંચવું જોઈએ અને તે જ્ઞાનનો ઉપયોગ સમાજ તથા માનવતાના કલ્યાણ માટે કેવી રીતે કરવો? ટેકનોલોજી આપણને ગતિ આપી શકે છે, પરંતુ દિશાની પસંદગી તો હજુ પણ માણસે પોતે જ કરવી પડશે. તેથી એ જરૂરી નથી કે આપણે ગુરુ અને ટેકનોલોજીને એકબીજાના વિકલ્પ કે હરીફ માનીએ. સાચો દૃષ્ટિકોણ એ છે કે બંનેની ભૂમિકાઓ અલગ-અલગ છે. ગૂગલ અને એઆઇ આપણા સુધી માહિતી ઝડપથી પહોંચાડી શકે છે, જ્યારે ગુરુ આ માહિતીને જીવનની સમજણમાં બદલવાની ક્ષમતા વિકસાવવાની ચાવી આપે છે. આ જ કારણ છે કે આ ડિજિટલ યુગમાં એક પ્રેરણાદાયી શિક્ષક, એક સંવેદનશીલ માર્ગદર્શક કે અનુભવી મેન્ટરનું મહત્ત્વ ઘટ્યું નથી, પરંતુ પહેલાં કરતાં પણ ઘણું વધી ગયું છે. ■

આજે આટલું જ

શોભિત દેસાઈ
feedback@bombaysamachar.com

અક્ષર ઢાઈ જાણે રે...

શું કહેવાય!!! આવા અદ્‌ભુત વીરત્વને કયા શબ્દે નવાજી શકાય?! કયા રંગે રંગી શકાય? નજીકમાં નજીક વાત એમ કહી શકું કે કરુણાથી છલોછલ પતંગિયું નફરતની આખી આગ ભરખી ગયું!!! ભારતમાની લાજ બચાવવા, એની સેંથીનું કંકુ અક્ષુણ્ણ રાખવા ૧૪૦ કરોડ લોકોની શાન એવો સ્મિત મચ્છર એનાં ટેરરિસ્ટ સહપાઇલટને વશમાં રાખી એકલ હાથે ૧૮૫ મુસાફરોને અખંડ રાખી એમને પાર ઉતારે છે અને એમિરેટ્સની ફ્લાયદુબાઈ નામની લો કોસ્ટ એરલાઇન્સને શ્રેષ્ઠની પ્રતિષ્ઠામાં મૂકી દે છે. કેપ્ટન મચ્છર છેલ્લાં ચાર વર્ષથી દુબઈ એરલાઇન્સનાં પાઇલટ છે. એ પહેલાં એ સ્પાઈસજેટમાં દસ વર્ષ હતાં. કેપ્ટન મચ્છર (આ નામનું 'રહસ્ય' યોગ્ય સમયે આજે જ છતું થશે જ, હમણાં બસ... વાંચે રાખ મારા વહાલા!!!)નો બોઈંગ -૭૩૩ સાથેનો ૯૭૫૦ ફ્લાઇંગ અવર્સનો અનુભવ છે. કેપ્ટન સ્મિત મચ્છર વિશે આટલી માહિતી આપણે પૂરતી છે.

હવે વાર્તા...

ઉડાન નંબર એફઝેડ ૧૦૭૩ દુબઈ આંતરરાષ્ટ્રીય એરપોર્ટથી બેન ગુરીઓં જવા બુધવારે સવારે નીકળે છે અને ફ્લાયદુબઈ અનુસાર વિમાનના ઉડાનકક્ષમાંથી ઝઘડાનાં અવાજ આવવા માંડે છે. મધ્ય આકાશમાં સ્થિર ગતિએ ઉડાન ભરતાં વિમાનની વ્યવસ્થા સાથે સાથી પાઇલટ ગરબડ કરવાની શરૂઆત કરે છે કે તરત કેપ્ટન મચ્છર એને અટકાવવાની કોશિશ કરતાં પાઇલટ એને ખંજરથી મારે

કેપ્ટન સ્મિત મચ્છર

છે. પાઇલટનો ઈરાદો મુસાફરો સાથે આખા પ્લેનને ઉડાવી દેવાનો છે. એ જ ક્ષણે બહારથી એક પ્લેનનો ક્રૂ મેમ્બર અને એક પેસેન્જર કોકપીટની અંદર આવી પાઇલટ પર કાબૂ મેળવે છે અને એને બાંધી દે છે. સારથી વગરનું વિમાન અચાનક ૧૭,૪૦૦ ફૂટ નીચે આવી જાય છે, પણ તરત જ બીજો ક્રૂ મેમ્બર આવી પ્લેન તાબામાં લઈ લે છે. વિમાનને તરત સઉદી અરેબિયામાં, બધા જ હેમખેમ મુસાફર, ક્રૂ મેમ્બર્સ સાથે કોઈક અજાણ્યા એરપોર્ટ પર ઉતારવામાં આવે છે અને તરત જ પેલા ટેરરિસ્ટ પાઇલટની કડક પૂછતાછ શરૂ થઈ જાય છે. ઈઝરાયલના વિદેશ પ્રધાનના જણાવ્યા અનુસાર મુસાફરોમાં ઈઝરાયલી, ભારતીયો, અમેરિકનો અને આરબો છે.

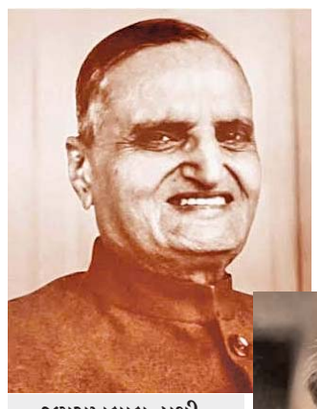
આ તો થઈ હકીકતભરી વાર્તા, મૂળ વાત એ કે અંતની શરૂઆતને કાબૂમાં લઈ લેવાનું અને અવાજ ખૂબ જ મોટો કરીને બહાર સિગ્નલ પહોંચાડવાનું કામ કેપ્ટન સ્મિત મચ્છર દ્વારા ન થયું હોત તો આજે એકસાથે એક ખલનાયક અને લગભગ ૧૮૫ નિર્દોષ જીવતાં માણસો આગળ સ્વ. લાગી ગયું હોત. ભારતમાતાની દરેક મા આવા સંતાન જન્માવે તો ૩૦ વર્ષે ખીચોખીચ ખલનાયકોથી ભરેલો દેશ Human Pollution વગરનો થઈ જાય. બોલો, લાગી એક એક જનમની?!!!

* * * *

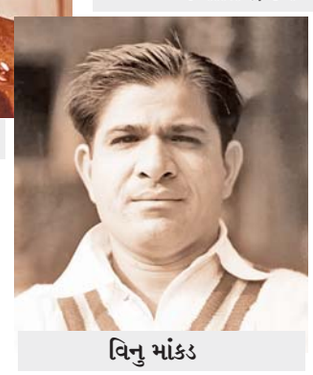
હવે વાતને જરા હળવાશથી લઈએ એટલે કે નામને જરા હળવાશથી લઈએ તો કેપ્ટન સ્મિત મચ્છર એ આમ તો વડનગરા નાગર જ્ઞાતિનું નામ લાગે છે. અમારે નાગરોમાં દેસાઈ-બક્ષી-મહેતા જેવી અતિસાધારણ અટકો પણ છે. તો મચ્છર જેવી 'અનહર્ડ ઓફ' અટકો પણ છે જ છે. બહુ જ વિનમ્રતા સાથે કહું તો આ તો એક મચ્છર હતો અને ૧૮૫ને એક પળમાં બચાવી લીધા. હજી અમારી પાસે માંકડ, મંકોડી, ઘોડા અને હાથી પણ છે. (ઉદય મઝુમદાર સંકલિત) જય હાટકેશ. અમે છીએ વડનગરા નાગર. હાજી.

ભલે તમે બીજા કોઈને 'નમો'
પણ તમે અમને તો ખૂબ ગમો

હિન્દુ, મુસલમાન, પારસી, ખ્રિસ્તી, જૈન, બૌદ્ધ કે અન્ય અનેક તો ફક્ત બહાના છે ઝઘડવા-ઝઘડાવવાના. હકીકતમાં આપણે ૫૭ કરોડ હતા ત્યારથી અત્યારે ૧૪૦ કરોડ છીએ ત્યાં સુધી એક ક્રિકેટ નામના ધર્મના આશરે અને આધારે જીવતી પ્રજા છીએ. મને યાદ આવે છે વિનુ માંકડની એ ઓલ રાઉન્ડરીય સિદ્ધિ જ્યારે એમણે ૧૬૭ રન સાથે ૯ વિકેટ લીધેલી અને એ ટેસ્ટને લોર્ડસ ટેસ્ટને બદલે માંકડ ટેસ્ટનું માનનીય નામ અપાયું હતું. ભારત તે વખતે માંડ ૪૫-૫૦ કરોડનું હશે. ભારતમાં ટીમના આગમન પછી સીસીઆઈમાં વિનુ માંકડનું સન્માન તે વખતના કેન્દ્રીય મંત્રી જયસુખલાલ હાથી દ્વારા કરવાનું તય થયું. કાર્યક્રમનું સંચાલન સોંપાયું જગવિખ્યાત હાસ્યકાર જ્યોતિન્દ્ર દવેને. ખીચોખીચ સમારંભમાં જ્યોતિન્દ્રભાઈ એટલું જ બોલ્યા : 'હું આજના કાર્યક્રમ વિશે કેવળ અજ્ઞ છું, પણ મારે મન અનહદ આનંદ એક જ વાતનો છે કે આજે હાથી માંકડનું સન્માન કરી રહ્યા છે.

જયસુખલાલ હાથી

જ્યોતિન્દ્ર દવે

વિનુ માંકડ

* * * *

ધર્મ છે કેવળ વહેવું સતત'ને અક્ષર ઢાઈ જાણે છે,
ધર્મ પવન છે, ઉકરડા ઉપર પાણી વાઈ જાણે છે.

મૌન રહી એ તાકે તો બ્રહ્માંડ સમાતું આંખોમાં
ઉચ્ચાર્યો જ્યાં શબ્દ, તરત દુનિયામાં છવાઈ જાણે છે.
ખુલ્લેઆમ ખરચવાનો છે ચિઠ્ઠીમાં અનુરોધ, છતાં-
માનું મન છે, પરસેવાની પાઈ પાઈ જાણે છે.
એક તો તારો સુંદર ચહેરો ઔર... વધુ સુંદર લાગે
કારણ? ખોટી સોગંદો તું સુંદર ખાઈ જાણે છે !!!

એમ નથી કે દુઃખ નથી પડતાંજ જીવનમાં પણ વહાલા!
એ સમભાવ તેં આપ્યો જે દુઃખોને ગાઈ જાણે છે.

મન કે હૃદયની સાથ લગી લગની હો તો ક્યાં છે અઘરું ?
એક કબીરા જાણે છે, એક મીરાંબાઈ જાણે છે.

ચુંબકિયા સૌ વળગણ છોડી ફક્ત લખી છે ગઝલો મેં
'શોભિત', નરસૈંયાનો વંશજ, પીડ પરાઈ જાણે છે!

શોભિત દેસાઈ
આજે આટલું જ... ■

વલો કચ્છ

ગિરિરાજ
feedback@bombaysamachar.com

ત્રણ મહિનાની મહેનત ને ગજી સિલ્ક પર કંડારાયેલો રાષ્ટ્રીય અવૉર્ડનો અમર ઇતિહાસ

કહેવાય છે કે કળા ક્યારેય કોઈ ઓળખની મોહતાજ નથી હોતી, અને હુન્નર જો સાચો હોય તો સરહદો અને વિષમ પરિસ્થિતિઓ પણ તેને સલામી આપે છે. કચ્છ અને ગુજરાતની પરંપરાગત બાંધણી કળાને વૈશ્વિક મંચ પર નવી ઓળખ અપાવનાર અમીનાબેન ઈસ્માઈલ ખત્રીની જીવનગાથા આ વાતની સાક્ષી પૂરે છે.

માત્ર ૧૦ વર્ષની નાની ઉંમરે પોતાની ફઈ પાસેથી આંગળીના ટેરવે દોરો વીંટાળીને ભાત ઉપસાવવાની 'બાંધણી' કળા શીખનાર અમીનાબેને વિચાર્યું નહોતું કે તેને એ જ કળા રાષ્ટ્રીય અવોર્ડ સુધી પહોંચાડશે. ૧૯૮૩માં મળેલો રાજ્ય કક્ષાનો અવોર્ડ અને લાઇવ પ્રોડક્ટ બનાવીને મેળવેલા રાષ્ટ્રીય અવોર્ડની વર્ષ ૧૯૮૫ની ઘટના તો નોંધનીય બની ગઈ. અમીનાબેન વય અને ભૂતકાળના એક અકસ્માતને કારણે થોડા માનસિક અસ્વસ્થ બની ગયા અને કારીગરીથી દૂર છે, પરંતુ તેમની આંગળીઓમાંથી જન્મેલી ભાત અને રચેલા રંગો આજે પણ હસ્તકળાના ઇતિહાસમાં ઝળહળી રહ્યા છે.

ભારત સરકારના વિકાસ આયુક્ત (હસ્તશિલ્પ) દ્વારા રાષ્ટ્રીય અવોર્ડ માટે તેમની પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ થઈ. આ એવોર્ડ મળવા પાછળની ઘટના કોઈ વાર્તાથી ઓછી રોમાંચક નથી. દિલ્હીના પ્રગતિ મેદાન ખાતે વિશાળ હસ્તકળા પ્રદર્શનમાં ગુજરાતનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા અમીનાબેન પોતાની બાંધણીની કળા સાથે લઈને પહોંચ્યાં હતાં. પ્રદર્શન દરમિયાન હસ્તકળા વિભાગના ઉચ્ચ અધિકારીની નજર અમીનાબેનના કામ પર પડી અને તેમણે અમીનાબેનની બનાવેલી બાંધણીની બારીકાઈ પારખી લેતા તેમને

અમીનાબેન ઈસ્માઈલ ખત્રી - વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી

ત્યાં જ રહીને બાંધણીનો લાઈવ પિસ બનાવી આપવા કહેલું.

અમીનાબેને સળંગ ત્રણ મહિના સુધી રોકાઈને ગજી સિલ્કના કાપડ પર ટાઈ એન્ડ ડાઈનો ઉત્તમ નમૂનો વિભાગને રજૂ કર્યો અને એ અદ્‌ભુત નમૂનો અમીનાબેનના ખંત અને સર્જનાત્મકતાનું પરિણામ રાષ્ટ્રીય અવોર્ડ બનીને આવ્યું. ઝાડ પૂતલી, સંગાર ઓઢણી, આંકડા ઓઢણીમાં તેમના દ્વારા તૈયાર કરેલો ઝીણો બાંધ અને સુંદર રીતે તૈયાર કરેલું રંગાટ કામ અમીનાબેનની ખાસિયત છે.

૧૫મી ઓગષ્ટની ઉજવણી સમયે તેમણે ભૂતપૂર્વ વડાપ્રધાન રાજીવ ગાંધીને બાંધણીનો રાષ્ટ્ર ધ્વજ ભેટ આપ્યો હતો. તેમણે અમેરિકા અને દુબઈ જેવા દેશોમાં મહિનાઓ સુધી રોકાઈને પ્રદર્શનો યોજ્યા, કાર્યશાળાઓ કરી અને ૧૫૦૦થી વધુ બહેનોને તાલીમ આપી ભારતીય બાંધણી કળાનું સંવર્ધન કર્યું. વિદેશી જમીન પર ભારતીય કળાનો દબદબો ઊભો કરનાર તેઓ અગ્રણી મહિલા કારીગરોમાંના એક હતા, કારણકે પિતા કે દાદા કોઈ આ કામ સાથે જોડાયેલા ન હોવા છતાં એક મહિલા તરીકે તેમણે આ સાહસ આગળ વધાર્યું હતું.

આ તમામ પરંપરાગત ડિઝાઇન પર તેઓ જે 'ઝીણો બાંધ' (અત્યંત બારીક બાંધણી) કરતા અને સાથે પોતાની હાથે સુંદર 'રંગાટ કામ' કરતા, તે તેમની ઓળખ બની ગઈ હતી. ગજી સિલ્ક પર તેમના હાથનો કસબ અજોડ માનવામાં આવતો હતો.

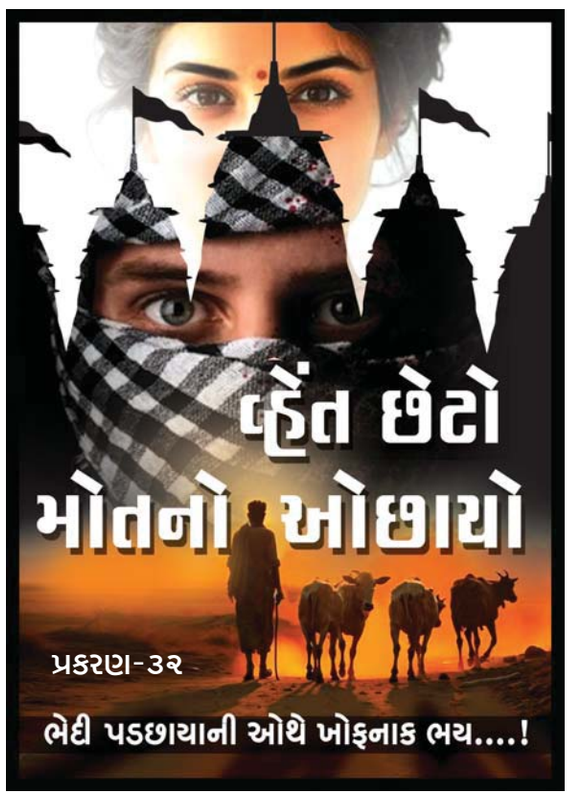
અમીનાબેને પોતાનું આખું જીવન કળાને જ સમર્પિત કરી દીધું હતું. કળા પ્રત્યેના આ અસીમ સમર્પણના કારણે જ તેમણે ક્યારેય લગ્ન (વિવાહ) કર્યા નહોતા. કળા જ તેમનો સંસાર અને તેમનું જીવન હતી. પરંતુ કુદરતને કંઈક અલગ જ મંજૂર હતું. આજથી આશરે એક દાયકા પહેલાં બનેલી એક દુર્ઘટના (અકસ્માત)માં તેમને ગંભીર ઈજાઓ પહોંચી હતી. આ ઈજાના કારણે તેમની માનસિક સ્થિતિ નબળી પડી ગઈ. પરિણામે, જે આંગળીઓએ દેશ-વિદેશમાં નામ રોશન કર્યું હતું, તેમણે મજબૂરીવશ કારીગરી છોડી દેવી પડી.

આજે અમીનાબેન આ પ્રવૃત્તિઓથી દૂર છે, પરંતુ સંતોષની વાત એ છે કે તેમના ભાઈનો પરિવાર અત્યારે તેમની ખૂબ જ પ્રેમ અને આદરપૂર્વક દેખભાળ કરી રહ્યો છે. અમીનાબેને લગ્ન ન કર્યા હોવા છતાં, તેમણે પોતાની આ કળાનો વારસો પોતાના ભાઈના પરિવારને સંપૂર્ણપણે સોંપી દીધો હતો. આજે તેમના પરિવારના સભ્યો અમીનાબેન દ્વારા અપાયેલા સંસ્કારો અને કળાના જોરે બાંધણી જગતમાં મોટું નામ કમાઈ રહ્યા છે.

અમીનાબેન ઈસ્માઈલ ખત્રીનું જીવન એ વાતની સાબિતી છે કે જો વ્યક્તિમાં સાચો હુન્નર, ઈમાનદારી અને સમર્પણ હોય તો તેને ઓળખ અને કદર મળીને જ રહે છે. દિલ્હીના પ્રગતિ મેદાનમાં ત્રણ મહિના સુધી એક જ ઓરડામાં બેસીને તૈયાર કરેલો ગજી સિલ્કનો એ એવોર્ડ વિનિંગ પીસ આજે પણ ભારતની લોકકળાનો એક અનમોલ દસ્તાવેજ છે. ■

સન્ડે ધારાવાહિક

અનિલ રાવલ
feedback@bombaysamachar.com

'કામ બતાઓ, ક્યા કરના હૈ....?' ઝૈનાબને સાંભળીને અજમલ ખડખડાટ હસ્યો.

'મુઝે પાગલ સમજ રખ્ખા હૈ કી તુમ પર ભરોસા કરું...' અજમલે હાસ્ય રોકીને કહ્યું. ઝૈનાબ ચોંકી ઊઠી. એ કાઈ બોલી નહીં. આ એની વ્યૂહાત્મક પ્રતિક્રિયા હતી. ચૂપ રહીને સાંભળતાં રહેવાથી સામેની વ્યક્તિનું મોં વધુ ખૂલતું હોય છે.

'ભરોસા... ભરોસા બૈઠના ચાહિયે તુમ પર... યે કોઈ રબડી જિલેબી ખાને જૈસી બાત નહીં હૈ... ભરોસા દિલાઓ...' અજમલ બોલ્યો.

'સમંદર ભાઇજાન કો ભરોસા થા ઇસલિયે મુઝે ભેજા હૈ યહાં...' ઝૈનાબ બોલી.

'તુમ્હારે ઉસી ભાઇજાનને મુઝે અભી ભરોસે કી બાત કી હૈ...'

'ભરોસા દિલાને કે લિયે મૈં ક્યા કરું... મેરે અબ્બુ-અમ્મી આપ લોગોં કે લિયે કામ કરતે થે ક્યા ઇતના કાફી નહીં હૈ...? ઉન કી કુરબાની કાફી નહીં હૈ...? મૈં કુરબાની કે લિયે તૈયાર હું ઇતના કાફી નહીં હૈ?' અવાચક બનીને અજમલ ઝૈનાબની આંખોમાં બદલાની આગ ખોજતો હતો... ઝૈનાબ હજી કાંઈ બોલે... એની આંખોમાં ખન્નસ ઊતરી આવે... એની બોલીમાંથી આગ ઝરે કદાચ એવું અજમલ ઇચ્છતો હતો.

'જો તય હુઆ હૈ... વો ખતમ કરો ઔર નીકલો યહાં સે... વૈસે ભી હમ અપને એક બંદે અનવરૂલ અઝીમ કો ખો ચુકે હૈ...' સાંભળીને અજમલ હબક ખાઈ ગયો.

'અનવરૂલ કે બારે મેં તુમ્હે કૈસે પતા ચલા...?' અજમલે ઝૈનાબને લમણે રિવૉલ્વર તાકતાં પૂછ્યું...

ઝૈનાબે રિવૉલ્વર હટાવતાં કહ્યું: 'મૈં બહુત કૂછ જાન કર આઇ હું ઔર હાં, મૈં ઉસ અબ્બુ અમ્મી કી બેટી હું જિસને તુમ્હે પનાહ દી થી... મૈં ઉનકી મૌત કા બદલા લેને આઇ હું... ભરોસા દિલાને કે લિયે નહીં... તુમ બોલો તો રુકતી હું, વર્ના મૈં ચલી...'

અજમલ એને ચૂપચાપ સાંભળતો રહ્યો, પછી ઝૈનાબને રિવૉલ્વર આપતાં કહ્યું: 'યે રખ લો... કામ આયેગી.'

'નહીં, તુમ કામ બોલો....' ઝૈનાબ બોલી.

'ઝરૂરત પડેગી... કામ કી બાત ભી કરુંગા... રો કે કૂછ લોગ યહાં ઍક્ટિવ હૈ...'

'મુઝે ઝરૂરત નહીં પડેગી... હાં ઉનકે કૂછ લોગ હોંગે તો ક્યા... હમ ઍક્ટિવ હૈ તો વો લોગ ભી તો હોંગેં... મઝા તબ હૈ જબ દોનો સાઇડ કે લોગ ઍક્ટિવ હો... તુમ કામ બતાઓ...' ઝૈનાબ ફરી ફરીને આ એક વાક્ય બોલતી હતી... જેથી અજમલને શંકા જવા લાગી.

'કામ બતાઉંગા... થોડા સબર કરો...' અજમલ આટલું જલદી ઝૈનાબને કામ સોંપવાના મૂડમાં કદાચ નહતો.

'સબર કરુંગી... લેકિન કહીં એસા ના હો કી હમારા હસ્ર અનવરૂલ અઝીમ જૈસા હો ઔર હમારા પ્લાન અધૂરા રહ જાયે...'

'એસા હરગીઝ નહીં હોગા...' અજમલે કહ્યું.

'દુશ્મન કો હલકે મેં નહીં લેને કા... વો તુમ્હારે બારે મેં ભી જાન ચુકે હોંગે ઔર અબ... શાયદ મેરે બારે મેં ભી... અલ્લાહ હાફિઝ,' ઝૈનાબ બોલીને નીકળી ગઈ.

***

ઝૈનાબ ધરમશાળા પહોંચી ત્યારે રાધા અને રાઘવ એની રાહમાં બેચેન બેઠાં હતાં.

રાઘવે ઝૈનાબનો જીવ જોખમમાં હોવાની પણ શંકા વ્યક્ત કરી, એની તપાસ કરવાનું પણ કહ્યું, પણ રાધા માની નહીં. રાધા બારીની બહાર જોતી રહેતી હતી.

રાઘવ, ઝૈનાબ આવી રહી છે. રાધા અચાનક બોલી. રાઘવ મોં પર બુકાની બાંધી બહાર નીકળી ગયો... નીચે ઊતરીને ઝૈનાબની નજરથી બચીને બાજુમાંથી પસાર થઈ ગયો. એની નજર ઝૈનાબ જે રસ્તે આવી હતી એ રસ્તા પર હતી. કોઈ ઝૈનાબનો પીછો કરતું નથી એની ખાતરી કરતો એ ક્યાંય સુધી ઊભો રહ્યો. ઝૈનાબ રાધાના રૂમમાં પહોંચી. રૂમમાં ઘૂસતાં જ એણે ઊંડો શ્વાસ લીધો. રાધા ઝૈનાબના બોલવાની રાહ જોતી હતી.

'અજમલે એનો પ્લાન કહ્યો નહીં...' ઝૈનાબ બોલી.

'તારા પર શંકા ગઈ...?' રાધાએ પૂછ્યું.

'લાગતું નથી કે મારા પર કોઈ શંકા ગઈ હોય... પણ એ એનો પ્લાન મને જરૂર કહેશે, એણે કહેવો પડશે...'

રાઘવે નીચેથી રાધાની રૂમની બારી પર નજર કરી... રૂમની લાઇટ ડીમ હતી. એ આસપાસ નજર ફેરવીને ઉપર ગયો. દરવાજે બે ટકોરા માર્યા. ઝૈનાબ ચોંકી ઊઠી.

'ડોન્ટ વરી... આપણો જ માણસ છે,' રાધાએ બોલીને દરવાજો ખોલ્યો.

રાઘવને જોઈને ઝૈનાબ બોલી: 'આ દૂધવાળો અહીં...?'

'રાઘવ છે... એટીએસ કમાન્ડો... ગુજરાત,' રાધાએ ધીમા અવાજે ઓળખાણ કરાવી.

'અજમલે શું કહ્યું?' રાઘવે પૂછ્યું.

'કાંઈ નહીં... ઝૈનાબ ખભા ઉછાળતાં બોલી.

'આટલીવાર વાત કરી અને કાંઈ બોલ્યો નહીં...?' રાઘવે પૂછ્યું.

'મતલબ એણે પોતાનો પ્લાન કહ્યો નહીં... ઝૈનાબે કહ્યું.'

'નક્કી એને શંકા ગઈ હોવી જોઇએ...' રાઘવે કહ્યું.

'તારા વિશે કાંઈ પૂછ્યું...?' રાધાએ પૂછ્યું.

'હા, હું ક્યાં ઊતરી છું એ જાણવા માગ્યું...'

'તેં શું કહ્યું...?' રાઘવે પૂછ્યું.

'મેં ધરમશાળાનું નામ કહ્યું.'

'શંકા ગઈ એટલે જ એણે પોતાનો પ્લાન કહ્યો નહીં...' રાઘવે ગુસ્સામાં આંખ મીંચીને મુઠ્ઠીઓ વાળી. રાધા, ઝૈનાબની સામે જોતી ઊભી રહી.

'રાધા, હું કહું છું કે એને ભરબજારે ગોળી મારીને કહાની ખતમ કરવી જોઈએ...' રાઘવ ગુસ્સામાં હતો.

'નહીં રાઘવ, ભગવાનના દરબારમાં એ શક્ય નથી...' રાધાએ કહ્યું.

'એ અહીં ધરમશાળામાં તપાસ કરશે... તું પણ અહીં રહે છે. મામલો એકદમ બગડી જવાના ચાન્સ છે,' રાઘવે કહ્યું. રાધા ઊંડા વિચારમાં પડી ગઈ.

'આપણે હવે કોઈ ચાન્સ નહીં લઈ શકીએ ઝૈનાબ... આપણે શિફ્ટ થવું પડશે...' રાધા બોલી.

> **ચૂપ રહીને સાંભળતા રહેવાથી સામેની વ્યક્તિનું મોં વધુ ખુલતું હોય છે**

'તમે બંને બાબુજીના ફાર્મ પર શિફ્ટ થઈ જાવ...' રાઘવે કહ્યું.

'નહીં, અજમલની આટલી નજીક પહોંચી ગયા પછી દૂર રહેવા નથી જવું...' દેવીપ્રસાદજીનું ઘર છે... એણે કૉલ લગાડ્યો.

'દેવીપ્રસાદજી, અમે ધરમશાળાની રૂમ ખાલી કરીને હમણાં જ તમારે ત્યાં આવીએ છીએ...'

'કોઈ પ્રોબલમ...? બાકી મેં વિશ્વનાથજી સાથે વાત કરી લીધી છે...' દેવીપ્રસાદજી બોલ્યા.

'પ્રોબલમ નથી, પણ ઇમર્જન્સી છે....' રાધાએ કૉલ કટ કર્યો.

'હું અહીં જ રહીશ...' ઝૈનાબે ચોંકાવનારી વાત કરી. 'એ મને અહીં આવશે અને હું નહીં મળું તો એને શંકા જશે ને એનો પ્લાન જાણવાનો આપણો પ્લાન ફેલ થઈ જશે...' એણે કહ્યું.

'ઓહ યેસ, ઝૈનાબની વાત સાચી છે...' રાઘવે કહ્યું.

'બટ યુ બી કેરફુલ ને એની સાથેની વાતચીતમાં બહુ સંભાળજે,' રાધાએ કહ્યું.

* * *

અમરબાબુએ શંકરના મંદિરની પાછળ જઈને ખાડામાંથી મશીનગનો, રિવૉલ્વરો અને હૅન્ડગ્રેનેડ સહિતનો થોડો શસ્ત્રસરંજામ કાઢીને બૅગમાં મૂક્યો. ગોપાલેશ્વર ધામની બજારમાં શંકર જ્યાં કામ કરતો હતો ત્યાં ગયો.

'તુમ્હારે પિતાજી સેં હંમેશાં સીધા સામાન ખરીદતા થા... બહુત દુઃખ હુઆ જાન કર અબ વો નહીં રહે..' અમરબાબુએ ગુપ્તાજીના દીકરા નંદુ પાસે ખરખરો કર્યો.

'ક્યા સેવા કર સકતા હું મૈં આપકી...?' નંદુએ પૂછ્યું.

'સેવા તો ગોપાલેશ્વર કી કરની હૈ....' અમરબાબુએ લિસ્ટ કાઢીને આપ્યું.

નંદુએ લિસ્ટ વાંચવાની શરૂઆત કરી. દરમિયાન અમરબાબુએ દુકાનની પાછળના કોઠારમાં નજર કરી. લિસ્ટ વાંચ્યા પછી નંદુએ અમરબાબુને ઉપરથી નીચે સુધી જોયો.

'ક્યા હુઆ...?' અમરબાબુએ પૂછ્યું.

'ઇતની બડી સેવા શાયદ અબતક કિસીને નહીં કી હોગી...' નંદુ બોલ્યો.

'ઇતના સારા સામાન આપ કૈસે લે જાયેગેં...? મેરે પાસ કોઈ લડકા નહીં હૈ.' નંદુએ કહ્યું.

'જાનતા હું શંકર ભી અબ નહીં રહા... વો કામ કા આદમી થા...' અમરબાબુએ કહ્યું.

'આપ ઉનકો ભી જાનતે થે...?' નંદુ બોલ્યો.

'હાં બહુત અચ્છી તરહા...' થોડી ક્ષણો પછી બોલ્યો: 'મુઝે અભી નીકલના હૈ, સામાન કે લિયે મેરા આદમી આયેગા... ઇસ કા પૈસા મૈં ચુકા દેતા હું...' કહીને એણે રોકડા રૂપિયા ચૂકવ્યા. લિસ્ટ લઈને એની પર પેઇડ લખ્યું.

'યે લો, જો આયેગા વો યહ અમાઉન્ટ બોલેગા ઉસે સામાન દેના... ઔર યે લિસ્ટ ભી...' અમરબાબુ નંદુ અને કોઠારને જોતો નીકળી ગયો. નંદુ સામાન જોખવા લાગ્યો.

***

અજમલ બપોરે સામાન લઈ જાવા માટે એક રેકડીવાળાને લઈને દુકાને આવ્યો...

'સામાન તૈયાર હૈ...?' અજમલે અમાઉન્ટ કહીને પૂછ્યું.

'સબ તૈયાર હૈ...' નંદુએ સામાનની સાથે લિસ્ટ પાછું આપ્યું... અજમલ માલ લઈને નીકળી ગયો. અમરબાબુ લૉજમાં બેસીને અજમલની રાહ જોતો હતો. થોડીવાર પછી બેલ વાગી. અમરબાબુએ દરવાજો ખોલ્યો. અજમલે રેકડીવાળા પાસેનો સામાન રૂમના એક ખૂણામાં મુકાવ્યો. રેકડીવાળાને પૈસા ચૂકવ્યા. દરવાજો બંધ કરીને બંને ખડખડાટ હસ્યા.

'અબ આયેગા મઝા...' અમરબાબુ બોલ્યો.

'તુમ અપના સામાન લાયે...?' અજમલે પૂછ્યું.

'સબ તૈયારી હૈ... ઉસ લડકી કો પ્લાન બતા દિયા...?' અમરબાબુએ બૅગ બતાવતાં પૂછ્યું.

'મૈંને ઉસકે લિયે કૂછ ઔર સોચા હૈ... લડકી ચાલાક હૈ...' અજમલે કહ્યું.

'દેખ લેના ભરોસે કા સૂર કહીં ખતરે કી ઘંટી ન બન જાયે' અમરબાબુએ કહ્યું. (ક્રમશઃ) ■

સર્જકના સથવારે

રમેશ પુરોહિત
feedback@bombaysamachar.com

અટકવું એ ય ગતિનું જ કોઇ રૂપ હશે હું સાવ સ્થિર છું ને મારામાં રાસ ચાલે છે

નવીનતાના નગારે ડંકો વગાડતી જવાહર બક્ષીની ગિરનારી ગઝલ

ગુજરાતી ગઝલની શયદાના રંગમંડપમાં પધરામણી થઇ અને એક આખી પેઢી એ કન્યાને સોએ શણગારથી સજાવવા માટે પ્રવૃત્ત થઇ. ગુજરાતમાં અમૃત ઘાયલ જેવો સબળ સર્જક, ગુજરાતમાં પહેલાં અને પછી મુંબઇ આવેલા મહાન ગઝલનાયક શૂન્ય પાલનપુરી, મુંબઇમાં સ્થાયી થયેલા લયના માલુમી બરકત વીરાણી 'બેફામ' નિનુ મઝુમદાર ભાનુશંકર વ્યાસ બાદરાયર્ણ, વેણીભાઇ પુરોહિત, વગેરે શયદાની હાજરીમાં ગઝલનો મધુપર્ક, ગાય રહ્યાં હતા ત્યારે ગઝલનાં માંડવામાં સાવ નવાધાકોર મંગળાષ્ટક ઉચ્ચારતો એક તેજસ્વી નવયુવાન પ્રવેશ કેર છે. તેમના તેજ, વિદ્વતા અને ખુમારીથી બધાને આંજી દે છે અને ગઝલની ક્ષિતિજ પર એક નવું પ્રભાત ઉઘડે છે. આ યુવાન એટલે આજનો સર્વાંગસુંદર ગઝલકાર જવાહર બક્ષી.

ભારતની ધરતી પર આઝાદીના આગમનની છડીઓ પોકારાઇ હતી. દેશ સ્વતંત્ર બનવા માટે થનગની રહ્યો હતો. ત્યારે આઝાદીના ભૂંગળ વાગવાની મંગળ ઘડીઓને થોડીક વાર હતી ત્યારે નરસિંહ, ગિરનાર, ભવનાથ અને ગીરના સિંહોની ભૂમિ જૂનાગઢમાં ૧૯ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૪૭માં જવાહરનો જન્મ થયો હતો.

ગઝલ અરબસ્તાનમાંથી ઇરાનમાં આવી અને ઉર્દૂ મારફત ભારતમાં આવી. ભારતમાં રાજયોની ભાષામાં પ્રસરવા માંડી પણ તેનો વિકાસ, વિલાસ અને વિસ્તાર ગુજરાતમાં જ થયો. ગઝલમાં સૂફી વિચારધારા છે. સૂફીઓ અધ્યાત્મ ગુરુઓ હોય છે અને ભક્તની જેમ નિત્યનિરંતર પરમ પ્રિયતમની ઉપાસના કરતા રહે છે. આપણામાં ઇશ્વર આશિક છે અને ભક્ત માશૂક છે. સૂફીમાં આરાધક આશિક છે અને પ્રભુ-અલ્લાહ ખુદા કે પછી અનલહક એમાં એ માશૂક છે. ગઝલ તેના ઊંચા અર્થમાં આશિક અને માશૂકની વાતચીત છે. ગુફતગૂ પર જેનો મદાર છે જે બે પ્રેમીઓ વચ્ચેની દાસ્તાન છે તે ગઝલ છે. જવાહરને કેટલાક લોકો 'અધ્યાત્મરંગી'નું બિરુદ આપે છે. પણ તેને જાણ નથી કે દરેક ગઝલકાર આખરે પરમ પ્રિયતમ પરમેશ્વર સાથે જ ગુફતગૂ કરતા હોય છે.

આથી જવાહર બક્ષીને માત્ર 'અધ્યાત્મ' ગઝલકાર તરીકે ઓળખવાથી તેમનું સર્જનપ્રદાન પૂરતું સમજાય નહીં. તેમના સર્જનમાં ગઝલનું પરંપરાગત શિલ્પ, આધુનિક સંવેદના, પ્રેમ-વિરહ, અસ્તિત્વ ચિંતન, આધ્યાત્મિકતા, અને ગુજરાતી દેશી કાવ્યરૂપો સાથેના પ્રયોગો એક સાથે જોવા મળે છે.

જવાહર કાવ્ય સર્જન જેવા કોમળ ભાવાવોળા ક્ષેત્રમાં સર્જન કરે છે અને સાથે સાથે આંકડાની માયાજાળ સમા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટની પદવી હાંસલ કરે છે. કવિતા જન્મજાત હતી, ભીંતમાં પીપળો ઊગે એમ એનો પ્રાદુર્ભાવ થયો હતો. એના માટે કવિતા આયાસનો કસબ ન હતો પણ આપદની એકધારી ઇશ્વરીય સોગાદ હતી.

જવાહર બક્ષીના જીવન, સર્જન અને વિશિષ્ટ પ્રદાનની વાત કરીએ તો કહી શકાય તે તેઓ આધુનિક ગઝલના એવા સર્જક છે જેમણે ગઝલને માત્ર પ્રેમ, વિરહ કે રોમેન્ટિક લાગણીના માધ્યમ તરીકે ન રાખતા તેને અસિતત્વ, ચેતના, આધ્યાત્મિક અનુભવ અને જીવનદર્શનની અભિવ્યક્તિનું સશક્ત માધ્યમ બનાવ્યું છે.

જવાહરના શબ્દોમાં કહીએ તો તેને ગઝલો લખી નાખવાનો અને છપાવી નાખવાનો વ્યામોહ નથી. એમણે પોતાની ૭૦૦થી વધુ ગઝલો ગંગાના પાણીમાં વહાવી દીધી છે. પરિણામે જે નવનીત રહ્યું તે આપણને તેમના બે મુખ્ય ગઝલસંગ્રહો-'તારાપણાના શહેરમાં' (૧૯૯૯) અને 'પરપોટાના કિલ્લા' (૨૦૧૨)માં મળ્યા છે. આ ઉપરાંત ૨૦૨૬માં તેમની લગભગ છ દાયકાની સર્જનયાત્રામાંથી પસંદ કરાયેલી ગઝલોનો સંગ્રહ 'ટોળાંની શૂન્યતા છું' પ્રકાશિત થયો છે.

જવાહરનું વિશિષ્ટ પ્રદાન છે ગઝલને આધ્યાત્મિક અનુભૂતિનું માધ્યમ બનાવવું. એમની ગઝલમાં પોચટ, જીભના લપેડા મારતી લાગણી કે ઉપદેશાત્મક બનતી ફિલોસોફી નથી. આ સરવાણી અનુભવમાંથી પ્રગટે છે,

જવાહર બક્ષી

અનુભૂતિના ચેતોવિસ્તારની સરળ યાત્રા બની રહે છે. સર્જક અંદરથી એકાકાર હોય તો જ તેના સર્જનમાં તત્ત્વ અને સત્ત્વ આપોઆપ મહેક્યાં કરે છે, કવિકર્મની પ્રતિષ્ઠા થાય છે.

આપણે કવિતામાં અભિધા, લક્ષણા, વ્યંજના આદિને માણીએ છીએ. સર્જકના એક કરતાં વધુ સ્તર હોઇ શકે. જયારે કવિની સંવેદનશીલતા તારસ્વરે જીવનના સત્યને ચીંધી આપે છે. ત્યારે જ ભાવકના ભાવજગતમાં તેની પ્રાણપ્રતિષ્ઠા થાય છે. જવાહર આવા અનેક મુકામો છે.

બક્ષીની દૃષ્ટિએ હું, તું જીવન, મૃત્યુ, પ્રેમ, વિરહ, શૂન્યતા વગેરે અલગ-અલગ વસ્તુઓ નથી. આ બધામાંથી પસાર થઇને કવિ અસ્તિત્વના મૂળ સત્ય સુધી પહોંચવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આથી એમની ગઝલમાં પ્રિયતમાં આખરે પરમ તત્ત્વ સુધી પહોંચવાનું પ્રતીક બની જાય છે.

તેમની કાવ્યસૃષ્ટિના એક સંવાદમાં બક્ષી પોતે સર્જનને એક મૂળ ચેતનાસ્રોત સાથે જોડે છે અને કવિતાને જીવનના આનંદ તથા સર્જનશક્તિના અનુભવ સાથે સાંકળે છે. આથી તેમને 'આધ્યાત્મિક અનુભૂતિના ગઝલકાર' તરીકે ઓળખાવવાનું કારણ ફકત વિશેષણ નથી, તેમની કાવ્યદૃષ્ટિનું આ કેન્દ્રીય લક્ષણ છે. ગુજરાતીમાં અવતરેલી બક્ષીની થોડીક ગઝલોની તાજગી, પ્રવાહિતા, રમણીયતા વગેરે એટલા આકર્ષક છે કે તેને આપોઆપ વિશિષ્ટતા અર્પે છે.

'પરપોટો' : કેન્દ્રીય પ્રતીક

બક્ષીના કવિતામાં 'પરપોટો' અત્યંત અર્થસભર પ્રતીક છે. પરપોટો ક્ષણિક છે, પારદર્શક છે, સુંદર છે પણ અસ્થિર છે. માનવજીવનનું પણ આવું જ છે. આથી 'પરપોટો' માત્ર પાણીનો પરપોટો નથી રહેતો, બે બની જાય છે-માનવ અસ્તિત્ત્વનું પ્રતીક.

'પરપોટાના કિલ્લા'માં આ વિરોધાભાસ અત્યંત સુંદર છે. પરપોટો ક્ષણભંગુરતા, કિલ્લો સ્થાયિત્યની માન ઇચ્છા. અર્થાત્ માણસ ક્ષણભંગુર જીવનમાં શાશ્વતતાના મહેલ ઊભા કરવા માગે છે. આમ 'પરપોટાના કિલ્લા'માત્ર કાવ્યસંગ્રહનુ નામ નથી. તે બક્ષીના સમગ્ર જીવનદર્શનને સમજવાની એક ચાવી છે.

બક્ષીની ગઝલ રચનાના તાણાવાણા કોઇ પણ વિષયને અંતે લૌકિકમાંથી અલૌકિક તરફ જાય છે. ગઝલના બે વિષયો બધા જ સર્જકો માટે ખાસ છે અને તે છે પ્રેમ અને વિરહ. બક્ષીની ગઝલમાં પ્રેમ ખૂબ જ મહત્ત્વનો વિષય છે, પરંતુ તેમનો પ્રેમ માત્ર શૃંગારિક નથી. પ્રિયતમની ગેરહાજરીમાંથી જન્મની શૂન્યતા ધીમે ધીમે અસ્તિત્ત્વની શોધ બની જાય છે. ઉદાહરણ તરીકે તેમની પ્રોષિતભર્તુકા ગઝલમાં.

તારા જવાનું જ્યારે મને સાંભરે રે લોલ
આકાશ મારી આંખમાં ટોળે વળે રે લોલ

અહીં 'આકાશ' આંખમાં ટોળે વળે છે. આ એક સુંદર કાવ્ય કલ્પના બને છે. આથી બક્ષીની પ્રેમ ગઝલમાં વિરહ-શૂન્યતા-આત્મચિંતન-આધ્યાત્મિકતા એવો આંતરિક વિકાસ જોવા મળે છે.

'આજના માણસની ગઝલ.'

જવાહરની પ્રસિદ્ધ રચના 'આજના માણસની ગઝલ' આધુનિક માનવની આંતરિક રિકતતાને-ખાલીપાને સ્પર્શે છે.

'ટોળાંની શૂન્યતા છું જવા દો, કશું નથી.' આ પંક્તિમાં અદ્‌ભુત વિરોધાભાસ છે. ટોળું છે, પણ વ્યક્તિ એકલી છે. ભીડ છે, પણ આંતરિક સંવાદ નથી. વ્યવસ્થા છે, પણ અર્થ ખોવાઇ ગયો છે. આધુનિક મનુષ્યની સૌથી મોટી સમસ્યા કદાચ એકલતા નથી, પરંતુ ભીડમાં રહીને પણ પોતાની ઓળખ ગુમાવવાનું દુઃખ છે. એટલે 'ટોળાની શૂન્યતા' એક મહત્ત્વનું આધુનિક માનસિક સામાજિક પ્રતીક બની જાય છે.

અહીં બક્ષી ફકત આધ્યાત્મિક કવિ નથી, તેઓ આધુનિક માનવના અસ્તિત્વસંકટના કવિ પણ છે.

ક્ષિતિજો પાર કરી...

જવાહર બક્ષીનુ બીજું મોટું પ્રદાન છે - ગઝલના પરંપરાગત સ્વરૂપમાં નવી શકયતાઓ તરફ પ્રમાણ, ગઝલને અન્ય ગુજરાતી કાવ્યસ્વરૂપો સાથે સર્જનાત્મક રીતે જોડવાનું મહત્ત્વનું કામ એમણે કર્યું છે. તેમના નિવેદન પ્રમાણે તેમણે ગઝલ ઉપરાંત ગીત, રૂબાઇ, મુકતક, અછાંદસ, ત્રિપદી વગેરેમાં પણ કામ કર્યું છે અને ગઝલ તથા દેશી, કાવ્ય પરંપરાના વિવિધ સ્વરૂપોનું સંમિશ્રણ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.

આ પ્રયોગોમાં ખાસ નોંધપાત્ર છે :

- ભજન - ગઝલ
- ગરબા - ગઝલ
- આખ્યાન ગઝલ
- દુહા સાથેનું સંમિશ્રણ
- કુંડળી પ્રયોગ
- ગીતાત્મક ગઝલ :

આને બક્ષીનું સ્વરૂપ વિસ્તારનું યોગદાન કરી શકાય.

'ભજન-ગઝલ' ગુજરાતી પરંપરા અને ગઝલનું અદ્‌ભુત મિલન છે. તેઓ ગઝલના બંધારણમાં ભજનની ભાવ ધારા લાવે છે.

એવો તે કંઇ ઘાટ જીવનને દીધો જી
પરપોટામાં કેદ પવનને કીધો જી

આ રચનામાં 'જી' જેવી ભજન પરંપરાની લયાત્મકતા અને ગઝલનું કાફિયા રદીફનું બંધારણ સાથે આવે છે. રચનાના સ્વરૂપ વિશેના કાવ્યા સ્વાદમાં પણ તેના બે કાફિયાના વિશિષ્ટ સંયોજનની નોંધ લેવાઇ છે.

આમ જોઇએ તો અહીં બક્ષીનું મહત્ત્વનું પ્રદાન છે. ઉર્દૂ-ફારસી પરંપરામાંથી આવેલી ગઝલને ગુજરાતી ભક્તિકાવ્યની આંતરિક પરંપરા સાથે સંવાદ કરાવવો આને ગુજરાતી ગઝલના સાંસ્કૃતિક સ્વદેશીકરણ તરીકે પણ જોઇ શકાય.

'આખ્યાન ગઝલ'

આ શિલ્પની દૃષ્ટિએ વિશિષ્ટ પ્રયોગ છે. બક્ષીની 'એક કડવાની આખ્યાન ગઝલ' તેમની પ્રયોગશીલતાનો અત્યંત મહત્ત્વનું ઉદાહરણ છે. તેમણે આખ્યાનની રચનાત્મક ગન્સ અને ગઝલના શેરબંધ સ્વરૂપને એકબીજા સાથે સાંકળવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. રચનાના વિભાગો છે : મુખ્યબંધ, ઢાળ, વલણ, ઊથલો અને ફળશ્રુતિ. આ રચનાત્મક ગોઠવણી આખ્યાનને જીવંત કરે છે. જયારે શેર, કાફિયા અને રદીફ ગઝલની ઓળખ જાળવી રાખે છે.

આથી બક્ષી માટે ગઝલ માત્ર બંધાયેલું સ્વરૂપ નથી. તેઓ જાણે છે કે 'સ્વરૂપની મર્યાદા જ સર્જનની અંતિમ મર્યાદા નથી.'

ભાષા : શિષ્ટ પણ ભાવસભર

બક્ષીની ભાષા વિશે 'શિષ્ટ શૈલીમાં લખતા અધ્યાત્મરંગી ગઝલકાર એવી ઓળખ આપવામાં આવી છે.

તેમની ભાષામાં એક સાથે ત્રણ સ્તરો જોવા મળે છે.

૧. તત્સમ - સંસ્કૃત મૂલક શબ્દભંડોળ
૨. ગુજરાતી લોકપરંપરાનો શબ્દસ્વાદ
૩. ગઝલની ઉર્દૂ : ફારસી પરંપરાનો સંગીતમય સ્પર્શ

આ ત્રણેયને બક્ષી સહજ રીતે ગૂંથી શકે છે. એટલે તેમની ભાષા ન તો સંપૂર્ણપણે લોકબોલીની છે, ન તો અતિશય સંસ્કૃતનિષ્ઠ અને ન તો માત્ર ઉર્દૂ- ફારસી-પ્રભાવિત આથી ગુજરાતી કાવ્યભાષામાં પોતાનો આગવો લય ઊભરી આવે છે.

બક્ષીની પ્રતીક અને રૂપ સૃષ્ટિ સંકુલ નથી અને છે. એમની ગઝલનો વિશેષ અભ્યાસ કરીએ તો અનેક પ્રતીકો વારંવાર જોવા મળે છે :

પ્રતીક-પરપોટો-સૂચિત અર્થ છે-ક્ષણભંગુર માનવજીવન, કિલ્લો-સ્થાયિત્વની માનવ-ઇચ્છા, આકાશ-અનંતતા, પવન-ચેતના-જીવન, પ્રાણી-પ્રવાહ અને અસ્તિત્વ, ઝાકળ-ક્ષણિક સૌંદર્ય, તરસ-અપૂર્ણતા-શોધ. ટોળું-સામૂહિક હયાતી, શૂન્યતા-આંતરિક ખાલીપો- પ્રકાશ-જ્ઞાન, આત્મસાક્ષાત્કાર, અંધકાર- અજ્ઞાન-અનિશ્ચિતતા.

બક્ષીએ આપણામાં રહેલા પંચમહાભૂતોને તેના બાહ્ય અને આંતરિક અર્થમાં પ્રયોજ્યા છે. શરીરને જેમ ગઝલને પંચતત્ત્વની બનાવીને 'શિવોડહમ્' તરફ ઉર્ધ્વગતિ કરી છે. આ પ્રતીક પ્રણાલી બક્ષીની ગઝલને સીધી ભાવુકતા કરતાં વધુ ઊંડા દાર્શનિક અર્થક્ષેત્ર તરફ લઇ જાય છે. એમના એક શેરથી અટકીએ.

અટકવું એય ગતિનું જ કોઇ રૂપ હશે
હું સાવ સ્થિર છું ને મારામાં રાસ ચાલે છે

(ક્રમશ :)■

સુખનો પાસવર્ડ

આશુ પટેલ
feedback@bombaysamachar.com

વીતી ક્ષણો અફસોસભરી ન બની રહે એ ખાસ યાદ રાખજો...

આનંદ બક્ષી લિખિત આ ગીતના શબ્દો જરા ધ્યાનથી સાંભળા- મમળાવો...

ઝિંદગી કે સફર મેં ગુઝર જાતે હૈં જો મકામ
વો ફિર નહીં આતે, વો ફિર નહીં આતે

ફૂલ ખિલતે હૈં, લોગ મિલતે હૈં
મગર પતઝડ મેં જો ફૂલ મુરઝા જાતે હૈં
વો બહારોં કે આને સે ખિલતે નહીં
કુછ લોગ જો સફર મેં બિછડ જાતે હૈં
વો હઝારોં કે આને સે મિલતે નહીં
ઉમ્ર ભર ચાહે કોઈ પુકારા કરે ઉન કા નામ
વો ફિર નહીં આતે, વો ફિર નહીં આતે

આંખ ધોખા હૈ, ક્યા ભરોસા હૈ
સુનો દોસ્તોં શક દોસ્તી કા દુશ્મન હૈ
અપને દિલ મેં ઇસે ઘર બનાને ન દો
કલ તડપના પડે યાદ મેં જિન કી
રોક લો, રૂઠ કર ઉનકો જાને ન દો
બાદ મેં પ્યાર કે ચાહે ભેજો હઝારોં સલામ
વો ફિર નહીં આતે, વો ફિર નહીં આતે

આશા ભોંસલે-આર.ડી .બર્મન

સુબહ આતી હૈ, શામ જાતી હૈ
યૂંહી વક્ત ચલતા હી રહેતા હૈ રુકતા નહીં
એક પલ મેં યે આગે નિકલ જાતા હૈ
આદમી ઠીક સે દેખ પાતા નહીં

ઔર પરદે પે મંઝર બદલ જાતા હૈ
એક બાર ચલે જાતે હૈં જો દિન-રાત, સુબહ-ઓ-શામ
વો ફિર નહીં આતે, વો ફિર નહીં આતે.

૧૯૭૪માં રિલીઝ થયેલી ફિલ્મ 'આપ કી કસમ'નું, આનંદ બક્ષીએ લખેલું અને કિશોરકુમારે ગાયેલું આ ગીત લગભગ બધા વાચકોએ અનેક વાર સાંભળ્યું હશે અને રાજેશ ખન્ના પર પિક્ચરાઇઝ થયેલું આ ગીત થિયેટરના પડદે કે ટીવી સ્ક્રીન પર જોયું પણ હશે. આ ગીત માટે સંગીત આપનારા સંગીતકાર આર.ડી બર્મનના જીવનનો એક રસપ્રદ કિસ્સો છે.

'પંચમદા' તરીકે ઓળખાતા આર.ડી. બર્મન અને વિખ્યાત ગાયિકા આશા ભોંસલેની આત્મીયતા જગજાહેર હતી, પણ જીવનના એક તબક્કે બંને વચ્ચે મોટો ઝઘડો થઈ ગયો. તેમનો ઝઘડો એટલો વધી ગયો કે ઝઘડતાં-ઝઘડતાં બંને થાકી ગયાં અને સોફા પર બેસી ગયાં. એ જ વખતે ટીવી પર 'છાયાગીત' કાર્યક્રમ શરૂ થયો અને એમાં 'પંચમદા'નું જ ઉપરોક્ત ગીત ટેલિકાસ્ટ થયું: 'ઝિંદગી કે સફર મેં ગુઝર જાતે હૈં જો મકામ વો ફિર નહીં આતે...' એ ગીત જોઈને તે બંને શાંત થઈ ગયાં.

સામાન્ય એવી માન્યતા છે કે હિન્દી ફિલ્મોનાં ગીતોમાં ભલીવાર હોતી નથી, પરંતુ હિન્દી ફિલ્મોનાં કેટલાંક ગીતોમાં ખૂબ ઊંડાણ હોય છે. એંસીના દાયકા સુધી ફિલ્મો માટે ઘણાં સારાં ગીતો લખાતાં હતાં. એવાં ગીતો જેમાં જીવનની ફિલોસોફી પણ હોય અને જીવનને ઊંડાણથી સમજવાની વાત પણ હોય. જેમ આર.ડી. બર્મન અને આશા ભોંસલે વચ્ચે ઝઘડો થયો, પણ ઉપરોક્ત ગીતને લીધે એ ઝઘડાનો અંત આવી ગયો.

'પંચમદા' અને આશા ભોંસલેની વચ્ચે તો તરત જ સમાધાન થઈ ગયું, પણ આશાજીના બહેન લતા મંગેશકરે વિખ્યાત ગાયક મુહમ્મદ રફી વચ્ચે થયેલો ઝઘડો ચાર વર્ષના અબોલામાં ફેરવાઈ ગયો હતો. એ પછી આર.ડી. બર્મનના પિતા એસ.ડી. બર્મનને કારણે બંને વચ્ચે સમાધાન થયું હતું.

લતા મંગેશકર અને મુહમ્મદ રફી વચ્ચે એક તબક્કે એટલો મનભેદ થઈ ગયો હતો કે બંનેએ સાથે ગાવાનું બંધ કરી દીધું હતું. તે બંને વચ્ચે મનદુઃખ થવાનો મુદ્દો હતો ગીતોની રોયલ્ટીનો. લતાજી એ વખતે પ્રોડ્યુસર્સને ફરજ પાડવાની કોશિશ કરી રહ્યાં હતાં કે ગાયકો અને ગાયિકાઓને ગીતની આવકમાંથી રોયલ્ટી મળવી જોઈએ. લતાજી ઈચ્છતા હતા કે રફીજી તેમને આ મુદ્દે સમર્થન આપે, પરંતુ રફીજીએ કહ્યું કે રેકોર્ડિંગ માટે આપણને જેટલું મહેનતાણું મળે છે એ પૂરતું છે. એ વખતે તેમણે લતાજીને થોડા કડવા શબ્દો પણ કહી દીધા. લતાજી નારાજ થઈ ગયા અને તેમણે રફીજી સાથે બોલવાનું બંધ કરી દીધું. મતભેદમાંથી થયેલા મનભેદને કારણે બંને વચ્ચે અબોલા થઈ ગયા અને બંનેએ ૧૯૬૩થી સાથે ગાવાનું બંધ કરી દીધું. ૧૯૬૭નાં વર્ષ સુધી તેમણે સાથે ગીતો રેકોર્ડ કર્યા નહોતા. આર.ડી. બર્મનના સંગીતકાર પિતા એસ.ડી. બર્મને બંનેને ફરી નજીક લાવવા માટે કોશિશ કરી. ૧૯૬૭માં મુંબઈના ષણ્મુખાનંદ હોલમાં યોજાયેલી એસ.ડી. બર્મન નાઈટમાં લતાજી અને રફીજી એકસાથે સ્ટેજ પર આવે એવી તેમની ઇચ્છા હતી. તેમણે પ્રથમ રફીજીને કહ્યું.

એ પછી રફીજીએ લતાજીને પત્ર લખીને પોતાના કડવા શબ્દો માટે અફસોસ વ્યક્ત કર્યો. એ પછી એસ.ડી. બર્મને લતાજીને કહ્યું કે તમે બંને ફરી મારું માન રાખીને ભેગા થાવ. લતાજી અને રફીજીએ ચાર વર્ષ પછી ફરી વાર સાથે મળીને ગીતો ગાયાં. એ પછી તો તેમની વચ્ચે સરસ સંબંધ બંધાઈ ગયો હતો.

હિન્દી ફિલ્મ ઇન્ડસ્ટ્રીમાં આવા ઘણા કિસ્સાઓ છે. આપણા રોજબરોજના જીવનમાં પણ આવા કિસ્સાઓ જોવા મળતા હોય છે ઘણી વખત બે ભાઈ કે ભાઈ બેન વચ્ચે કે બે બહેનો વચ્ચે મનદુઃખ થઈ જાય અને આખી જિંદગી તેઓ અબોલા લઈ લે અને પછી એક ભાઈ કે એક બહેનનું મૃત્યુ થાય ત્યારે તેમને અફસોસ થતો હોય છે કે મેં અહંકારને લીધે કે હઠને લીધે (સગા ભાઈ કે સગી બેન સાથે) જિંદગીભર અબોલા રાખ્યા.

કુટુંબની વ્યક્તિ સાથે, મિત્ર સાથે કે સહકર્મચારી સાથે ઝઘડો થઈ જાય ત્યારે અબોલા લેવાને બદલે આ ગીત યાદ કરવું જોઈએ કે 'ઝિંદગી કે સફર મેં ચલે જાતે હૈ જો મકામ વો ફિર નહીં આતે...'

જે ક્ષણો વીતી જાય છે એ પાછી નથી આવતી. જીવનની વીતી ગયેલી ક્ષણો અફસોસભરી ન હોય એ યાદ રાખીને જીવવું જોઈએ. ■

મિજાજ મસ્તી

સંજય છેલ
feedback@bombaysamachar.com

જીવન છે ઘાસુ... જોકર કે ભી આંસુ?

ટાઇટલ્સ:

બૂઢી આંખોના મૌન હાસ્યમાં જીવતરની ગાથા હોય છે. (છેલવાણી)

એક સ્કૂલમાં ટીચરે, 'એક બાળકને પૂછ્યું, તારા મા-બાપના નામ શું છે?'

'મારા પપ્પાનું નામ 'લાફિંગ' છે અને મમ્મીનું નામ 'સ્માઇલિંગ', બાળકે કહ્યું.

ટીચરે ભડકીને પૂછ્યું, 'ઓહ, મશ્કરી એમ?'

'ના..ના..'મશ્કરી' તો મારી બહેનનું નામ છે. મારું નામ 'જોકિંગ' છે!, પેલા બાળકે હસીને કહ્યું ને આ સાંભળીને આખો ક્લાસ હસવા માંડ્યો. જો આવી મસ્તી પીએચ.ડી.ના સ્ટુડંટે કરી હોત તો કોઇ ના હસત! એક બાળકના હાસ્યમાં, સ્મિતમાં નિર્દોષતા છે. દરેક હાસ્યકારે પોતાની અંદર આવી નિર્દોષતા સાચવી રાખવી પડતી હોય છે.

હાસ્ય વિશેના એક સર્વે મુજબ જે કલાકારો પોતાની જાત પર હસે ને પોતાની મજાક ઉડાવે તેઓ વધુ સુખી હોય છે. કદાચ એવું હશે કે કલાકારનું બધું ટેન્શન એનાથી ઊતરી જતું હશે! પણ આપણને હસાવનારા કલાકારો સૌથી વધુ દુઃખી હોય છે એવું માનવું આપણને ગમે? હોલિવૂડના કોમેડિયન અને કલાકાર રોબિન વિલિયમ્સે ૨૦૧૪માં આપઘાત કર્યો હતો. એને બાયપોલર ડિસઓર્ડરની માનસિક બીમારી હતી અને વારંવાર ડિપ્રેશન કે હતાશાના એટેક આવતા. ત્યારથી આ ચર્ચા ચાલુ થયેલી કે હાસ્ય કલાકારને ડિપ્રેશન કેવી રીતે આવી શકે? દુનિયાને હસાવનાર જોકરનાં આંસુ કોઈને દેખાતાં નથી. કદાચ જોકર આંસુ વહાવીને પણ લોકોને હસાવવા માગે છે. કદાચ આ દોરંગી દુનિયામાં એક જોકરના આંસુ જેવી પવિત્ર ચીઝ કોઇ નથી.

હાસ્ય અને હતાશા પર ડો. ડોબરાહ સેરની કહે છે કે ડિપ્રેશન એવી વાત છે કે સામેવાળો માણસ કોણ છે, એ જોતું નથી. સામાન્ય માણસને પણ થાય અને અસામાન્ય ટેલેન્ટેડ માણસને પણ થાય. તેના કહેવા પ્રમાણે હાસ્ય કલાકારની સારવાર કરવામાં વધારે તકલીફ પડે, કારણકે તેમના માટે હળવાશનો અનુભવ કરવો મુશ્કેલ હોય છે. તો બીજી બાજુ સાઈકોલોજિસ્ટ પ્રો. પીટર મેકગ્રા કહે છે કે લોકોને હસાવવા માટે રમૂજી અને મશ્કરા બનવામાં સામાન્ય કામ કરતાં વધારે તકલીફ પડે છે. હાસ્ય કલાકારોને સફળતા માટે ખૂબ સંઘર્ષ કરવો પડે છે કારણકે મનોરંજન ક્ષેત્રે ગળાકાપ સ્પર્ધા હોય છે. હાસ્ય કલાકારો પર સતત સફળ રહેવાનું ટેન્શન હોય છે. હાસ્ય કલાકારો પોતાની જ સફળતાની જાળમાં ફસાઈ જાય છે. ટીવીનો પોપ્યુલર સ્ટેંડઅપ હાસ્યકાર- કપીલ શર્મા પણ બાકી નથી રહ્યો!

ઇન્ટરવલ :

અપને પે હંસકર, જગ કો હંસાયા. બન કે તમાશા, મેલે મેં આયા.

(મેરા નામ જોકર-ફિલ્મ)

ફ્રાન્સમાં એક સાઇકિયાટ્રિસ્ટ પાસે દર્દી આવ્યો અને તેણે ફરિયાદ કરી, 'ડો. મને બેચેની જેવું લાગે છે, ડિપ્રેશન જેવું લાગે છે, ઊંઘ નથી આવતી. સતત ઉદાસ રહું છું.'

ડોક્ટરે કહ્યું, 'તમે એક કામ કરો. અહીં પાસે જ નાટકનું થિયેટર છે. ત્યાં નાટ્યલેખક મોલોયેરનાં નાટકો ભજવાય છે એને જોવા જાવ. એમાં બહુ સરસ કોમેડી હોય છે. એને જોતાં વેંત જ તમારું બધું જ ડિપ્રેશન જતું રહેશે ને તમે સાજા થઇ જશો.'

દર્દીએ કહ્યું, 'હું પોતે જ મોલિયેર છું!'

હિંદી વ્યંગકાર હરીશંકર પરસાઇ, પોતાના હાસ્ય વ્યંગ્ય લેખન માટે લખે છે : ઓ. હેન્રી જેલમાં જવાથી લેખક બન્યો અને હું બેકારીને લીધે બન્યો. હું વ્યંગ્ય લખતો થયો તો મને લોકો સલાહ આપતાં કે કશુંક શાશ્વત લખ જેથી અમર થઇ શકાય. એવી અમર થવાની સલાહ આપનારાં આજે ક્યારનાય મરી ગયાં છે અને હું હજી જીવું છું કારણ કે હું આજે જે લખું છું એ કાલે મરી જાય છે અને હું ફરી ફરી નવું લખતો રહું છું. કલાકારે દર વખતે નવો જન્મ લેવો પડે છે અને પોતાની હાજરી નોંધાવવી પડે છે.

એક અભ્યાસ પરથી એવું તારણ પણ આવ્યું છે કે સ્ટેજ પર કોમેડી કરીને હસાવતા કલાકારો અંગત જીવનમાં અંતર્મુખી અને ગંભીર પ્રકૃતિના હોય છે. ખૂબ વિચારશીલ હોય છે અને એકલા રહેવાનું પસંદ કરતા હોય છે. કોમેડી અને ડિપ્રેશન વચ્ચેના સંબંધ વિશે એક તારણ એવું છે કે નોન કોમેડિયન કરતાં કોમેડિયન ઓછું જીવતા હોય છે. આપણે ત્યાં રમૂજી અને હળવી ભૂમિકા ભજવનાર રાજ કપૂર જોકે ૬૫ વર્ષની ઉંમરે મરી ગયા, જ્યારે ગંભીર ભૂમિકાઓ ભજવી લોકોને રડાવનાર દિલીપકુમાર ટ્રેજેડી કિંગ ૯૮ વર્ષ જીવ્યા. કેટલાક સમાજવિજ્ઞાનીઓનું કહેવું છે કે કોમેડિયનનું પારિવારિક જીવન મુશ્કેલીઓથી ભરેલું હોય છે. કોમેડિયન પતિ ગમે તેટલી સિરિયસ વાત કરે, પત્ની કે બાળકો એને ગંભીરતાથી લેતા હશે કે નહીં? નાટકનો કલાકાર ગંભીરતાથી વાત કરે કે એના ઘરવાળા તરત કહે છે કે- નાટકના ડાયલોગ ના મારો અથવા તમને તો નાટક કરવાની આદત છે. આખી દુનિયાના કલાકારોને આ અભિશાપ હોય છે. લોકોને હસાવવાના ટેન્શનમાં ને ટેન્શનમાં હાસ્ય કલાકારને ડિપ્રેશનનો એટેક આવતો હશે.

કેરોલ ચેનિંગ નામની હોલિવૂડની કલાકાર કહે છે કે તાળીઓ કરતાં હાસ્ય વધારે મહત્ત્વનું છે. તાળીઓ તો પ્રેક્ષકોની ફરજનો ભાગ છે જ્યારે હાસ્ય એ જ સાચું પારિતોષિક છે. જોનાથન વિન્ટર નામનો હોલિવૂડનો હાસ્ય કલાકાર બાયપોલર ડિસઓર્ડરનો ભોગ બનેલો. તેનું કહેવું હતું કે બીમારીથી એની ક્રિએટિવીટી, સર્જનાત્મકતાને વેગ મળે છે. તે કહે છે કે- ભલે ગમે તેટલી ખરાબ બીમારી હોય, મને એ વેદનાની જરૂર છે. હું એને વારંવાર સામેથી આમંત્રણ આપું છું. ■

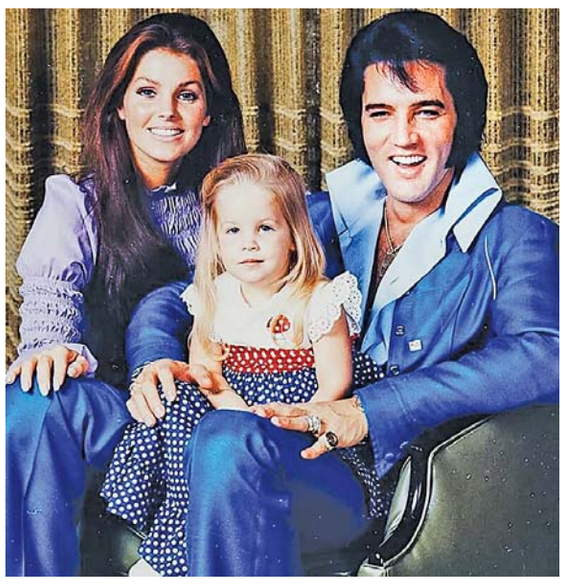
એન્ડ ટાઇટલ્સ

આદમ: એક જ જોક પર વારેવારે કેમ હસવું આવે છે?

ઇવ: જેમ તને મારા પર વારે વારે વ્હાલ આવે છે!

એલ્વિસ પ્રેસ્લીની અઢળક વિરાસતનો પ્રશ્ન: આખરે આપણે પાછળ શું છોડીને જઈએ છીએ?

એલ્વિસ પ્રેસ્લી પરિવાર

મોર્નિંગ મ્યૂસિંગ
રાજ ગોસ્વામી
feedback@bombaysamachar.com

અમેરિકા, યુરોપ અને અન્ય પશ્ચિમી દેશો આવતા વર્ષે પૉપ્યુલર સંગીતના મહાનતમ કલાકારોમાંના એક એલ્વિસ પ્રેસ્લીની ૫૦મી જન્મજયંતીની ઉજવણી માટે થનગની રહ્યા છે. તેમની યાદમાં વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન થઈ રહ્યું છે અને દુનિયા ફરી એક વાર 'કિંગ ઑફ રોક ઍન્ડ રોલ'ના સંગીત અને વારસાને યાદ કરવા જઈ રહી છે.

જો ભારતમાં કોઈને પૂછવામાં આવે કે એલ્વિસ પ્રેસ્લી કોણ તો કદાચ દરેક વ્યક્તિ તરત જવાબ ન આપી શકે, પરંતુ પૉપ્યુલર મ્યુઝિકની દુનિયામાં એલ્વિસ પ્રેસ્લીનું નામ ન સાંભળ્યું હોય એવી વ્યક્તિ દુનિયામાં ભાગ્યે જ હશે. એલ્વિસ માત્ર અમેરિકાનો જ એક ગાયક નહોતો. તે વીસમી સદીની આધુનિક સંસ્કૃતિના સૌથી મોટા ચહેરાઓમાંનો એક હતો.

તેનો કર્ણપ્રિય અવાજ, તેની અનોખી હેરસ્ટાઇલ, તેનો પહેરવેશ, સ્ટેજ પરની તેની અદા અને તેનો ડાન્સઆ બધાએ સંગીતની દુનિયાને એક નવી દિશા આપી હતી. તેને 'કિંગ ઑફ રોક ઍન્ડ રોલ' કહેવામાં આવ્યો હતો અને તેનો પ્રભાવ માત્ર સંગીત પૂરતો સીમિત રહ્યો નહોતો. ફિલ્મો, ફેશન અને લોકપ્રિય સંસ્કૃતિ પર પણ તેની ઊંડી અસર પડી હતી. તેણે ૩૩ ફિલ્મોમાં કામ કર્યું હતું અને દુનિયાભરમાં તેની રેકોર્ડની એક અબજથી વધુ નકલો વેચાઈ હતી. એક વ્યક્તિએ પોતાના જીવનકાળમાં એટલી ખ્યાતિ અને સંપત્તિ મેળવી હતી કે તેનું નામ જ એક બ્રાન્ડ બની ગયું હતું.

જોકે એલ્વિસ જેવા ખ્યાતનામ ગાયક-અદાકારની કહાનીનો એક રસપ્રદ અધ્યાય તેના મૃત્યુ પછી શરૂ થાય છે.

૧૬ ઑગસ્ટ, ૧૯૭૭ના રોજ જ્યારે એલ્વિસનું અવસાન થયું ત્યારે તેની ઉંમર માત્ર ૪૨ વર્ષની હતી. તે પાછળ તેનું સંગીત, તેની ખ્યાતિ, તેનું ઘર 'ગ્રેસલેન્ડ' અને એક એવી વિશાળ સંપત્તિ છોડી ગયો હતો જે આવનારી પેઢીઓને વારસામાં મળવાની હતી.

તેનું અવસાન થયું ત્યારે એલ્વિસની કુલ સંપત્તિ લગભગ ૫૦ લાખ ડૉલર હતી. આજના હિસાબે તે ૨.૬૫ કરોડ ડોલર થાય. 'એલ્વિસ પ્રેસ્લી એન્ટરપ્રાઇઝ' નામની કંપની તેના ગ્રેસલેન્ડ ટુરિઝમ, મર્ચેન્ડાઇઝ અને ગીતોની રોયલ્ટીમાંથી દર વર્ષે કરોડો ડૉલર આજે પણ કમાય છે.

પત્ની પ્રિસિલા સાથે એના ડિવોર્સ થઈ ગયેલા એટલે એલ્વિસની વસિયત મુજબ તેની સંપત્તિનો લાભ તેના પિતા વર્નન, દાદી મિની મે અને તેની એકમાત્ર પુત્રી લિસા મેરીને મળવાનો હતો, પરંતુ પિતા અને દાદીના અવસાન પછી લિસા મેરી તેની સંપત્તિની એકમાત્ર વારસદાર બની. આ વારસાનું એક ટ્રસ્ટ બનાવવામાં આવ્યું હતું અને ૧૯૯૩માં જ્યારે લિસા મેરી ૨૫ વર્ષની થઈ ત્યારે તેને આ વારસાનો અધિકાર મળ્યો.

અહીંથી કહાની થોડી અણધારી બની જાય છે. આપણે ઘણી વાર એવું માની લઈએ છીએ કે જે વ્યક્તિએ કરોડો રૂપિયા કે અઢળક સંપત્તિ કમાઈ હોય તેના મૃત્યુ પછી તેના પરિવારને કાયમ માટે આર્થિક સુરક્ષા મળી જતી હશે, પરંતુ પૈસા કમાવવા અને પૈસા જાળવી રાખવા, એ બંને એક જ વાત નથી. મોટી સંપત્તિ હોવી અને તેને સંભાળવાની ક્ષમતા હોવી, બે અલગ બાબત છે.

એલ્વિસના કિસ્સામાં પણ આવું જ બન્યું. ૧૩.૮ એકરમાં ફેલાયેલું તેનું ભવ્ય એસ્ટેટ ગ્રેસલેન્ડ માત્ર એક વૈભવી ઘર નહોતું, પરંતુ તેની ખ્યાતિ અને વિરાસતનું પ્રતીક હતું. તેની જાળવણી, સંપત્તિનું સંચાલન અને બીજી નાણાકીય જવાબદારીઓએ એલ્વિસ પછીની પેઢી માટે આ વિરાસતને જાળવી રાખવાનું કામ એટલું સરળ રહેવા દીધું નહોતું.

એલ્વિસના મૃત્યુ પછી તેમની સંપત્તિની આર્થિક સ્થિતિ તેની પ્રસિદ્ધિ જેટલી મજબૂત નહોતી. તેની પત્ની પ્રિસિલા પ્રેસ્લીએ પાછળથી જણાવ્યું પણ હતું કે ગ્રેસલેન્ડને જાળવી રાખવા માટે તેને ટુરિઝમ માટે ખોલવાનો નિર્ણય લેવો પડ્યો હતો. ૧૯૮૨માં ગ્રેસલેન્ડ સામાન્ય લોકો માટે ખોલવામાં આવ્યું અને ધીમે ધીમે તે માત્ર એક ખાનગી ઘર ન રહ્યું; એલ્વિસની વિરાસતના સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ પ્રતીકોમાં તેનું રૂપાંતર થયું એટલે કે એલ્વિસે માત્ર એક ઘર જ પાછળ છોડ્યું નહોતું. તેણે એક એવી સ્મૃતિ પાછળ છોડી હતી, જેને આગામી પેઢીએ સાચવવાની હતી. અને પછી આ કહાની ત્રીજી પેઢી સુધી પહોંચી. લિસા મેરી પ્રેસ્લીનું ૨૦૨૩માં અવસાન થયું. તેના પછી તેની પુત્રી રાઇલી કીઓએ તેની સંપત્તિ અને એલ્વિસ સાથે જોડાયેલી વિરાસતની જવાબદારી સંભાળી. એ અગાઉ સંપત્તિને લઈને લિસા મેરીને તેની માતા પ્રિસિલા અને પુત્રી રાઇલી વચ્ચે કાનૂની વિવાદ પણ ઊભો થયો, જે અંતે સમાધાનથી પૂરો થયો. રાઇલીને તેની માતાની સંપત્તિની એકમાત્ર ટ્રસ્ટી બનાવવામાં આવી, કારણ કે એનો એક ભાઈ બેન્જામીને ડ્રગ્સની લતના કારણે પાછળથી આપઘાત કર્યો હતો. આમ તેની નાની બહેનોના ટ્રસ્ટની પણ જવાબદારી રાઇલીને સોંપાઈ.

હવે રાઇલી સામે માત્ર સંપત્તિનો પ્રશ્ન નથી. તેની સામે એક નામ છે- Presley. એક ઘર છે- Graceland. એલ્વિસનાં વસ્ત્રો, પુરસ્કારો, ફર્નિચર, કારો અને અંગત વસ્તુઓ જેવી હજારો યાદો છે અને તે સૌથી ઉપર, કરોડો લોકોની નજરમાં જીવતી એક વિરાસત છે. આ સ્થિતિ આપણને એક બહુ મોટો સવાલ પૂછવા માટે મજબૂર કરે છે;

આખરે આપણે પાછળ શું છોડીને જઈએ છીએ?

લિસા મેરી પ્રેસ્લીનું દુ:ખદ અને અકાળ અવસાન આપણને એ હકીકતની યાદ અપાવે છે કે આપણામાંથી કોઈને ખબર નથી કે આપણું મૃત્યુ ક્યારે, ક્યાં અને કેવી રીતે થશે, પરંતુ આપણે આપણા મૃત્યુ પછી શું અને કેવી રીતે પાછળ છોડીને જઈશું તેના આયોજન પર ચોક્કસપણે નિયંત્રણ રાખી શકીએ છીએ. સુવિચારપૂર્વક કરવામાં આવેલું એસ્ટેટ પ્લાનિંગ આપણામાંથી દરેક વ્યક્તિ જે અનિશ્ચિતતાઓનો સામનો કરે છે,

તેમાંની કેટલીક અનિશ્ચિતતાઓને દૂર કરી શકે છે. તે તમને અને તમારા સ્વજનોને મનની શાંતિ આપી શકે છે અને ભવિષ્ય માટે વધુ સુવ્યવસ્થિત તૈયારી કરવામાં મદદરૂપ થઈ શકે છે.

એલ્વિસે તો અઢળક સંપત્તિ છોડી ગયો. લિસા મેરીએ એ સંપત્તિ વારસામાં મેળવી. તેના મૃત્યુ પછી એ જ વારસો કાનૂની પ્રશ્નો, ટ્રસ્ટ, માલિકી અને દાવાઓમાં ફસાયો. આપણે આખી જિંદગી સંપત્તિ ઊભી કરીએ છીએ, પરંતુ આપણા ગયા પછી એ સંપત્તિ માત્ર વારસો નથી રહેતી, તે જવાબદારી પણ બની શકે છે. એટલે પ્રશ્ન માત્ર એ નથી કે આપણે શું કમાઈને જઈશું; પ્રશ્ન એ પણ છે કે આપણે પાછળ શું વ્યવસ્થિત રીતે છોડીને જઈશું.

એલ્વિસેના કિસ્સામાં બીજો પણ એક મુદ્દો છે. તેણે અઢળક પૈસા કમાયા. સંપત્તિ છોડી. ગ્રેસલેન્ડ છોડ્યું, પરંતુ તેનો સૌથી મોટો વારસો કદાચ આમાંથી કોઈ એક વસ્તુ નથી. તેની સાચી અસર એ લોકોમાં છે જેમણે તેનું સંગીત સાંભળ્યું, તેનાથી પ્રેરણા લીધી, તેની શૈલી અપનાવી અને પછી સંગીતની નવી પેઢીઓને પ્રભાવિત કરી એટલે સવાલ એ નથી કે 'મારા મૃત્યુ પછી મારી સંપત્તિ કોને મળશે?' સવાલ એ છે કે 'મારા મૃત્યુ પછી મારામાંથી શું જીવતું રહેશે?'

આપણે કદાચ આપણાં બાળકોને આપણું બૅન્ક બૅલેન્સ આપી શકીએ કે ન પણ આપી શકીએ. કદાચ મોટું ઘર આપી શકીએ કે ન પણ આપી શકીએ. કદાચ આપણા નામે કોઈ સ્મારક ઊભું થાય કે ન પણ થાય, પરંતુ આપણે આપણા વર્તનની એક રીત, આપણા વિચારોનો એક પ્રકાશ, આપણા પ્રેમની એક સ્મૃતિ અને આપણી સંવેદનશીલતાની એક છાપ ચોક્કસ છોડી શકીએ છીએ.

આખરે મૃત્યુ પછી આપણી અલમારી કોણ સંભાળશે, એ આપણા હાથમાં નથી. આપણી સંપત્તિનો ઉપયોગ કોણ કરશે, એ પણ હંમેશાં આપણા નિયંત્રણમાં નથી, પરંતુ આપણે જીવન દરમિયાન બીજા લોકો સાથે કેવો વ્યવહાર કર્યો હતો, તેની અસર આપણા ગયા પછી પણ રહી શકે છે.

કદાચ એટલે જ જીવનની સૌથી મોટી સંપત્તિ એ નથી જે આપણે આપણા નામે એકઠી કરીએ છીએ, પરંતુ એ છે જે આપણે બીજાના જીવનમાં જમા કરતા જઈએ છીએ. એલ્વિસ પ્રેસ્લીએ દુનિયાને ઘણું આપ્યું. પૈસા અને સંપત્તિ તેમના પરિવાર સુધી પહોંચ્યાં. ગ્રેસલેન્ડ આજે પણ ઊભું છે, પરંતુ તેની સૌથી મોટી વિરાસત કદાચ એ કરોડો લોકોની યાદમાં છે, જેના માટે તેમનું સંગીત આજે પણ જીવંત છે.

કદાચ જીવનની સાચી વિરાસતનો હિસાબ બૅન્કમાં નથી થતો. તે લોકોની યાદોમાં જમા થાય છે. ■

હવે પ્રાઇવેટ કંપનીનાં રૉકેટ ધરતીનાં ચક્કર લગાવશે ને 'ઈસરો' બ્રહ્માંડનાં રહસ્યો ઉકેલશે!

ભરત મહેતા feedback@bombaysamachar.com

ભારતીય અંતરીક્ષ વિજ્ઞાનમાં 'ઓર્બિટલ શિફ્ટ'નો શંખનાદ થઈ ચૂક્યો છે.... રોકેટ લોન્ચિંગ અને ઉપગ્રહોનું નિર્માણ હવે ખાનગી ક્ષેત્ર સંભાળશે, જ્યારે ઈસરો ચંદ્રયાન શુક્રયાન અને ભારતીય સ્પેસ સ્ટેશન જેવા બ્રહ્માંડ ભેદતા મહત્ત્વાકાંક્ષી મિશનો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.

બ્રહ્માંડ તરફ ભારતની નવી છલાંગ

શ્રીહરિકોટાના સતીશ ધવન સ્પેસ સેન્ટર પર ધીમે ધીમે સાંજ ઢળી રહી છે. બંગાળની ખાડીના ઘૂઘવતા મોજાં કિનારા સાથે અથડાઈને એક રહસ્યમય નીરવ શાંતિ સર્જી રહ્યા છે, પરંતુ લોન્ચ પેડ પરનું વાતાવરણ ધગધગતા અંગારા જેવું તંગ અને ગતિશીલ છે. મિશન કંટ્રોલ રૂમમાં હૃદયના ધબકારા થંભાવી દેતું કાઉન્ટડાઉન પૂર્ણ થતાં જ પૃથ્વીના પેટાળમાંથી કોઈ પૌરાણિક અગ્નિદેવ પ્રગટ થયો હોય તેમ એક ગગનભેદી ગર્જના વાતાવરણને ચીરી નાખે છે. રણશીંગા જેવો પ્રચંડ અવાજ ધરતીને ધ્રુજાવી મૂકે છે અને રોકેટ લાલ-પીળી અગનજ્વાળાઓ ઓકતું નીલા આકાશને વીંધીને અનંત અવકાશ તરફ ધસી જાય છે.

આ ભવ્ય દૃશ્ય ભારતીયો માટે નવું નથી, પરંતુ આ વખતે એક ઐતિહાસિક તફાવત છે. આ રૉકેટના શરીર પર માત્ર સરકારી તંત્રની મહોર નથી - તેના દરેક નટ-બોલ્ટ, એન્જિન, પ્રોપલ્શન સિસ્ટમ અને સોફ્ટવેરમાં ભારતના ખાનગી ઉદ્યોગસાહસિકોનું લોહી-પરસેવો અને યુવા પ્રતિભા ધબકી રહી છે.

એક જમાનામાં થુમ્બાના દરિયાકિનારે આવેલા એક ચર્ચના પરિસરમાં બેસીને, સાઇકલની કેરિયર અને બળદગાડામાં રોકેટના પાર્ટ્સ વહન કરતો આ દેશ આજે એવા આકાશી વળાંક પર આવીને ઊભો છે, જ્યાં વર્ષો જૂની વિજ્ઞાનકથા જીવતી-જાગતી વાસ્તવિકતામાં રૂપાંતરિત થઈ રહી છે. એક અહેવાલ અનુસાર, ભારતીય અંતરીક્ષ ક્ષેત્ર પોતાના ઇતિહાસના સૌથી મોટા પરિવર્તન એટલે કે 'ઓર્બિટલ શિફ્ટ'માંથી પસાર થઈ રહ્યું છે.

નાસાના પદચિહ્ન પર ભારતઃ પૃથ્વીની ભ્રમણકક્ષા હવે 'ખાનગી બજાર'

આ ક્રાંતિકારી પરિવર્તનને સમજવા માટે વૈશ્વિક ઇતિહાસના પાનાં ઉથલાવવા પડે. ૧૯૮૦ અને ૨૦૦૦ના દાયકામાં અમેરિકન સ્પેસ એજન્સી 'નાસા' (NASA) એ અનુભવ્યું કે જો તે માત્ર પૃથ્વીની નીચલી ભ્રમણકક્ષા (Low Earth Orbit - LEO)માં ઉપગ્રહો છોડવાના રોજિંદા કાર્યોમાં જ પોતાની સમગ્ર શક્તિ વેડફશે, તો તે મંગળ, ગુરુ કે ડીપ સ્પેસના બ્રહ્માંડીય રહસ્યો ક્યારેય ઉકેલી શકશે નહીં. પરિણામે ૨૦૦૬માં નાસાએ 'કોટ્સ' (COTS) પ્રોગ્રામ શરૂ કર્યો, જેણે આગળ જતાં ઇલોન મસ્કની સ્પેસ-એક્સ (SpaceX) જેવી અબજો ડૉલરની ખાનગી દિગ્ગજ કંપનીઓને જન્મ આપ્યો.

ભારત પણ આજે બરાબર એ જ ઐતિહાસિક વળાંક પર ઊભું છે. ઈસરો જે કામ દાયકાઓથી કરતું આવ્યું છે - પૃથ્વીની ભ્રમણકક્ષામાં સેટેલાઇટ ગોઠવવા, ટેલિકોમ નેટવર્ક મજબૂત કરવું, રિમોટ સેન્સિંગ અને હવામાન પર નજર રાખવી - આ તમામ વ્યાવસાયિક જવાબદારીઓ હવે ધીમે ધીમે ખાનગી હાથોમાં સોંપાઈ રહી છે. ભારત સરકારે 'ઈન્ડિયન સ્પેસ પૉલિસી ૨૦૨૩' લાગુ કરીને અને ઈન-સ્પેસ (IN-SPACe) જેવી સિંગલ-વિન્ડો સિસ્ટમ ઊભી કરીને આ ખાનગીકરણના નક્કર પાયા નાખ્યા હતા. હવે ઈસરોના ભરોસાપાત્ર રૉકેટ્સ જેવા કે પીએસએલવી (PSLV) અને એસએસએલવી (SSLV)નું નિર્માણ તથા સંચાલન દેશના ખાનગી કન્સોર્ટિયમ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવશે.

ભારતીય સ્પેસ સ્ટાર્ટઅપ્સની અદ્વિતીય સફળતા - સ્કાયરૂટ અને અગ્નિકુલની ગાથા :

આ પરિવર્તન કાગળ પરની પૉલિસી માત્ર નથી, પણ હકીકત છે. આ નવી ક્રાંતિના અસલી હીરો ભારતના યુવા વૈજ્ઞાનિકો અને ઉદ્યોગસાહસિકો છે, જેમણે વૈશ્વિક જાયન્ટ્સને પણ વિચારતા કરી દીધા છે.

સ્કાયરૂટ એરોસ્પેસ (Skyroot Aerospace):

હૈદરાબાદસ્થિત આ સ્ટાર્ટઅપે 'વિક્રમ-એસ' (Vikram-S) રૉકેટ લૉન્ચ કરીને દેશનું સૌપ્રથમ ખાનગી રૉકેટ ઉડાડવાનો ઇતિહાસ રચ્યો હતો. ઈસરોના ભૂતપૂર્વ વૈજ્ઞાનિકો પવન ચંદના અને ભારત ડાકા દ્વારા સ્થાપિત આ કંપની આજે 'વિક્રમ-૧' સિરીઝ મારફતે નાના ઉપગ્રહોને ગણતરીના કલાકોમાં અંતરીક્ષમાં તરતા મૂકવાની ક્ષમતા કેળવી ચૂકી છે.

અગ્નિકુલ કોસ્મોસ (Agnikul Cosmos):

ચેન્નઈના આઇઆઇટી-મદ્રાસના ઇન્ક્યુબેટરમાંથી જન્મેલા અગ્નિકુલે તો એવો ચમત્કાર સર્જ્યો જે દુનિયાની મોટી મોટી સ્પેસ એજન્સીઓ પણ જોતી રહી ગઈ. તેમણે વિશ્વનું સૌપ્રથમ સિંગલ-પીસ 'ૐ-પ્રિન્ટેડ રોકેટ એન્જિન' (અગ્નિબાન સબ-ઓર્બિટલ ટેક્નોલોજી ડેમોન્સ્ટ્રેટર) સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કર્યું. એક જ ટુકડામાં પ્રિન્ટ થયેલા આ એન્જિનમાં કોઈ વધારાના જોઈન્ટ્સ નથી હોતા, જેનાથી રોકેટ બનાવવાનો સમય અને ખર્ચ બંને અડધા થઈ ગયા છે.

દિગ્ગજ ઉદ્યોગોનો સથવારોઃ

માત્ર નાના સ્ટાર્ટઅપ્સ જ નહીં, પરંતુ લાર્સન એન્ડ ટુબ્રો (LT), ગોદરેજ એરોસ્પેસ અને હિન્દુસ્તાન એરોનોટિક્સ લિમિટેડ (HAL) જેવા અનુભવી ઉદ્યોગો હવે સંપૂર્ણ રૉકેટ સ્ટેજ અને ક્રાયોજેનિક એન્જિનનું ઉત્પાદન મોટા પાયે કરવા સજ્જ બન્યા છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પેસ ઈકોનોમી -અબજો ડૉલરનું વૈશ્વિક રણમેદાન

આખી દુનિયામાં અત્યારે અવકાશ ક્ષેત્રે એક અનોખી આર્થિક સુનામી ચાલી રહી છે. વૈશ્વિક સ્પેસ ઈકોનોમી હાલમાં અંદાજે ૫૦૦ થી ૬૦૦ અબજ અમેરિકન ડૉલરની છે, જે આગામી એક દાયકામાં વધીને ૧.૫ થી ૨ ટ્રિલિયન (લાખ કરોડ) ડૉલર સુધી પહોંચવાની ધારણા છે. આજ સુધી આ વિરાટ વૈશ્વિક બજારમાં ભારતનો હિસ્સો માત્ર ૨ થી ૩ ટકા જેટલો નજીવો રહ્યો છે, જેને નવી નીતિઓ દ્વારા ૨૦૩૦ સુધીમાં વધારીને ૮ થી ૧૦ ટકા કરવાનો ભારતનો નિર્ધાર છે. વિજ્ઞાન જ્યારે અર્થશાસ્ત્ર સાથે ભળે છે ત્યારે કેવો ચમત્કાર સર્જાય છે તેનો પુરાવો લોન્ચિંગ ખર્ચમાં થયેલો ઘટાડો છેઃ

કિલોગ્રામ દીઠ ખર્ચઃ

બે દાયકા પહેલાં અંતરીક્ષમાં એક કિલો વજન મોકલવાનો ખર્ચ ૨૦,૦૦૦ થી ૫૦,૦૦૦ અમેરિકન ડૉલર થતો હતો, જે ખાનગી હરીફાઈ અને રિ-યુઝેબલ રૉકેટ ટેક્નૉલૉજીના કારણે આજે ઘટીને માત્ર ૧,૫૦૦ થી ૫,૦૦૦ ડૉલર પર આવી ગયો છે.

સેટેલાઇટ વિસ્ફોટઃ

વર્ષ ૨૦૦૫માં સમગ્ર વિશ્વમાંથી આખા વર્ષ દરમિયાન માત્ર ૭૨ સેટેલાઇટ લોન્ચ થયા હતા. આજે દર વર્ષે હજારો સેટેલાઇટ્સ લોન્ચ થઈ રહ્યા છે. લો-અર્થ ઓર્બિટમાં ઈન્ટરનેટ માટેના સેટેલાઇટ કોન્સ્ટેલેશન્સ (જેવા કે સ્ટારલિંક, વનવેબ), કૃષિ વિશ્લેષણ, દરિયાઈ સુરક્ષા અને આબોહવા પરિવર્તનની રિયલ-ટાઇમ માહિતી મેળવવા માટે અવકાશ હવે દરેક દેશની અનિવાર્ય જરૂરિયાત બની ગયું છે. ભારતનું ખાનગી ક્ષેત્ર દુનિયાને સસ્તા, ભરોસાપાત્ર અને ઝડપી લોન્ચિંગ સોલ્યુશન્સ આપીને 'ગ્લોબલ સ્પેસ હબ' બનવાની દોડમાં સૌથી આગળ નીકળી શકે છે.

'ઈસરો' હવે બ્રહ્માંડનાં રહસ્યો ને ઉજાગર કરશે

સૌથી રોમાંચક પ્રશ્ન એ થાય કે જો ખાનગી કંપનીઓ રૉકેટ ઉડાડશે અને ઉપગ્રહો તરતા મૂકશે, તો ઈસરો (ISRO) શું કરશે?

આ જ સમગ્ર લેખનો સૌથી મોટો 'વાહ ફેક્ટર' છુપાયેલો છે. ઈસરો પાછળ નથી હટી રહ્યું, બલ્કે તે સામાન્ય 'ટેક્સી ડ્રાઈવર' કે કોમર્શિયલ ઓપરેટરની ભૂમિકામાંથી બહાર નીકળીને સમગ્ર બ્રહ્માંડનો 'અન્વેષક અને ઋષિ' બની રહ્યું છે. રોજિંદા લોન્ચિંગના વહીવટી અને ઉત્પાદકીય બોજમાંથી મુક્ત થઈને ઈસરોના તેજસ્વી વૈજ્ઞાનિકો હવે એવા ડીપ-સ્પેસ મિશનો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે જે માનવજાતની કલ્પના બહારના છેઃ

ગગનયાન (Gaganyaan)

ભારતીય ભૂમિ પરથી, ભારતીય રોકેટમાં બેસીને આપણા પોતાના અવકાશયાત્રીઓ (વ્યોમનાટ્સ) પૃથ્વીની ભ્રમણકક્ષામાં જશે અને સુરક્ષિત રીતે સમુદ્રમાં પાછા ઊતરશે. ભારત માનવ મિશન મોકલનાર વિશ્વનો ચોથો દેશ બનશે.

ભારતીય અંતરીક્ષ સ્ટેશન (BAS)

વર્ષ ૨૦૩૫ સુધીમાં અવકાશમાં ભારતનું પોતાનું ઘર હશે. પૃથ્વીથી સેંકડો કિલોમીટર ઉપર શૂન્યાવકાશમાં તરતા આ સ્પેસ સ્ટેશનમાં ભારતીય વિજ્ઞાનીઓ મહિનાઓ સુધી રહીને ઝીરો-ગ્રેવિટીમાં જીવલેણ કેન્સરના સંશોધન, નવી ધાતુઓનું નિર્માણ અને માનવ શરીર પર અવકાશની અસરો તપાસશે.

ચંદ્રયાન-૪ (Chandrayaan-4)

માત્ર ચંદ્ર પર તિરંગો લહેરાવીને કે સોફ્ટ લેન્ડિંગ કરીને અટકવાનું નથી; હવે ભારત ચંદ્રની અજાણી સપાટી ખોદીને ત્યાંના પથ્થર અને રેતીના સેમ્પલ રોકેટ દ્વારા પૃથ્વી પર પુનઃ સલામત લાવવાની તૈયારી કરી રહ્યું છે.

શુક્ર મિશન (Venus Orbiter Mission):

સૌરમંડળનો સૌથી ગરમ, સલ્ફ્યુરિક એસિડના ઘટ્ટ વાદળો ધરાવતો અને રહસ્યમય ગ્રહ એટલે 'શુક્ર'. ઈસરોનું યાન શુક્રના વાતાવરણને વીંધીને એ શોધશે કે શું આ ગ્રહ પણ ક્યારેક પૃથ્વી જેવો રહેવાલાયક હતો?

પડકાર- સંશય તથા ઐતિહાસિક સબક

આજે જ્યારે ફરીથી દરવાજા ખોલવામાં આવ્યા છે, ત્યારે ઈસરોના આંતરિક વૈજ્ઞાનિકો અને એન્જિનિયરોમાં એક અજંપો પણ છે. દાયકાઓની રાત-દિવસની તપસ્યા અને સરકારી તિજોરીના નાણાંથી તૈયાર થયેલી ગોપનીય ટેકનોલોજી ખાનગી કંપનીઓને સોંપતી વખતે રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા અને સંસ્થાનું મૂળ સાર્વભૌમત્વ જળવાઈ રહે તે અત્યંત જરૂરી છે. આ ઉપરાંત, ઈસરોમાંથી તેજસ્વી પ્રતિભાઓનું ખાનગી ક્ષેત્રમાં પલાયન (Brain Drain) ન થાય તે માટે વૈજ્ઞાનિકોના પ્રોત્સાહન અને ઈન-સ્પેસ (IN-SPACe) જેવી સંસ્થાઓની નિયમનકારી પારદર્શિતા સરકાર માટે સૌથી મોટી કસોટી સાબિત થશે.

અનંત ક્ષિતિજો પર ભારતનો કાયમી ધ્વજ

આ માત્ર ધંધાકીય પરિવર્તન કે ઉપગ્રહો છોડવાનો વેપાર નથી; આ ભારતીય મનોવિજ્ઞાન અને આત્મવિશ્વાસની વિરાટ વૈશ્વિક છલાંગ છે. એક તરફ બેંગલૂરુ, હૈદરાબાદ અને ચેન્નઈની નાની લેબમાં બેઠેલા ૨૫ વર્ષના ભારતીય યુવાનો વૈશ્વિક કોમર્શિયલ સ્પેસ માર્કેટમાં અમેરિકા અને ચીનને ટક્કર આપશે અને બીજી તરફ ઈસરોના વૈજ્ઞાનિકો સૌરમંડળના છેવાડે અનંત તારાઓ અને ગ્રહો વચ્ચે ભારતીય સંસ્કૃતિની જ્ઞાનપિપાસાનો ધ્વજ લહેરાવશે.

સાયન્સ ફિક્શન ફિલ્મોનાં જે દૃશ્યો આપણે હોલિવૂડની ફિલ્મોમાં જોતાં હતાં, તે હવે આપણી આંખો સામે ભારતની ધરતી પર સાકાર થઈ રહ્યા છે. સામાન્ય નાગરિક તરીકે આકાશ ભણી જોઈને છાતી ઠોકીને ગર્વથી કહી શકાય :

'અંતરીક્ષના નવા સુવર્ણયુગમાં ભારતનું સ્વાગત છે!' ■

મિલકતની નોંધપોથી
નજમુદ્દીન મેઘાણી (એડવોકેટ)
feedback@bombaysamachar.com

વસિયતથી મળેલી મિલકત વડીલોપાર્જિત ગણાય કે સ્વપાર્જિત?

કોઈપણ વ્યક્તિને પોતાની માલિકી ધરાવતી મિલકતો પોતાના મૃત્યુ બાદ પોતાની ઈચ્છા, મનમરજી મુજબ વ્યવસ્થા કરવાનો પૂરેપૂરો હક્ક અને અધિકાર છે અને તેવી વ્યવસ્થા કરવા વિલ યાને વસિયતનામું બનાવવામાં આવે છે.

વિલ કરનાર દ્વારા પોતાના સંતાનો અથવા કોઈપણ સગા-સંબંધી યા ત્રાહિત વ્યક્તિને તેની હયાતી બાદના મિલકતના માલિક કોને બનાવવો એ તેની મન-મરજી ઉપર હોય છે.

જો કોઈ વ્યક્તિ બિનવસિયત ગુજરી જાય તો તેની મિલકત પછી તેના કાયદેસરના વારસદારોને પ્રાપ્ત થાય છે. હવે અહીં સવાલ એ છે કે જો બિનવસિયત ગુજરી જનાર વ્યક્તિની મિલકત તેના કાયદેસરના વારસદારોને પ્રાપ્ત થાય તો તે વડીલોપાર્જિત મિલકત ગણાય ખરી ? જો કોઈ વ્યક્તિ વિલ બનાવીને ગુજરી જાય તો એની મિલકતનો વહીવટ વિલમાં ઉલ્લેખ કર્યા મુજબની વ્યક્તિઓને પ્રાપ્ત થાય છે. વિલથી પ્રાપ્ત કરનાર વ્યક્તિ મરનાર વ્યક્તિનો કાયદેસરનો વારસદાર હોય તો પણ વિલથી પ્રાપ્ત કરેલી મિલકત તેની સ્વપાર્જિત ગણાય.

માનનીય હિમાચલ પ્રદેશ હાઈ કોર્ટ દ્વારા ઠરાવ્યું છે કે, વસિયત હેઠળનો વ્યવહાર બે હયાત વ્યક્તિ વચ્ચેનો વ્યવહાર નહીં હોઈ તેને મિલકતની તબદીલી તરીકે ગણી શકાય નહીં. મિલકત તબદીલી અધિનિયમમાં આવતી 'ટ્રાન્સફર' શબ્દની વ્યાખ્યા વિલને લાગુ પાડી શકાય નહીં, કારણ કે, કોઈપણ કાયદાના ઉદ્દેશને સિદ્ધ કરવા માટે હેતુપૂર્વકનું અર્થઘટન આપવું જોઈએ.

આ બાબત સ્પષ્ટ થાય કે, વસિયત હેઠળનો વ્યવહાર બે હયાત વ્યક્તિઓ વચ્ચેનો વ્યવહાર નહીં હોઈ તેને મિલકતની તબદીલી તરીકે ગણી શકાય નહીં. ઉપરાંત મિલકત વારસાહકક કાયદાની જોગવાઈ મુજબ બિનવસિયત ગુજરી જનાર વ્યક્તિના વારસદાર તરીકે પ્રાપ્ત થતી ન હોય તો વડીલોપાર્જિત ગણાય નહીં, પરંતુ મરનાર વ્યક્તિએ કરેલ વસિયતનામા મુજબ પ્રાપ્ત કરી હોઈ તે સ્વપાર્જિત ગણાય.

(સંદર્ભઃ કરમો વિ. સ્ટેટ ઓફ હિમાચલ પ્રદેશ- નામદાર હિમાચલ પ્રદેશ હાઈ કોર્ટ) ■

શેરડીના ત્યાગની જરૂરિયાતનું વૈજ્ઞાનિક કારણ

ખેતરમાં ઊગતા પાકના ઋતુ પ્રમાણેના પ્રકાર છે ખરીફ પાક (ચોમાસુ પાક), રવિ પાક (શિયાળુ પાક) અને જાયદ પાક (ઉનાળુ પાક). આ સિવાય એક રોકડિયો પાક કહેવાય છે, જે વેપારી હેતુસર કે ઉદ્યોગોમાં કાચા માલ તરીકે વાપરવા માટે રોકડ આવક મેળવવા ઉગાડવામાં આવે છે જેમ કે કપાસ, શેરડી, તમાકુ અને મગફળી.

તાજેતરમાં મહારાષ્ટ્રના ૩૬ પ તાલુકામાંથી ૨૬ પ તાલુકામાં દુષ્કાળ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે એ પરિસ્થિતિમાં શેરડી જેવા રોકડિયા પાક વિશે વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટકોણથી ફેરવિચાર પર ભાર આપવામાં આવી રહ્યો છે.

મહારાષ્ટ્રના મરાઠવાડા ક્ષેત્રમાં પરંપરાગત કેશ ક્રોપ (રોકડિયા પાકો) હવે ખેડૂતો માટે 'કેશ ક્રોપ' (આર્થિક નુકસાન કરનારા પાકો) સાબિત થઈ રહ્યા છે. આ પ્રદેશમાં કપાસ, સોયાબીન અને શેરડી જેવા મુખ્ય રોકડિયા પાકની ખેતી હવે ખેડૂતોને દેવાના ડુંગર નીચે દબાવી કૃષિ સંકટને વધુ ઘેરું બનાવી રહી છે.

અનાજના પાકો (જેમ કે જુવાર અને બાજરી)ની સરખામણીએ કપાસ, શેરડી અને સોયાબીન ઊંચું વળતર આપતા હોવાથી ખેડૂતો એની તરફ વળ્યા. જોકે મરાઠવાડામાં વરસાદ ઓછો થાય છે. આ વિસ્તારમાં ૧૨થી ૧૫ મહિનાના સમયગાળાવાળા અને ભારે પાણી માગી લેતા શેરડી જેવા પાકોનું વાવેતર વધ્યું છે. સરેરાશ વરસાદ કરતાં ચારથી પાંચ ગણા વધુ પાણીની જરૂરિયાત ધરાવતા પાક લેવાને કારણે ભૂગર્ભ જળના સ્તર નીચે જતા રહ્યા છે. ખેડૂતોને આ કટોકટીમાંથી ઉગારવા કેટલાક બદલાવ લાવવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે. ફરીથી ઓછા પાણીમાં થતા પરંપરાગત પાક (જુવાર, બાજરી, કઠોળ) તરફ વળવું. આ સિવાય ઑર્ગેનિક મલ્ટી-ક્રોપિંગ અને કુદરતી ખેતી અપનાવવી અને ડ્રિપ ઇરિગેશન અને ફાર્મ પૉન્ડ્સ દ્વારા પાણીના મર્યાદિત અને સ્માર્ટ વપરાશને મહત્ત્વ અપાઈ રહ્યું છે. વિજ્ઞાનને કારણે ઊભી થયેલી સમસ્યાનું નિવારણ પણ વૈજ્ઞાનિક વિકલ્પથી કરવાનું સૂચન આવકારદાયક છે.

ગાંધીજી વિજ્ઞાનના વિરોધી હતા?

ગાંધીજીના વિચારો વિજ્ઞાન અને આધુનિક ટેક્નૉલૉજીના વિરોધમાં છે એવી માન્યતાથી અનેક લોકો ઘેરાયેલા હતા. જોકે આને માટે તથ્ય નહીં તર્ક વધુ જવાબદાર હતો. 'હિન્દ સ્વરાજ' પુસ્તક (૧૯૦૯)માં ગાંધીજીએ અનેક આધુનિક સુવિધાઓની કડક આલોચના કરી હોવાથી આ અભિપ્રાય બંધાયો હતો. ગાંધીજી વિજ્ઞાનના વિરોધી નહોતા, પરંતુ માનવતા અને નૈતિકતા વિનાના વિજ્ઞાનના વિરોધી હતા. લાખો ગરીબોની રોજગારી છીનવી મૂડીપતિઓ દ્વારા સામાન્ય માણસનું શોષણ કરે એવા મશીન સામે એમનો વિરોધ હતો. વિજ્ઞાનનો ઉપયોગ યુદ્ધ કે વિનાશ માટે નહીં, પરંતુ ગરીબો અને વંચિતોના જીવન સ્તરને સુધારવા માટે થવો જોઈએ એવી તેમની દૃઢ માન્યતા હતી. ભારતના બે અગ્રણી વૈજ્ઞાનિક જગદીશચંદ્ર બોઝ અને આચાર્ય પ્રફુલ્લ ચંદ્ર રાય માટે તેમને આદર હતો અને આ બંને વૈજ્ઞાનિકોને પણ તેમને માટે આદર હતો. ગાંધીજી વિજ્ઞાનના વિરોધી નહોતા તો તેમણે વિજ્ઞાનનો ઉપયોગ કઈ રીતે કર્યો, તેમનો વિજ્ઞાન સાથે કેવો સંબંધ હતો?

ચરખા પર કાંતણ દ્વારા ખાદી ઉત્પાદન માટે વધુ સારાં ઓજારની ખોજમાં હતા, જેથી ખાદીની ગુણવત્તા સુધરે અને ગામડાના સામાન્ય કાંતનારા તથા વણકરો સારું કાપડ પેદા કરી શકે, તેમને વધુ રોજી મળે અને વધુ ને વધુ લોકો ખાદી પહેરતા થાય. 'ખાદી વિજ્ઞાન' શબ્દ પણ પ્રચલિત કરી તેમણે ચરખાને ઉચ્ચ પ્રકારના યંત્ર તરીકે ઓળખાવ્યો હતો. આશરે ૮૦ વર્ષ પહેલાં વધુ સક્ષમ ચરખો શોધી આપનાર માટે તેમણે ઇનામ જાહેર કર્યું હતું. આચાર્ય પ્રફુલ્લ ચંદ્ર રાયએ ગાંધીજીના ખાદી આંદોલન અને ઉદ્યોગને સફળ બનાવવામાં ખૂબ જ મહત્ત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી હતી. વિજ્ઞાન અને કુટીર ઉદ્યોગ (ખાદી)ના સમન્વયથી દેશને આર્થિક રીતે આત્મનિર્ભર બનાવી શકાય એવી એમની માન્યતા હતી.

માનવ મળ ને ખાતર

ગાંધીજી કહેતા કે માનવ મળને ખુલ્લામાં છોડવાને બદલે તેના પર માટી નાખીને તેને ઢાંકી દેવો જોઈએ. આમ કરવાથી તે સમય જતાં ઓગળીને ઉત્તમ કુદરતી ખાતરમાં ફેરવાઈ જાય છે. ખુલ્લામાં શૌચ કર્યા પછી તેને ખુલ્લું રાખવાથી માખીઓ અને મચ્છરો દ્વારા રોગો ફેલાય છે. જો તેના પર માટી નાખવામાં આવે તો દુર્ગંધ પણ નથી આવતી અને બીમારીઓ પણ અટકે છે. માનવ મળ-મૂત્રમાંથી બનતું ખાતર વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિએ જમીન અને પાક બંને માટે ખૂબ જ ફાયદાકારક સાબિત થાય છે. વૈજ્ઞાનિકોએ એ બાબત પર ધ્યાન દોર્યું હતું કે કાચા (અન-ટ્રીટેડ) માનવ મળનો સીધો ખેતરમાં ઉપયોગ ન કરવો જોઈએ, કારણ કે તેમાં હાનિકારક બૅક્ટેરિયા અને પરોપજીવી જીવાતો હોઈ શકે છે. બિંદેશ્વર પાઠકે પણ ગાંધીજીના વિચારથી પ્રેરિત થઈને ભારતમાં ઇકો-ફ્રેન્ડ્લી શૌચાલયોની ક્રાંતિ શરૂ કરી હતી. આવી વિચારધારા ધરાવતા ગાંધીજી વિજ્ઞાન વિરોધી હતા એ માત્ર અપપ્રચાર નથી લાગતો? ■

પ્રથમ ભારતીય કેમિકલ ફૅક્ટરીનાં ૧૨૫ વર્ષ

ભારતમાં આધુનિક રસાયણશાસ્ત્રમાં પાયાનું કામ કરનારા આચાર્ય પ્રફુલ્લ ચંદ્ર રોયને 'ફાધર ઑફ ઇન્ડિયન કેમિસ્ટ્રી' (ભારતીય રસાયણશાસ્ત્રના પિતા) કહેવામાં આવે છે. રસાયણશાસ્ત્રના ક્ષેત્રે સૌપ્રથમ આધુનિક રિસર્ચ સ્કૂલ ભારતમાં શરૂ કરી યુવા વૈજ્ઞાનિકોની આખી પેઢી તૈયાર કરી. ૧૮૯૬માં તેમણે 'મર્ક્યુરસ નાઇટ્રાઇટ' નામના એક સ્થિર સંયોજનની મહત્ત્વપૂર્ણ શોધ કરી, જેને વૈશ્વિક સ્તરે ખૂબ જ નામના મળી. એ સમયે અન્ય સંશોધનમાં આ સંયોજનની ભરપૂર મદદ મળી હતી. ભારત ઉદ્યોગોમાં આત્મનિર્ભર બને તેવા હેતુથી તેમણે વર્ષ ૧૯૦૧માં ભારતની સૌથી પહેલી ફાર્માસ્યુટિકલ કંપની 'બંગાળ કેમિકલ્સ ઍન્ડ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્ક્સ'ની સ્થાપના કરી હતી. આજની તારીખમાં એ ભારત સરકારના કેમિકલ ઍન્ડ ફર્ટિલાઇઝર મંત્રાલય હેઠળ કાર્યરત છે. પ્રારંભકાળમાં બ્યુબોનિક પ્લેગ નામની બીમારીની સારવાર માટે જાણીતું ઊફી-મય-Cologne (યુ-ડી-કલોનઃ કલોન શહેરનું પાણી) ઈટાલિયન સંશોધકે બનાવેલું સુગંધિત દ્રવ્ય છે. ભારતીય સન્નારીઓ ખરીદી શકે એ આશય સાથે ૧૯૪૦ના દાયકામાં બંગાળ કેમિકલ્સમાં એનું ઉત્પાદન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આચાર્ય પ્રફુલ્લચંદ્ર રોય દ્વારા સ્થાપિત આ કંપનીએ ૧૯૦૭માં પ્રથમ સલ્ફ્યુરિક એસિડ પ્લાન્ટ શરૂ કર્યો હતો. સલ્ફ્યુરિક એસિડના ઉત્પાદનને કારણે તે સમયે ભારતમાં અન્ય સ્થાનિક લઘુઉદ્યોગો માટે જરૂરી કેમિકલ્સ સરળતાથી મળવા લાગતાં સ્વદેશી ચળવળ માટે આત્મનિર્ભરતાનું એક મોટું પ્રતીક બન્યું હતું.

ટૅક વ્યૂહ

વિરલ રાઠોડ

feedback@bombaysamachar.com

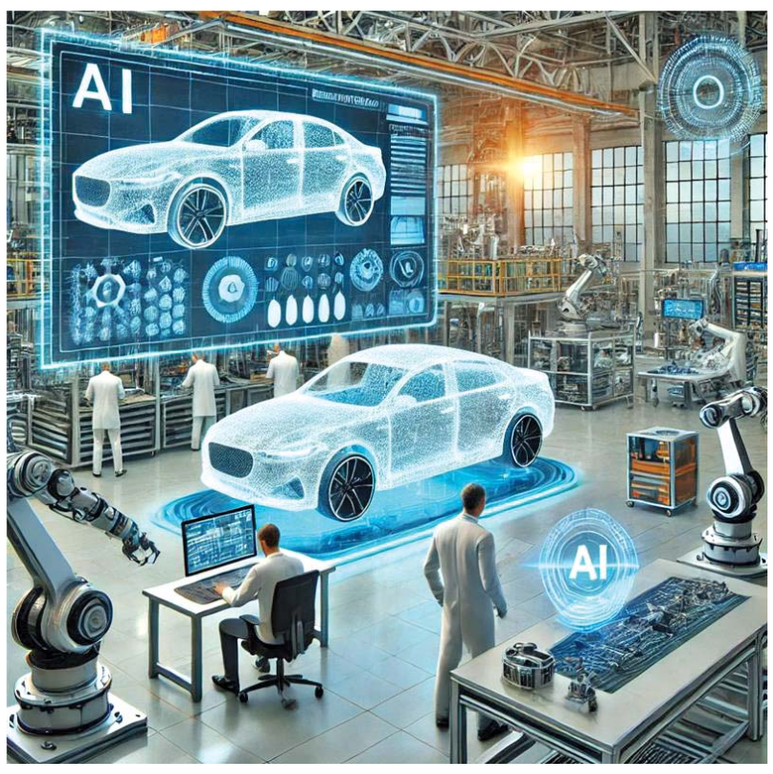
ઑટો માર્કેટમાં AI

કાર-બાઈકમાં ઑટોમેશનથી થઈ રહી છે ક્રાંતિ

ટૅક્નોલૉજીની દુનિયામાં જેની સૌથી વધારે ચર્ચા છે એ AIની છે. દુનિયાના કોઈપણ વિષયમાં AI સૌથી વધારે ચર્ચાતો વિષય છે. AI ટૅક્નોલૉજી એક એવો દરિયો બની રહી છે, જેમાં મોટાભાગના વિષયનો સમાવેશ થતો જાય છે. માત્ર ટૅકનિકલ ફિલ્ડની આ વાત નથી પણ અન્ય એવા ઘણાય વિષયો છે જેમાં AI એ તળિયાથી લઈને નળિયા સુધી બધુ જ બદલી નાખ્યું છે. ડિઝાઈનથી લઈને ડેમોસ્ટ્રેશન સુધી, સુવિધાથી લઈ સુરક્ષા સુધી અને ફિચરથી લઈ ફ્યુચર સુધી. ઑટોમેશનની દુનિયામાં એક સમય આખો મશીનયુગ તરીકે ઓળખાયો છે. હવે મશીનનો કંટ્રોલ માણસ પાસે અને વર્ક રોબોટ પાસે કરાવવામાં આવે છે. આ પરિવર્તન ધીમે ધીમે આવી રહ્યું છે. ઑટો માર્કેટની દુનિયામાં મશીન અને એન્જીન મુખ્ય ઘટક છે. આના વગર બધુ અધુરૂ છે. બાકીના પાર્ટ્સ અને ચીપ્સની અલગ એક વેલ્યૂ છે પણ એન્જીન કોઈપણ વાહનનું હાર્ટ હોય છે. ઑટો માર્કેટમાં જેમ જેમ સંશોધનો થતા ગયા એમ સુવિધાઓ વિકસી. પરિવહનને વધુ આરામદાયક કરવા માટે એકથી એક ચડિયાતા પ્રયોગ થયા અને જે સફળ થયા એનો વ્યાપ વધ્યો.

AIથી ઑટોમાર્કેટમાં ક્રાંતિ શરૂ થઈ ગઈ છે. એવું કહેવામાં અત્યારે થોડી ઉતાવળ થશે. કારણ એ છે કે, ફોલ્ટફાઈડિંગ સુધી AI છે બાકી રસ્તામાં ગાડી બંધ થાય ત્યારે તો વ્યક્તિ પાસેનું ઑટોનું નોલેજ જ કામ આવે. જનરેટીવ AI ઑટો મોબાઈલ ક્ષેત્રે ક્રાંતિ લાવી રહ્યું છે. AI આસિસ્ટ અને કાર રિવ્યૂ સિસ્ટમ ડેવલપ થતા હવે કોઈ પણ મોડલનાં ફિચરથી લઈને માઈલેજ સુધી કંઈ છાનું નહીં રહે. કાર તૈયાર કરતી કંપનીઓને મશીન તથા લોહું મોંઘું પડે છે. આ ધાતુની સામે એક એવી સિસ્ટમ ડેવલપ થઈ રહી છે જે કારની અંદરનો આખો માહોલ બદલવામાં સક્ષમ છે. આ સિસ્ટમનું પહેલું પાનું એટલે AI, જેને ઑટોની દુનિયામાં 'જનરેટીવ AI ઑટોમેશન સિસ્ટમ' નામ આપવામાં આવ્યું છે.

હાલમાં આવી કાર આવી ગઈ છે, પણ અતિ મોંઘી હોવાના કારણે એ માર્કેટમાં માત્ર ૨૦% જ ગ્રોથ નોંધાયો છે. સોફ્ટવેર ડિફાઈન્ડ વ્હિકલ સિસ્ટમ, હાલ ઈ બાઈક્સમાં જોવા મળી રહી છે.

કારમાં પણ આ જ સિસ્ટમ કામ કરે છે. આ એક બેટરી સંચાલિત સિસ્ટમ છે, જેમાં માત્ર એક પાસવર્ડના આધારે તે મશીન સાથે કામ કરે છે અને પછી વાહન ચાલે છે. એડવાન્સ AI સિસ્ટમની વાત કરવામાં આવે તો ભારતમાં આ સિસ્ટમ આવતા હજુ ત્રણેક વર્ષ થશે. આ સિસ્ટમ શું છે એની એક જ ઝલક હજું આવી છે. સોફ્ટવેર ડિફાઈન્ડ વ્હિકલ સિસ્ટમ તો હશે પણ અકસ્માત અટકાવવા સ્પીડથી દોડતું વાહન ચોક્કસ કોઈ વસ્તુ કે વાહનથી તદ્દન નજીક પહોંચે એ પહેલા જ અંદર ઍલર્ટ સિસ્ટમ વાગી જશે. ઑટો નિષ્ણાતોના એક રિપોર્ટ અનુસાર, હાલમાં મોટાભાગના કેસમાં ભારતમાં જે કાર ખરીદાય છે એ લોન દ્વારા જ જાય છે. આવા કેસમાં એક સિંગલવિન્ડો સિસ્ટમ તૈયાર થઈ રહી છે. આ માટે ઘણા ડીલર્સ મથી રહ્યા છે, જે રીતે વ્યક્તિ પિત્ઝાનો ઓર્ડર કરતી વખતે નાની-મોટી વસ્તુને કસ્ટમાઈઝ કરે છે એમ અહીં પણ કંપનીઓ કેટલાક ઓપ્શનથી કસ્ટમાઈઝ સિસ્ટમ વિકસાવી રહી છે. આનાથી ફાયદો એ થશે કે, કાર ખરીદનારાએ માત્ર એક જ ફોર્મ ભરીને તમામ વસ્તુઓના પેરામીટરને તપાસી શકશે.

એક જ એપ્લિકેશન ઓવરઓલ કાર માટે કામ કરશે. આમાં AI જે તે ડેટાનું વિશ્લેષણ કરશે અને કેટેગરી અનુસાર સજેશન પણ આપશે. ઑટો ટ્રાંઝિસ્ટ સર્વે રિપોર્ટ તો ત્યાં સુધી કહે છે કે, ટેસ્ટ ડ્રાઈવ માટે AI સ્લોટ આપશે પણ જે તે સેલ્સ પર્સન આને પણ પોતાની રીતે રીઓર્ડર કરી શકશે. ટૂંકમાં આપણા સમયે આપણી કાર, એ પણ ટોટલ ખ્યોર અને પારદર્શક, જેવી સ્ક્રિન પર એવી જ રિયલમાં. AI દ્વારા ભારતના કાર ઉત્પાદકો તથા અન્ય વાહનના ઉત્પાદકો પાસે એક સુવર્ણાતક એ છે કે, હાલના પ્રાથમિક તબક્કામાં તે સુવિધા, સર્વિસથી લઈ સુરક્ષા સુધીના પાસા પર ખાતરી સાથે તેમ જ પરિણામ સાથે કામ કરી શકે છે. આ વાત ઉદાહરણ સાથે સમજીએ. સેફ્ટિ ફિચર કારનું પ્રાથમિક પાસુ છે, પણ અંદર ટચસ્ક્રિન ડિસપ્લેથી લઈને મોશન કંટ્રોલ સુધી અને ઓવર સ્પીડ વખતે ઍલર્ટ સાયરન સુધી મળે તો પ્રવાસ દરમિયાન જે વોચ રાખવાનું કામ કરશે એ ઑટોમેટિવ AI છે. ટૅક્નોલૉજી બેઝ એપ્રોચ ફોર એક્સિડન્ટ પ્રિવેન્શન પર મંત્રી નીતીન ગડકરી પણ કહી ચૂક્યા છે કે, AI ઑટો ક્ષેત્રે દિશા પરિવર્તક સાબિત થશે. આ માટે કંપનીઓ પણ પોતાના તરફથી એક અભિગમ સાથે કામ કરે, જેથી પ્રકૃતિ પણ બચે અને વ્યક્તિના પ્રાણ પણ. ■

આઉટ ઓફ ધ બોક્સ

મશીન અને સોફ્ટવેર બન્ને સાથે કામ કરે તેને એમ્બેડેડ સિસ્ટમ કહેવાય.

દુનિયાની પ્રથમ એમ્બેડેડ સિસ્ટમ જાપાને બનાવી હતી પણ સફળ થઈ ન હતી

જયેશ ચિતલિયા feedback@bombaysamachar.com

PMSમાં ધરખમ ફેરફારઃ ઇન્વેસ્ટર્સ માટે અનેક નવી તક

એકતરફ હાલમાં આઇપીઓ મારફત મૂડીસર્જનની પ્રવૃત્તિ જોરમાં ચાલી રહી છે ત્યારે નિયમન તંત્ર સેબી (SEBI)એ સંખ્યાબંધ એવાં સુધારાલક્ષી પગલાં ભર્યાં છે જે કૉર્પોરેટ સેક્ટર સહિત દેશનાં વિવિધ સેક્ટર્સના વિકાસમાં ઉપયોગી નીવડશે

શૅરબજાર-મૂડીબજારના તંદુરસ્ત વિકાસ અને રોકાણકારોનાં હિતોની રક્ષાને કેન્દ્રમાં રાખી નિયમન તંત્ર સેબી સતત સક્રિય તંત્ર રહ્યું છે. મૂડી બજારના દરેક સેગમન્ટમાં સેબી સુધારા કરતું રહી બજારના વિકાસ માટે માર્ગ વધુ સરળ અને મોકળો કરવા ઉપરાંત રોકાણકારો અને તમામ સંબંધિત વર્ગ માટે નવી તકોનું સર્જન કરતાં પગલાં ભરતું રહ્યું છે. તાજેતરમાં સેબીએ મૂડીબજારના વિકાસની સાથે-સાથે નવાં રોકાણ સાધનો-નવા આઇડિયાઝ-વિચારો અમલી બનાવવાની દિશામાં શ્રેણીબદ્ધ પગલાંઓ જાહેર કર્યાં છે, જેની ઝલક પર નજર કરીએ તો વધુ સંભવિત વિકાસના અવકાશ દેખાશે. આમાં એક મહત્ત્વનું પગલું દેશમાં જેની સખત જરૂર છે એવા રિઅલ એસ્ટેટના અને ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના વિકાસ માટેનું છે. સેબીએ આ સેક્ટરને ભંડોળ મેળવવામાં સહાયરૂપ થવા રિઅલ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ટ્રસ્ટ (રિટ) અને ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ટ્રસ્ટ (ઈન્વિટ)ને ઓવરસીઝ માર્કેટ (વિદેશી બજારો) માંથી ભંડોળ ઊભું કરવા માટેના માળખાને મંજૂરી આપી છે. આ ભંડોળ ડિપોઝિટરી રિસિપ્ટસસ જેવાં સાધન મારફત ઊભું થઈ શકશે. આમ રિટસ અને ઇન્વિટસને ફંડ રેઇઝિંગ માટે ગ્લોબલ મંચ ઉપલબ્ધ થશે. આ લિસ્ટેડ ટ્રસ્ટના યુનિટ્સ સામે ડિપોઝિટરી રિસિપ્ટ (ડીઆર) ઈસ્યૂ થઈ શકશે, જેના સોદાની સુવિધા સાથે પ્રવાહિતા ઉપલબ્ધ થશે. ટ્રસ્ટ નવા યુનિટસ પણ ઈસ્યૂ કરી શકશે તેમ જ વર્તમાન યુનિટધારકો તેમના યુનિટસ ફૉરેન ડિપોઝિટરીઝને ટ્રાન્સફર પણ કરી શકશે. જોકે ભારતીય નિવાસી અને બિન નિવાસી ભારતીય (એનઆરઆઈ) આ ડિપોઝિટરી રિસિપ્ટસ ધરાવવા માટે પાત્ર રહેશે નહીં.

'પોર્ટફોલિયો મૅનેજમેન્ટ સર્વિસ' (પીએમએસ) માટે નવાં સાધન

એક રસપ્રદ નિર્ણય સેબીએ એવો પણ લીધો છે કે હવે પછી પોર્ટફોલિયો મૅનેજર્સ તેમના ગ્રાહકોનાં નાણાં આઇપીઓ તથા ફૉરેન સિક્યોરિટીઝ અને ડેટ ઈસ્યૂઝમાં પણ રોકી શકશે, આ સાથે ડાયરેકટ મ્યુચ્યુઅલ ફંડ પ્લાન્સમાં રોકાણ માટેનો રૂટ પણ ઊભો કરાયો છે. આ વિષયમાં સેબીએ પોર્ટફોલિયો મૅનેજમેન્ટ સર્વિસ (PMS)ને વધુ છુટછાટ-સ્વતંત્રતા આપી છે. હવે સેબીના પોર્ટફોલિયો મૅનેજર્સ રેગ્યુલેશન, ૨૦૨૬ હેઠળના માળખામાં પીએમએસ ઉદ્યોગને વિકસવાની અઢળક તકો મળશે, તેમનાં અનુપાલન સરળ કે હળવાં થશે. આ મૅનેજર્સ લિસ્ટેડ ઇક્વિટી અને ડેટ સાથે-સાથે રિટસ, ઓવરસીઝ મ્યુચ્યુઅલ ફંડસ, એક્સચેંજ ટ્રેડેડ ફંડ (ઈટીએફ), ઇન્ડેક્સ ફંડ્સ અને વિદેશી સરકારી ડેટમાં પણ રોકાણ કરી શકશે. આમ તેમની એસેટ્સનો વ્યાપ અને વૈવિધ્યકરણ વધશે. જોકે આવા ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ફૉરેન એક્સચેંજ મૅનેજમેન્ટ ઍક્ટ (ફેમા) અને રિઝર્વ બૅન્કની લિબરલાઇઝડ રેમિટન્સ સ્કિમ (એલઆરએસ)ને આધિન રહેશે.

સેબીએ એક જોગવાઈ એવી પણ કરી છે કે પીએમએસને ચોકકસ સત્તા આપીને કહ્યું છે કે મૅનેજર તેના સંચાલન હેઠળની ગ્રાહકની એસેટસ (ભંડોળ)માંથી દસ ટકા સુધીની રકમ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ગ્રેડ ધરાવતા નૉન-કન્વર્ટિબલ, અનલિસ્ટેડ ડેટ સિક્યોરિટીઝમાં રોકી શકશે, જોકે આ માટે તેણે સંબંધિત ગ્રાહકની મંજૂરી લેવી જોઈશે, આ જ રીતે પોર્ટફોલિયો મૅનેજર ગ્રાહકના તેની પાસેના ભંડોળના ૧.૨૫ ગણા સુધીનું એક્સપોઝર એક્સચેંજ ટ્રેડેડ ડેરિવેટિવ્ઝ સાધનોમાં લઈ શકશે. આવાં સાધનોમાં ચોકકસ જોખમ હોઈ શકે છે, જોકે આવું રોકાણ સંબંધિત ગ્રાહકોની જોખમ લેવાની તૈયારી અને સંમતિ સાથે જ થશે.

ફંડ મૅનેજર્સના નવા સ્વરૂપ સેબીએ પોર્ટફોલિયો મૅનેજર્સ રૂટ ફોર મ્યુચ્યુઅલ ફંડ યુનિટસ અથવા PRIM (પ્રિમ) હેઠળ ગ્રાહકના ભંડોળમાંથી મ્યુચ્યુઅલ ફંડ્સના ડાયરેક્ટર પ્લાનમાં રોકાણની છૂટ આપી છે, જેમાં સ્પેશ્યલાઇઝડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ફંડનો પણ સમાવેશ થાય છે

(અહીં એ નોંધવું જરૂરી છે કે અગાઉ આપણે PMS વિષયની બેઝિક ચર્ચા અહીં કરી હતી) આ અલગ સુવિધા હેઠળ મિનિમમ રોકાણ મર્યાદા પચીસ લાખ રૂપિયાની રહેશે. પરિણામે મધ્યમ કદના રોકાણકારોને પણ પીએમએસનો લાભ મળી શકશે. જોકે આ માટે મૅનેજરની મિનિમમ નેટવર્થ બે કરોડ રૂપિયાની હોવી જોઈશે.

પીએમએસ મામલે સેબીએ વિકાસનો માર્ગ વધુ બહોળો-મોકળો કરવા માટે ઈન્ડિપેન્ડન્ટ ફંડ મૅનેજર (આઈએફએમ-IFM)નો નવો કન્સેપ્ટ પણ દાખલ કર્યો છે, જે રજિસ્ટર્ડ પોર્ટફોલિયો મૅનેજરના સહયોગમાં ગ્રાહકોના પોર્ટફોલિયો મૅનેજ કરી શકશે. શૅરબજારની સાદી ભાષામાં આને મુખ્ય બ્રોકર અને સબ-બ્રોકરની જેમ કહી શકાય. મુખ્ય પોર્ટફોલિયો મૅનેજર પોતાના હેઠળ અનેક આઇએફએમ રાખી શકશે, પરંતુ આઈએમએફ પોતે માત્ર એક જ પોર્ટફોલિયો મૅનેજર હેઠળ રજિસ્ટર્ડ રહી શકશે. સેબીએ આ તમામ સુવિધા અને ઉદાર જોગવાઈઓ સાથે રોકાણકાર વર્ગનાં હિતોની રક્ષાની કાળજી પણ રાખી છે.

એક ખાસ વાત, સેબીએ વિદેશી વ્યક્તિગત ઇન્વેસ્ટર માટે ભારતમાં રોકાણનો માર્ગ સરળ બનાવવાનું લક્ષ્ય પણ રાખ્યું છે. આ તમામ પગલાંની લાંબે ગાળે નક્કર અસરો જોવાશે, જેમાં મૂડીબજારના વિકાસ અને વૃદ્ધિની તકો વધશે એવી આશા ચોક્કસ રાખી શકાય. ■

ક્લોઝ અપ
ભરત ઘેલાણી
feedback@bombaysamachar.com

આ 'ઘોસ્ટિંગ' વળી શું નવું તૂત છે?

આજના ડિજિટલ યુગમાં જેટલા ઝડપથી નવા સંબંધ બાંધી શકાય તેથી વધુ ત્વરાએ તોડી શકાય છે. એમાં હવે આ 'ઘોસ્ટિંગ'ની નવી ભૂત-ભૂતાવળ ભળી છે એ શું છે ?

આજકાલ જે નવી પેઢી 'જનરેશન ઝેડ' સમાચારોમાં ગાજી રહી છે એમની ડિજિટલ દુનિયામાં ડગલે ને પગલે નવા નવા શબ્દો એવી ઝડપથી ઉમેરાતા જાય છે કે આપણા વડીલોની દુનિયાવાળા ચકરાવે ચઢી જાય.

'ગેસલાઈટિંગ' અને 'મૂનલાઈટિંગ' આ બે શબ્દ થોડા જૂના હોવા છતાં આજકાલ ફરી વપરાશમાં આવી ગયા છે. એમાંથી 'ગેસલાઈટિંગ' એટલે કે એક એવી ભ્રામક સ્થિતિનું ઈરાદાપૂર્વકનું સર્જન, જેમાં સામેની વ્યક્તિને ઠસાવી દેવામાં આવે કે એ માનસિક રીતે એવી નબળી પડી ગઈ છે કે એ સાચા નિર્ણય લઈ શકે એવી સ્થિતિમાં નથી. આવો માનસિક માહોલ સિફતથી તૈયાર કરીને પેલી વ્યક્તિ પાસેથી જોઈતું કામ કઢાવી લેવામાં આવે છે. આવા 'ઈમોશનલ એબ્યૂઝ' -માનસિક અત્યાચાર પર આધારિત વર્ષો પહેલાં ઑસ્કર વિજેતા એક ફિલ્મ આવી હતી, જેનું નામ જ હતું : 'ગેસલાઈટિંગ'!

હવે બીજો શબ્દ છે : 'મૂનલાઈટિંગ' અર્થાત્ 'ચન્દ્રપ્રકાશ' નહીં, પણ મૂળ નોકરી - જોબ ઉપરાંત મૂળ માલિકને ખબર-જાણ ન હોય - એને અંધારામાં રાખીને કરવામાં આવતું વધારાનું કામ 'મૂનલાઈટિંગ' તરીકે ઓળખાય છે. જે તમને વધારાની આવક રળી આપે.

આ બન્ને સાથે હવે ત્રીજો નવો શબ્દ ઉમેરાયો છે. એ છે 'ઘોસ્ટિંગ'. પહેલી નજરે આ શબ્દ પરથી એટલું તો સમજાય કે આમાં 'ઘોસ્ટ' એટલે ભૂત-પ્રેતને લગતું કંઈક હોવું જોઈએ. વાત અમુક અંશે એવી પણ છે.

આમેય માનવીય સંબંધ 'મન-મોતી ને કાચ' જેવાં છે. એમાં તિરાડ પડે પછી ભાગ્યે જ ફરી જોડી શકાય. એમાંય કોઈ સાથે તમે

રોમેન્ટિક સંબંધ ધરાવતા હો- રોજિંદા સંપર્કમાં હો અને અચાનક સામેની વ્યક્તિ કોઈ અજાણ્યા કારણસર તમારી સાથેનો સંપર્ક કાપી નાખે- તમારા મેસેજ-સંદેશના જવાબ આપવાનું ટાળે-ફોન પર વાત કરવાનું પણ ટાળે એવી વર્તણૂક માટે 'ઘોસ્ટિંગ' શબ્દ વપરાય છે.

- પણ શા માટે એને 'ઘોસ્ટિંગ' કહેવામાં આવે છે?

વેલ, કહે છેને કે જેમ ભૂત અચાનક ગાયબ થઈ જાય-અદૃશ્ય થઈ જાય અને સન્નાટો છવાઈ જાય તેમ કોઈ સાથેના આવા અચાનક સમાપ્ત થઈ ગયેલા સંબંધ માટે આ શબ્દ- આજે ખાસ કરીને ઓનલાઈન ડેટિંગના જમાનામાં વિશેષ પ્રચલિત થયો છે.

હકીકતમાં આ શબ્દ સૌથી પહેલી વાર ૧૯૯૦ એટલે કે ૩૫ વર્ષ પહેલાં વપરાશમાં આવ્યો. એ પછી 'મરિયમ વેબસ્ટર' ડિક્શનરીએ ૨૦૧૭માં એને સત્તાવાર સ્થાન આપ્યું. જોગાનુજોગ, આ શબ્દની સાથે એક બીજો શબ્દ પણ આજે પ્રચલિત થઈ રહ્યો છે. એ છે 'સોફ્ટ ઘોસ્ટિંગ' અર્થાત્ સામેવાળી વ્યક્તિ સાથે એક ઝાટકે સંપર્ક કાપી નાખવાને બદલે સંબંધ ધીરે ધીરે- ક્રમશઃ ઓછા કરવાની નીતિ-રીતિને 'સોફ્ટ ઘોસ્ટિંગ' કહે છે. પહેલાં મળવાનું ઓછું કરી નાખવું- મેસેજના જવાબ જલદી આપવા નહીં, આપવા-આપો તો ઓછા આપવા- સામેથી સતત ફોન આવે તો એકાદ વાર જ ફોન ઊંચકવો. સોશ્યલ મીડિયા પર એની પોસ્ટની ભાગ્યે જ કોઈ પ્રતિક્રિયા આપવી, ઈત્યાદિ.

'ઘોસ્ટિંગ' જેવા બીજા પણ કેટલાક શબ્દ છે, જેમ કે પેલો ચિત્રપટ્ટીનો કાલ્પિનક સુપર હીરો ફેન્ટમના પુત્ર 'કાસ્પર' પરથી આવેલો એક શબ્દ છે 'કાસ્પરિંગ' કાસ્પરની ગણના એક ભલા-માયાળુ ભૂત તરીકે થાય છે. કોઈ સંબંધ પૂરો કરવાનો હોય તો આ મળતાવડા ભૂતની જેમ સામી વ્યક્તિ સાથે પ્રેમથી છૂટ્ટા પડવાની પ્રક્રિયા 'કાસ્પરિંગ' તરીકે ઓળખાય છે !

'ઘોસ્ટિંગ'ની ભૂતાવળ તોડવા માટે એના વિરોધાભાસી બીજા કેટલાક શબ્દો પણ આજની યુવા પેઢીમાં જાણીતા છે. ઉદાહરણ તરીકે, 'બ્રેડક્રમ્બિંગ' સંબંધ આગળ વધારવામાં ખાસ રસ ન હોય છતાં સામેની વ્યક્તિનું ધ્યાન ખેંચવા રોમેન્ટિક- ફ્લર્ટિંગ મેસેજ મોકલીને એવી આડકતરી છાપ પાડે કે 'મને તો તમારી સાથે સંબંધ બાંધવામાં રસ છે..' ને પાછળથી વસ્ત્રો પરથી જાણે ધૂળ ખંખેરતા હોય એવી સહજતાથી ભૂલી પણ જાય. 'સંબંધ' આવી કામચલાઉ ચેષ્ટા પછી એને તોડી નાખવાની આવી ચેષ્ટા 'બ્રેડક્રમ્બિંગ' તરીકે જાણીતી છે.

આ શ્રેણીમાં હજુ એક રસપ્રદ શબ્દ પણ છે : 'સબમરીનિંગ' અર્થાત્ તમારી સાથે કોઈએ ઘોસ્ટિંગ કર્યું હોય એ પછી તમારા પક્ષે પણ વાત વિસરાઈ ગઈ હોય ત્યાં અચાનક તમારી સાથે ઘોસ્ટિંગ કરનારી પેલી વ્યક્તિ સામેથી મેસેજ -ફોન દ્વારા તમારો એ રીતે સંપર્ક કરવાનો શરૂ કરી દે જાણે ભૂતકાળમાં એના તરફથી કઈ થયું જ ન હોય. બીજા

શબ્દોમાં કહો તો પહેલાં સંબંધના સમુદ્રમાં સબમરીનની જેમ ડૂબકી મારીને અદૃશ્ય થઈ જાય અને પાછળથી ફરી પ્રગટે સબમરીનની જેમ!

ઓનલાઈન ડેટિંગ એપ પર 'ઘોસ્ટિંગ'નો વધુ પડતો ઉપયોગ થાય છે એને કારણે ઘણા સંબંધમાં ન જોઈતી તિરાડ પડી જાય છે. એને અટકાવવા 'ટેમ', 'ટિન્ડર'- ' બમ્બલ' કે 'ઓકે ક્યુપિડ' જેવી કેટલીક લોકપ્રિય ડેટિંગ એપ એના

વપરાશકર્તાને વિશેષ માર્ગદર્શન પણ આપે છે. જેની સાથે સંબંધ કાપી નાખવાના હોય એની સાથે 'ઘોસ્ટિંગ' કરવાને બદલે કઈ રીતે સામેવાળાની લાગણી ઘવાય નહીં એની રીત આવી એપ્સ બતાવતી હોય છે. એની સાથે કેવાં લખાણ સાથે સંબંધ પર પૂર્ણવિરામ મૂકવું એના કાચા ડ્રાફ્ટ- મુસદા સુધ્ધાં પણ તૈયાર કરી આપે છે !

હવે ધારી લો કે તમે (કે તમારો કોઈ મિત્ર) આવા ઘોસ્ટિંગનો શિકાર બને તો શું કરવું?

આજના યુવાનોની ભાષામાં જવાબ નંબર

એક : 'NBD અર્થાત નો બીગ ડીલ..કોઈ બડી બાત નહીં આવું તો ચાલ્યા કરે.. ભૂલ જાવ !'

આમ છતાં કોઈ કારણ કહ્યા વગર તમારી સાથે કોઈ સંબંધ તોડી નાખે એનો વસવસો તો રહે- મન પર એક છૂપો ઘા નહીં તો ઉઝરડો જરૂર રહી જાય.

આવા સંજોગોમાં ઘોસ્ટિંગના ઘા હળવા કરવા વિશે મનોચિકિત્સક શું કહે છે?

આવું ઘોસ્ટિંગ પ્રેમ- મિત્રતા અથવા તો કામ-વ્યવસાયમાં થતું હોય છે. ડિજિટલ યુગમાં કોઈના જીવનમાંથી અચાનક અલોપ થઈ જવાની વાત વધુ સરળ થઈ ગઈ છે અને આવી ક્રિયામાં ઘોસ્ટિંગ કરનાર વધુ જવાબદાર હોય છે અને એ જ એકલો જાણતો હોય છે એણે આમ શા માટે કર્યું. સામે પક્ષે ઘોસ્ટિંગનો ભોગ બનનારાને તો કારણની જાણ સુધ્ધાં નથી હોતી. એટલે મનોવિજ્ઞાનીઓ એને સહજતાથી લઈ ભૂલી જવાની સલાહ આપે છે.

'આવું થાય પછી ભોગ બનનારાએ ઘોસ્ટિંગ કરનારાનો સામેથી સંપર્ક કરવો જોઈએ?'

જવાબમાં મનોચિકિત્સક કહે છે: ' હા, જો તમારા વચ્ચે લાંબાં સમયથી સંબંધ હોય તો એને મળીને કે બીજી રીતે સંપર્ક કરીને કારણ પૂછી લેવું જોઈએ, નહીંતર પછી મનની પાટી પરથી એ સંબંધને લુછી નાખો- ભૂંસી નાખો એ એને રસ્તે... તમે તમારે !'

જો કે આ બધા વચ્ચે એક મૂળ પ્રશ્ન બધાના મનમાં સળવળતો રહે છે : 'અચાનક સંબંધ પર પૂર્ણવિરામ મૂકીને ઘોસ્ટિંગ કરનારાનાં મનમાં- હકીકતમાં શું હોય છે?'

'ઘણું બધું..' મનોચિકિત્સક ઉમેરે છે : 'એક કારણ : ઘોસ્ટિંગ કરનાર ખુદ નથી જાણતો કે એ આ સંબંધ શું કામ કાપી નાખે છે.. બીજું કારણ : મોટા ભાગના આવા નિર્ણય ક્ષણિક આવેશ અને ઉતાવળે લેવામાં આવ્યા હોય છે અને ત્રીજું કારણ : કોઈ પાસે એણે આ વિશે ખુલાસો કરવાનો નથી હોતો અને એટલે આજના ડિજિટલ યુગમાં ઘોસ્ટિંગ કરવું ઝડપી અને બહુ સરળ છે..!'

ટૂંકમાં 'ઘોસ્ટિંગ'ના ચક્કરમાં તમે જો સપડાયા હો તો એમાંથી બહાર આવવાનો એક સરળ ને સચોટ ઉપાય છે : 'બધું ભૂલી જાવ. રાત ગઈ-બાત ગઈ.. ડોન્ટ વરી, બી હેપી !' ■

કેનવાસ
અભિમન્યુ મોદી
feedback@bombaysamachar.com

વિસરાયેલા અવાજ...

ઘોંઘાટ વચ્ચે ખોવાઈ રહેલી સ્મૃતિઓ

આપણી સ્મૃતિઓ મોટેભાગે દૃશ્યોની બનેલી હોય છે એવો આપણો કાયમી ભ્રમ છે. આપણે ફોટોગ્રાફ્સ કે વીડિયો દ્વારા ભૂતકાળને આંખોથી સાચવવાનો અથાક પ્રયાસ કરીએ છીએ, પરંતુ સાચી સ્મૃતિઓ અવાજના સ્વરૂપે આપણા અસ્તિત્વમાં અત્યંત ઊંડે સુધી જડાયેલી હોય છે. બાળપણ કે વીતી ગયેલો કોઈ સુવર્ણ સમય એક ચિત્ર તરીકે નહીં, પણ કોઈ ચોક્કસ અવાજ તરીકે અચાનક સ્મૃતિપટલ પર ઝબકી જતો હોય છે. આજની આખી દુનિયા માત્ર દૃશ્ય આધારિત થઈ ગઈ છે. આપણી આંખો સ્ક્રીન પર સતત બદલાતા રંગો અને આકારો જોઈ જોઈને ભયંકર થાકેલી છે, પણ આપણા કાન ભૂખ્યા છે. આજના આધુનિક અને કર્કશ ઘોંઘાટમાં આપણે એવા કેટલાયે અવાજો કાયમ માટે ગુમાવી દીધા છે, જે અવાજોએ આપણું બાળપણ અને આપણી સંવેદનાઓ ઘડી હતી. જો ભૂતકાળના અવાજોનું કોઈ મ્યુઝિયમ બનાવવામાં આવે તો તેમાં મુકવા લાયક અવાજોની યાદી બહુ લાંબી અને હૃદયદ્રાવક હશે.

સવાર પડતાંની સાથે જ ઘરમાં જે અવાજોનું સંગીત રેલાતું, તે હવે ક્યાંય સાંભળવા નથી મળતું. વહેલી સવારે પથ્થરની ઘંટી પર અનાજ દળાતું હોય ત્યારે આવતો ઘર્ષણનો લયબદ્ધ અવાજ અને તેની સાથે ગવાતા પ્રભાતિયાં ઘરના આંગણામાં એક અનોખું આધ્યાત્મિક વાતાવરણ સર્જતા. રસોડામાં દહીં વલોવવા માટે ફરતા વલોણાનો અવાજ માત્ર દૂધને જ નહીં, જાણે આખા ઘરની ચેતનાને વલોવતો હતો. લાકડાના જૂના કબાટને કે ભારી દરવાજાને ખોલતી વખતે આવતો પેલો લાક્ષણિક ચિચૂડાટ કે પછી ખંડની અંદર લટકતી જૂની દીવાલ ઘડિયાળના લોલકનો અવિરત ટિક-ટિક અવાજ.

આ બધું ઘર જીવે છે એના ધબકારા હતા. એ સમયમાં ઘડિયાળનો અવાજ સમય પસાર થઈ જવાનો ડર નહોતો આપતો, પણ સમય હોવાની અને શાંતિથી જીવાતા હોવાની પ્રતીતિ કરાવતો હતો. આધુનિક મશીનો અને ઉપકરણો સાવ અવાજવિહીન થઈ ગયા છે. તે કામ તો અદભુત ઝડપથી કરે છે, પણ તેમાં માણસાઈનો પેલો પરિચિત રણકાર ગાયબ છે.

બપોરના સન્નાટામાં સંભળાતા અવાજોનું પણ એક આગવું મનોવિજ્ઞાન હતું. સાવ સૂમસામ શેરીમાં કોઈ સાઇકલ પર આવતા ફેરિયાનો લાંબો, ખેંચાયેલો અને લયબદ્ધ સાદ

આખી બપોરની નિરવ શાંતિને ચીરીને નીકળી જતો. એ સાદમાં કોઈ આક્રમક વ્યાપાર નહોતો, પણ એક પ્રકારની આત્મીયતા હતી. સાંજના સમયે લાકડાની પેટીવાળા જૂના રેડિયોને ચાલુ કરતી વખતે અને સ્ટેશન ગોઠવતી વખતે બે સ્ટેશન વચ્ચે આવતો પેલો ખરખરાટ અવાજ અને ત્યારબાદ અચાનક જ સ્પષ્ટ થઈ જતો કોઈ ગીતનો સૂર એક જાદુ સમાન હતો. રેડિયોની એ ગોળ સ્વિચમાં ફરતી વખતે ક્લિક જેવો જે કઠોર પણ મીઠો અવાજ હતો, તે આજે લીસ્સી સ્ક્રીન પર આંગળી ઘસવામાં ક્યાંય શોધી શકાતો નથી. કાગળ પર ટાઈપરાઈટરની કીઝ પછડાવાનો ખટાખટ અવાજ અને લીટી પૂરી થતાં વાગતી નાનકડી ઘંટડીમાં સર્જનનો જે સંતોષ રણકતો હતો, તે કોમ્પ્યુટરના શાંત કી-બોર્ડમાં ક્યાંક વિલીન થઈ ગયો છે.

માણસો વચ્ચેના સંવાદોના અવાજો પણ સમય સાથે બરાબરના બદલાયા છે. પહેલાના સમયમાં કાગળ પર પેનથી લખતી વખતે આવતો શાહીનો ધીમો અવાજ કે ટપાલમાં આવેલો કાગળ ખોલતી વખતે કાગળ ફાટવાનો અવાજ, એ માત્ર કાગળનો નહીં પણ લાગણીઓનો અવાજ હતો. આજે બધું જ મૌન મેસેજમાં અને બ્લ્યુ ટીકની શાંતિમાં છુપાઈ ગયું છે. પહેલાં જ્યારે કોઈ દૂરથી આવતું, ત્યારે તેના પગરખાંના અવાજ પરથી જ ઘરના લોકો ઓળખી લેતા કે કોણ આવ્યું છે. આજે આપણે રબરના સુંવાળા સોલ વાળા પગરખાં પહેરીને સાવ અવાજ કર્યા વગર લિફ્ટમાંથી સીધા ફ્લેટમાં પ્રવેશી જઈએ છીએ. અવાજ વિનાની આ દુનિયામાં એક પ્રકારની કૃત્રિમ અને ઠંડી શિસ્ત આવી ગઈ છે, જેણે માણસો વચ્ચેનું અંતર વધારી દીધું છે.

આ વિસરાયેલા અવાજો માત્ર ધ્વનિ નહોતા, તે આપણા સામાજિક અને પારિવારિક તાણાવાણાનો અદૃશ્ય હિસ્સો હતા. આજે આપણી આસપાસ વાહનોનો ઘોંઘાટ, મોબાઈલની રિંગટોન અને સતત ચાલતા ટેલિવિઝનનો અર્થહીન કોલાહલ છે, પણ એ અવાજોમાં કોઈ આત્મા નથી. આપણા કાન ઘોંઘાટથી ભરાઈ ગયા છે, પણ ભીતરની શ્રુતિઓ સાવ ખાલીખમ છે. આપણે વિકાસની આંધળી દોટમાં ઘણું બધું પાછળ છોડી દીધું છે, પણ સૌથી મોટું અને ન પૂરી શકાય તેવું નુકસાન એ અવાજોનું છે જે ક્યારેય ક્યાંય રેકોર્ડ ન થઈ શક્યા. તે માત્ર આપણી પેઢીની સ્મૃતિઓના અવાવરું ખૂણામાં જ સચવાયેલા રહ્યા છે. આવનારી નવી પેઢી કદાચ આ અવાજો વિશે સાંભળશે ત્યારે તેમને આ બધું કોઈ કલ્પનાકથા જેવું લાગશે. એક એવો સમય આવશે જ્યારે આ અવાજો બ્રહ્માંડમાં સંપૂર્ણપણે વિલીન થઈ જશે અને આપણી પાસે બચશે માત્ર એક બહેરો કરી દેતો ડિજિટલ સન્નાટો, જેમાં માણસ પોતાના હૃદયનો ધબકાર પણ સ્પષ્ટ રીતે સાંભળી નહીં શકે.

આ માનવજાતની સૌથી મોટી ટ્રેજેડી હશે. ■

બ્રાન્ડ બનશે બિઝનેસ વધશે
સમીર જોશી
feedback@bombaysamachar.com

બ્રાન્ડની સફળતાનું રહસ્ય

ગ્રાહકની આદતો બદલી તેના જીવનમાં પ્રવેશો

થોડા સમય પછી UPI ચાર્જ કરવાનું શરૂ કરશે તેની ચર્ચા બરાબર જામી છે. અત્યાર સુધી જે સર્વિસ સાવ નિઃશુલક મફત હતી તેના પર હવે ચાર્જ વસૂલાશે. વાત આજે આ ચાર્જ લેવાશે તેની નથી કરવાની પણ વાત આજે આની જે આદત લોકોને પડી ગઈ છે તેની કરવાની છે. લોકો રોકડા આપી માલ ખરીદતા, ત્યારબાદ ડેબિટ અને ક્રેડિટ કાર્ડની આદત પડી અને અચાનક એક ક્રાંતિકારી પગલું પેમેન્ટની દુનિયામાં આવ્યું એટલે ડાયરેક્ટ ફોન પરથી એકબીજાના એકાઉન્ટમાં પૈસા મોકલી આપવા સરળ બની ગયા. કોઈપણ ખરીદીમાં આ મહત્ત્વનું પાસું છે. ખરીદનાર તરત જ પૂછી લે છે : ફોનથી પેમેન્ટ લેશોને? શાકવાળાથી લઈને રિક્ષા- ટેક્ષીચાલકોથી લઈને પ્લેનની ટિકિટ કે પછી સામાન્ય કરિયાણાની ખરીદીથી લઈને સોનાના દાગીના સુધ્ધાંનાં પેમેન્ટ આનાથી થવા લાગ્યા. પછી આપણને આની આદત લાગી ગઈ- લગાડવામાં આવી. બસ,માર્કેટિંગની આ એક મોટી વ્યૂહરચના છે. કન્ઝ્યુમરને તમારા પ્રોડક્ટ કે સર્વિસની આદત લગાડો. આનાથી બે વાત થાય છે એક કન્ઝ્યુમર તમારો પ્રોડક્ટ ખરીદતો થાય છે અને તે વધુ પણ ખરીદે છે. આને UPI અને સુપર માર્કેટના ઉદાહરણ દ્વારા સમજીયે. આપણો બધાનો અનુભવ છે કે જ્યારે સુપર માર્કેટો નવાં નવાં ખુલ્યાં ત્યારે આપણે ત્યાં ખરીદી કરવા જતા, આપણને તેની આદત લાગી અને આપણે ના જોઈતી વસ્તુઓ પણ ખરીદવા લાગ્યા.

આ રીતે, જયારે આપણે રોકડથી વસ્તુ ખરીદતા ત્યારે બે વાર વિચારતા કારણકે ગજવામાં અમુક રૂપિયા છે અને તે સાચવવાના છે. હવે ફોનથી પેમેન્ટ ચૂકવવામાં આપણે તે ભૂલી જઇયે છીએ અને વધુ ખરીદી કરીએ છીએ. આપણને લાગશે કે હવે કેમ ચાર્જ આવ્યો તો જવાબ આસાન છે કે વેપારી અને ગ્રાહક બંનેને આની આદત પડી ગઈ છે એટલે વેપારી ગમે તેટલી બૂમો પાડે પણ તે આને અપનાવશે પછી ભલે તેને અમુક ચાર્જ આપવો પડે. ગ્રાહકને ચાર્જ નથી આપવાનો તેથી તે આની માગ કરશે અને વેપારી નહિ માને તો બીજે જશે. આમ આદત પડી એટલે હવે તેનો ફાયદો ઉપાડવો રહ્યો.

માર્કેટિંગની આ વ્યુહરચના આપણા જીવનની આદતોનો અભ્યાસ કરી પ્રોડક્ટ બનાવશે અથવા આપણા જીવનમાં તેની આદત ઊભી કરશે. ગ્રાહકની આદતો બ્રાન્ડ પ્રત્યેની વફાદારીનો પાયો છે. સૌથી સફળ બ્રાન્ડ્સ ફક્ત ઉત્પાદનો વેચતી નથી, તે ગ્રાહકોના રોજિંદા જીવનનો અનિવાર્ય ભાગ બની જાય છે. આદત પાછળના મનોવિજ્ઞાનને સમજવાથી જાણવા મળે છે કે બ્રાન્ડ્સ ગ્રાહકો સાથે લાંબા ગાળાના સંબંધો કેવી રીતે સ્થાપિત કરી શકે છે, એક વખતની ખરીદીને પુનરાવર્તિત વર્તણૂકોમાં ફેરવી શકે છે. ઉદહરણ તરીકે...

સવારે ઉઠતાની સાથે આપણે દાંત સાફ કરીયે છીએ. આ ટૂથ પેસ્ટ આપણા જીવનમાં ક્યારે આવી ગયું આપણને ખબર ના પડી. આપણે દાંતણ, મંજન અથવા વ્યવસ્થિત પાણીનો કોગળો કરી મોઢું સાફ કરતા પણ ટૂથ પેસ્ટ બનાવતી બ્રાન્ડે આપણને આની આદત લગાવી પાડી.

બીજું ઉદાહરણ, દૂધમાં એટલી શક્તિ છે કે તેની સાથે બીજી કોઈ ચીજની જરૂર નથી, પણ બિસ્કિટ ક્યારે આની સાથે જોડાય ગયાં ખબર ના પડી. બ્રાન્ડે આપણને આની આદત લગાડી અને આપણે બિસ્કિટ વગર દૂધ કે ચા પીવી વિચારી પણ નથી શકતા.

બીજી તરફ, બ્રાન્ડ જ્યારે આનો વિચાર કરે છે ત્યારે ત્રણ વાત વિચારે છે : એક, રોજિંદી કઈ આદત બદલવી શક્ય છે.

બીજું, તે સમસ્યા માટે હાલમાં કયા ઉપાયો અજમાવાય છે અને ત્રીજું તેનાથી શું થશે.. જેમકે મચ્છરો સાંજના ઘરમાં આવે છે, ધૂપ સળગાવવામાં આવે છે, મચ્છરો જવા જોઈએ. આમાં પહેલી વાત નિશ્ચિત છે,

બીજી વાતમાં આદત લગાડી બ્રાન્ડને બેસાડવાની છે અને તેનાથી કઇ રીતે ફાયદો થશે તેના પરિણામની વાત કરવાની છે. તે પરિણામ કે મચ્છર ભાગી જવા તે સહજ છે પણ કઇ રીતે જશે અને મચ્છર જવાથી તમારા જીવનમાં શું બદલાવ આવશે (તમારું બાળક નિરાંતે સુઈ શકશે) તેની વાત બ્રાન્ડ કરશે અને તે આદત બદલવામાં મદદ કરશે. જે બ્રાન્ડ આ વાત શોધવામાં અને કન્ઝ્યુમરને સમજાવવામાં સફળ થાય તે આદત બદલાવી પોતાની બ્રાન્ડને ગ્રાહકના જીવનમાં સ્થાયી કરી શકે.

જોકે આદત બદલવી આસાન નથી, કહેવાય છે ને કે માણસની આદત અને સ્વભાવ બદલવા મુશ્કેલ છે. બ્રાન્ડ આ વાતને જાણે ખોટી ઠરાવતી હોય તેમ સફળ પ્રયત્નો દ્વારા લોકોની આદતો બદલી છે. રોજિંદા જીવનમાં જ્યારે બ્રાન્ડને લાવવી સરળ થશે, તેના નિયમિત ઉપયોગની શક્યતા એટલી જ વધશે. ગ્રાહકો એવા પ્રોડક્ટની આસપાસ આદતો બનાવે છે જે કાર્યાત્મક લાભ અને ભાવનાત્મક સંતોષ બંને પ્રદાન કરે છે.

જરૂરિયાતની ક્ષણો સાથે પ્રોડક્ટને જોડવાથી તેનો રોજિંદો વપરાશ વધે છે. નવી આદતો અપનાવાય, જે લાંબાગાળા સુધી ચાલે છે. જે બ્રાન્ડ સફળતાપૂર્વક રોજિંદા જીવનમાં સ્થાયી થાય છે તે ફક્ત ગ્રાહકોને જાળવી રાખતી નથી પણ તેમને કાયમી પોતાના વફાદાર ગ્રાહકો બનાવે છે, જેનાથી ખરીદીના નિર્ણયો સરળ બને છે. જ્યારે બ્રાન્ડ આદત બદલવામાં સફળ થાય છે ત્યારે તે ગ્રાહકોના જીવનનો અજાણતા અવિભાજ્ય અંગ બની જાય છે. ■

વિનોદ ભટ્ટ
feedback@
bombaysamachar.com

ભેટમાં આપેલાં પુસ્તક

'લેખકના હસ્તાક્ષરવાળાં પુસ્તકો ગુજરાતીમાં મામૂલી કિંમતે મળી જાય છે...' એવું એક બહેને આનંદથી નહીં, ખેદથી કહ્યું છે, કેમ કે તેઓ પણ લેખિકા છે. તેઓ ઉમેરે છે કે લેખક દ્વારા કોઈને ભેટમાં આપવામાં આવેલું તેનું જ પુસ્તક જ્યારે પસ્તીમાં વેચી દેવાય ને એ પુસ્તક લેખકના જ હાથમાં આવે ત્યારે લેખકને કેટલો બધો આઘાત લાગતો હશે!... બહેન, આઘાત તો લાગે, મોટા સર્જકને મોટો લાગે ને નાના સર્જકને એથીય વધારે લાગે. બધો આધાર લેખના 'ઈગો' પર છે.

જેને બદલે રવીન્દ્રનાથ ટાગોરને નોબેલ પ્રાઈઝ મળેલું એ ટૉમસ હાર્ડીનો એક ટ્રેજિ-કૉમિક કિસ્સો યાદ આવે છે. ટૉમસ હાર્ડીની એક ચોપડી જે તેણે કોઈકને ભેટ આપેલી તે આ રીતે ફૂટપાથ પર રઝળતી હતી. હાર્ડીએ તેની કિંમત પૂછી. પેલાએ કહ્યું: 'દસ શિલિંગ...' હાર્ડી આહોભાવથી બોલ્યો: 'આના પર તો લેખકની સહી છે! આની કિંમત કંઈ દસ શિલિંગ હોય?' ને પસ્તીવાળાએ લેખની સહીનું નામ સાંભળીને ગભરાટથી જણાવ્યું: 'એવું હોય તો સાહેબ પાંચ શિલિંગમાં લઈ જાઓ...'

જો કે મારી અંગત વાત કરું તો મારાં પુસ્તકો લોકો હોંશેહોંશે વાંચે એ માટે છૂટા હાથે હું લોકોને ભેટ આપું છું.

કદાચ આ જ કારણે પ્રકાશકો મારાં પુસ્તકો ઉત્સાહથી છાપે છે. મારાં પુસ્તકોનો મોટામાં મોટો ખરીદનાર હું જ હોઉં છું. એટલે મારા અનુભવો પણ હાર્ડીના અનુભવોથી ખાસ અલગ નથી. લગભગ ત્રણેક વર્ષ થયાં હશે એ ઘટનાને એક મિત્રે મને અભિનંદન આપતાં જણાવ્યું: 'તું તો, દોસ્ત, કવિ કાલિદાસ કરતાંય વધુ લોકપ્રિય છે...'

'મારો કંઈ વાંક-ગુનો, ભાઈ? સવારસવારમાં હું જ મળ્યો તને?'' મેં જાણવા માગ્યું.

'ના, હું સાચું કહું! તારાં પુસ્તકોનો ફેલાવો કાલિદાસથીય વધારે છે!' તે ગંભીરતાથી બોલ્યો.

'ચોખવટ કર...' મેં ખુલાસો માગ્યો.

'ગયા રવિવારે હું ગુજરીમાં ગયો હતો. ત્યાં બેઠેલા ચારેચાર પસ્તીવાળાઓના ઢગલામાં તારાં લખેલાં ને તારા જ ઑટોગ્રાફ સાથે ભેટ આપેલાં અડધો ડઝન પુસ્તકો પડ્યાં હતાં, જ્યારે કાલિદાસનું 'મેઘદૂત' તો ફક્ત એક જ ફેરિયા પાસે હતું, બોલ!' તે બોલ્યો.

'કાલિદાસને કદાચ મારાં જેટલાં સગાંવહાલાંઓ નહીં હોય...' મેં મારો ખુદના બચાવ કર્યો.

'આ હિસાબે તારા એ બધાં જ સ્વજનો પરગજુ કહેવાય, જે તને આ રીતે આમપ્રજા સુધી પહોંચાડી રહ્યાં છે' તે દાઢમાં બોલ્યો.

* * *

પ્રકાશકને બદલે ફૂટપાથ પર જેનાં પુસ્તકો વેચાતાં હોય એવા કોઈ પણ સર્જક માટે એ આમ તો સહેજ પણ રાજી થવા જેવી વાત નથી હોતી, પણ લગભગ દરેક પુસ્તકની નિયતી પ્રમાણે એની એકાદ પ્રત કોઈ શેઠિયાની લાઈબ્રેરીમાં જન્મી હતી એ જ હાલતમાં, માલિકનો પ્રેમાળ સ્પર્શ પામ્યા વગરની પડી હોય છે, તો એ જ પુસ્તકની પાંચસો પૈકી સાડાત્રણસોથી ચારસો નકલો પુસ્તકપ્રેમી પ્રકાશકની વખારમાં નિસાસા નાખતી પડી હોય છે ને એ પુસ્તકની એકાદ કૉપી લાવારિસ બચ્ચાની પેઠે, કોઈ તેને વહાલથી ઊંચકી લે એની રાહ જોતી ફૂટપાથ પર આંખો બિછાવીને બેઠી હોય છે. આ પુસ્તકોમાં પણ જીવ હોય છે એવું ભવિષ્યમાં શોધાશે ખરું, પણ ત્યારે એ શું બોલે છે તે સાંભળવા-સમજવા આપણી પાસે કાન નહીં હોય.

* * *

કેટલાક લોકો પહેલી વાર મળનારને પોતાનું આઇડેન્ટિટી કાર્ડ વળગાડી દે છે, એ રીતે પહેલી જ મુલાકાતમાં પોતાનું પુસ્તક પધરાવી દેવાની ટેવ કેટલાક લેખકોને હોય છે. મારા એક પરિચિત લેખકને એવો શોખ છે કે કોઈ વિજાતીય પાત્ર તેની કલમનાં જરાતરા વખાણ કરે એટલે વહેલી ઉતાવળે પોતાનાં ત્રણ-ચાર પુસ્તકો તીરની જેમ એ પાત્ર તરફ છોડી દે છે. પછીની વાત પછી.

મેં આગળ જણાવ્યું એ પ્રમાણે મારા પ્રકાશકનો હું લાડકો લેખક છું, કમાઉ દીકરો છું. એક વખત મારું પુસ્તક પ્રકાશિત કર્યા પછી એ વેચવાની તેની જવાબદારી બિલકુલ ઘટી જાય છે. અલબત્ત, મારી પત્ની પણ આમાં પ્રકાશકને યથાશક્તિ મદદ કરે છે, કેમ કે તેને એવો છૂપો ભય છે કે પ્રકાશકને ત્યાંથી વહોરેલાં ઢગલાબંધ પુસ્તકોના ભારથી એક દિવસ તેનું ઘર અને મારું બૅન્ક બૅલેન્સ તૂટી પડશે. આથી ક્યારેક કોઈ મને મળવા આવે ત્યારે પત્ની એ માણસની (ઉપસ્થિતિ શબ્દ ભારે છે એટલે) હાજરીમાં જ ઉત્સાહથી મને પૂછવા માંડે છે કે 'કાન્તિભાઈને તમારું છેલ્લું પુસ્તક 'એટ્સેટરા' નથી આપવાનું ?' એટલે પછી આપણે જખ મારીને કાન્તિભાઈને એ. પુસ્તક આપવું પડે, જે તેઓ આપણને 'ઓબ્લાઇજ' કરતા હોય એવા ઉદારભાવ સાથે લઈ પણ લે. અગાઉ તેમને આ પુસ્તકની નકલ આપ્યાનું આપણને યાદ હોય, પણ તેમની યાદશક્તિ કાચી પડે. એ પુસ્તક ઉઘાડીને વાંચ્યું હોય તો યાદ આવે ને!

મારા ઓળખીતા-પાળખીતાઓને પણ આની ખબર છે એટલે મારું નવું પુસ્તક બહાર પડ્યાની જાણ થતાં એ પુસ્તક લેવા પ્રકાશકની દુકાને જવાને બદલે સીધા જ તેઓ મારે ત્યાં ધસી આવે છે ને વિનાસંકોચે, હક્કદાવે મારી પાસેથી પુસ્તકો મેળવી પણ લે છે. અમે નાના હતા. ત્યારે સત્યનારાયણની કથા કેવળ પ્રસાદ મેળવવા માટે જ સાંભળવા જતા. અમને - પ્રસાદિયા ભક્તને જમણા હાથમાં સોજીના શીરાનો પ્રસાદ એક વાર મળી ગયા પછી પ્રસાદ વહેંચનાર સામે ડાબો હાથ ધરીને અમે કહેતા કે કાકા (અથવા તો મામા), મારા ભાઈનો આપો ને! બસ, એ જ પદ્ધતિએ મારા એક સ્નેહીએ મને એક વાર કહ્યું હતું કે 'મારો સાળો ક્યારેક તારું લખાણ વાંચે છે ખરો. આમ તો તેને વાંચવાનો ભારે કંટાળો છે, એટલે તો તે મૅટ્રિકમાં સાત વખત નાપાસ થયેલો, પણ મારે તેને વાંચતો કરવો છે. હસવું આવે એવા ટુચકાની તારી ચાર-પાંચ ચોપડીઓ આપજે ને! બીજાઓનું બોગસ લખાણ વાંચે એ કરતાં તારું વાંચે તો વધારે સારું, નાખી દેતાંય આફ્ટર-ઑલ તું તો આપણો માણસ કહેવાય.' અને મારા એક સ્નેહી મને મળે છે ત્યારે કહેતા હોય છે કે 'તારી કચરા જેવી ચોપડીઓ ઘરમાં ધૂળ ખાતી પડી રહે છે એ કરતાં મને આપ ને! બપોરે એનાં બે-ચાર પાનાં ફેરવતાં-ફેરવતાં ઊંઘી જવાશે. તારાં પુસ્તકો પસ્તીવાળાને ત્યાં શોધવા જઉં એ કરતાં તારી પાસે જ કેમ ન માગું?

જોકે મારે નિખાલસપણે એ કબૂલ કરવું જોઈએ કે મારાં પુસ્તકોને પસ્તી સાથે આમ પણ ઘણું જૂનું સગપણ છે એ હું અગાઉ પણ અનેક વાર કહી-લખી ગયો છું, મારાં બે પુસ્તકો મારા એક પ્રકાશકે મારી જ આંખ સામે એક પસ્તીવાળાને જોખીને આપી દીધાં હતાં. ના, આ 'જોક' નથી ને વાચકોની સહાનુભૂતિ ઉઘરાવવા પણ આ ઘટના લખી નથી. આ દુર્ઘટના પહેલી વખત ઘટી ત્યારે મને આઘાતનો આંચકો નહોતો લાગ્યો એવું કહીશ તો એ જુઠ્ઠું છે. પરંતુ ભૂકંપના આફ્ટર-શૉક્સની જેમ આ પ્રકારની ઘટનાઓથી હું હવે ટેવાવા માંડ્યો છું. લેખક-કવિઓ સ્વભાવે અતિ સંવેદનશીલ હોય છે. એટલે કુંભકારની હાજરીમાં તેનું જ ઘડેલું માટલું તેની આંખ સામે કોઈ ફોડી નાખે તો તેને લાગે એટલો જ આઘાત કોઈ સર્જકનાં પુસ્તકો પસ્તીવાળો તેની આંખ સામે વેચતો હોય ત્યારે લાગવાનો. આ જ કારણસર કેટલીકવાર તો મારાં પુસ્તકો પસ્તીના ઢગલામાં જોતો ત્યારે મને ક્ષોભ થતો કે કોઈ જોઈ જશે તો? મારી પોતાની જ બે આંખની શરમને લીધે હું એ પુસ્તકો, પસ્તીવાળો માગે એ કિંમતે ખરીદી લેતો. પણ મુશ્કેલી ત્યારે થઈ, જ્યારે મારાં કેટલાંક પુસ્તકો કોઈ ગેરસમજને લીધે યુનિવર્સિટીમાં પાઠ્યપુસ્તકો થવા માંડ્યા. બે-એક વર્ષમાં પુસ્તક પાઠ્યક્રમમાંથી નીકળ્યાં નથી ને મડદાંની પેઠે વિદ્યાર્થીઓના ઘરમાંથી નીકળીને અવ્વલ મંઝિલે -પસ્તીવાળાને ત્યાં પહોંચ્યાં નથી. ખરીદી-ખરીદીનેય હું કેટલી નકલો ખરીદવાનો ? જાણીબૂઝીને માણસ કેટલો ગરીબ બની શકવાનો!

* * *

મારા કિસ્સામાં તો ધનિક સ્નેહીઓએ જ મારી પાસે ભેટ-પુસ્તકો માગ્યાં છે, કોઈ ગરીબે ક્યારેય માંગ્યા નથી, ગરીબોને આમેય હસવાનું બહુ ફાવતું નથી. પણ - પણ જેમને આપણે ગરીબ માનતા હોઈએ તે આપણી કલ્પનામાં પણ ન આવે એવું ક્યારેક માગે છે ખરા. તદ્દન સાચો કિસ્સો છે. મારે ત્યાં ઝાડુ કાઢનાર સફાઈ - કામદાર યુવાન આવ્યો. મારી પત્નીને તેણે પૂછ્યું: 'દાદાજી ક્યાં છે? મારે કામ છે.' 'નાહવા ગયા છે. શું કામ છે?' પત્નીએ પૂછ્યું. 'એમની જોડે વાત કરવી છે.' તેણે જણાવ્યું. હું સ્નાન કરીને બહાર આવ્યો, એટલે તેણે મને સીધું જ પૂછ્યું: 'મારાં લગન છે એ માટે તમારી મોટરકાર જોઈએ છે, મળશે?' મેં તેની સામે જોયું. અણધાર્યું આશ્ચર્ય શમતાં મેં તેને કહ્યું: 'ગાડી તો આપું, લઈ જા, પણ ચલાવશે કોણ?' 'મને થોડી થોડી આવડે છે, પણ મારા જ 'મેરેજ'માં મારાથી કેવી રીતે ચલાવાય?' તેણે મને ટેક્નિકલ સવાલ કર્યો. મેં તેને સામે પૂછ્યું: 'તો, તું એવું ઈચ્છે છે કે તારા વરઘોડામાં હું કાર ચલાવું?' તે શરમાઈને જતો રહ્યો. તેના ગયા પછી ગીધુકાકા મારા પર ગિન્નાતાં બોલ્યા: 'તું તો સાવ મોળિયો છે! તારી પાસે એ છોકરાએ ગાડી માગી ને તેં હા પણ પાડી દીધી?'

'જુઓ કાકા, એ છોકરાને કેટલી બધી શ્રદ્ધા હશે કે આ માણસ ના નહીં પાડે...' મેં બચાવ કર્યો.

'આ રીતે વેવલો થઈશ તો કાલે ઊઠીને કોઈ ઓળખીતો તારી પાસે સફારી સૂટ માગવા આવશે, કહેશે કે એક લગ્નમાં જવું છે, આપણા બંનેનું બૉડી લગભગ સરખું છે, મને ફિટ આવી જશે. આપો ને! તો કોઈ વળી તારું ટીવી લેવા આવશે, તેનું ટીવી રિપેરિંગમાં ગયું છે ને ક્રિકેટ મૅચો છોડવી પાલવે તેમ નથી. તમારા બેડરૂમમાં ટીવી. વપરાયા વગરનું પડી રહ્યું છે. અઠવાડિયાનો સવાલ છે, લઈ જઉં! અને કોઈ પાળખીતાના ફ્રીજનું બારણું બરાબર વસાતું નથી એટલે કૂલિંગ જોઈએ એવું નથી આવતું, દૂધ-દહીં અને દાળ-શાક બગડી ન જાય એ માટે તમારા ફ્રીજમાં મૂકવા દેશો, પ્લીઝ ?... આવું વારંવાર થશે તો તું શું કરીશ?' કાકાએ પૂછ્યું.

'એ શક્યતા બહુ ઓછી છે, કાકા...' મેં આત્મવિશ્વાસથી જણાવ્યું: 'કેમ કે માણસજાત આમ તો બહુ જ સ્વમાની હોય છે. અપવાદ બાદ કરતાં ગમે તેની પાસે એ ફાવે તે નથી માગતી... મારી પાસે મારાં પુસ્તકો લોકો એટલા માટે માગે છે કે હું ભલે એમને મા સરસ્વતીનો પ્રસાદ સમજતો હોઉં, પણ માગનાર માટે તો એ પુસ્તકો માત્ર પસ્તી જ છે, એનાથી વધારે કશું જ નહીં...'

'આ ચપડગંજુ જોડે કયા લેવલે વાત કરવી એ જ મને સમજાતું નથી...' એમ બબડતા ગીધુકાકા ચાલવા માંડ્યા... ■

ઝબાન સંભાલ કે

ગાંધીજીની ભાષા - ભાષામાં ગાંધીજી

હેન્રી શાસ્ત્રી
feedback@bombaysamachar.com

હવે પછી કોઈને સ્વેચ્છાએ જોડણી કરવાનો અધિકાર નથી: ગાંધીજી.

જેમની ઉર્જવળ પ્રવૃત્તિથી ભાષાનું તેજ પ્રગટ્યું છે અને જેમની પ્રેરણાથી આ કોશ તૈયાર થયો છે એ પૂજ્ય ગાંધીજીના ચરણે આ કોષ અર્પણ કરીએ છીએ: સાર્થ જોડણીકોશ.

ગુજરાતી શબ્દોની સાચી જોડણી વિશે ગુજરાતમાં ઘણા વખતથી ચર્ચા ચાલતા ભાષાના અભ્યાસમાં પડતી મુશ્કેલી દૂર કરવાના હેતુથી ગુજરાત વિદ્યાપીઠે સામાન્ય રીતે સ્વીકારાયેલા અમુક સિદ્ધાંતોને આધારે 'સાર્થ જોડણીકોશ' પ્રગટ કર્યો હતો. આ કોશના મુખપૃષ્ઠ ઉપર જોડણી અંગેના અધિકારનું ગાંધીજીનું ઉપરોક્ત વિધાન મૂકવામાં આવ્યું હતું, આ સાર્થ જોડણીકોશ ઉઘડતા પહેલા પાનાં પર આ કોશ ગાંધીજીને અર્પણ કરવામાં આવ્યો હતો. વિદેશમાં ભણતર છતાં ગાંધીજીની માતૃભાષા પર મજબૂત પકડ હતી. કોઈપણ જાતના ઠઠેરા કે ભારેખમ શબ્દો વિનાની એમની ભાષા સરળ અને સ્પષ્ટ હતી અને દરેકને સમજાઈ પણ જતી. ગાંધીજી વિસરાઈ રહ્યા છે, એમને વિસારે પાડવાની કોશિશ થાય છે, પણ ગાંધી વિચાર તેમ જ ભાષામાં એમની હાજરી અવિનાશી છે. શુક્રવારે ગાંધી જયંતી હતી એ નિમિત્તે ગાંધીજીની ભાષા અને ભાષામાં ગાંધીજીને જાણીએ.

ગાંધીજીના જીવન સાથે જોડાયેલી અનેક પ્રેરણાદાયી ઘટનાઓ છે જે કોઈને કોઈ ગુજરાતી કહેવત કે રૂઢિપ્રયોગને સાર્થક કરે છે. **'જીવતે જીવ જગતિયું'** (વચન પ્રમાણે આચરણ) આવી જ એક સુંદર અને પ્રેરણાદાયી વાર્તા છે. એક માતા નાના દીકરાને લઈને ગાંધીજી પાસે આવી. દીકરો ખૂબ જ ગોળ ખાવાની કુટેવ હોવાથી તેના દાંત બગડી રહ્યા હતા અને તબિયત પણ ખરાબ થતી હતી. અનેક સમજાવટ પછી પણ દીકરો માનતો નહોતો. દીકરાને ગાંધી બાપુ માટે ખૂબ આદર હોવાથી માતાને આશા હતી કે બાપુ કહેશે તો દીકરો માની જશે. માતાએ વિનંતી કરી, 'બાપુ, મારો દીકરો ગોળ ખાવામાં અતિરેક કરે છે. તમે એને શિખામણ આપો કે ગોળ ખાવાનું બંધ કરે.' ગાંધીજીએ થોડીવાર વિચાર કરી કહ્યું, 'દીકરાને લઈને એક અઠવાડિયા પછી મારી પાસે આવો, ત્યારે હું એને કહીશ.' માતાને આશ્ચર્ય થયું કે આટલી નાની વાત માટે બાપુએ એક અઠવાડિયાનો સમય કેમ માગ્યો? પણ બોલ્યા વગર પાછા ચાલ્યા ગયા.

એક અઠવાડિયા પછી માતા ફરીથી દીકરાને લઈને ગાંધીજી પાસે આવી. ગાંધીજીએ દીકરાને પ્રેમથી પોતાની પાસે બેસાડ્યો, તેના માથા પર હાથ ફેરવ્યો અને વહાલથી સમજાવી કહ્યું કે 'બેટા, વધારે ગોળ ન ખવાય, એનાથી તબિયત બગડે. આજથી તું ગોળ ખાવાનું બંધ કરી દે.' દીકરાએ તરત જ માથું હલાવીને હા પાડી અને બાપુને વચન આપ્યું કે તે હવેથી ગોળ નહીં ખાય. આ જોઈ માતાએ આશ્ચર્ય સાથે ગાંધીજીને પૂછ્યું, 'હે બાપુ, આટલી અમથી શિખામણ તો તમે ગયા અઠવાડિયે પણ આપી શક્યા હોત. મને એક અઠવાડિયા પછી કેમ બોલાવી?' બાપુએ હસીને કહ્યું, 'બહેન, ગયા અઠવાડિયે જ્યારે તમે આવ્યા ત્યારે હું પોતે પણ ખૂબ ગોળ ખાતો હતો. જે વસ્તુ હું પોતે કરતો હોઉં, તે બંધ કરવાની શિખામણ હું બીજાને કઈ રીતે આપી શકું? આ એક અઠવાડિયામાં મેં પોતે ગોળ ખાવાનું સંપૂર્ણપણે બંધ કર્યું અને જ્યારે મને ખાતરી થઈ કે હું આ કરી શકું છું ત્યારે જ મેં તમારા દીકરાને શિખામણ આપી.' આ કહેવત કથાનો સાર એ છે કે ઉપદેશ આપવો સહેલો છે, પણ તેનો અમલ કરવો અઘરો છે. આપણે પોતે આચરણમાં ન મૂકીએ, ત્યાં સુધી આપણી શિખામણની બીજા પર કોઈ અસર થતી નથી.

ભાષા વૈભવ

ગાંધીજી સંબંધિત શબ્દો

સ્પષ્ટવક્તા ગાંધીજીએ કેટલાક શબ્દો પ્રચલિત કર્યા / નવા ઘડ્યા હતા. **સત્યાગ્રહ** એટલે સત્યનો આગ્રહ રાખવો. દક્ષિણ આફ્રિકામાં અશ્વેતો અને ભારતીયો પર થતા અત્યાચાર સામે અહિંસક લડત આપવા માટે ગાંધીજીએ આ શબ્દની રચના કરી હતી. ભત્રીજા મગનલાલ ગાંધીએ (ગાંધીજીના પિતરાઈ ભાઈ ખુશાલચંદ ગાંધીના પુત્ર) સૂચવેલા સદાગ્રહ શબ્દને સુધારી ગાંધીજીએ **'સત્યાગ્રહ'** શબ્દ આપ્યો. ગાંધીજીએ આપેલો બીજો શબ્દ છે **હરિજન.** ભગવાનનાં માણસો (હરિના જન) એવો અર્થ ધરાવતો આ શબ્દ ભારતીય સમાજમાં અસ્પૃશ્ય ગણાતા લોકોના સામાજિક ઉત્થાન અને સન્માન માટે ગાંધીજીએ પ્રચલિત કર્યો હતો. આ જ નામથી એક સામાહિક સમાચાર પત્ર ('હરિજન') પણ શરૂ કર્યું હતું. **સર્વોદય** (તમામ વર્ગના લોકોનો ઉદય) શબ્દ પ્રચલિત કરવાનો શ્રેય પણ ગાંધીજીને જાય છે. જોન રસ્કિનના પુસ્તક 'અનટુ ધીસ લાસ્ટ' ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરતી વખતે ગાંધીજીએ આ નવો શબ્દ ઘડ્યો હતો. નવી શિક્ષણ પદ્ધતિને નજર સામે રાખી તેમણે વર્ધા શિક્ષણ યોજના અંતર્ગત **નઈ તાલીમ** શબ્દ આપ્યો હતો. કેવળ પુસ્તકીય જ્ઞાન આપવાને બદલે શારીરિક શ્રમ, હસ્તકલા અને નૈતિક મૂલ્યો આધારિત કેળવણી પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. **લોક સેવક સંઘ** એટલે જનતાની સેવા કરનાર લોકોનું સંગઠન. ગાંધીજી ગ્રામીણ ઉત્થાન માટે કામ કરતા એક બિન-રાજકીય સામાજિક સંગઠનની ઈચ્છા રાખતા હતા અને એ માટે આ નવું નામ આપ્યું હતું. **અહિંસા અને સ્વરાજ** પણ ગાંધીજીના આંદોલનો સાથે સંકળાયેલા છે, પરંતુ આ શબ્દો ભારતીય સંસ્કૃતિમાં પહેલેથી જ અસ્તિત્વમાં હતા, ગાંધીજીએ તેને એક નવું રાજકીય અને વ્યવહારિક પરિમાણ આપ્યું હતું.

શબ્દકોશમાં પણ ગાંધી સંદર્ભે અલગ અલગ શબ્દ અસ્તિત્વ ધરાવે છે. તેમના વિરાટ વ્યક્તિત્વને કારણે ગાંધી શબ્દ ભાષામાં વણાઈ ગયો હતો. જોકે, **ગાંધી** એટલે કરિયાણું વગેરે વેચનારો વેપારી પણ એને જી લાગતા બને ગાંધીજી અને **ગાંધીજી** એટલે મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી, મહાત્મા ગાંધી. સમય જતા આ સંજ્ઞાવાચક નામ વિશેષણ બની ગયું. **ગાંધીવાદ** એટલે સત્ય અને અહિંસાના પાયા પર સમાજ વ્યવસ્થા તથા માનવ જીવનની ગાંધીજીએ બતાવેલી દૃષ્ટિ કે ફિલસૂફી. **ગાંધીવાદી** એટલે ગાંધીવાદમાં શ્રદ્ધા રાખનારી વ્યક્તિ. **ગાંધીટોપી** એટલે ખાદીની સફેદ લાંબી ટોપી. અસહકારની ચળવળ દરમિયાન ૧૯૨૦-૨૧ ના સમયગાળામાં બાપુએ ગાંધી ટોપીની શરૂઆત કરી હતી. ત્યારબાદ ભારતીય સ્વતંત્રતા સંગ્રામના અસંખ્ય ક્રાંતિકારીઓ અને નેતાઓ એ પહેરતા હતા. **ગાંધીગીરી** એટલે મહાત્મા ગાંધીના સત્ય, અહિંસા અને પ્રેમ જેવા મૂળભૂત સિદ્ધાંતોને આધુનિક જીવન કે વિરોધ પ્રદર્શનમાં અપનાવવાની રીત ગાંધીજીએ આશ્રમ જીવન અને વ્યક્તિગત શુદ્ધિ માટે ૧૧ વિચાર/વ્રત આપ્યા હતા. એમાં બે વ્રત છે **અસ્તેય** (અસ્તેય (ચોરી ન કરવી) અને **અપરિગ્રહ** (જરૂરિયાત કરતાં વધુ વસ્તુઓનો સંગ્રહ ન કરવો). આ બંને શબ્દ ભાષામાં હતા, પણ ગાંધીજીએ એને પ્રચલિત બનાવ્યા. ■

આ તે કેવી રિલ્સની રેલમછેલ છલના...

જૂઈ પાર્થ feedback@bombaysamachar.com

આજકાલ જેને જોઈએ બધાં બસ મોબાઈલમાં માથું નાખીને બેઠા હોય છે. કોઈના મોબાઈલનો તો વળી વોલ્યુમ પણ બે ઘર છોડી સંભળાય એટલો મોટો હોય છે. મોબાઈલમાં જોનાર બધાંના હાવભાવ એ જુદા કોઈ હસતું દેખાય, કોઈ રડમસ તો કોઈ તો વળી ગુસ્સામાં દેખાય. આ હાવભાવ પાછા દર ૩૦ થી ૯૦ સેકન્ડે બદલાય. કોઈ પણ ભાવ ૯૦ સેકન્ડથી વધારે ના ટકે. કેટલાક લોકો તો મોબાઈલમાં એટલા ઓતપ્રોત થઈ જાય કે સ્થળ અને સમયનું ભાન ભૂલી મોબાઈલને જવાબે આપે. આ છે મોબાઈલ યુગનું માનવ જીવન. બધા કેવા સંસ્કારી કે માથું ઊંચું જ ના કરે, કેવા વિવેકી કે કંઈ બોલે ય નઈ, અરે કેવા તો ગુણવાન કે ભગવાનનાં દીવા-આરતી-પ્રસાદ પણ મોબાઈલમાં જ. અત્યારના જમાનામાં માણસ નવરો નથી બેસી શકતો. તેને સતત કાર્યશીલ રહેવાની આદત પડી ગઈ છે. શરીર થાકે તો આરામ થાય પણ મનનું કાર્ય હંમેશાં ચાલુ રહે છે. આ ભાગદોડ અને ઝડપી જિંદગીમાં મનને થાક ખાતા નથી આવડતું, તે સતત કોઈ ને કોઈ પ્રવૃત્તિની શોધમાં રહે છે. આના પરિણામે માણસને પોતે હંમેશાં થાકેલો હોય તેવું લાગે છે. આ થાક દૂર કરવા તે હાથમાં રહેલા મોબાઈલમાં સોશ્યલ મીડિયા ખોલી રીલ્સ કે શોર્ટ્સ જોવાનું શરૂ કરે છે.

શરૂઆતની એક બે રીલ સારી લાગે અને આખી જોવાય,પણ ધીમે ધીમે તે એક રીલ બે પાંચ સેકન્ડ જોઈ સ્કોલ કરે-આગળ ધપાવે છે. આમ ને આમ કલ્લાકો નીકળી જાય છે અને માણસને કંઈક સારું જોયાના સંતોષ કરતાં આનાથી કંઈક વધુ સારું આવ્યું હોત તો વધારે મજા આવી હોત એવો અસંતોષ રહી જાય છે. આમ રીલ્સજોવાની પ્રવૃત્તિ માત્ર સમય વેડફનાર તેમ જ વધુ સ્ટ્રેસફુલ બની જાય છે.

દર બે પાંચ સેકન્ડે સ્કોલ થતી રીલનાં વળી વિષયો પણ અલગ અલગ હોય છે. કોઈમાં રસોઈ તો કોઈમાં શેર બજાર, કોઈનાં સમાચાર તો કોઈમાં પર્યટન, કોઈનાં સમાજની મુશ્કેલીઓ તો કોઈમાં નકરો દેખાડો જોવા મળે છે. આમ સ્કોલ કરવાની દરેક સેકન્ડે જે તે રીલમાં દર્શાવાતી બાબતને અનુભવી એ રીલ જોનાર તે રીલનાં ભાવ સાથે જોડાય છે અને અંતે તેની લાગણીનું એવું રોલર કોસ્ટર રચાય છે, જેમાં તેણે પ્રત્યક્ષ રીતે ભાગ પણ નથી લીધો ને આમ તે રીલનો પરોક્ષ રીતે ભાગ બને છે, જેની અસર એનાં મન-મસ્તિષ્ક પર થાય છે. બહારથી મજબૂત દેખાતા માણસનાં સબ કોન્શિયસ એટલે કે અર્ધજાગ્રત મન પર તેની અસર દેખાય જ છે.

રીલ સ્કોલ કરનારને તે સમયે એ કરવું ગમે છે, કારણ કે તે એમ માને છે કે આ પ્રવૃત્તિથી તેનું મન શાંત થાય છે, મન થોડીવાર માટે રોજિંદી ચિંતાઓથી મુક્ત થાય છે, પરંતુ હકીકત જુદી છે. મન બીજી એવી જગ્યાએ વળે છે જ્યાં તે પ્રવૃત્તિનું જ વ્યસન થાય છે. કોઈ કોઈવાર મોબાઈલ પર સ્કોલ કરતી વ્યક્તિ ધીમે ધીમે વારે વારે અને કોઈ વાર કલ્લાકો સુધી સ્કોલ કરી વિવિધ રીલો જોયા કરે છે કે જેની સાથે તેને કોઈ જ લેવા દેવા નથી. તે કેમ જુએ છે અરે કેટલીકવાર તો શું જુએ છે તેનો ખ્યાલ નથી રહેતો. એ તો બસ યંત્રવત સ્કોલ કર્યા કરે છે. ફક્ત આંખો ફોન પર હોય છે બાકી મન તો દર ૨-૫ સેકન્ડે અલગ અલગ રીલની દુનિયામાં આંટા માર્યા જ કરે છે.

ઘણીવાર લાગે છે કે આ રીલ્સ માણસનાં મન સાથે રમત રમી તેની લાગણી સુધી પહોંચે છે અને દર ૨-૫ સેકન્ડે દરેક રીલ સાથે લાગણીઓ પણ બદલાય છે જે માનસિક સ્વાસ્થ્ય માટે જોખમી છે. એક જ મિનિટમાં બે ચાર એકબીજાથી તદ્દન અલગ જ લાગણીઓ ફટાફટ મનમાંથી પસાર થઈ જાય છે. હજી એક તો બરાબર અનુભવી ના હોય ત્યાં તો બીજી ને ત્રીજી એનાં પર છવાઈ જાય છે. આ મન અને લાગણી સાથે રમત છે એક પ્રકારની છલના છે.

અમુક રીલમાં જાત જાતનાં અખતરા બતાવે છે, જેમ કે અમુક રોગોનાં ઉપચાર, કસરત, ગાડી પાર્ક કરવાની ટેકનિક, વાસણ માંજવાની સહેલી પદ્ધતિ, સવારે વહેલા ઊઠીને શું કરવું જોઈએ, વગેરે. આવી રીલ્સ જોઈ તેને અનુસરવું ઘણીવાર 'નીમ હકીમ ખતરે જાન' જેવું સાબિત થાય છે. દરેક વસ્તુનાં ફાયદા- નુકસાન બંને હોય એવું જ રીતે રીલ જોવાનાં પણ છે માટે તે બધું જ આપણે પોતાની જવાબદારીઓ સમજીને કરીએ તેમાં જ સમજદારી છે.

આ વિશે બોલો, તમે શું કહો છો? ■

મજબૂત ડૉલર અને અમેરિકી ટ્રેઝરીની યિલ્ડ ઊંચી સપાટીએ રહેતાં વૈશ્વિક સોના-ચાંદીમાં નરમાઈનો અન્ડરટોન

સપ્તાહ દરમિયાન ડૉલર ઈન્ડેક્સ, ટ્રેઝરીની યિલ્ડ અને ક્રૂડ તેલની વધઘટ પર સોના-ચાંદીની વધઘટ અવલંબિત

કોમોડિટી

રમેશ ગોહિલ

અમેરિકામાં ગત સપ્તાહે જાહેર થયેલા અમેરિકાના ઑગસ્ટ મહિનાના ફુગાવામાં બજારની અપેક્ષા કરતાં ઓછી વૃદ્ધિ થઈ હતી. તેમ જ સપ્તાહના અંતે જાહેર થયેલા સપ્ટેમ્બર મહિનાના રોજગારીનાં ડેટામાં બજારની અપેક્ષા કરતાં ઓછી રોજગાર વૃદ્ધિ થઈ હોવાનો નિર્દેશો હતો. આમ એકંદરે બન્ને આર્થિક ડેટા મિશ્ર આવ્યા હતા. જોકે, સપ્તાહ દરમિયાન એકંદરે ડૉલર ઈન્ડેક્સમાં મજબૂત વલણ અને અમેરિકી ટ્રેઝરીની યિલ્ડ ઊંચી સપાટીએ રહી હોવાથી વિશ્વ બજારમાં સોના અને ચાંદી સહિતની કિંમતી ધાતુઓના ભાવ દબાણ હેઠળ રહ્યા હતા, જેમાં ખાસ કરીને સોનાના વૈશ્વિક ભાવમાં સાપ્તાહિક ધોરણે ૩.૪ ટકાનો ઘટાડો નોંધાયો હતો. જોકે, સપ્તાહના અંતે ખાસ કરીને અમેરિકાના રોજગારીના ડેટાની જાહેરાત પશ્ચાત્ ઑક્ટોબર મહિનાની નીતિવિષયક બેઠકમાં ફેડરલ રિઝર્વ વ્યાજદરમાં વધારો કરે તેવી શક્યતા નબળી પડતાં ડૉલર ઈન્ડેક્સમાં વધ્યા મથાળેથી સાધારણ નરમાઈ જોવા મળી હતી, પરંતુ અમેરિકી ટ્રેઝરીની યિલ્ડ અથવા તો ઊપજ ઊંચી સપાટીએ રહેતાં સોના અને ચાંદીમાં પીછેહઠ જળવાઈ રહી હતી. તેમ જ વિશ્વ બજારને અનુસરતા સ્થાનિક ઝવેરી બજારમાં પણ બન્ને કિંમતી ધાતુઓના ભાવમાં સાપ્તાહિક ધોરણે ઘટાડો નોંધાયો હતો. જોકે, સ્થાનિક ફોરેક્સ માર્કેટમાં ગત સપ્તાહ દરમિયાન ડૉલર સામે રૂપિયો ૨૬ પૈસા નબળો પડીને ૯૬ની સપાટી કુદાવી ગયો હોવાથી સ્થાનિકમાં સોનાની આયાત પડતરો વધવાને કારણે વિશ્વ બજારની સરખામણીમાં સ્થાનિકમાં ભાવઘટાડો મર્યાદિત રહ્યો હતો.

ઈન્ડિયા બુલિયન ઍન્ડ જ્વેલર્સ એસોસિયેશનની આંકડાકીય માહિતી અનુસાર સ્થાનિકમાં ગત સપ્તાહના આરંભે હાજરમાં વેરારહિત ધોરણે સોનાના ૧૦ ગ્રામદીઠ ભાવ જે આગલા સપ્તાહના અંત અથવા તો ગત ૨૫મી સપ્ટેમ્બરના રૂ. ૧,૫૨,૧૧૩ના બંધ સામે નરમાઈના અન્ડરટોને રૂ. ૧,૪૮,૦૪૮ની સપાટીએ ખૂલ્યા બાદ સપ્તાહ દરમિયાન નીચામાં રૂ. ૧,૪૭,૪૦૦ અને ઉપરમાં રૂ. ૧,૪૮,૬૮૭ની રેન્જમાં રહીને અંતે સાપ્તાહિક ધોરણે ૨.૬૧ ટકા અથવા તો રૂ. ૩૯૭૫ના ઘટાડા સાથે રૂ. ૧,૪૮,૧૩૮ની સપાટીએ બંધ રહ્યા હતા. તેમ જ હાજરમાં વેરારહિત ધોરણે ૯૯૯ ટચ ચાંદીના કિલોદીઠ ભાવ આગલા સપ્તાહના અંતનાં રૂ. ૨,૩૨,૩૫૦ના બંધ સામે ઘટીને રૂ. ૨,૨૩,૧૯૨ની સપાટીએ ખૂલ્યા બાદ સપ્તાહ દરમિયાન નીચામાં રૂ. ૨,૨૦,૪૩૫ અને ઉપરમાં રૂ. ૨,૨૩,૧૯૨ની રેન્જમાં રહીને અંતે સાપ્તાહિક ધોરણે ૪.૯૫ ટકા અથવા તો રૂ. ૧૧,૫૨૧ના ઘટાડા સાથે રૂ. ૨,૨૦,૮૨૯ની સપાટીએ બંધ રહ્યા હતા. નોંધનીય બાબત એ છે કે ગત સપ્તાહે બીજી ઑક્ટોબરે ગાંધી જયંતીની જાહેર રજા હોવાથી કામકાજના ચાર જ સત્ર રહ્યા હતા. જોકે, ગત સપ્તાહે શ્રાદ્ધપક્ષ શરૂ થઈ

ગયો હોવાથી રિટેલ સ્તરની માગ નિરસ રહી હતી. તેમ જ વધુ ભાવઘટાડાના આશાવાદે રોકાણકારો અને જ્વેલરી ઉત્પાદકોની લેવાલી પણ મર્યાદિત રહી હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. વૈશ્વિક સોનામાં ગત સપ્તાહે ૩.૪ ટકાનો અને ચાંદીના ભાવમાં ચાર ટકાથી વધુનો ઘટાડો થયો છે, જે કિંમતી ધાતુઓમાં સતત અસ્થિરતાને દર્શાવે છે. ગત સપ્તાહે રોકાણકારોની નજર અમેરિકી ફુગાવા અને તેની ફેડરલની નીતિ પરની અસરો પર રહ્યું હતું. એકંદરે ઑગસ્ટ મહિનાના અમેરિકાના ફુગાવાના ડેટા અપેક્ષા કરતાં નરમ આવ્યા હોવાથી ઑક્ટોબરમાં ફેડરલ રિઝર્વના દરમાં વધારાની શક્યતાઓ ઓછી થઈ છે. અગાઉ બજાર વર્તુળો જે ઑક્ટોબર મહિનામાં વ્યાજદરમાં વધારાની શક્યતા જે ૭૦ ટકા જોઈ રહ્યા હતા તે ઘટીને ૩૬ ટકા થઈ હતી. તેમ જ સપ્તાહના અંતે રોજગારીના ડેટા નબળા આવતા આ શક્યતા વધુ ઘટીને બાવીસ ટકા જેટલી થઈ ગઈ હતી. જોકે, બજાર વર્તુળો ડિસેમ્બરની બેઠકમાં વ્યાજદરમાં વધારાની શક્યતા ૮૯ ટકા જેટલી ઊંચી રાખી રહ્યા છે. સામાન્ય રીતે ઊંચા વ્યાજ દર સોના જેવી બિન-ઉપજાઉ અસ્કયામતોમાં રોકાણકારોનું આકર્ષણ ઘટાડે છે, જ્યારે મજબૂત યુએસ ડૉલરથી વિદેશી ખરીદદારો માટેની પડતર વધારતો હોવાથી માગ મર્યાદિત રાખે છે, એમ એસએમસી ઈન્વેસ્ટમેન્ટ્સ ઍન્ડ એડ્વાઈઝર્સનાં વિશ્લેષકે જણાવ્યું હતું. જોકે, સપ્તાહના અંતે અમેરિકાના સપ્ટેમ્બર મહિનાના રોજગારીના નોન ફાર્મ પે રૉલ ડેટામાં બજાર વર્તુળોનાં ૯૦,૦૦૦નાં ઉમેરાની તુલનામાં માત્ર ૨૯,૦૦૦ રોજગાર નિર્મિત થતાં ઑક્ટોબરમાં ફેડરલ રિઝર્વ વ્યાજદર વધારે તેવી શક્યતા વધુ નબળી પડી હોવાથી સોના-ચાંદીનાં ભાવમાં ઘટાડાનું દબાણ હળવું થતાં સુધારાતરફી વલણ જોવા મળે તેવી શક્યતા નકારી ન શકાય એમ તેમણે ઉમેર્યું હતું. વધુમાં ટેક્નિકલ દૃષ્ટિએ જોતા વૈશ્વિક સોનાને ઔંસદીઠ ૪,૧૪૦ ડૉલરની નજીક ટેકો મળી રહ્યો છે, જ્યારે પ્રતિકારક સપાટી ૪૫૦૦ ડૉલર આસપાસની રહી શકે છે. તેમ જ ચાંદીમાં સપ્તાહ દરમિયાન ભાવની રેન્જ ઔંસદીઠ ૫૫થી ૬૫ ડૉલર આસપાસની રહી શકે છે. જોકે, સ્થાનિક સ્તરે સોનાના ઓનલાઈન વાયદામાં ભાવ ૧૦ ગ્રામદીઠ રૂ. ૧,૪૬,૦૦૦થી ૧,૫૪,૦૦૦ની રેન્જમાં અને ચાંદીના વાયદામાં ભાવ કિલોદીઠ રૂ. ૨,૨૦,૦૦૦થી ૨,૩૫,૦૦૦ની રેન્જમાં રહેવાની ધારણા તેમણે વ્યક્ત કરતાં ઉમેર્યું હતું કે એકંદરે સપ્તાહ દરમિયાન ડૉલર ઈન્ડેક્સ અને અમેરિકી ટ્રેઝરીની યિલ્ડની વધઘટ ઉપરાંત ભૂરાજકીય મોરચે અમેરિકા-ઈરાન વચ્ચેના યુદ્ધવિરામની દરખાસ્તના અહેવાલો અને ક્રૂડ તેલના ભાવની વધઘટની પણ કિંમતી ધાતુઓના ભાવ પર અસર જોવા મળશે.

દરમિયાન ગત સપ્તાહના અંતે રોજગારીના ડેટા અપેક્ષા કરતાં નબળા આવ્યા હોવાથી ઑક્ટોબર મહિનાની બેઠકમાં ફેડરલ રિઝર્વ વ્યાજદરમાં વધારો કરે તેવી શક્યતા નબળી પડવા છતાં અમેરિકી ટ્રેઝરીની યિલ્ડ ઊંચી સપાટીએ રહેતાં ન્યૂ યોર્ક મર્કન્ટાઈલ એક્સચેન્જના કૉમેક્સ વિભાગ પર હાજરમાં સોનાના ભાવ ૦.૯ ટકા ઘટીને ઔંસદીઠ ૪૧૪૦.૦૬ ડૉલર અને ડિસેમ્બર ડિલિવરી વાયદામાં ભાવ એક ટકો ઘટીને ૪૧૬૨.૩૦ ડૉલર આસપાસ રહ્યા હતા, જ્યારે હાજરમાં ચાંદીના ભાવ ૦.૮ ટકા ઘટીને ઔંસદીઠ ૬૦.૩૬ ડૉલર આસપાસ રહ્યા હતા.

અમેરિકી ફેડરલ રિઝર્વનાં અધ્યક્ષ કેવિન વાર્શ તંગ નાણાનીતિના સંકેત આપ્યા હોવાથી સોનાના ભાવ દબાણ હેઠળ રહ્યા હોવાનું બાયબીટના વિશ્લેષક હેન તેંને ઉમેર્યું હતું કે હવે રોજગારીના ડેટા પશ્ચાત્ ફેડરલના સભ્યો વ્યાજદરમાં વધારા અંગે કેવું મંતવ્ય આપે છે તેનાં પર રોકાણકારોની નજર રહેશે.

ચોમાસાના વિક્ષેપો વચ્ચે માગ વધુ છતાં કોલસાની કોઈ અછત નથીઃ રેડ્ડી

કોલકતાઃ દેશમાં ચોમાસાને કારણે કોલસાના ખનનમાં થતાં વિક્ષેપો અને હાઈડ્રોપાવરનું ઉત્પાદન પણ ઓછું થવાની સામે થર્મલ પાવર માટે માગ વધુ રહી હોવા છતાં દેશમાં કોલસાની કોઈ અછતની સ્થિતિ ન હોવાનું કેન્દ્રીય પ્રધાન જી કિશન રેડ્ડીએ તાજેતરમાં જણાવ્યું હતું.

અત્રે એસોચેમ દ્વારા આયોજિત એલ્યુમિનિયમ રોડ શૉ પશ્ચાત્ પત્રકાર વર્તુળોએ પાવર એકમોમાં કોલસાની અછત પ્રવર્તી રહી હોવાના અહેવાલો અંગે પૂછવામાં આવતા કેન્દ્રીય પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે દેશમાં કોલસાની કોઈ અછત નથી અમે રેક અને રોડ માર્ગે પુરવઠો પૂરો પાડી રહ્યા છીએ.

વધુમાં તેમણે કહ્યું હતું કે હાઈડ્રોપાવર તરફથી ઉત્પાદનમાં ઘટાડો થવાથી થર્મલ પાવરની માગમાં ૧૨થી ૧૫ ટકાનો વધારો થયો છે અને ચોમાસાને કારણે ખનન પ્રવૃત્તિ વિક્ષેપિત થવા છતાં એકંદરે કોલસાની કોઈ અછત નથી સર્જાઈ, હા કામચલાઉ ધોરણે જો પુરવઠો વિક્ષેપિત થયો હોય તો તમે તેને અછત ન ગણી શકો.

એકંદરે પરિસ્થિતિ રાબેતા મુજબ જળવાયેલી છે અને ચિંતાનું કોઈ કારણ ન હોવાનું તેમણે ઉમેર્યું હતું.

મથકો પાછળ મિડિયમ ગ્રેડમાં સુધારો

નવી મુંબઈઃ ઉત્તર પ્રદેશનાં મથકો પર ખાંડનાં ટેન્ડરોમાં મક્કમથી સુધારાતરફી વલણ અને મહારાષ્ટ્રનાં મથકો પર ભાવમાં સાંકડી વધઘટ જોવા મળી રહી હોવાના નિર્દેશો સાથે સ્થાનિક જથ્થાબંધ ખાંડ બજારમાં આજે હાજરમાં ખાસ કરીને સ્મોલ ગ્રેડની ખાંડમાં મિશ્ર વલણ રહેતાં ભાવમાં નીચલા મથાળેથી ક્વિન્ટલે રૂ. ચારનો ઘટાડો અને ઉપલા મથાળેથી રૂ. ૧૦નો સુધારો આવતા મિશ્ર વલણ રહ્યું હતું, જ્યારે મિડિયમ ગ્રેડની ખાંડમાં મથકો પાછળ ભાવમાં ક્વિન્ટલે રૂ. ૨૮થી ૪૦ વધી આવ્યા હતા. વધુમાં આજે નાકા ડિલિવરી ધોરણે મિશ્ર વલણ જોવા મળ્યું હતું. આજે સ્થાનિકમાં અંદાજે ૨૯થી ૩૦ ટ્રકની આવક સામે સ્ટોકિસ્ટોની છૂટીછવાઈ લેવાલી અને રિટેલ સ્તરની માગને ટેકે ઉપાડ લગભગ ૨૭થી ૨૮ ટ્રકનો રહ્યો હતો. જોકે, હાજરમાં આજે માલની ગુણવત્તાને ધ્યાનમાં લેતા સ્મોલ ગ્રેડની ખાંડમાં મિશ્ર વલણ રહ્યું હતું અને વેપાર નીચલા મથાળેથી ક્વિન્ટલે રૂ. ચારના ઘટાડા અને ઉપલા મથાળેથી રૂ. ૧૦ના સુધારા સાથે રૂ. ૪૫૦૬થી ૪૫૯૦માં થયા હતા,

વર્ષ ૨૦૧૫ પછીનું સૌથી નબળું ચોમાસું

ઈક્રાએ નાણાકીય વર્ષ ૨૭ માટેનો કૃષિ વૃદ્ધિનો અંદાજ ઘટાડ્યો

નવી દિલ્હીઃ વર્ષ ૨૦૨૬માં દેશમાં નૈર્ઋત્યનાં ચોમાસામાં વરસાદ લાંબાગાળાની સરેરાશનાં ૮૭ ટકા જેટલો નોંધાયો હોવાથી વર્ષ ૨૦૧૫ પછીનું સૌથી નબળું ચોમાસું રહ્યું છે. આ સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા અગ્રણી રેટિંગ એજન્સી ઈક્રાએ વર્તમાન નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૭ માટે કૃષિ, વનીકરણ અને મત્સ્યોદ્યોગ ક્ષેત્રની વૃદ્ધિનો અંદાજ જે ૧.૩ ટકા મૂક્યો હતો તે ઘટાડીને એક ટકો કર્યો છે.

તાજેતરમાં ઈક્રાએ બહાર પાડેલા ચોમાસા અંગેના અહેવાલમાં જણાવ્યું હતું કે અપૂરતા અને અનિયમિત વરસાદની અસર ખરીફ પાકના વાવેતર પર પહેલેથી જ જોવા મળી છે અને સપ્ટેમ્બરના અંત સુધીનું વાવેતરનું પ્રમાણ અગાઉના વર્ષની સરખામણીમાં ૧.૨ ટકા ઓછું રહ્યું છે. તેમ જ જળાશયોમાં પાણીના ઘટતા સ્તરને કારણે ખાસ કરીને દક્ષિણ અને ઉત્તર ભારતનાં કેટલાંક રાજ્યોમાં રવી પાક સામેની ચિંતામાં વધારો કર્યો છે. નબળા ચોમાસાની પાકનાં ઉત્પાદન અને ખેડૂતોની આવક પર થનારી સંભવિત માઠી અસર અંગે ઈક્રાએ સાવચેતીનું વલણ અપનાવતા ચેતવણી આપી હતી કે ખેડૂતોની ઓછી આવક નાણાકીય વર્ષનાં બીજા છમાસિકગાળાની ગ્રામીણ માગને ઘટાડી શકે છે અને ખાદ્ય ચીજોનાં ફુગાવામાં વધારો થવાનું જોખમ ઊભું કરી શકે છે.

આ વર્ષની ચોમાસાની મોસમ અલ નીનોની માઠી અસરથી પ્રભાવિત થતાં ગત જૂનથી સપ્ટેમ્બર દરમિયાન વરસાદ લાંબા સમયગાળાની સરેરાશનાં ૮૭ ટકા રહ્યો હતો. જેમાં લાંબા સમયગાળાની સરેરાશ સામે જૂન મહિનામાં વરસાદ ૬૦ ટકા, જુલાઈમાં ૧૦૩ ટકા, ઑગસ્ટમાં ૮૪ ટકા અને સપ્ટેમ્બરમાં ૯૩ ટકા વરસાદ થયો હતો.

વધુમાં આ મોસમમાં વરસાદનું વિતરણ પણ અસમાન રહ્યું હતું. પૂર્વ અને ઉત્તર પૂર્વ ક્ષેત્રમાં લાંબાગાળાની સરેરાશનો ૭૪ ટકા અને દક્ષિણ દ્વીપકલ્પમાં ૭૬ ટકા રહ્યો હતો, જે અછતની શ્રેણીમાં આવે છે. આ સિવાય ઉત્તર-પશ્ચિમ ભારતમાં ૯૪ ટકા અને મધ્ય ભારતમાં લાંબાગાળાની સરેરાશનો ૯૭ ટકા વરસાદ થયો છે.

પ્રાપ્ત આંકડાકીય માહિતી અનુસાર ગત સપ્ટેમ્બરના અંત સુધીમાં દેશમાં ખરીફ પાકનો વાવેતર વિસ્તાર ગત સાલના સમાનગાળાની તુલનામાં ૧.૨ ટકા ઘટીને ઐતિહાસિક સરેરાશ જેટલો ૧૧.૦૭ કરોડ હેક્ટર રહ્યો છે. જેમાં ડાંગરના વાવેતર વિસ્તારમાં ૩.૬ ટકાનો, કપાસના વાવેતરમાં એક ટકા જેટલો ઘટાડો થયો છે. જોકે, અમુક અંશે આ ઘટ કઠોળ અને જાડા ધાન્યનાં વાવેતર વિસ્તારમાં સરભર થઈ છે. તેમ છતાં દક્ષિણ અને મધ્ય ભારતનાં ઘણાં રાજ્યોમાં વાવેતર વિસ્તારમાં તીવ્ર ઘટાડો થયો છે. જેમાં આંધ્ર પ્રદેશમાં ૬.૧ ટકાનો, તેલંગણામાં ૪.૯ ટકાનો અને મહારાષ્ટ્રમાં વાવેતર વિસ્તારમાં ચાર ટકાનો ઘટાડો થયો હોવાનું ઈક્રાએ અહેવાલમાં જણાવતાં ઉમેર્યું હતું કે વરસાદના સમય અને વિતરણમાં જોવા મળેલી અસમાનતા પાકના ઉત્પાદન પર માઠી અસર કરી શકે છે. વાવેતર વિસ્તાર સામાન્ય સ્તરની નજીક હોવા છતાં પણ એકંદર ખરીફ ઉત્પાદન ઘટી શકે છે.

પાણીના સંગ્રહના નીચા સ્તરને કારણે ડાંગર અને ઘઉં જેવાં વધુ સિંચાઈની આવશ્યકતા ધરાવતા પાકોનાં રવી વાવેતર પર અસર પડી શકે છે. ભારતમાં રવી ડાંગરના કુલ વાવેતર વિસ્તારમાં દક્ષિણનાં રાજ્યોનો હિસ્સો લગભગ ૯૮ ટકા જેટલો અને જાડા ધાન્યના વાવેતર વિસ્તારમાં ૩૩ ટકા જેટલો હોય છે. જ્યારે પંજાબ અને રાજસ્થાન મળીને ઘઉંનાં વાવેતર વિસ્તારમાં અંદાજે ૩૧ ટકા હિસ્સો ધરાવે છે.

એજન્સીએ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૭ માટેનાં કૃષિ, વનીકરણ અને મત્સ્ય ઉદ્યોગનાં ક્ષેત્રોમાં ગત વર્ષ ૨૦૨૬ની ૩.૩ ટકાની વૃદ્ધિની સરખામણીમાં ગ્રોસ વૅલ્યૂ એડેડ ધોરણે ૧.૩ ટકા વૃદ્ધિનો અંદાજ મૂક્યો હતો તે ઘટાડીને એક ટકા કર્યો છે.

વિદેશી હૂંડિયામણની અનામત વધુ ૧૮.૩૪ અબજ ડૉલર ઘટી

મુંબઈઃ ગત ૨૫મી સપ્ટેમ્બરે પૂરા થયેલા સપ્તાહ દરમિયાન દેશની વિદેશી હૂંડિયામણની અનામત ૧૮.૩૪૩ અબજ ડૉલરના ઘટાડા સાથે ૭૪૭.૫૫૭ અબજ ડૉલરની સપાટીએ રહી હોવાનું રિઝર્વ બૅન્ક ઑફ ઈન્ડિયાએ સાપ્તાહિક આંકડાકીય માહિતીમાં જણાવ્યું છે. નોંધનીય બાબત એ છે કે આ પૂર્વેના સપ્તાહે પણ અનામત ૧૪.૮૮૧ અબજ ડૉલરના ઘટાડા સાથે ૭૬૫.૯૦૧ અબજ ડૉલરની સપાટીએ રહી હતી.

નોંધનીય બાબત એ છે કે રિઝર્વ બૅન્ક ઑફ ઈન્ડિયાની સ્પેશિયલ કન્સેશનલ સ્વેપ સ્કીમ હેઠળ ૧૩૦ અબજ ડૉલર એકત્રિત થવાથી ગત ચોથી સપ્ટેમ્બરનાં રોજ પૂરા થયેલા સપ્તાહે દેશની કુલ વિદેશી હૂંડિયામણની અનામત વધીને ૭૮૫.૭૦૬ અબજ ડૉલરની ઐતિહાસિક ઊંચી સપાટીએ રહી હતી. જોકે, ત્યાર બાદ અમેરિકા અને ઈરાન વચ્ચેનો ભૂરાજકીય તણાવ વધવાથી ક્રૂડ તેલના ભાવમાં વધારો થવાથી સ્થાનિક ફોરેક્સ માર્કેટમાં ડૉલર સામે રૂપિયામાં થતાં ધોવાણને ખાળવા માટે સમયાંતરે રિઝર્વ બૅન્કની ડૉલરમાં વેચવાલી રહેતાં અનામતમાં વધ્યા મથાળેથી પીછેહઠ જોવા મળી હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

દરમિયાન સમીક્ષા હેઠળના સપ્તાહમાં દેશની કુલ વિદેશી હૂંડિયામણની અનામતમાં બહોળો હિસ્સો ધરાવતી વિદેશી ચલણી અસ્કયામતો ૧૫.૫૩ અબજ ડૉલરના ઘટાડા સાથે ૬૧૫.૪૧૧ અબજ ડૉલરના સ્તરે રહી હતી. અત્રે ઉલ્લેખનીય બાબત એ છે કે વિદેશી ચલણી અસ્કયામતોમાં સપ્તાહ દરમિયાન ડૉલર ઉપરાંત યુરો, પાઉન્ડ અને યેન જેવાં અન્ય મહત્ત્વનાં ચલણો સામે રૂપિયામાં થયેલી વધઘટને પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવતી હોય છે.

વધુમાં સપ્તાહ દરમિયાન દેશની સોનાની અનામત ૨.૫૯૧ અબજ ડૉલર ઘટીને ૧૦૮.૩૦૧ અબજ ડૉલરનાં સ્તરે, ઈન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ સાથેના સ્પેશિયલ ડ્રોઈંગ રાઈટ્સ ૯.૭ કરોડ ડૉલર ઘટીને ૧૮.૬૪૨ અબજ ડૉલર અને ઈન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ સાથેની અનામતો પણ ૮.૬ કરોડ ડૉલર ઘટીને ૪.૮૦૪ અબજ ડૉલરની સપાટીએ રહી હોવાનું રિઝર્વ બૅન્કે યાદીમાં ઉમેર્યું હતું.

ખાદ્યતેલમાં સાંકડી વધઘટે ટકેલું વલણ

મુંબઈઃ શિકાગો ખાતે ગઈકાલે સોયાતેલના વાયદામાં ૧૩૦ સેન્ટનો સુધારો આવ્યો હોવાના ઓવરનાઈટ અહેવાલ છતાં આજે સ્થાનિક જથ્થાબંધ ખાદ્યતેલ બજારમાં સપ્તાહના અંતને કારણે એકંદરે હાજર, ડાયરેક્ટ ડિલિવરી અને સેલરિસેલ ધોરણે કામકાજો નિરસ રહેતાં હાજરમાં ભાવ સાંકડી વધઘટે અથડાઈને ટકેલા રહ્યા હોવાનું બજારનાં સાધનોએ જણાવ્યું હતું. આજે ડાયરેક્ટ ડિલિવરી શરતે ૧૦ કિલોદીઠ એડબ્લ્યુએલના આરબીડી પામોલિનના રૂ. ૧૪૧૫, સોયા રિફાઈન્ડના નવેમ્બર ડિલિવરી શરતે રૂ. ૧૪૩૦ અને સન રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૬૫૫, રિલાયન્સ રિટેલના નવેમ્બર અને ડિસેમ્બર ડિલિવરી શરતે સોયા રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૪૪૦ અને ઑક્ટોબર તથા નવેમ્બર ડિલિવરી શરતે સન રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૬૨૦, જી-વનના આરબીડી પામોલિનના રૂ. ૧૪૨૧ અને સોયા રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૪૩૧, પતંજલિ ફૂડ્સના આરબીડી પામોલિન અને સોયા રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૪૪૦, મહેશ ઑઈલ રિફાઈનરીના સોયા રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૪૧૮, ગોલ્ડન એગ્રીના આરબીડી પામોલિના રૂ. ૧૪૫૦ અને ગોકુલ એગ્રોના આરબીડી પામોલિન અને સોયા રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૪૩૦ ક્વૉટ થઈ રહ્યા હતા. તેમ જ વેપાર છૂટાછવાયા હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. આજે ગુજરાતમાં ગોંડલ મથકે ૨૮,૦૦૦ ગૂણીની અને રાજકોટ મથકે ૧૨,૦૦૦ ગૂણી મગફળીની આવક સામે વેપાર મણદીઠ રૂ. ૧૨૫૦થી ૧૬૫૦માં થયા હતા. આજે હાજરમાં વિવિધ દેશી-આયાતી ખાદ્યતેલના ૧૦ કિલોદીઠ ભાવમાં આરબીડી પામોલિનના રૂ. ૧૪૫૦, સોયા રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૪૫૦, સન રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૭૦૦, સિંગતેલના રૂ. ૧૭૫૦, કપાસિયા રિફાઈન્ડના રૂ. ૧૫૯૦ અને સરસવના રૂ. ૧૭૪૦ના મથાળે ટકેલા રહ્યા હતા.

ધાતુમાં પાંખા કામકાજે મિશ્ર વલણ

મુંબઈઃ સ્થાનિક જથ્થાબંધ ધાતુ બજારમાં આજે વૈશ્વિક અહેવાલોની ગેરહાજરી અને સપ્તાહના અંતને કારણે એકંદરે કામકાજો પાંખા રહ્યા હતા અને ઔદ્યોગિક વપરાશકારો, સ્થાનિક ડીલરો અને સ્ટોકિસ્ટોની લે-વેચ અનુસાર ભાવમાં મિશ્ર વલણ જોવા મળ્યું હતું. સૂત્રોના જણાવ્યાનુસાર આજે સ્ટોકિસ્ટોની લેવાલી ઉપરાંત સાર્વત્રિક સ્તરેથી માગને ટેકે ટીનના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. ૧૧ વધીને રૂ. ૫૩૩૪, કોપર યુટેન્સિલ્સ સ્ક્રેપના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. સાત વધીને રૂ. ૧૩૦૫ અને બ્રાસ શીટ કટિંગ્સના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. પાંચ વધીને રૂ. ૯૯૫ના મથાળે રહ્યા હતા, જ્યારે વપરાશકાર ઉદ્યોગની છૂટીછવાઈ લેવાલીને ટેકે કોપર સ્ક્રેપ હેવીના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. એકના સાધારણ સુધારા સાથે રૂ. ૧૩૮૮ના મથાળે રહ્યાં હતાં. જોકે, આજે અન્ય ધાતુઓ જેમાં સ્ટોકિસ્ટોની વેચવાલીનું દબાણ ઉપરાંત ઔદ્યોગિક વપરાશકારો તથા સ્થાનિક ડીલરોની લેવાલી ખપપૂરતી મર્યાદિત રહેતાં નિકલ અને ઝિન્ક સ્લેબના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. ૧૦ના ઘટાડા સાથે અનુક્રમે રૂ. ૧૫૭૨ અને રૂ. ૪૨૩ના મથાળે અને બ્રાસ યુટેન્સિલ્સ સ્ક્રેપના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. પાંચ ઘટીને રૂ. ૯૫૦ના મથાળે રહ્યા હતા, જ્યારે એલ્યુમિનિયમ અને લીડ ઈન્ગોટ્સના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. બે ઘટીને અનુક્રમે રૂ. ૧૯૫ અને રૂ. ૩૪૩ અને કોપર કેબલ સ્ક્રેપ, કોપર આર્મિચર તથા કોપર વાયરબારના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. એકના ઘટાડા સાથે અનુક્રમે રૂ. ૧૩૯૫, રૂ. ૧૩૭૯ અને રૂ. ૧૪૬૧ના મથાળે રહ્યા હતા.

વૈશ્વિક પડકારોના સમયમાં આરઓડીટીઈપી સ્કીમનું વિસ્તરણ નિકાસકારોને મદદરૂપ

નવી દિલ્હીઃ તાજેતરમાં સરકારે રેમિસન ઑફ ડ્યૂટીઝ ઍન્ડ ટેક્સિસ ઓન એક્સપોર્ટેડ પ્રોડક્ટ્સ (આરઓડીટીઈપી) સ્કીમને આગામી ૩૧મી ડિસેમ્બર સુધી વિસ્તારિત કરી હોવાથી હાલના વૈશ્વિક પડકારો અને સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણમાં નિકાસકારોને મદદરૂપ થશે, એમ સીઆઈઆઈનાં સંજય બુધિયાએ આજે જણાવ્યું હતું.

નોંધનીય બાબત એ છે કે આ સ્કીમ વર્ષ ૨૦૨૧માં અમલી બનાવવામાં આવી હતી. જેમાં નિકાસકારોને પ્રોડક્ટનાં ઉત્પાદનથી લઈને વિતરણ સુધીની પ્રક્રિયા દરમિયાન ભરેલા ટેક્સ, ડ્યૂટી અને લેવીનું રિફંડ આપવામાં આવે છે. જોકે, આ વેરાનું કેન્દ્ર, રાજ્ય કે સ્થાનિક સ્તરેથી કોઈ વળતર ન મળ્યું હોવું જોઈએ. આ સ્કીમ હેઠળ ૦.૩થી ૩.૯ ટકા સુધીનું રિફંડ આપવામાં આવે છે.

સીઆઈઆઈની નિકાસ પરની રાષ્ટ્રીય સમિતિના અધ્યક્ષ અને પેટ્રોન ઈન્ટરનેશનલનાં મેનેજિંગ ડિરેક્ટર સંજય બુધિયાએ જણાવ્યું હતું કે આ સ્કીમના વિસ્તરણથી વધુ નિશ્ચિતતાની ખાતરી મળશે, જેનાથી સ્પર્ધાત્મક નિકાસ ભાવ નક્કી કરી શકાશે અને લાંબાગાળાના કોન્ટ્રાક્ટ મેળવી શકાશે.

વાસ્તવમાં સરકારે નિકાસકારોને ટેકો આપવા માટે સ્કીમનું સમયસર વિસ્તરણ કર્યું હોવાથી નિકાસકારો હાલનાં વૈશ્વિક વેપાર સામેના પડકારોમાં સ્પર્ધાત્મકતા જાળવી શકશે. જોકે, ઉદ્યોગ વતી સીઆઈઆઈએ સરકારને આ સ્કીમની મુદ્દતને ૩૦મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૬ના રોજ પૂરી થયા બાદ પાંચ વર્ષનાં લાંબા સમયગાળા સુધી લંબાવવાની ભલામણ કરી હતી અને નિકાસ સહાય માટે લાંબાગાળાની નીતિગત વ્યવસ્થાની સરકાર પાસે અપેક્ષા રાખવામાં આવી રહી હોવાનું તેમણે ઉમેર્યું હતું. પ્રાપ્ત આંકડાકીય માહિતી અનુસાર વર્તમાન નાણાકીય વર્ષમાં ગત એપ્રિલથી ઑગસ્ટ દરમિયાન દેશની નિકાસ ૧૭.૮૫ ટકા વધીને ૨૧૫.૯૧ અબજ ડૉલરના સ્તરે અને આયાત ૧૮.૨૧ ટકા વધીને ૩૬૩ અબજ ડૉલરનાં સ્તરે રહી છે.

ગુજરાત સરકારે જીસીસી નીતિ ૨૦૨૫-૩૦ના અમલ માટે ઓપરેશનલ ગાઈડલાઈન્સ ૧.૦ બહાર પાડી

ચકાસણી અને ચુકવણી સુધીની કામગીરી એક જ ડિજિટલ પ્લેટફૉર્મ પર થશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના નેતૃત્વ હેઠળ રાજ્ય સરકારે ગુજરાતમાં ગ્લોબલ કૅપેબિલિટી સેન્ટરના વિકાસને નવો વેગ આપવા વધુ એક મહત્ત્વપૂર્ણ પગલું ભર્યું છે. આ અંતર્ગત રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગુજરાત ગ્લોબલ કેપેબિલિટી સેન્ટર (જીસીસી) પૉલિસી ૨૦૨૫-૩૦ના અસરકારક અમલ માટે ઑપરેશન ગાઈડલાયન્સ ૧.૦ જાહેર કરવામાં આવી છે. આ માર્ગદર્શિકા દ્વારા જીસીસીની ઓળખ, પાત્રતા, નવા સેન્ટરની સ્થાપના, હાલના સેન્ટરના વિસ્તરણ અને વિવિધ પ્રોત્સાહક સહાય મેળવવાની પ્રક્રિયા માટે સ્પષ્ટ માળખું નક્કી કરાયું છે.

રાજ્ય સરકારના જણાવ્યા અનુસાર જાહેર કરાયેલી આ માર્ગદર્શિકાની વિશેષતા એ છે કે ઇન્સેન્ટિવ માટેની અરજીથી લઈને ક્લેમની ચકાસણી અને ચુકવણી સુધીની કામગીરી એક જ ડિજિટલ પ્લેટફૉર્મ પર થશે. પૉલિસી સંબંધિત માહિતી પણ પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે. ■

ગુજરાત હવે સિંહ સાથે વાઘનું પણ ઘર બનશે, વાઈલ્ડ લાઈફ બોર્ડે આપ્યા સંકેત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ ગુજરાતનું સૌરાષ્ટ્ર રતનમહાલને વાઘના નિવાસસ્થાન તરીકે વિકસાવવામાં આવી શકે છે. નેશનલ બોર્ડ ઓફ વાઇલ્ડલાઇફ ના સભ્યો દ્વારા રતનમહાલની મુલાકાત લેવામાં આવી હોવાનું સૂત્રો દ્વારા જાણવા મળ્યું છે. સૂત્રોના જણાવ્યા પ્રમાણે, ગુજરાત-મધ્ય પ્રદેશનો બોર્ડર વિસ્તાર ૧૧ વાઘને આશરો આપી શકે છે.

સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર આ ટીમ આગામી પખવાડિયામાં પોતાનો અંતિમ અહેવાલ સોંપે તેવી અપેક્ષા છે. વાઘ ગુજરાત-મધ્ય પ્રદેશની સરહદ સુધી વિસ્તરી શકે છે, જેનાથી માત્ર એક જ રાજ્ય પૂરતું મર્યાદિત રહેવાને બદલે એક મોટું વસવાટ ક્ષેત્ર ઊભું થશે. સૂત્રો મુજબ જો આ વિસ્તારમાં યોગ્ય સંચાલન, શિકારની ઉપલબ્ધતા અને રક્ષણાત્મક પગલાં મજબૂત કરવામાં આવે તો આ વિસ્તાર સંભવિતપણે આશરે ૧૧ વાઘને આશરો આપી શકે છે. આ વિસ્તારમાં આશરે ૨૫૦૦ પ્રાણીઓ શિકાર માટે ઉપલબ્ધ હોવાનો અંદાજ છે, જે વાઘની વસ્તી ટકી રહેવા અને પ્રજનન કરવા માટે એક નિર્ણાયક પરિબળ છે. રતનમહાલમાં એક યુવાન નર વાઘ મધ્ય પ્રદેશમાંથી ગુજરાતમાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવે છે, તેણે વારંવાર રતનમહાલના જંગલમાં લાગેલા કેમેરામાં કેદ થયો છે.

ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૫માં ગુજરાતમાં પહેલીવાર તેની નિયમિત નોંધણી થઈ હતી, ત્યારથી કેમેરા ટ્રેપ અને ક્ષેત્રીય દેખરેખ દ્વારા આ વાઘ પર નજર રાખવામાં આવી રહી છે. અધિકૃત રેકોર્ડ પુષ્ટિ કરે છે કે ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૫થી આ વાઘ રતનમહાલમાં નિયમિતપણે જોવા મળ્યો છે. ગુજરાતે અગાઉથી જ સઘન દેખરેખ, શિકાર આધાર અને વસવાટ વ્યવસ્થાપન સહિતના પગલાં લીધાં છે. ગુજરાત માટે વાઘનું પુરાગમન ઐતિહાસિક છે.

દાયકાઓ પહેલાં રાજ્યે તેની સ્થાપિત વાઘની વસ્તી ગુમાવી દીધી હતી. ૨૦૧૯માં મહીસાગરમાં જોવા મળેલો વાઘ માત્ર ટૂંકા સમય માટે જ જીવિત રહ્યો હતો, જેના કારણે હાલના વાઘનું રતનમહાલમાં લાંબા સમય સુધી રોકાવું વિશેષ મહત્વપૂર્ણ બની જાય છે. ■

મુંબઈ-અમદાવાદ બુલેટ ટ્રેન પ્રોજેક્ટ માટે સાબરમતી નદી પર પુલનું બાંધકામ પૂરું

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ બુલેટ ટ્રેનની રાહ જોઈ રહેલા લોકો માટે ખુશખબર છે. શહેરમાં સાબરમતી નદી પર ૪૮૦ મીટર લાંબા પુલનું બાંધકામ પૂર્ણ કરવામાં આવ્યું છે, તેવી માહિતી કેન્દ્ર સરકારે આપી હતી. આ પુલ અંગે આપવામાં આવેલી માહિતી અનુસાર આશરે ૩૬ મીટર ઊંચો આ પુલ ૧૨ માળની ઇમારત જેટલો ઊંચો છે(આશરે ૧૧૮ ફૂટ) અને અમદાવાદમાં બુલેટ ટ્રેન કોરિડોરના મુખ્ય માળખાકીય કાર્યોમાંનો એક છે. આ પુલ પશ્ચિમ રેલવેની અમદાવાદ-દિલ્હી મુખ્ય રેલવે લાઇનની નજીક આવેલો છે, જે જમીન સ્તરથી આશરે ૧૪.૮ મીટરની ઊંચાઈ પર છે.

આ પુલ સાબરમતી અને અમદાવાદ બુલેટ ટ્રેન સ્ટેશન વચ્ચે આવેલો છે. તે સાબરમતી સ્ટેશનથી આશરે ૧ કિલોમીટર અને અમદાવાદ સ્ટેશનથી આશરે ૪ કિલોમીટરના અંતરે છે.

મુંબઈ-અમદાવાદ હાઈ સ્પીડ રેલ કોરિડોરનું અલાઇનમેન્ટ અમદાવાદમાં અનેક વર્તમાન માળખાકીય સુવિધાઓ, જેમ કે ફ્લાયઓવર, પુલ, રેલવે લાઇન અને મેટ્રો કોરિડોરને પાર કરે છે. હાલની માળખાકીય સુવિધાઓથી જરૂરી વર્ટિકલ ક્લિયરન્સ જાળવવા માટે સાબરમતી નદી પુલના પિયર્સની ઊંચાઈ વધુ રાખવામાં આવી છે.

આ પુલમાં ૦૮ સર્ક્યુલર પિયર્સ છે, જેનો વ્યાસ ૬ થી ૬.૫ મીટરની વચ્ચે છે. તેમાંથી ૦૪ પિયર્સ નદીના પટમાં, ૦૨ પિયર્સ નદીના બંને કિનારા પરદરેક તરફ ૦૧, જ્યારે ૦૨ પિયર્સ નદીના કિનારાની બહાર આવેલા છે. પિયર્સની વ્યૂહાત્મક ગોઠવણીથી નદીના જળપ્રવાહમાં ઓછામાં ઓછો અવરોધ રહે તે સુનિશ્ચિત કરવામાં મદદ મળી છે.

મુંબઈ-અમદાવાદ બુલેટ ટ્રેન કોરિડોરના મોટા ભાગના નદી પુલોમાં આશરે ૪૦ મીટરના નાના સ્પાન છે, જ્યારે સાબરમતી નદી પુલમાં ૫૦ થી ૭૬ મીટર સુધીના લાંબા સ્પાન બનાવવામાં આવ્યા છે. આથી નદીના પટમાં જરૂરી પિયર્સની સંખ્યા ઘટાડવામાં મદદ મળી છે.

આ પુલમાં ૭૬ મીટરના પાંચ સ્પાન અને ૫૦ મીટરના બે સ્પાનનો સમાવેશ થાય છે. દરેક સ્પાનમાં ૨૩ સેગમેન્ટ છે, જેનું કાસ્ટિંગ બાંધકામ સ્થળ પર જ ઇન-સિટુ કરવામાં આવ્યું છે. આ સેગમેન્ટના બાંધકામ માટે ઉચ્ચ સ્તરની પ્રિસિઝન એન્જિનિયરિંગ, કુશળ માનવબળ તેમજ દરેક તબક્કે ગુણવત્તાની ચકાસણી જરૂરી રહી છે.

મુંબઈ-અમદાવાદ બુલેટ ટ્રેન કોરિડોરમાં કુલ ૨૫ નદી પુલ છે, જેમાંથી ૨૧ ગુજરાતમાં અને ૪ મહારાષ્ટ્રમાં છે. ગુજરાતમાં નિર્ધારિત ૨૧ નદી પુલોમાંથી ૧૮નું બાંધકામ હવે પૂર્ણ થઈ ગયું છે. ■

વડોદરાના કરજણમાં સીએનજી કારની ટેંક ભરતી વખતે ભડકો, જાનહાનિ ટળી

આ વિસ્ફોટને કારણે વાહનના પાછળના ભાગના ફૂરચા ઊડી ગયા હતા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ વડોદરા જિલ્લાના કરજણ નજીક નેશનલ હાઈવે-૪૮ પર આવેલા એક પેટ્રોલ અને સીએનજી (સીએનજી) પંપ પર, રિફ્યુઅલિંગ દરમિયાન એક કારની સીએનજી ટાંકીમાં વિસ્ફોટ થતાં દોડભાગ મચી ગઈ હતી.

પ્રાથમિક માહિતી મુજબ, એક વાહનચાલક સીએનજી (સીએનજી) ભરાવવા માટે પંપ પર રોકાયો હતો. જ્યારે પંપનો કર્મચારી નોઝલ દ્વારા ગેસ ભરી રહ્યો હતો, ત્યારે વાહનની સીએનજી ટાંકીમાં અચાનક જોરદાર વિસ્ફોટ થયો હતો.

મળતી માહિતી મુજબ, વિસ્ફોટ સમયે બે વ્યક્તિઓ કારની સામે ઊભા હતા. આ વિસ્ફોટને કારણે વાહનનો પાછળના ભાગના ફૂરચા ઊડી ગયેલા હતા અને ધાતુ તથા કાચના ટુકડાઓ ઘણા મીટર દૂર સુધી ફંગોળાયા હતા. નજીકમાં પાર્ક કરેલા અન્ય બે વાહનને પણ નુકસાન થયું હતું.

પેટ્રોલ પંપના સીસીટીવી ફૂટેજ બહાર આવ્યા છે જેમાં બ્લાસ્ટ જોઈ શકાય છે.

સદભાગ્યે, કોઈ ગંભીર ઈજા થયાના અહેવાલ નથી. કારમાં મુસાફરી કરી રહેલા લોકો ઈંધણ ભરાવવાની પ્રક્રિયા દરમિયાન વાહનની બહાર હતા, જેના કારણે જાનહાનિ ટળી હતી. ઘટના બાદ કરજણ ફાયર બ્રિગેડની ટીમ ઘટનાસ્થળે પહોંચી હતી અને આગ કે તણખાને કારણે વધુ જોખમ ન સર્જાય તે માટે સાવચેતીના પગલાં લીધાં હતાં. પોલીસ જવાનો પણ ત્યાં પહોંચ્યા હતા અને પરિસ્થિતિને કાબૂમાં લીધી હતી.

તંત્રએ વિસ્ફોટને લગતી પરિસ્થિતિઓ અને સીએનજી (સીએનજી) પંપ પરની સુરક્ષા વ્યવસ્થાઓની તપાસ શરૂ કરી દીધી છે. વિસ્ફોટના સંભવિત કારણ તરીકે ટેકનિકલ ખામી, વધુ પડતું દબાણ અથવા વાહનની સીએનજી સિસ્ટમમાં રહેલી અન્ય કોઈ સમસ્યાની તપાસ કરવામાં આવી રહી છે. વિસ્ફોટનું ચોક્કસ કારણ હજુ સુધી જાણી શકાયું નથી. ■

યુસીસીઃ લિવ ઈન રિલેશનશિપથી જન્મેલા બાળકને મળશે કાયદાનું કવચ, રજિસ્ટ્રેશન માટે કડક નિયમો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ પહેલી ઓક્ટોબરના રોજ ગુજરાત સરકારના ગેઝેટમાં પ્રકાશિત થયેલા ગુજરાત સમાન નાગરિક સંહિતા, ૨૦૨૬ એટલે કે ગુજરાત યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ-૨૦૨૬ લગ્ન, છૂટાછેડા, વારસાગત હક, વસિયતનામા અને લિવ-ઈન રિલેશનશિપને આવરી લેવામાં આવ્યા છે. આ કાયદાને ૧૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૬ના રોજ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી હતી, પરંતુ તે રાજ્ય સરકાર દ્વારા અલગથી જાહેર કરવામાં આવનારી તારીખથી જ અમલમાં આવશે, તેવી માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી.

આ યુસીસીના નિયમોમાં લિવ ઈન રિલેશનશિપ અંગેની જોગવાઈઓનો પણ સમાવેશ થાય છે.

લિવ-ઇન રિલેશનશિપ માટે એક અલગ કાનૂની માળખું ઊભું કરવામાં આવ્યું છે. ગુજરાતમાં આવા સંબંધોમાં રહેતા બે વ્યક્તિએ રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ એક નિવેદન રજૂ કરવું આવશ્યક રહેશે. આ બન્ને વ્યક્તિ ગુજરાતના વતની હોય કે ન હોય તેમણે નિવેદન રજૂ કરવું પડશે. રાજ્યની બહાર લિવ-ઇન રિલેશનશિપમાં રહેતા ગુજરાતના રહેવાસીઓ પણ સંબંધિત રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ આવું નિવેદન રજૂ કરી શકે છે, તેમ સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

રજિસ્ટ્રાર તપાસ હાથ ધરશે અને જરૂર જણાશે તો વધારાની માહિતી અથવા પુરાવા પણ માગી શકે છે. નોંધણીની પ્રક્રિયા ૩૦ દિવસની અંદર પૂર્ણ કરવાની અપેક્ષા છે, નહીતર રજિસ્ટ્રારે નોંધણી નકારવા માટેના કારણો જણાવવા પડશે.

કાયદામાં એવી જોગવાઈ પણ છે કે લિવ-ઇન રિલેશનશિપ દરમિયાન જન્મેલા બાળકને તે યુગલના કાયદેસરના સંતાન તરીકે ગણવામાં આવશે. જોકે સરકારે રજિસ્ટ્રેશન માટે અમુક નિયમો પણ બનાવ્યા છે.

લિવ-ઇન રિલેશનશિપની નોંધણી ત્યારે થઈ શકતી નથી જ્યારે કોઈ એક પાર્ટનર પહેલેથી જ પરણિત હોય અથવા અન્ય કોઈ નોંધાયેલી લિવ-ઇન રિલેશનશિપમાં હોય, કોઈ એક પાર્ટનર સગીર હોય, અથવા સંબંધો અમુક પ્રતિબંધિત શ્રેણીમાં આવતા હોય, તેવી માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી.

લિવ-ઇન' રિલેશનની નોંધણીની જોગવાઈઓમાં અમુક સંજોગોમાં પોલીસ અથવા માતા-પિતાની સાથે સંપર્ક સાધવાની પણ પરવાનગી છે. રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલા નિવેદનો રેકોર્ડ માટે સ્થાનિક પોલીસ સ્ટેશનને મોકલવાના હોય છે. જો બંનેમાંથી કોઈ પણ પાર્ટનરની ઉંમર ૨૧ વર્ષથી ઓછી હોય, તો રજિસ્ટ્રારે માતા-પિતા કે વાલીઓને પણ જાણ કરવી જરૂરી છે. જો રજિસ્ટ્રારને સંબંધ શંકાસ્પદ લાગે અથવા તે સંબંધ પ્રતિબંધિત શ્રેણીમાં આવતો હોવાનું જણાય, તો યોગ્ય કાર્યવાહી માટે પોલીસને જાણ કરવામાં આવી શકે છે.

આજકાલ ઘણા લોકો લિવ ઈન રિલેશનશિપમાં રહે છે અથવા રહેવા માગે છે, પરંતુ આ વ્યવસ્થા ઘણા કાયદાકીય પ્રશ્નો ઊભા કરતી હોય છે, ત્યારે ગુજરાત સરકારે આ માટે એક ખાસ ફ્રેમવર્ક ઊભું કર્યું છે. ■

અમદાવાદ રેલવેએ એક મહિનામાં જ રેકોર્ડબ્રેક ₹ ૮૫૨ કરોડની કરી કમાણી, એન્ટિ લિટરિંગ માટે વસૂલ્યો દોઢ લાખનો દંડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદ પશ્ચિમ રેલવેના અમદાવાદ મંડળે સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬ દરમિયાન કમર્શિયલ તથા યાત્રી સેવાઓના દ્વારા માલભાડું, મુસાફર તથા પાર્સલ આવકમાંથી આશરે રૂ. ૮૫૨ કરોડની આવક મેળવી છે. તેમાં રૂ. ૬૩૬ કરોડની માલભાડા આવક, રૂ. ૨૦૮.૬૦ કરોડની યાત્રી આવક તથા રૂ. ૭.૪૦ કરોડની પાર્સલ આવકનો સમાવેશ થાય છે. સપ્ટેમ્બર મહિનામાં યાત્રી આવકમાં ગયા વર્ષની સરખામણીમાં ૩૪.૫%નો વધારો નોંધાયો છે અને રૂ. ૨૦૮.૬૦ કરોડની યાત્રી આવક મંડળના ઇતિહાસમાં અત્યાર સુધીની સર્વશ્રેષ્ઠ માસિક યાત્રી આવક રહી છે, તેમ અમદાવાદ મંડળના સત્તાવાર સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

તહેવારો અને મેળા દરમિયાન મુસાફરોની વધારાની ભીડને ધ્યાનમાં રાખીને મંડળ દ્વારા વિશેષ વ્યવસ્થાઓ કરવામાં આવી હતી જેમાં અસારવા-ખેડબ્રહ્મા મેળા સ્પેશિયલનું સંચાલન ૨૧ સપ્ટેમ્બરથી ૧ ઓક્ટોબર ૨૦૨૬ સુધી ભાદરવી પૂનમ મેળા દરમિયાન વધતી યાત્રીઓની ભીડને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવ્યું. આ સાથે

અમદાવાદ-દરભંગા સ્પેશિયલ, અમદાવાદ-મુંબઈ સેન્ટ્રલ, વધારાની યાત્રી સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને ૨૫ વિશેષ ટ્રેન ફેરા ચલાવવામાં આવી હતી, જેના દ્વારા આશરે ૩૬,૦૦૦ યાત્રીઓને સુવિધા મળી તથા રૂ. ૩.૦૨ કરોડની યાત્રી આવક પ્રાપ્ત થઈ હતી.

આ સાથે ટિકિટ ચેકિંગ અભિયાન દરમિયાન સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬માં ૩ ફોર્ટ્રેસ ચેક દરમિયાન ૪૭૫ કેસ પકડવામાં આવ્યા તથા રૂ. ૪.૫૬ લાખનો દંડ વસૂલવામાં આવ્યો. ૨ એમ્બુશ ચેક દરમિયાન ૩૭૫ કેસ પકડવામાં આવ્યા તથા રૂ. ૩.૫૦ લાખનો દંડ વસૂલવામાં આવ્યો હતો. ૯ વિશેષ ફોર્ટ્રેસ ચેક દરમિયાન ૧,૫૫૭ કેસ પકડવામાં આવ્યા તથા રૂ. ૧૬.૫૪ લાખનો દંડ વસૂલવામાં આવ્યો હતો. સ્વચ્છતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે આશરે ૧૬૦ એન્ટી-લિટરિંગ કેસ નોંધવામાં આવ્યા અને રૂ. ૧.૨૭ લાખનો દંડ વસૂલવામાં આવ્યો હતો તેમજ ૧૬ એન્ટી-સ્મોકિંગ કેસ નોંધવામાં આવ્યા અને રૂ. ૩૨,૦૦૦ દંડ વસૂલવામાં આવ્યો હોવાની માહિતી રેલવેએ આપી હતી. ■

અમદાવાદમાં યુવકની ક્રૂર હત્યા, મૃતદેહ નગ્ન હાલતમાં મળ્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ શહેરમાં બાળકો અને યુવાનો-વિદ્યાર્થીઓ સાથેના ગુનાઓમાં વધારો નોંધાઈ રહ્યો છે. શહેરની સિલ્વર ઓક કૉલેજના વિદ્યાર્થી અને પૂર્વીય વિસ્તાર ઈસનપુરમાં રહેતા જીગર સોલંકી નામના યુવકની હત્યા કરવામાં આવી હતી. આ કેસમાં પોલીસ તપાસ શરૂ થઈ છે.

જીગરની હત્યા પણ ખૂબ ક્રૂર રીતે થઈ હોવાની માહિતી સૂત્રો પાસેથી મળી હતી. મળતી વિગતો અનુસાર ઈસનપુર વિસ્તારમાં અજાણ્યા લોકો દ્વારા કોઈ ભારે સાધનનો ઉપયોગ કરી જીગરની હત્યા કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ તેના મૃતદેહને નગ્ન હાલતમાં ફેંકી દેવામાં આવ્યો હતો.

જીગર મૂળ ભાવનગરનો હતો અને અહીં મામાના ઘરે રહી અભ્યાસ કરતો હતો. શુક્રવારે તે પોતાના મિત્રોને મળવા ઘરેથી નીકળ્યો હતો. ત્યારબાદ તેને ઢોરમાર મારી, બોથડ પદાર્થથી તેના પર વાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના ઘર પાસે જ તેના મૃતદેહને ફેંકી દેવામાં આવ્યો હતો.

તેને સારવાર માટે હૉસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ સારવાર દરમિયાન તેનું મોત નિપજ્યું હોવાની માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી. યુવકના મામાએ પોલીસ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. આ રીતે દીકરાની હત્યાએ પરિવારને સ્તબ્ધ કરી નાખ્યો હતો. ■

ધારાસભ્ય જિજ્ઞેશ મેવાણી વિરુદ્ધ એફઆઈઆર કરવા અરજી, ચૂંટણીમાં ટિકિટ માટે ચાર લાખ લીધાનો આક્ષેપ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ કૉંગ્રેસના વડગામના ધારાસભ્ય જીગ્નેશ મેવાણીની મુશ્કેલીઓ વધે તેવી શક્યતા છે.

રાજસ્થાન વિધાનસભા ચૂંટણી દરમિયાન ટિકિટ આપવાનું કહી કથિત રીતે રૂ. ૪ લાખ લીધા હોવાનો આક્ષેપ તેમના પર કરવામાં આવ્યો છે. સૂત્રો દ્વારા મળતી માહિતી અનુસાર યાકુબ શેરશિયાએ કરેલી અરજી અનુસાર તેમના મિત્રને ચૂંટણીની ટિકિટ આપવા માટે રૂ.૨૫ લાખની માગણી મેવાણીએ કરી હતી. ત્યારબાદ રૂ. ૧૪ લાખમાં ટિકિટ આપવાનું નક્કી થયું હતું અને તેમાંથી રૂ. ૪ લાખ પાલનપુર સર્કિટ હાઉસ ખાતે આપવામાં આવ્યા હતા, તેવો આક્ષેપ પણ તેમણે કર્યો હતો. આ પૈસા પરત કરવામાં આવ્યા ન હતા તેવો આક્ષેપ પણ તેમણે કર્યો હતો. હવે સમગ્ર મામલે પોલીસ તપાસ કરી કાયદેસરની કાર્યવાહી કરવાની માગ કરવામાં આવી છે.

પાલનપુર પશ્ચિમ પોલીસ મથકે કરાયેલી અરજીમાં અરજદારે સમગ્ર મામલાની તપાસ કરીને જીગ્નેશ મેવાણી સામે એફઆઈઆર નોંધવાની માગ કરી છે. શેરશિયા ટોકરીયા ગામના સરપંચ રહી ચૂક્યા છે અને તેમના આ આક્ષેપોએ રાજકારણમાં ગરમાટો લાવી દીધો છે. ■

અમદાવાદના સોની સાથે ₹ ૧.૭૯ કરોડની ઠગાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ શહેરના રાણીપ વિસ્તારમાં આવેલા પાયલ જ્વેલર્સના વેપારી સાથે ગરીબ દીકરીઓને સોના-ચાંદીના દાગીના દાનમાં આપવાના નામે રૂ.૧.૭૯ કરોડની છેતરપિંડી થયાની ફરિયાદ ક્રાઇમ બ્રાન્ચની આર્થિક ગુના નિવારણ શાખા (ઈઓડબલ્યું)માં નોંધાઈ છે. અમરાઈવાડીમાં રહેતા એક શખ્સે પોતે સામાજિક કાર્યકર હોવાની ઓળખ આપી તેની સંસ્થા મારફતે ગરીબ દીકરીઓને દાગીના દાનમાં આપવામાં આવતા હોવાનું જણાવી જ્વેલર્સ પાસેથી રૂ.૨.૮૬ કરોડના દાગીના ખરીદ્યા હતા. શરૂઆતમાં રૂ.૧.૦૭ કરોડ ચૂકવી વિશ્વાસ કેળવ્યા બાદ બાકી રૂ.૧.૭૯ કરોડની રકમ ચૂકવી ન હતી.

નારણપુરામાં રહેતા જયેશભાઈ શાહ રાણીપમાં પાયલ જ્વેલર્સ નામે સોના-ચાંદીનો વેપાર કરે છે. ઑક્ટોબર ૨૦૨૪માં તેમનો સંપર્ક અમરાઈવાડીમાં રહેતા જયેશ રાઠોડ સાથે થયો હતો. જયેશ રાઠોડે પોતે સામાજિક કાર્યકર હોવાનું તેમજ સંસ્થા ચલાવતો હોવાનું જણાવ્યું હતું. તેણે વેપારીને કહ્યું હતું કે, તેની સંસ્થા મારફતે ગરીબ દીકરીઓને સોના-ચાંદીના દાગીના દાનમાં આપવામાં આવે છે. આ માટે તે નિયમિત દાગીના ખરીદશે તેમ જણાવી શરૂઆતમાં રોકડમાં નાણાં ચૂકવી વેપારીનો વિશ્વાસ કેળવ્યો હતો.

ત્યારબાદ લગભગ એક વર્ષના ગાળામાં જયેશ રાઠોડે ટુકડે-ટુકડે કુલ રૂ.૨.૮૬ કરોડના સોના-ચાંદીના દાગીના ખરીદ્યા હતા. તેની સામે તેણે માત્ર રૂ.૧.૦૭ કરોડ ચૂકવ્યા હતા, જ્યારે રૂ.૧.૭૯ કરોડની રકમ બાકી રહી હતી. વેપારી દ્વારા વારંવાર બાકી રકમની ઉઘરાણી કરવામાં આવતી હોવા છતાં જયેશ રાઠોડ અવારનવાર બહાનાં કાઢતો હતો.

વેપારીએ દાગીનાના હિસાબ અને બિલ ઈ-મેલ મારફતે મોકલીને પણ બાકી રકમ ચૂકવવા માટે ઉઘરાણી ચાલુ રાખી હતી. જોકે, લાંબા સમય બાદ પણ નાણાં પરત ન મળતાં અંતે જયેશભાઈ શાહે, જયેશ રાઠોડ વિરુદ્ધ ક્રાઇમ બ્રાન્ચની આર્થિક ગુના નિવારણ શાખામાં ફરિયાદ નોંધાવી હતી. ફરિયાદના આધારે પોલીસે સમગ્ર મામલે તપાસ શરૂ કરી હોવાની માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી. ■

ઉદયપુર માટેની ત્રણ વંદે ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેન મુસાફરોને આકર્ષવામાં નિષ્ફળ, ચોથી પર મદાર

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ શનિવારથી સુરત અને ઉદયપુર(રાજસ્થાન) વચ્ચે વંદે ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેન શરૂ થઈ છે. ગુજરાતને ઉદયપુર સાથે જોડતી અગાઉની વંદે ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેન મુસાફરોને આકર્ષવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે, તે અંગે નિષ્ણાતો ચર્ચા કરી રહ્યા છે.

અગાઉ બે વંદે ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેન આગ્રા- અને જયપુરને જોડતી સેવાઓ બંધ કરવામાં આવી ચૂકી છે, અને અસારવા-ઉદયપુર વંદે ભારત સેવાને પણ મુસાફરોની સતત પૂરતી સંખ્યા જાળવી રાખવામાં પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો છે. અપૂરતા મુસાફરોને કારણે બંધ કરવામાં આવેલી વંદે ભારત સેવાઓમાં આગ્રા અને જયપુરની સેવાઓનો સમાવેશ થાય છે. આના કારણો તરીકે એક તો મુસાફરીનો રોડ ટ્રાવેલિંગ જેટલો જ સમય, ઊંચા ભાડા અને અઠવાડિયામાં ત્રણ દિવસ જ મળતી હોવાનુ નિષ્ણાતો જણાવે છે. અસારવા-ઉદયપુર સેવાને પણ આવી જ સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડ્યો છે, જેના કારણે આ રૂટની સફળતા અને વ્યવહારિકતા અંગે પ્રશ્નો ઊભા થયા છે.

હવે ઉદયપુરને જોડતી વધુ એક વંદે ભારત એક્સપ્રેસ શરૂ કરવામાં આવી છે. આ સુરત-ઉદયપુર વંદે ભારત ટ્રેન છે, જે ૩ ઓક્ટોબરથી અઠવાડિયામાં છ દિવસ નિયમિતપણે દોડશે. ઉદયપુર માટે વંદે ભારત ક્નેક્ટિવિટીની દ્રષ્ટિએ આને અત્યાર સુધીનો

શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ ગણી શકાય. સુરત અને ઉદયપુર બન્ને મહત્વના શહેર છે અને ઉદયપુર પર્યટન માટે અને સુરત પણ ખાણીપીણી તેમ જ ખરીદી માટે ઘણું જ લોકપ્રિય છે. એક તો ઉદયપુર પહોંચતા જે સમય હતો તે રાતનો હતો, તેથી લોકોને હોટેલ્સમાં ચેક ઈનની સમસ્યા નડતી હતી. વળી કાલુપુર કે મણિનગર સ્ટેશનથી ટ્રેન ઉપાડવાને બદલે આસરવાથી ઉપાડવામાં આવી હતી, જે મુસાફરો માટે અનુકૂળ સ્ટેશન માનવામાં નથી આવતું.

આ સાથે એક ટ્રેનનું ભાડું મુખ્ય અડચણ હતી. એક પરિવારના ચાર-પાંચ જણા અથવા મિત્રોનું ગ્રુપ ફોર વ્હીલરમા જાય તો તેમને સસ્તુ પડે તેમ હતું. એક તો અમદાવાદમાં પોતાના ઘરેથી આસરવા જવાનું ભાડું, રેલવે ટિકિટનું ભાડું અને ઉદયપુર રેલવે સ્ટેશન પહોંચી ત્યાંથી કેબ કે અન્ય કોઈ વાહન ભાડે રાખી ફરવાનો ખર્ચ કરવા કરતા અહીંથી જ વાહન લઈ જવાનું લોકોને વધારે સવલતવાળું અને સસ્તું લાગે છે. અગાઉ ઉદયપુરને આગ્રા અને જયપુર સાથે જોડતી વંદે ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેનો પણ શરૂ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તે બંને સેવાઓ બંધ કરવી પડી હતી. વાસ્તવમાં, વંદે ભારત એક્સપ્રેસ ટ્રેનોના ઇતિહાસમાં આ માત્ર બે જ એવી ટ્રેનો હતી જે પૂરતી સંખ્યામાં મુસાફરો ન મળવાને કારણે બંધ કરવાની ફરજ પડી હતી. જોકે સુરત-ઉદયપુરનો રૂટ, સમય વગેરે જોતા આ ટ્રેન મુસાફરોને પસંદ પડશે, તેમ જણાઈ રહ્યું છે, તેવો મત નિષ્ણાતઓએ આપ્યો હતો. ■

માફી માગવાનો સવાલ જ નથીઃ શંકરસિંહ વાઘેલા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ ગુજરાતના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન શંકરસિંહ વાઘેલાએ એક સંમેલનમાં કરેલા નિવેદન બાદ વિવાદ જાગી ઉઠ્યો હતો ત્યારે આ મામલે તેમણે પ્રતિક્રિયા આપતા જણાવ્યું હતું કે શંકરસિંહ વાઘેલા ક્યારેય પોતે કહેલા વચનથી ફરતો નથી.

માફી માગવાનો કોઈ સવાલ જ નથી. તેમણે એમ પણ કહ્યું હતું કે મેં જે કહ્યું હતું તેનો ખોટી રીતે ભાજપે વિરોધ ઊભો કર્યો છે.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે બ્રહ્મ સમાજ કે પટેલ સમાજ અથવા કોઈપણ સમાજનો હું વિરોધી નથી. તેમણે ચેતવણી પણ આપી હતી કે મારી વિરુદ્ધ અનાપ શનાપ બોલશો નહીં.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે કોંગ્રેસમાં 'ઘરવાપસી'ની ચર્ચા વચ્ચે શંકરસિંહ વાઘેલા વિવાદમાં સપડાયા છે. જેમાં શંકરસિંહ વાઘેલાએ નર્મદા જિલ્લાના સાગબારામાં જનસભાને સંબોધન કરવા દરમિયાન મેલું ઉપાડવા સબંધિત ટિપ્પણી કરતાં બ્રહ્મ સમાજે નારાજગી વ્યક્ત કરી હતી.

બ્રાહ્મણ, પટેલ સમાજના નેતાઓએ શંકરસિંહના વિનેદનને વખોડી કાઢ્યું હતું. તેમણે વાઘેલા આ મામલે માફી માગે તેની માગણી કરી હતી.

હાલમાં વાઘેલા ફરી સક્રિય રાજકારણમાં જોવા મળી રહ્યા છે. તાજેતરમાં સાગબારા ખાતેના વન અધિકાર સત્યાગ્રહના કાર્યક્રમમાં તેઓ કોંગ્રેસ પ્રદેશ પ્રમુખ અમિત ચાવડા સહિતના નેતાઓ સાથે જોડાયા હતા. બ્રહ્મ સમાજના આગેવાનોએ સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે શંકરસિંહ વાઘેલા ગુજરાતના હિત અને વિકાસના મુદ્દે રાજકારણમાં સક્રિય થાય તો તેમનું સ્વાગત છે, પરંતુ સમાજોમાં વર્ગવિગ્રહ ઊભો થાય તે પ્રકારના નિવેદનો સામે સમાજ વિરોધ નોંધાવશે. ■